

GRUPA KAPITAŁOWA TRAKCJA

SKONSOLIDOWANY RAPORT ROCZNY

GRUPY KAPITAŁOWEJ TRAKCJA

ZA ROK OBROTOWY ZAKOŃCZONY 31 GRUDNIA 2018 ROKU

opublikowany zgodnie z § 60 ust. 1 pkt. 3 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 29 marca 2018 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2018 r. poz. 757)

Warszawa, 30 kwietnia 2019 r.

Zawartość raportu rocznego:

- I. List Prezesa Zarządu do Akcjonariuszy
- II. Sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej Trakcja i Spółki Trakcja PRKil S.A. w 2018 roku
- III. Oświadczenia Zarządu o rzetelności sporządzanych sprawozdań
- IV. Informacja Zarządu sporządzona na podstawie oświadczenia Rady Nadzorczej dotyczące wyboru firmy audytorskiej
- V. Raport niefinansowy Grupy Trakcja i Spółki Trakcja PRKil S.A. za 2018 rok
- VI. Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Trakcja za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2018 roku
- VII. Oświadczenie dotyczące Komitetu Audytu Rady Nadzorczej Trakcja PRKil S.A.
- VIII. Ocena Rady Nadzorczej Spółki Trakcja PRKil S.A za rok 2018
- IX. Sprawozdanie niezależnego biegłego rewidenta z badania

Drodzy Akcjonariusze

Zapraszam do zapoznania się z raportem rocznym Grupy Trakcja prezentującym wyniki wypracowane w 2018 roku.

Miniony rok obfitował licznymi zdarzeniami gospodarczymi przekładającymi się na obecną kondycję branży. Rekordowym nakładom na modernizację infrastruktury kolejowej towarzyszył dynamiczny wzrost cen materiałów i podwykonawstwa, jakiego nie notowaliśmy w ostatnich latach. W tych warunkach realizacja umów zawartych w latach luki inwestycyjnej 2015 - 2017, w aspekcie braku równoczesnej i adekwatnej rewaloryzacji kontraktów, odbiła się drastycznym obniżeniem rentowności w budownictwie, w szczególności w części związanej z inwestycjami publicznymi. Podsumowując ten dynamiczny okres dokonaliśmy szczegółowego przeglądu realizowanych kontraktów, którego efektem są wyniki znacznie gorsze niż w latach poprzednich, jednak zgodne z ubiegłorocznymi trendami w branży. Obecnie jesteśmy w trakcie negocjacji z bankami i towarzystwami ubezpieczeniowymi, których celem jest zapewnienie dodatkowego finansowania kredytowego, gwarancyjnego oraz dokapitalizowania Spółki.

Portfel zamówień Trakcji PRKiI na koniec 2018 roku wzrósł o blisko 45% w stosunku do roku poprzedniego i wyniósł ok 2,2 mld zł ¹netto. W tym okresie podpisaliśmy umowy o łącznej wartości powyżej 1,5 mld zł netto, z których większość przekraczała budżety inwestorskie. Oznacza to, że spółka w minionym roku finalizowała realizację kontraktów zawieranych w okresie rynkowej zapaści i rozpoczęła wykonywanie umów zawieranych na znacznie korzystniejszych warunkach. Portfel zamówień budowlanych Grupy Trakcja na dzień 31 grudnia 2018 roku wyniósł 2 557 mln zł ¹. Aktualna jego wartość zapewnia pełne wykorzystanie mocy produkcyjnych w obecnym roku obrotowym, a udział w nowych przetargach w 2019 roku pozwoli Grupie w jeszcze większym stopniu zabezpieczyć prowadzenie działalności w kolejnych okresach.

Dynamiczna sytuacja na krajowym rynku spowodowała wdrożenie w naszej spółce szeregu działań stabilizujących, a ich efekty są już systematycznie zauważalne. W celu dywersyfikacji branżowej i geograficznej oraz uniezależnienia się od podwykonawców postawiliśmy na rozwój własnego potencjału oraz ekspansję w innych obszarach budownictwa. Wzmacniamy nasz udział na rynku budownictwa kubaturowego, drogownictwie oraz modernizacji i przebudowie infrastruktury tramwajowej. Po wieloletnich przygotowaniach od 2018 roku największe ośrodki miejskie posiadające infrastrukturę tramwajową ogłaszają lub planują ogłosić kolejne przetargi. Ciekawe perspektywy otwiera przed nami energetyka - realizujemy zadania projektowe i wykonawcze z zakresu budowy sieci przesyłowych, na razie w przedziale niskich i średnich napięć. Mamy już doświadczenie w fotowoltaice i magazynach energii i liczymy na dynamiczny rozwój tego segmentu w najbliższych latach. W branży kolejowej uruchamiamy nową ofertę - usługi serwisowe specjalistycznych maszyn torowych w nowopowstałym obiekcie w podwrocławskich Bieńkowicach. To kolejny i unikatowy w branży element wzmocnienia naszego potencjału. Aspirujemy do następnych dziedzin budownictwa takich jak hydrotechnika i infrastruktura lotniskowa. Wykorzystując doświadczenie w realizacji obecnej perspektywy unijnej w Polsce, chcemy rozwijać naszą pozycję na rynkach zagranicznych - za wschodnią i zachodnią granicą oraz w Skandynawii.

1. Dane z wyłączeniem wartości robót przypadających na konsorcjantów

W roku jubileuszu 70-lecia działalności liczymy na nowe otwarcie związane z uruchomieniem następných obszarów naszej aktywności, potrzebując do tego wsparcia naszych Interesariuszy.

Jestem przekonany, że zasługujemy na Wasze zaufanie.

Marcin Lewandowski

Prezes Zarządu

Dyrektor Generalny

Trakcja PRKil S.A.

GRUPA KAPITAŁOWA TRAKCJA

SPRAWOZDANIE ZARZĄDU

Z DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ TRAKCJA ORAZ SPÓŁKI TRAKCJA PRKII S.A.

W 2018 ROKU

Niniejsze Sprawozdanie z działalności Grupy Kapitałowej Trakcja i spółki Trakcja PRKiI S.A. w 2018 roku zostało sporządzone na podstawie § 70 ust. 1 pkt. 4, 6, 7 oraz § 71 ust. 1 pkt 4, 6, 7 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 29 marca 2018 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim. (Dz. U. z 2018 r. poz. 757).

SPIS TREŚCI

1.	ORGANIZACJA GRUPY KAPITAŁOWEJ TRAKCJA	9
1.1.	Ogólne informacje o Grupie.....	9
1.2.	Struktura Grupy	10
1.3.	Opis organizacji Grupy Trakcja, ze wskazaniem jednostek podlegających konsolidacji.....	12
1.4.	Opis zmian w strukturze Grupy wraz ze wskazaniem ich skutków	13
1.5.	Zmiany w podstawowych zasadach zarządzania Spółką i Grupą	14
2.	DZIAŁALNOŚĆ GRUPY TRAKCJA	14
2.1.	Podstawowe produkty, towary i usługi.....	14
2.2.	Struktura sprzedaży	18
2.3.	Rynki zbytu i źródła zaopatrzenia	18
2.4.	Wydarzenia 2018 roku	19
2.5.	Ważniejsze zdarzenia i dokonania Grupy Trakcja mające znaczący wpływ na działalność.....	21
2.6.	Umowy znaczące dla działalności	22
2.7.	Główne lokaty i inwestycje kapitałowe.....	23
2.8.	Perspektywy rozwoju Grupy	26
2.9.	Charakterystyka zewnętrznych i wewnętrznych czynników istotnych dla rozwoju Grupy	26
2.10.	Czynniki ryzyka i zagrożeń	27
3.	ANALIZA SYTUACJI MAJĄTKOWEJ I FINANSOWEJ GRUPY I JEDNOSTKI DOMINUJĄCEJ	29
3.1.	Wyniki finansowe Grupy w 2018 roku	29
3.2.	Charakterystyka struktury aktywów i pasywów skonsolidowanego bilansu z punktu widzenia płynności	34
3.3.	Wyniki finansowe Jednostki dominującej w 2018 roku.....	36
3.4.	Wskaźniki finansowe Spółki Trakcja PRKiI	39
3.5.	Ocena zarządzania zasobami finansowymi	41
3.6.	Ocena czynników i nietypowych zdarzeń mających wpływ na wyniki Grupy Trakcja za 2018 rok	42
3.7.	Ocena możliwości realizacji zamierzeń inwestycyjnych, w tym inwestycji kapitałowych	42
3.8.	Transakcje zabezpieczające.....	42
3.9.	Objaśnienie różnic pomiędzy osiągniętymi i prognozowanymi wynikami finansowymi Grupy Trakcja.....	42
4.	AKCJE I STRUKTURA WŁAŚCICIELSKA TRAKCJA PRKiI.....	42
4.1.	Struktura akcjonariatu.....	42
4.2.	Liczba i wartość nominalna akcji Jednostki dominującej oraz akcji i udziałów w jednostkach powiązanych Spółki będących w posiadaniu osób zarządzających i nadzorujących	43
4.3.	Umowy dotyczące potencjalnych zmian w strukturze akcjonariatu	43
4.4.	Programy akcji pracowniczych.....	43
4.5.	Nabycie akcji własnych.....	43
5.	POZOSTAŁE INFORMACJE	44
5.1.	Informacje o zaciągniętych i wypowiedzianych umowach kredytów i pożyczek	44
5.2.	Informacje o pożyczkach udzielonych w roku obrotowym	47
5.3.	Informacje o udzielonych i otrzymanych poręczeniach i gwarancjach	47
5.4.	Wpływy z emisji papierów wartościowych	48
5.5.	Istotne pozycje pozabilansowe.....	48
5.6.	Istotne sprawy sądowe i sporne.....	48
5.7.	Istotne zdarzenia po dniu bilansowym	52
5.8.	Transakcje z podmiotami powiązanymi.....	52
5.9.	Wynagrodzenie Członków Zarządu i Rady Nadzorczej	54
5.10.	Umowy zawarte między Jednostką dominującą a osobami zarządzającymi	55
5.11.	Ważniejsze osiągnięcia w dziedzinie badań i rozwoju	55

5.12. Informacje o podmiocie pełniącym funkcję biegłego rewidenta.....	55
6. OŚWIADCZENIE DOTYCZĄCE STOSOWANIA ŁADU KORPORACYJNEGO	57
6.1. Wskazanie zbioru zasad ładu korporacyjnego, któremu podlega Emitent oraz miejsca, gdzie zbiór jest publicznie dostępny	57
6.2. Wskazanie w jakim zakresie Emitent odstąpił od postanowień zbioru zasad ładu korporacyjnego według „Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW 2016” zgodnie z uchwałą nr 1309/2015 obowiązujących od 1 stycznia 2016 r., wskazanie tych postanowień oraz wyjaśnienie przyczyn tego odstąpienia.....	57
6.3. Opis sposobu działania Walnego Zgromadzenia i jego zasadnicze uprawnienia oraz opis praw akcjonariuszy i sposobu ich wykonywania	60
6.4. Opis zasad dotyczących powoływania i odwoływania osób zarządzających oraz skład osobowy i zasady działania organów zarządzających i nadzorczych spółki oraz ich komitetów	61
6.5. Opis podstawowych cech systemów kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych.....	65
6.6. Wskazanie akcjonariuszy posiadających bezpośrednio lub pośrednio znaczne pakiety akcji	66
6.7. Wskazanie posiadaczy wszelkich papierów wartościowych, które dają specjalne uprawnienia kontrolne, wraz z opisem tych uprawnień	66
6.8. Wskazanie wszelkich ograniczeń odnośnie do wykonywania prawa głosu	66
6.9. Wskazanie wszelkich ograniczeń dotyczących przenoszenia prawa własności papierów wartościowych Spółki Trakcja PRKiI.....	66
6.10. Opis zasad zmiany statutu lub umowy Spółki Trakcja PRKiI.....	67
6.11. Polityka wyboru firmy audytorskiej do przeprowadzania badania oraz polityka świadczenia przez firmę audytorską przeprowadzającą badanie, przez podmioty powiązane z tą firmą audytorską oraz przez członka sieci firmy audytorskiej dozwolonych usług niebędących badaniem	67
6.12. Opis polityki różnorodności stosowanej do organów administrujących, zarządzających i nadzorujących emitenta	67
6.13. Informacja o prowadzeniu polityki sponsoringowej	68

Dane liczbowe prezentowane w niniejszym Sprawozdaniu z Działalności Grupy i Emitenta podane zostały w tysiącach złotych polskich, z wyjątkiem pozycji, w których wyraźnie wskazano inaczej. Informacje finansowe zawarte w niniejszym sprawozdaniu wynikają ze skonsolidowanego oraz jednostkowego sprawozdania finansowego sporządzonych zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) zatwierdzonymi przez Unię Europejską opublikowanymi i obowiązującymi na dzień 31 grudnia 2018 roku. Chcielibyśmy zwrócić również szczególną uwagę na stwierdzenia dotyczące przyszłości (np. może, będzie, oczekiwać, uważać, szacować), ponieważ oparte są na pewnych założeniach, obarczone ryzykiem i niepewnością. Grupa oraz Spółka Trakcja w związku z tym nie ponosi żadnej odpowiedzialności za te informacje.

1. ORGANIZACJA GRUPY KAPITAŁOWEJ TRAKCJA

1.1. Ogólne informacje o Grupie

Grupa Trakcja („Grupa Trakcja”, „Grupa”) jest jednym z czołowych podmiotów na polskim i litewskim rynku budownictwa infrastruktury kolejowej, tramwajowej i drogowej.

Głównym przedmiotem działalności Grupy jest kompleksowa realizacja robót związanych z szeroko rozumianą infrastrukturą kolejową i drogową z wykorzystaniem nowoczesnego parku maszynowego. Grupa specjalizuje się w świadczeniu usług inżynieryjno-budowlanych w zakresie: projektowania, budowy i modernizacji linii kolejowych i tramwajowych, sieci elektrotrakcji kolejowej i tramwajowej, linii elektroenergetycznych oraz budowy mostów, wiaduktów, estakad, przepustów, tuneli, przejść podziemnych, ścian oporowych, dróg i towarzyszących elementów infrastruktury kolejowej i drogowej. Poza tym Grupa Trakcja może wykonywać prace ogólnobudowlane z zakresu przygotowania terenów pod budowę, wznoszenia i modernizowania budowli, a także instalacje budowlane i prace wykończeniowe. Istotnym elementem oferty jest budownictwo kubaturowe, zarówno na potrzeby infrastruktury kolejowej (budynki podstacji trakcyjnych, nastawni ruchowych, posterunków przejazdowych, dworców, hal pociągowych i innych), jak i budownictwa ogólnego (mieszkaniowego i biurowego). Uzupełnieniem usług jest budowa systemów elektroenergetycznych oraz systemów sterowania zdalnego. Spółki z Grupy od ponad siedemdziesięciu lat realizują kompletne instalacje elektroenergetyczne średnich a także wysokich napięć, zarówno w nowych, jak i modernizowanych i remontowanych obiektach energetyki kolejowej. Grupa dokonała modernizacji kilku tysięcy km linii kolejowych i zelektryfikowała ponad 10.000 km linii kolejowych, wybudowała i zmodernizowała ponad 450 podstacji trakcyjnych i 380 kabin sekcyjnych.

W sektorze budownictwa drogowego Grupa specjalizuje się w budowie i przebudowie dróg, autostrad, mostów, wiaduktów, lotnisk, portów wodnych oraz instalacji infrastruktury użyteczności publicznej. Od początku swojej działalności, tj. od 1949 roku, należąca do Grupy spółka AB Kauno Tiltai, największa spółka w sektorze budownictwa infrastrukturalnego w krajach bałtyckich, wybudowała ponad 100 mostów oraz wiaduktów i była odpowiedzialna za budowę i odbudowę wielu dróg na terenie całej Litwy.

Głównym atutem Grupy jest możliwość kompleksowej realizacji inwestycji własnym potencjałem we wszystkich branżach (roboty torowe, obiekty inżynieryjne, sieć trakcyjna), posiadany portfel zleceń oraz:

- posiadanie wysoko wykwalifikowanej kadry zarządzającej i zorientowanej na klienta załogi,
- duże doświadczenie w profesjonalnej realizacji i koordynacji robót realizowanych terminowo wg najwyższych standardów europejskich,
- posiadanie nowoczesnego parku maszynowego.

Grupa posiada przewagę konkurencyjną nad wieloma firmami, a pozycja Grupy na rynku usług związanych z infrastrukturą kolejową i drogową w Polsce i krajach bałtyckich jest ugruntowana i stabilna.

Jednostka dominująca posiada koncesję na obrót paliwami ciekłymi, licencję na wykonywanie przewozów kolejowych przyznaną na czas nieokreślony oraz licencję na udostępnianie pojazdów trakcyjnych przyznaną na czas nieokreślony.

Długoletnia praktyka rynkowa pozwoliła Grupie na wypracowanie technik zarządzania realizowanymi projektami, które zapewniają możliwość realizacji powierzonych spółkom prac z dotrzymaniem założonych harmonogramów, przy jednoczesnym zachowaniu wymaganej jakości i specjalnych wymagań inwestorów.

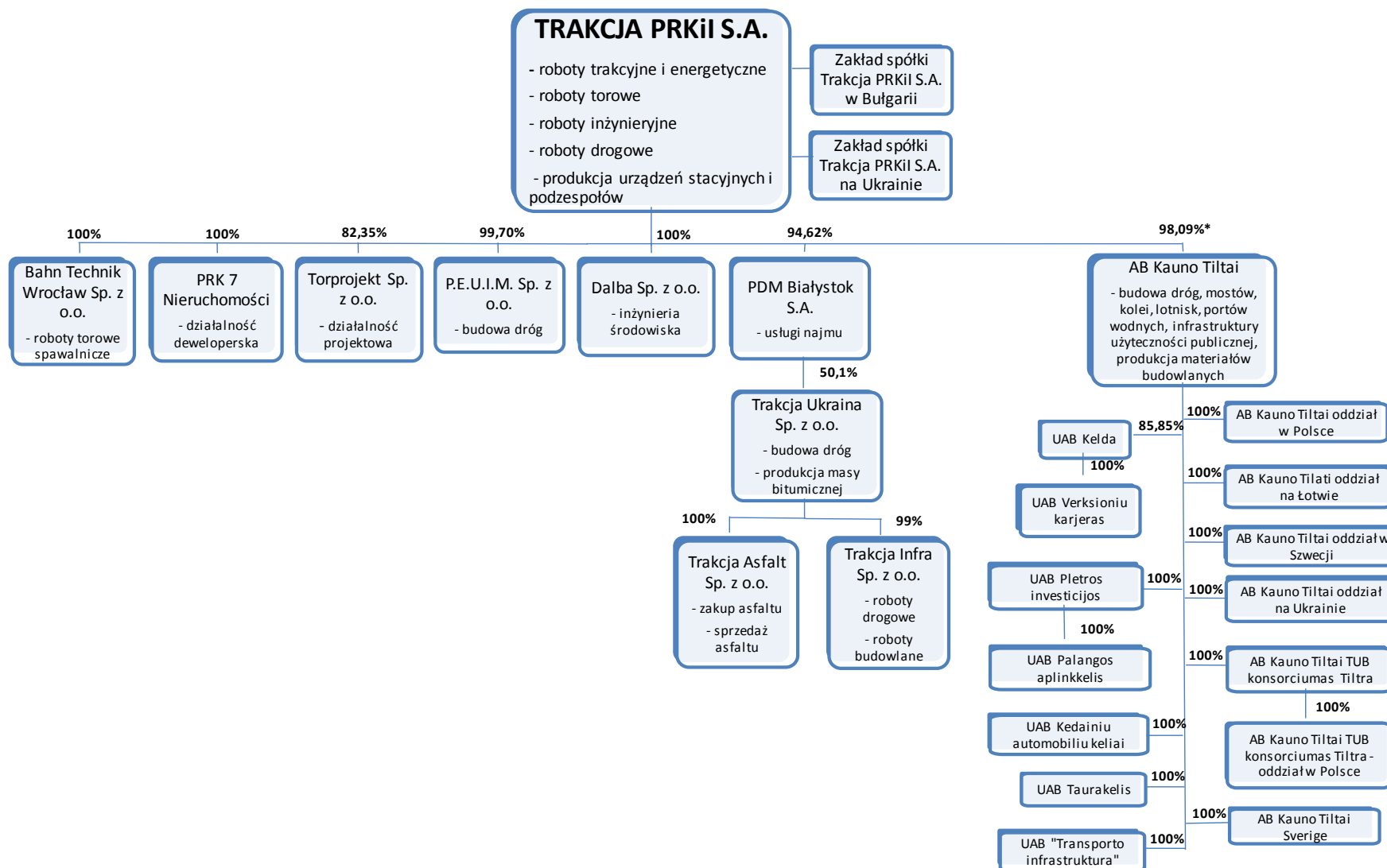
Wiele z realizowanych przez Grupę projektów jest finansowana m.in. z funduszy Unii Europejskiej i Rządu Rzeczypospolitej Polskiej, w ramach realizacji, w których wymagane jest ścisłe stosowanie się do procedur unijnych, co dodatkowo wpływa na poziom jakości wykonywanych usług i produkowanych wyrobów.

Grupa posiada wieloletnie doświadczenie w budowie i remontach dróg kołowych w Polsce i na Litwie. Grupa realizuje kompleksowe prace jako uznany generalny wykonawca, z udziałem sprawdzonych podwykonawców oraz samodzielnie przy wykorzystaniu własnego potencjału. Ponadto, Grupa wykonuje także specjalistyczne zadania polegające na układaniu nawierzchni drogowej, budowie obiektów inżynierskich, odwodnienia, oświetlenia, kanalizacji oraz infrastruktury dla pieszych i rowerzystów. Grupa posiada wytwórnię mas bitumicznych, produkującą na potrzeby realizowanych kontraktów i będącą sprawdzonym źródłem materiałów dla klientów zewnętrznych.

Grupa wykonuje podstacje trakcyjne na potrzeby zasilania linii tramwajowych, trolejbusowych, a przede wszystkim kolejowych, również jako kabiny sekcyjne, i wyposaża je w rozdzielnice własnej produkcji.

1.2. Struktura Grupy

Trakcja PRKiI S.A. („Trakcja PRKiI”, „Spółka”, „Jednostka dominująca”) jest jednostką dominującą Grupy Trakcja. Skład i strukturę Grupy na dzień 31 grudnia 2018 roku przedstawia poniższy schemat.

*) Spółka Trakcja PRKiI posiada łącznie 98,09% (bezpośrednio 96,84% i pośrednio 1,25%) udziału w kapitale zakładowym spółki zależnej AB Kauno Tiltai. Udział pośredni wynika z nabycia akcji własnych przez spółkę zależną.

1.3. Opis organizacji Grupy Trakcja, ze wskazaniem jednostek podlegających konsolidacji

W skład Grupy na dzień 31 grudnia 2018 roku wchodzi Jednostka dominująca Trakcja PRKiI oraz jednostki zależne.

Jednostki podlegające konsolidacji metodą pełną:

PRK 7 Nieruchomości Sp. z o.o.

PRK 7 Nieruchomości Sp. z o.o. zajmuje się szeroko pojętą działalnością deweloperską i ma na swoim koncie udane inwestycje, do których można zaliczyć m.in. Lazurowe Osiedle w Warszawie – etap I i II, inwestycję przy ul. Oliwskiej w Warszawie oraz budowę pięciu budynków wielorodzinnych w Warszawie przy ul. Pełczyńskiego. Od ponad roku spółka realizuje roboty budowlane - roboty kubaturowe. Spółka realizuje remont biblioteki UW. W 2019 roku podpisała nowy kontrakt - budowa szkoły w Ząbkach.

Torprojekt Sp. z o.o.

Torprojekt Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie to spółka, która powstała w 2009 roku. Spółka wykonuje kompleksowo dokumentację projektową obejmującą studia wykonalności, koncepcje, projekty podstawowe, w tym budowlane, materiały przetargowe oraz projekty wykonawcze w następujących specjalnościach: linii kolejowych, stacji, węzłów, przystanków osobowych i punktów ładunkowych, mostów, wiaduktów, urządzeń sterowania ruchem kolejowym, budynków i budowli wraz z technologią itp.

Bahn Technik Wrocław Sp. z o.o.

W dniu 31 grudnia 2016 roku Trakcja PRKiI stała się jedynym właścicielem spółki Bahn Technik Wrocław Sp. z o.o („BTW”).

Zakres działalności BTW obejmuje: spawanie termitowe, naprawę oraz remont rozjazdów, remont przejazdów kolejowych i tramwajowych, wykonywanie złączy izolowanych klejono-sprężonych typu S, zgrzewanie szyn kolejowych i tramwajowych, podbicie oraz profilowanie szyn kolejowych i tramwajowych. Dodatkowo od grudnia 2016 roku BTW posiada dźwig GOTTWALD oraz stabilizator toru DGS.

Przedsiębiorstwo Eksploatacji Ulic i Mostów Sp. z o.o. („PEUiM”)

Jest to spółka z sektora budownictwa drogowego, której działalność skupia się w regionie północno-wschodniej części Polski. Spółka PEUiM została utworzona w roku 1960 w Białymstoku. Specjalizacja spółki PEUiM obejmuje budowę dróg, chodników, montaż urządzeń sygnalizujących oraz ostrzegawczych, zabezpieczających drogi. Ponadto, spółka produkuje masy bitumiczne, beton oraz inne materiały budowlane.

Dalba Sp. z o.o.

Spółka z siedzibą w Białymstoku zajmująca się wykonawstwem robót inżynierskich, głównie przy realizacji uzbrojenia sanitarnego dróg i ulic.

PDM Białystok S.A.

Spółka z siedzibą w Białymstoku. Spółka świadczy usługi najmu sprzętu, pomieszczeń oraz narzędzi dla firm zewnętrznych oraz jest dostawcą materiałów dla spółki PEUiM.

Zakład Spółki Trakcja PRKiI S.A. w Bułgarii

W dniu 29 marca 2016 roku Trakcja PRKiI S.A. utworzyła zakład Spółki w Bułgarii.

Grupa AB Kauno Tiltai

AB Kauno Tiltai jest największą spółką w sektorze budownictwa dróg i mostów w krajach bałtyckich. Spółka specjalizuje się w budowie oraz odbudowie dróg, mostów, tuneli, kolei, lotnisk, portów wodnych, czego m.in. dowodzi fakt, że od początku swojej działalności tj. od roku 1949 AB Kauno Tiltai wybudowała ponad 100 mostów oraz wiaduktów i była odpowiedzialna za budowę i odbudowę wielu dróg na terenie całej Litwy.

AB Kauno Tiltai z siedzibą w Kownie jest jednostką zależną w stosunku do Jednostki dominującej Trakcja PRKiI oraz jednocześnie jest jednostką dominującą w Grupie Kapitałowej AB Kauno Tiltai.

W skład Grupy AB Kauno Tiltai wchodzi następujące podmioty:

- UAB Kelda – jednostka zależna, spółka z siedzibą w Vievis (Litwa); podmiotem zależnym od spółki jest:
 - UAB Verkisioniu karjeras - jednostka zależna, spółka z siedzibą w Bagoteliu K (Litwa);
- UAB Taurakelis – jednostka zależna, spółka UAB Taurakelis z siedzibą w Tauragė (Litwa);
- UAB Kedainiu Automobiliu Keliai – jednostka zależna, spółka z siedzibą w Kėdainiai (Litwa);
- TUB Konsorciumas Tiltra - jednostka zależna, spółka z siedzibą w Kownie (Litwa);
- UAB Pletros investicijos – jednostka zależna, spółka z siedzibą w Wilnie (Litwa);
- UAB Palangos aplinkkelis - jednostka zależna, spółka z siedzibą w Wilnie (Litwa) powołana w celu realizacji umowy w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego;
- AB Kauno Tiltai oddział w Polsce – oddział spółki AB Kauno Tiltai z siedzibą w Białymstoku (Polska);
- AB Kauno Tiltai oddział na Łotwie – oddział spółki AB Kauno Tiltai z siedzibą w Rezekne (Łotwa);
- AB Kauno Tiltai oddział na Ukrainie – oddział spółki AB Kauno Tiltai z siedzibą w Kijowie (Ukraina);
- AB Kauno Tiltai oddział w Szwecji – oddział spółki AB Kauno Tiltai z siedzibą w Norsborg (Szwecja);
- AB Kauno Tiltai Sverige - jednostka zależna, spółka z siedzibą w Malmo (Szwecja);
- AB Kauno Tiltai TUB konsorciumas Tiltra - oddział w Polsce
- UAB “Transporto infrastruktura” - jednostka zależna, spółka z siedzibą w Wilnie (Litwa).

Ponadto, w skład Grupy Trakcja wchodzi spółki zależne utworzone w trakcie 2017 roku i mające swoje siedziby na Ukrainie: Trakcja Ukraina Sp. z o.o., Trakcja Infra Sp. z o.o., Trakcja Asphalt Sp. z o.o., Zakład Spółki Trakcja PRKiI S.A. na Ukrainie.

Jednostką dominującą najwyższego szczebla jest hiszpańska spółka COMSA S.A., która sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmujące również dane Grupy Trakcja

1.4. Opis zmian w strukturze Grupy wraz ze wskazaniem ich skutków

W dniu 8 czerwca 2018 roku spółka z Grupy, AB Kauno tiltai, nabyła 24,9% udziałów w spółce UAB Pletros Investicijos, uzyskując tym samym łącznie 100% udziałów w tej spółce.

10.12.2018 roku Emitent poinformował o zamiarze spółki AB Kauno Tiltai z siedzibą na Litwie:

- sprzedaż wszystkich udziałów w spółce UAB Pletros investicijos z siedzibą na Litwie, w której AB Kauno Tiltai posiada 100% udziałów;
- przeniesienie praw i obowiązków, w tym praw do roszczeń z tytułu wierzytelności, wynikających z Umowy pożyczki zawartej pomiędzy AB Kauno Tiltai a UAB Pletros investicijos

Sprzedaż ww. spółki to element optymalizacji organizacyjnej Grupy Kapitałowej Trakcja i, ze względu na jej istotny wpływ na strukturę finansowania Grupy, w tym zmniejszenie jej stanu zadłużenia. W dniu 26 kwietnia 2019 roku została podpisana umowa pomiędzy AB Kauno tital a SPV-39 UAB, o czym Jednostka dominująca informowała w RB 7/2019.

W dniu 23 listopada 2018 roku zakończył swoją działalność oddział AB Kauno Tiltai na Białorusi.

Poza wyżej opisanym w 2018 roku nie wystąpiły inne zmiany w strukturze Grupy Trakcja.

1.5. Zmiany w podstawowych zasadach zarządzania Spółką i Grupą

Jednostka dominująca posiada Zintegrowany System Zarządzania, który obejmuje:

- ISO 9001:2008 System zarządzania jakością;
- ISO 14001:2005 System zarządzania środowiskiem;
- BS OHSAS 18001:2007 System zarządzania BHP.

W związku ze zmianami w schemacie organizacyjnym Spółki dokonano korekt w dokumentacji systemowej.

W czerwcu 2018 roku miał miejsce audyt nadzoru Zintegrowanego Systemu Zarządzania, dokonany przez audytorów TUV SUD. Audyt zakończył się wynikiem pozytywnym. Certyfikat, który posiada Jednostka dominująca potwierdza prawidłowe funkcjonowanie w Spółce trzech w/w systemów. Certyfikat OHSAS jest ważny do 11.03.2021 roku a ISO 9001 i 14001 do 22.07.2021.

W 2018 roku Emitent po raz kolejny wszedł do grona spółek odpowiedzialnych, notowanych w RESPECT INDEX na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.. W trakcie 2018 roku Jednostka dominująca kontynuowała proces wdrożenia strategii CSR opartej na odpowiedzialnym przywództwie i zarządzaniu, zaangażowaniu społecznym, dialogu z interesariuszami i społecznej innowacyjności. Emitent poprzez swoje działania dąży do zapewnienia zrównoważonego rozwoju w wymiarze ekonomicznym, społecznym i ekologicznym.

W 2018 roku Jednostka dominująca przyjęła nowy schemat organizacyjny, który umożliwi bardziej efektywne wykorzystanie kapitału ludzkiego oraz kompetencji kadrowych. Przekłada się to na eliminację średniego szczebla poziomu zarządczego.

W trakcie 2018 roku oraz po dacie bilansowej a przed publikacją niniejszego sprawozdania nastąpiły zmiany w składzie osobowym Zarządu Emitenta o czym szerzej napisano w punkcie 6.4.

2. DZIAŁALNOŚĆ GRUPY TRAKCJA

2.1. Podstawowe produkty, towary i usługi

Zakres działalności Grupy Trakcja obejmuje następujące obszary usług:

Kompleksowa modernizacja linii kolejowych

Modernizacja linii kolejowych obejmuje:

- opracowanie i uzgodnienie koncepcji dla wszystkich branż, wykonanie dokumentacji projektowej budowlanej, wykonawczej wraz z uzyskaniem wszystkich zgód i pozwoleń, a także opracowanie dokumentacji powykonawczej,
- wymianę podtorza oraz nawierzchni torowej przy użyciu zmechanizowanych kombajnów podtorzowych i torowych wraz z budową systemu odwodnienia,
- demontaż sieci trakcyjnej wraz z usunięciem starych fundamentów i budowę nowej sieci trakcyjnej z wykorzystaniem nowoczesnych metod posadawiania fundamentów metodą palowania oraz wykorzystaniem pociągów do potokowej wymiany sieci,
- remont lub kompletną przebudowę obiektów inżynierskich: przepustów, mostów, wiaduktów,
- budowę układu zasilania dla linii kolejowej,
- kompletną modernizację przejazdów kolejowych (skrzyżowań dróg z liniami kolejowymi),
- przebudowę systemu sterowania ruchem kolejowym,
- przygotowanie terenów pod budowy,
- wznoszenie kompletnych budowli lub ich części,
- wykonanie instalacji budowlanych, inżynierii budowlanej dróg szynowych i lądowych,
- wykonanie linii elektroenergetycznych napowietrznych i podziemnych,
- wykonanie sieci elektrotrakcji kolejowej i tramwajowej oraz inżynierii wodnej.

Ponadto, w zależności od potrzeb Grupa współpracuje z firmami specjalistycznymi głównie w zakresie robót związanych z zabezpieczeniem ruchu kolejowego i telekomunikacją.

W ramach działalności uzupełniającej prowadzona jest produkcja różnego typu urządzeń przemysłowych wykorzystywanych przy modernizacji infrastruktury kolejowej, do których zaliczają się: rozdzielnie 15 kV trakcyjne i kontenerowe, rozdzielnie prądu stałego 3 kV, 1,5 kV, 1 kV, 0,8 kV, szafy sterownicze, urządzenia sterowania lokalnego i zdalnego oraz napędy odłączników sieci, konstrukcje stalowe dla montażu podstacji i energetyki, wybrany osprzęt sieci trakcyjnej. Ponadto, Grupa kompleksowo realizuje linie wysokich napięć 110 kV, zarówno napowietrzne jak i kablowe, buduje linie energetyczne średniego napięcia, w tym linie potrzeb nietrakcyjnych 15 kV dla infrastruktury kolejowej, wraz ze stacjami transformatorowymi, oraz linie niskiego napięcia na potrzeby: oświetlenia, instalacji przeciwpożarowej, odgromowej, sterowania ruchem kolejowym i infrastrukturą pasażerską oraz innych systemów bezpieczeństwa.

Budownictwo kubaturowe

Budownictwo kubaturowe realizowane w ramach Grupy Trakcja obejmuje:

- budynki użyteczności publicznej,
- obiekty przemysłowe.

Działalność deweloperska

Jednym z przedmiotów działalności spółki PRK 7 Nieruchomości Sp. z o.o. wchodzącej w skład Grupy Trakcja jest:

- budownictwo,
- budownictwo mieszkaniowe wielorodzinne,
- obsługa nieruchomości na własny rachunek,
- wynajem nieruchomości na własny rachunek.

Budowa infrastruktury drogowej

Budowa infrastruktury drogowej obejmuje:

- drogi – budowę i rekonstrukcję autostrad, dróg, ulic, placów i parkingów; usługi związane z utrzymywaniem dróg w okresie zimy i lata,
- mosty - budowę i rekonstrukcję mostów, wiaduktów i estakad,
- tunele – budowę i rekonstrukcję tuneli,
- lotniska – budowę i rekonstrukcję lotniskowych pasów startowych i do lądowania, miejsc postojowych samolotów oraz powierzchni specjalnego przeznaczenia.

Budownictwo energetyczne

Budownictwo energetyczne obejmuje:

- wykonanie koncepcji, opracowanie dokumentacji projektowej wraz z uzyskaniem wszelkich zgód oraz służebności przesyłu dla przesyłowych linii energetycznych i stacji rozdzielczych wysokich napięć,
- realizację kompleksowego budownictwa sieciowego obiektów elektroenergetycznych,
- wykonanie specjalistycznych instalacji elektroenergetycznych w obiektach przemysłowych, użyteczności publicznej,
- budowę, konserwację oraz remonty sieci oświetlenia drogowego,
- wykonywanie usług związanych z diagnostyką sieci elektroenergetycznej, pomiarami instalacji elektrycznej oraz serwisem i konserwacją.

Inne obszary działalności

Pozostały zakres działalności obejmuje:

- konstrukcję nabrzeży – budowę i przebudowę portów i przystani oraz innych konstrukcji nabrzeżnych,
- infrastrukturę inżynierską – budowę wodociągów, kanalizacji, instalacji wodnych i do uzdatniania wody; oświetlenia dróg i ulic, a także instalacja i usługi naprawcze sygnalizacji świetlnej,
- budowę obiektów sportowych,
- produkcję materiałów budowlanych: betonu asfaltowego, emulsji bitumicznych, w tym również modyfikowanych polimerycznie, betonu, produktów żelbetonowych; wydobycie i przetwórstwo materiałów budowlanych.

Portfel zamówień budowlanych Trakcja PRKil na dzień 31 grudnia 2018 roku wyniósł 2 181 mln zł (z wyłączeniem części przychodów przypadającą na konsorcjantów). W okresie 2018 roku Spółka podpisała kontrakty budowlane o łącznej wartości 1 563 mln zł (z wyłączeniem wartości robót przypadających na konsorcjantów). Portfel zamówień Spółki na dzień 31 grudnia 2018 roku zapewnia pełne wykorzystanie mocy produkcyjnych w kolejnym roku obrotowym. Udział w nowych przetargach w 2019 roku pozwoli Spółce w jeszcze większym stopniu zabezpieczyć swój portfel kontraktów na kolejne okresy.

Portfel zamówień budowlanych Grupy Trakcja na dzień 31 grudnia 2018 roku wyniósł 2 557 mln zł (z wyłączeniem części przychodów przypadającą na konsorcjantów). W okresie 2018 roku spółki z Grupy Trakcja podpisały kontrakty budowlane o łącznej wartości 2 120 mln zł (z wyłączeniem wartości robót przypadających na konsorcjantów). Portfel zamówień Grupy Trakcja na dzień 31 grudnia 2018 roku zapewnia pełne wykorzystanie mocy produkcyjnych w kolejnym roku obrotowym. Udział w nowych przetargach w 2019 roku pozwoli Grupie w jeszcze większym stopniu zabezpieczyć swój portfel kontraktów na kolejne okresy.

Grupa Trakcja realizuje głównie kontrakty kolejowe i drogowe na rynku polskim i litewskim. Potencjał sprzętowy i ludzki Grupy pozwala na realizację dużych kilkudziesięcio-kilkuset milionowych kontraktów, w związku z czym Grupa w mniejszym stopniu koncentruje się na lokalnych inwestycjach.

Największe realizowane przez Grupę Trakcja kontrakty w 2018 roku przedstawia poniższa tabela (kwota kontraktu podana z uwzględnieniem wartości robót przypadających na konsorcjantów):

Lp.	Nazwa kontraktu	Kwota netto kontraktu (mPLN)	Typ robót
1.	Projekt i budowa drogi ekspresowej S61 Szczuczyn-Budzisko (gr. państwa) z podziałem na zadania: Zadanie nr 2: odc. węzeł Elk Południe - węzeł Wysokie (wraz z wyplotem w ciągu dk 16)	558	drogowy
2.	Modernizacja linii kolejowej E 30/C-E 30, odcinek Kraków - Rzeszów, etap III (Dębica - Sędziszów Małopolski)	423	kolejowy
3.	Zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych w ramach projektu „Prace na liniach kolejowych nr 140, 148, 157, 159, 173, 689, 691 na odcinku Chybie – Żory – Rybnik – Nędza / Turze”	392	kolejowy
4.	Wykonanie robót budowlanych w obszarze LCS Łowicz – odcinek Sochaczew – Żychlin i odcinek Placencja – Łowicz Główny w ramach projektu pn. „Prace na linii kolejowej E20 na odcinku Warszawa-Poznań – pozostałe roboty, odcinek Sochaczew-Swarzędz”	391	kolejowy
5.	Opracowanie projektów wykonawczych i realizacja robót dla LCS Warszawa Okęcie w ramach Projektu POLiŚ 7.1-19.1.a. pn. "Modernizacja linii kolejowej nr 8, odcinek Warszawa Okęcie - Radom (LOTA, B, F)"	388	kolejowy
6.	Zaprojektowanie i wykonanie robót w ramach projektu budowa Szczecińskiej Kolei Metropolitalnej z wykorzystaniem istniejących odcinków linii kolejowych nr 406, 273, 351 - zadanie A pn. "Modernizacja linii kolejowej nr 406 na odcinku Szczecin Główny - Police"	376	kolejowy
7.	Zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych na linii kolejowej E20 Siedlce - Terespol dla zadania pn. "Prace na linii kolejowej E20 na odcinku Siedlce - Terespol, etap III - LCS Terespol"	372	kolejowy
8.	Modernizacja linii kolejowej E 30/C-E 30, odcinek Kraków – Rzeszów, etap III; na odcinku Sędziszów Małopolski – Rzeszów Zachodni w km 133,600 – 154,900	305	kolejowy
9.	Projekt i budowa drogi ekspresowej S-5 na odcinku od węzła Szubin (z węzłem) do węzła Jaroszewo (z węzłem) o długości około 19,3 km	288	drogowy
10.	Realizacja robót budowlanych w ramach Przetargu nr 1 - Modernizacja odcinka Jaworzno Szczakowa - Trzebinia (km 1,150 - 0,000 linii nr 134, km 15,810 - 29,110 linii nr 133) w ramach projektu "Modernizacja linii kolejowej E 30, odcinek Zabrze - Katowice - Kraków, etap IIb"	272	kolejowy
11.	„Przebudowa układów torowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą na linii kolejowej E59 odcinek Poznań Główny - Rokietnica” w ramach projektu „Prace na linii kolejowej E 59 na odcinku Poznań Główny – Szczecin Dąbie” (Zaktualizowana wartość kontraktu, nieuwzględniająca kwoty warunkowej)	269	kolejowy
12.	Zadanie A: Opracowanie dokumentacji projektowej oraz realizacja robót budowlanych realizowanych w ramach projektu „Rewitalizacja linii kolejowej nr 405 odcinek granica województwa - Słupsk - Ustka”, Zadanie B: Zaprojektowanie i wykonanie zabudowy urządzeń srk od stacji Szczecinek km 71,480 do km 104,515 realizowanych w ramach projektu „Poprawa bezpieczeństwa i likwidacja zagrożeń eksploatacyjnych na sieci kolejowej”	178	kolejowy
13.	Modernizacja linii kolejowej E59 na odcinku Wrocław – Poznań, Etap III – odcinek Czempień – Poznań	164	kolejowy
14.	Rozwój drogi E67 (VIA BALTICA) sieci transeuropejskiej. Rozwój odcinka Kowno-Marijampole. Etap I. Rekonstrukcja odcinka drogi A5 Kowno-Marijampole-Suwałki od 23,40 do 35,40 km	138	drogowy
15.	Zaprojektowanie i wykonanie robót w ramach projektu budowa Szczecińskiej Kolei Metropolitalnej z wykorzystaniem istniejących odcinków linii kolejowych nr 406, 273, 351 - Zadanie B pn. "Modernizacja wybranej infrastruktury pasażerskiej na liniach kolejowych nr 273, 351 oraz 401"	105	kolejowy
16.	Zamówienie dotyczące zaprojektowania i wykonywania robót budowlanych – optymalizacja energetycznej sieci przesyłowej w północno-wschodniej Litwie i jej przygotowanie do funkcjonowania synchronicznego sieci przesyłowej w Europie kontynentalnej (zamówienie nr 189494)	103	energetyczny

2.2. Struktura sprzedaży

Strukturę sprzedaży w podziale na rodzaje robót, produkcję i pozostałą działalność prezentują poniższe tabele:

Struktura sprzedaży w Spółce:

	2018		2017	
	wartość	udział	wartość	udział
Roboty kolejowe	597 662	59,5%	633 583	73,8%
Roboty drogowe	312 917	31,2%	162 593	18,9%
Roboty mostowe	4 520	0,5%	5 498	0,6%
Roboty tramwajowe	15 698	1,6%	2 371	0,3%
Energetyka zawodowa	44 678	4,4%	30 370	3,5%
Produkcja	17 334	1,7%	8 690	1,0%
Pozostała działalność	11 486	1,1%	15 176	1,8%
Razem przychody ze sprzedaży	1 004 295	100,0%	858 281	100,0%

Struktura sprzedaży w Grupie:

	2018		2017	
	wartość	udział	wartość	udział
Roboty kolejowe	647 463	41,5%	702 778	51,1%
Roboty drogowe	712 200	45,6%	496 288	36,1%
Roboty mostowe	32 961	2,1%	25 993	1,9%
Roboty kubaturowe	4 508	0,3%	0	0,0%
Roboty tramwajowe	19 728	1,3%	3 124	0,2%
Roboty energetyczne	44 678	2,9%	30 370	2,2%
Produkcja	50 262	3,2%	32 366	2,4%
Pozostała działalność	48 848	3,1%	83 372	6,1%
Razem przychody ze sprzedaży	1 560 648	100%	1 374 291	100%

2.3. Rynki zbytu i źródła zaopatrzenia

Sprzedaż usług budowlano - montażowych Grupy w 2018 roku realizowana była na rynku polskim i litewskim.

Strukturę geograficzną przychodów ze sprzedaży 2018 i 2017 roku prezentują poniższa tabela:

	2018		2017	
	wartość	udział	wartość	udział
Kraj	1 118 687	71,7%	948 270	69,0%
Zagranica	441 961	28,3%	426 021	31,0%
Razem przychody ze sprzedaży	1 560 648	100%	1 374 291	100%

Głównym odbiorcą Grupy jest spółka PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. („PKP PLK S.A.”), pozostałymi zamawiającymi są m.in.: Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, Litewska Administracja Drogowa oraz Urząd Miasta Wilno.

Struktura odbiorców wskazuje, że Grupa uzależniona jest od spółki PKP PLK S.A., która posiadała 39% udział w skonsolidowanych przychodach ze sprzedaży w 2018 roku. Od początku istnienia Grupy jest to główny klient w strukturze odbiorców. Drugi z kolei największy zamawiający - Litewska Administracja Drogowa posiadał 8% udział w strukturze skonsolidowanych przychodów w tym samym roku. Żaden z wymienionych kontrahentów nie jest formalnie powiązany z Grupą.

Struktura dostawców w analizowanym okresie pokazuje, że Grupa nie jest silnie uzależniona od żadnego z kontrahentów. W 2018 roku udział żadnego z dostawców nie osiągnął poziomu powyżej 10 % wartości zakupów materiałów i usług Grupy.

2.4. Wydarzenia 2018 roku

Znaczące umowy	RB
23.01.2018 Spółka jako Lider w Konsorcjum z AB Kauno Tiltai podpisała z Miastem Gorzów Wielkopolski – Urząd Miasta oraz Przedsiębiorstwem Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. z siedzibą w Gorzowie umowę na wykonanie robót budowlanych wchodzących w zakres kontraktu na zadaniu pn. „System zrównoważonego transportu miejskiego w Gorzowie Wielkopolskim” w zakresie transportu miejskiego w tym: przebudowę torowisk tramwajowych, budowę peronów tramwajowych i dróg – w zakresie określonym kontraktem. Wartość netto umowy wynosi 45 323 568,89 złotych. Prace mają być zrealizowane w ciągu 19 miesięcy od daty podpisania umowy.	2/2018
10.04.2018 Spółka zależna od Spółki (AB Kauno tiltai) podpisała umowę z AB Litgrid na wykonanie robót budowlanych „Zamówienie dotyczące zaprojektowania i wykonywania robót budowlanych – optymalizacja energetycznej sieci przesyłowej w północno-wschodniej Litwie i jej przygotowanie do funkcjonowania synchronicznego sieci przesyłowej w Europie kontynentalnej”. Umowa została zawarta w ramach konsorcjum, a wartość netto Umowy wynosi 23 920 000 euro (100 385 064 złotych). Planowany udział netto AB Kauno tiltai wynosi 17 020 000 euro (71 427 834 złotych). Prace przewidziane w Umowie zostaną zrealizowane w ciągu 36 miesięcy od daty rozpoczęcia robót.	4/2018
19.07.2018 Spółka jako Lider Konsorcjum podpisała z Generalną Dyрекcją Dróg Krajowych i Autostrad z siedzibą w Warszawie umowę na wykonanie robót budowlanych wchodzących w zakres kontraktu na zadaniu pn. „Projekt i budowa drogi ekspresowej S61 Szczuczyn - Budzisko (gr. państwa) z podziałem na zadania: Zadanie nr 2: odc. węzeł Ełk Południe - węzeł Wysokie (wraz z wylotem w ciągu dk 16)” (dalej „Umowa”). Wartość netto Umowy wynosi 557,7 mln złotych. Planowany udział Emitenta wynosi 251,0 mln złotych netto. Prace mają być zrealizowane w ciągu 29 miesięcy od daty podpisania Umowy, wyłączając okresy zimowe w okresie realizacji robót.	16/2018
24.07.2018 Spółka podpisała z PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. z siedzibą w Warszawie dwie umowy na zaprojektowanie i wykonanie robót w ramach projektu Budowa Szczecińskiej Kolei Metropolitalnej z wykorzystaniem istniejących odcinków linii kolejowych nr 406, 273, 351 o łącznej wartości netto 481,2 mln złotych (dalej „Umowy”).	17/2018
30.08.2018 Spółka podpisała z PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. z siedzibą w Warszawie umowę na wykonanie robót budowlanych wchodzących w zakres kontraktu na zadaniu pn. „Przebudowa układów torowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą na linii kolejowej E59 odcinek Poznań Główny- Rokitnica” w ramach projektu „Prace na linii kolejowej E59 na odcinku Poznań Główny – Szczecin Dąbie” (dalej „Umowa”). Wartość netto Umowy wynosi 292,2 mln złotych. Umowa przewiduje zaliczkę w wysokości 10% zaakceptowanej kwoty kontraktowej, która zostanie wypłacona w terminie 21 dni od daty złożenia wniosku o wypłatę zaliczki. Prace będące przedmiotem Umowy mają być zrealizowane w ciągu 23 miesięcy od daty rozpoczęcia robót (następny dzień po podpisaniu Umowy przez ostatnią ze Stron).	18/2018

Pozostałe	RB
12.01.2018 r. Spółka przekazała do publicznej wiadomości terminy publikacji raportów okresowych w 2018 r.	1/2018
09.05.2018 Spółka przekazała do publicznej wiadomości wstępne wyniki finansowe Spółki oraz Grupy Kapitałowej Trakcja za okres 3 miesięcy zakończony 31 marca 2018 roku.	6/2018
23.05.2018 Zarząd Spółki podjął uchwałę w sprawie podziału zysku za rok 2017 rekomendując Walnemu Zgromadzeniu Spółki, aby zysk w wysokości 32 039 476,84 złotych przeznaczyć: - w kwocie 5 139 954,80 złotych (tj. 0,1 zł na jedną akcję) na wypłatę dywidendy, - w kwocie 26 899 522,04 złotych na kapitał zapasowy.	7/2018
24.05.2018 Rada Nadzorcza Spółki podjęła uchwałę, w której pozytywnie zaopiniowała rekomendację Zarządu Spółki dla Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia z następującym podziałem zysku Spółki osiągniętym za okres od dnia 1 stycznia 2017 roku do dnia 31 grudnia 2017 roku w wysokości 32 039 476,84 złotych: - kwota 5 139 954,80 złotych (tj. 0,1 zł na jedną akcję) na wypłatę dywidendy, - kwota 26 899 522,04 złotych na kapitał zapasowy.	8/2018
24.05.2018 Rada Nadzorcza Spółki podjęła uchwałę, na mocy których powołała dotychczasowy Zarząd Spółki na nową, wspólną kadencję, która się rozpocznie z dniem odbycia Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki.	9/2018
24.05.2018 Zarząd Spółki zwołał Zwyczajne Walne Zgromadzenie Trakcja PRKiI S.A. na dzień 26 czerwca 2018 r. na godz. 9:00.	10/2018
26.06.2018 Zwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki podjęło uchwałę, aby zysk Spółki za rok 2017 w wysokości 32 039 476,84 złotych przeznaczyć: - w kwocie 5 139 954,80 złotych (tj. 0,1 zł na jedną akcję) na wypłatę dywidendy, - w kwocie 26 899 522,04 złotych na kapitał zapasowy,	12/2018
26.06.2018 Zarząd Spółki przekazał wykaz akcjonariuszy posiadających co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu Spółki, które odbyło się w dniu 26 czerwca 2018 roku w Warszawie.	13/2018
26.06.2018 Zarząd Spółki podał do publicznej wiadomości treść podjętych uchwał przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki, które odbyło się w dniu 26 czerwca 2018 r.	14/2018
03.07.2018 Spółka otrzymała zawiadomienie od akcjonariusza Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny o zmniejszeniu stanu posiadanych akcji poniżej 5 % głosów w walnym zgromadzeniu Spółki.	15/2018
16.10.2018 Spółka otrzymała zawiadomienie od Powszechnego Towarzystwa Emerytalnego PZU S.A. (PTE PZU S.A.) występującego w imieniu Otwartego Funduszu Emerytalnego PZU „Złota Jesień” (OFE PZU), że w związku z zakończeniem w dniu 12 października 2018 r. likwidacji Pekao Otwartego Funduszu Emerytalnego (Pekao OFE) skutkującym przeniesieniem w tym dniu wszystkich aktywów Pekao OFE do OFE PZU oraz wstąpieniem OFE PZU we wszystkie prawa i obowiązki Pekao OFE, dotychczas posiadany udział OFE PZU w ogólnej liczbie głosów w Spółce zwiększył się i przekroczył w górę próg 10% ogólnej liczby głosów.	19/2018
26.10.2018 Zarząd Spółki podjął uchwały o zamiarze sprzedaży wybranych nieruchomości i przeznaczeniu uzyskanych z tytułu sprzedaży środków finansowych na optymalizację struktury finansowania zewnętrznego poprzez finansowanie zapotrzebowania na kapitał obrotowy w większym stopniu środkami własnymi.	20/2018
29.10.2018 Rada Nadzorcza Spółki wyraziła zgodę na zawarcie umów sprzedaży nieruchomości wymienionych w raporcie bieżącym nr 20/2018 z dnia 26 października 2018 r.	21/2018
30.10.2018 Zarząd Spółki zwołał Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Trakcja PRKiI S.A. na dzień 30 listopada 2018 r. na godz. 9:00.	22/2018
30.11.2018 Zarząd Spółki podał do publicznej wiadomości treść podjętych uchwał przez Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki, które odbyło się w dniu 30 listopada 2018.	23/2018

30.11.2018 Zarząd Spółki przekazał wykaz akcjonariuszy posiadających co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu Spółki, które odbyło się w dniu 30 listopada 2018 roku w Warszawie.	24/2018
Zarząd Spółki przekazał prawidłowy załącznik z wykazem akcjonariuszy posiadających co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu Spółki, które odbyło się w dniu 30 listopada 2018 roku w Warszawie.	24/2018K
10.12.2018 Rada Nadzorcza Spółki AB Kauno Tiltai należącej do Grupy Kapitałowej Trakcja wyraziła zgodę na: -sprzedaż wszystkich udziałów w spółce UAB Pletros investicijos z siedzibą na Litwie (zwaną dalej „Spółką”), w której AB Kauno Tiltai posiada 100% udziałów; -przeniesienie praw i obowiązków, w tym praw do roszczeń z tytułu wierzytelności, wynikających z Umowy pożyczki zawartej pomiędzy AB Kauno Tiltai a Spółką.	25/2018
27.12.2018 Spółka podpisała umowę sprzedaży, na podstawie której zbyła na rzecz spółki Lotnicza 100 Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we Wrocławiu: prawo użytkowania wieczystego nieruchomości przy ul. Lotniczej 100 we Wrocławiu, stanowiącej działkę gruntu o numerze 3/5 o powierzchni 13,1540 ha oraz działki gruntu o numerze 3/4 o powierzchni 0,2546 ha, wraz z prawem własności budynków i urządzeń posadowionych na działce gruntu numer 3/5 stanowiących odrębną nieruchomość, dla których Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Krzyków we Wrocławiu, IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą numer WR1K/00103043/5, za cenę wynoszącą 53.000.000,00 zł (słownie: pięćdziesiąt trzy miliony złotych) brutto, która zostanie uiszczona na rachunek bankowy nie później niż do dnia 29 września 2019 roku.	26/2018

Zmiany w składzie Zarządu Spółki	RB
09.03.2018 Spółka otrzymała od Pana Jarosława Tomaszewskiego oświadczenie o rezygnacji z funkcji Prezesa Zarządu i Członka Zarządu Spółki. Rezygnacja została złożona ze skutkiem na dzień 30 czerwca 2018 r.	03/2018
27.04.2018 Spółka poinformowała, że na mocy porozumienia zawartego pomiędzy Panem Jarosławem Tomaszewskim – Prezesem Zarządu i Radą Nadzorczą, Pan Jarosław Tomaszewski złożył rezygnację z funkcji Prezesa Zarządu, Członka Zarządu oraz Dyrektora Generalnego. Pan Jarosław Tomaszewski pełnił wskazane funkcje do 27 kwietnia 2018 roku.	05/2018
07.06.2018 Rada Nadzorcza Spółki podjęła uchwałę, mocą której powołała Pana Marcina Lewandowskiego na stanowisko Prezesa Zarządu Spółki z dniem 1 września 2018 r.	11/2018

2.5. Ważniejsze zdarzenia i dokonania Grupy Trakcja mające znaczący wpływ na działalność

Główny wpływ na wyniki finansowe osiągnięte w okresie 2018 roku oraz w kolejnych latach obrotowych mają realizowane przez spółki Grupy kontrakty długoterminowe o usługi budowlane. Główne kontrakty realizowane w trakcie 2018 roku zostały przedstawione w punkcie 2.1 niniejszego sprawozdania. Informacje dotyczące istotnych umów na usługi budowlane zawartych w trakcie 2018 roku zostały przedstawione w punkcie 2.6 niniejszego sprawozdania. Istotne zdarzenia następujące po dniu bilansowym zostały przedstawione w punkcie 5.7 niniejszego sprawozdania.

Grupa kontynuuje dywersyfikację swojej działalności. Grupa w ostatnich latach istotnie wzmocniła swoją pozycję na rynku drogowym utrzymując wysoką pozycję na rynku budownictwa kolejowego. Ponadto Grupa podejmuje działania w celu wzmocnienia swojej pozycji na innych rynkach geograficznych oraz w innych segmentach budownictwa infrastrukturalnego. Jednostka dominująca jest obecna w segmencie tramwajowym (rynek miejski). Jednostka dominująca realizuje również zadania na rynku energetycznym.

2.6. Umowy znaczące dla działalności

2.6.1. Istotne umowy na usługi budowlane

Najważniejsze umowy na usługi budowlane zawarte przez spółki Grupy Trakcja w 2018 roku (kwota kontraktu podana z uwzględnieniem wartości robót przypadających na konsorcjantów):

Lp.	Nazwa kontraktu	Kwota netto kontraktu (mln PLN)	Spółka	Typ kontraktu
1.	Projekt i budowa drogi ekspresowej S61 Szczuczyn-Budzisko (gr. państwa) z podziałem na zadania: Zadanie nr 2: odc. węzeł Etk Południe - węzeł Wysokie (wraz z wyplotem w ciągu dk 16)	558	Trakcja PRKił S.A.	drogowy
2.	Zaprojektowanie i wykonanie robót w ramach projektu budowa Szczecińskiej Kolei Metropolitalnej z wykorzystaniem istniejących odcinków linii kolejowych nr 406, 273, 351 - zadanie A pn. "Modernizacja linii kolejowej nr 406 na odcinku Szczecin Główny - Police"	376	Trakcja PRKił S.A.	kolejowy
3.	„Przebudowa układów torowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą na linii kolejowej E59 odcinek Poznań Główny - Rokietnica” w ramach projektu „Prace na linii kolejowej E 59 na odcinku Poznań Główny – Szczecin Dąbie”	292	Trakcja PRKił S.A.	kolejowy
4.	Zaprojektowanie i wykonanie robót w ramach projektu budowa Szczecińskiej Kolei Metropolitalnej z wykorzystaniem istniejących odcinków linii kolejowych nr 406, 273, 351 - Zadanie B pn. "Modernizacja wybranej infrastruktury pasażerskiej na liniach kolejowych nr 273, 351 oaz 401"	105	Trakcja PRKił S.A.	kolejowy
5.	Zamówienie dotyczące zaprojektowania i wykonywania robót budowlanych – optymalizacja energetycznej sieci przesyłowej w północno-wschodniej Litwie i jej przygotowanie do funkcjonowania synchronicznego sieci przesyłowej w Europie kontynentalnej (zamówienie nr 189494)	100	AB Kauno tiltai	energetyczny
6.	Wykonanie dokumentacji projektowej oraz robót budowlanych związanych z budową stacji Warszawa Główna w ramach projektu POLiŚ 5.1-13 pn.: „Prace na linii średnicowej w Warszawie na odcinku Warszawa Wschodnia – Warszawa Zachodnia”	81	Trakcja PRKił S.A.	kolejowy
7.	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 211 odcinek C od m. Mojuż do m. Kartuży	68	Trakcja PRKił S.A.	drogowy
8.	Zaprojektowanie i wykonanie wzmocnienia podłoża nasypu kolejowego w określonych lokalizacjach linii kolejowej nr 9 (E65) na obszarze LCS Malbork	67	Trakcja PRKił S.A.	kolejowy
9.	Prace rekonstrukcyjne w Kownie (etapy I, II, III, IV)	57	AB Kauno tiltai	drogowy
10.	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 190 na odcinku od skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 188 w miejscowości Krajenka do skrzyżowania z drogą krajową nr 10 - etap I w systemie zaprojektuj i wybuduj	52	Trakcja PRKił S.A.	drogowy
11.	"System zrównoważonego transportu miejskiego w Gorzowie Wlkp." - przebudowa drogi wraz z przebudową torowiska ul. Warszawskiej i Sikorskiego	45	Trakcja PRKił S.A.	miejski
12.	Pozostałe kontrakty	734	-	różne
RAZEM		2 535		

2.6.2. Umowy ubezpieczenia

Jednostka dominująca oraz spółki z Grupy posiadają standardowe polisy ubezpieczeniowe obejmujące ochroną ubezpieczeniową majątek ruchomy na wypadek szkody, ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej wobec osób trzecich w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą oraz posiadany mieniem, a także umowy ubezpieczenia ryzyk budowlanych. Ponadto, Grupa posiada standardowe polisy ubezpieczeniowe obejmujące ochroną ubezpieczeniową odpowiedzialność cywilną członków organów Spółki oraz spółek z Grupy.

Powyższe umowy ubezpieczenia zostały zawarte z następującymi ubezpieczycielami: Towarzystwem Ubezpieczeń i Reasekuracji WARTA S.A., STU Na Życie Ergo Hestia S.A., Allianz S.A., PZU S.A., AXA Towarzystwem Ubezpieczeń i Reasekuracji S.A., InterRisk Towarzystwem Ubezpieczeń S.A., Lietuvos draudimas AB, Balta AAS, ERGO Insurance SE Lithuanian Branch, ADB Gjensidige i P&C Insurance AS, AAS „BTA Baltic Insurance Company“ filialas Lietuvoje, Gjensidige Forsikring ASA, Norge, Svensk filial, ADB Compensa, Vienna Insurance Group.

Umowy ubezpieczenia OC członków zarządu zostały zawarte z konsorcjum Colonnade Insurance Societe Anonyme oddział w Polsce, HCC International Insurance Company PLC i Towarzystwem Ubezpieczeń i Reasekuracji Allianz Polska S.A

2.6.3. Umowy współpracy i kooperacji

Grupa posiada umowy ramowe w sprawie współpracy w zakresie transakcji rynku finansowego zawarte z podmiotami: mBank S.A. oraz Luminor Bank AB. Przedmiotem umów jest określenie zasad współpracy w zakresie zawierania transakcji rynku finansowego pomiędzy Grupą a bankiem.

2.7. Główne lokaty i inwestycje kapitałowe

2.7.1. Inwestycje o charakterze rzeczowym

Nakłady na inwestycje w Spółce i w Grupie w 2018 roku wyniosły odpowiednio 46 346 tys. zł. i 61 336 tys. zł.

Zrealizowano następujące inwestycje w 2018 roku:

	Zakup środki własne	Leasing	Kredyty i pożyczki	Razem
Inwestycje rozwojowe	15 169	28	-	15 197
Inwestycje odtworzeniowe	2 387	28 762	-	31 149
Razem	17 556	28 790	-	46 346

	Zakup środki własne	Leasing	Kredyty i pożyczki	Razem
Inwestycje rozwojowe	17 042	901	-	17 943
Inwestycje odtworzeniowe	10 345	31 492	-	41 837
Inwestycje modernizacyjne	1 544	12	-	1 556
Razem	28 931	32 405	-	61 336

Zrealizowano następujące inwestycje w 2017 roku:

	Zakup środki własne	Leasing	Kredyty i pożyczki	Razem
Inwestycje rozwojowe	11 553	8 071	-	19 624
Inwestycje odtworzeniowe	1 002	162	-	1 164
Inwestycje modernizacyjne	1 413	-	-	1 413
Razem	13 968	8 233	-	22 201

	Zakup środki własne	Leasing	Kredyty i pożyczki	Razem
Inwestycje rozwojowe	12 426	8 196	7 721	28 343
Inwestycje odtworzeniowe	18 657	1 337	-	19 994
Inwestycje modernizacyjne	4 216	-	2 500	6 716
Razem	35 299	9 533	10 221	55 053

W ramach poszczególnych segmentów operacyjnych w Grupie nakłady inwestycyjne wyniosły:

- segment „Budownictwo cywilne – Polska” – 51 679 tys. zł (w 2017 r.: 35 193 tys. zł);
- segment „Budownictwo, inżynieria i umowy koncesyjne – kraje bałtyckie” – 9 609 tys. zł (w 2017 r.: 19 860 tys. zł);
- pozostałe segmenty – 48 tys. zł (w 2017 r.: 0 tys. zł);

Kluczową inwestycją w ramach nakładów rozwojowych stanowiły wydatki na nową bazę sprzętową w Bieńkowicach.

Do głównych inwestycji odtworzeniowych należy wymiana sprzętu budowlanego (koparki, ładowarki, walce, rozkładarka, układarki asfaltu, frezarka oraz środki transportu takie jak samochody dostawcze) oraz sprzętu IT.

Wśród kluczowych inwestycji modernizacyjnych znajdują się wydatki na modernizację budynków, laboratorium oraz magazynów.

Spółka i Grupa planuje w 2019 roku ponieść nakłady inwestycyjne na poziomie odpowiednio ok. 11 511 tys. zł. i 20 963 tys. zł. Planowane inwestycje zakłada się sfinansować w następujący sposób:

Środki własne	1 011
Leasing finansowy	10 500
Razem	11 511

Środki własne	6 573
Leasing finansowy	14 390
Razem	20 963

W opinii Zarządu Grupa jest w stanie zrealizować obecne i przyszłe założenia inwestycyjne w oparciu o środki własne wygenerowane z podstawowej działalności operacyjnej oraz transakcji leasingu finansowego.

2.7.2. Inwestycje kapitałowe Grupy, w tym inwestycje kapitałowe dokonane poza Grupą oraz opis metod ich finansowania

W 2018 roku Grupa prowadziła inwestycje kapitałowe.

W dniu 8 czerwca 2018 roku spółka z Grupy, AB Kauno tiltai, nabyła 24,9% udziałów w spółce UAB Plestros Investicijos, uzyskując tym samym łącznie 100% udziałów w tej spółce.

2.7.3. Strategia i kierunki rozwoju Grupy

W roku 2018 Grupa pomyślnie kontynuowała organizacyjną i prawną restrukturyzację Grupy w celu uzyskania efektów synergii, wzrostu efektywności operacyjnej i zwiększenia siły finansowej.

Grupa Trakcja planuje w roku 2019 przeprowadzić działania mające na celu poprawę wyników Grupy, kierując się następującymi przesłankami strategicznymi:

- rozwój poprzez wzrost organiczny,
- wprowadzenie struktury organizacyjnej zorientowanej kontraktowo,
- zwiększenie efektywności i wydajności poprzez lepszą organizację robót, szersze wykorzystanie synergii i systemy motywacyjne,
- znaczna poprawa zarządzania przepływami pieniężnymi,
- refinansowanie istniejącego zadłużenia bankowego,
- dokapitalizowanie Jednostki dominującej,
- wykorzystanie w większym stopniu sił własnych w realizacji kontraktów,
- zwiększenie nacisku na innowacyjność, która pozytywnie wpłynie na poprawę zyskowości realizowanych kontraktów,
- sprzedaż kolejnych aktywów nieoperacyjnych (szerzej omówione w nocie 10 Jednostkowego sprawozdania finansowego)
- selektywny wybór kontraktów do realizacji w formule konsorcjum.

Istotnymi czynnikami sukcesu Grupy Trakcja będą wdrożone systemy motywacyjne zachęcające pracowników do szukania dalszych udoskonaleń w działaniach operacyjnych oraz “przepływ wiedzy” (knowledge-sharing) pomiędzy różnymi spółkami Grupy.

Aktywna polityka w zakresie zarządzania płynnością Jednostki dominującej

Oprócz działań mających wpływ na poprawę przyszłych wyników finansowy Zarząd Jednostki dominującej ma przede wszystkim na uwadze sytuację płynnościową Spółki. Jednostka dominująca prowadzi aktywną politykę w zakresie zarządzania płynnością monitorując na bieżąco płynność w ujęciu krótko- i długoterminowym, dążąc do utrzymania stabilnego poziomu dostępnego finansowania. W celu utrzymania płynności Jednostka dominująca podejmuje działania zmierzające do pozyskania kontraktów, na których przewidziane są zaliczki. Ponadto Jednostka dominująca prowadzi aktywną politykę utrzymywania niskiego poziomu należności, zarządzania zapasami oraz sprzedaży kluczowych materiałów do zamawiających w początkowej fazie realizacji kontraktu. Jednostka dominująca kładzie duży nacisk na skrócenie okresu pomiędzy wykonaniem prac a zafakturowaniem zrealizowanych robót. Działania Jednostki dominującej związane z sytuacją płynnościową zostały opisane w nocie 64 skonsolidowanego sprawozdania finansowego za 2018 rok.

Aktywne uczestnictwo w postępowaniach przetargowych

Jednostka dominująca będzie dalej aktywnie uczestniczyć w postępowaniach przetargowych na rynku kolejowym oraz drogowym, które aktualnie charakteryzują się mniejszą liczbą uczestników. Mniejsza presja ze strony konkurentów wynika z nasycenia rynku inwestycjami w porównaniu do potencjału wykonawczego firm budowlanych na rynku polskim. Obecna tendencja na rynku pokazuje, że oferty wykonawców znacznie przekraczające budżety inwestorskie są coraz częściej akceptowane przez zamawiających.

Wzmocnienie pozycji na polskim rynku kolejowym usług budowlano-montażowych

Zarząd Spółki Trakcja PRKiI planuje w 2019 roku i latach następnych skoncentrować swoje wysiłki na polskim rynku kolejowym usług budowlano-montażowych i dalej wzmacniać pozycję rynkową na rynku drogowym. Osiągnięcie tego celu będzie możliwe dzięki skutecznemu wsparciu organizacyjnemu i finansowemu dla obszaru ofertowania i kontraktacji oraz obszaru realizacji kontraktów poprzez utworzenie nowych jednostek m.in. Działu przygotowania produkcji i optymalizacji projektów.

Nadrzędnym celem w zarządzaniu finansowym będzie efektywniejsze zarządzanie kapitałem obrotowym. Jego oczekiwane skutki to lepsza płynność finansowa, minimalizacja zapotrzebowania na kapitał obrotowy i utrzymanie bezpiecznego poziomu zadłużenia Grupy.

Wzmocnienie pozycji Grupy na innych rynkach

Grupa w 2017 roku utworzyła oddziały Jednostki dominującej oraz AB Kauno Tiltai na Ukrainie. Ponadto zostały utworzone spółki Trakcja Ukraina Sp. z o.o. na Ukrainie oraz dwa podmioty zależne: Trakcja Infra Sp. z o.o. oraz Trakcja Asphalt Sp. z o.o. W 2018 roku były realizowane kontrakty dotyczące remontu ulic w mieście Dnipro. Sprzedaż usług budowlanych z kontraktów uzyskana przez spółki zależne na Ukrainie wyniosła w 2018 roku 53 mln zł.

Ponadto w 2018 roku intensywnie kontynuowana była działalność Jednostki dominującej na rynku niemieckim. Z powodzeniem zrealizowany został pierwszy kontrakt – „elektryczna autostrada” eHighway w zachodnich Niemczech. Zakres prac obejmował montaż elementów sieci trakcyjnej na dwóch pięciokilometrowych odcinkach autostrady A5. Wejście spółki w fazę realizacji projektów wiązało się z rejestracją Trakcji PRKiI S.A. we właściwych urzędach oraz instytucjach na terenie Niemiec (SOKA Bau, Urząd Skarbowy, Urząd Celny, Izba Rzemieślnicza IHK, Izba Przemysłowo-Handlowa AHK, etc.), co zwiększa efektywność realizacyjną przy następnych projektach. Spełnione zostały także wymogi formalne związane z prowadzeniem działalności Trakcji PRKiI S.A. w Niemczech. Utrzymana została certyfikacja budowlana VOB w 11 kategoriach oraz wszczęte zostały procedury rozszerzające zakres certyfikacji o kolejne branże.

Dywersyfikacja działalności Grupy

W ramach dywersyfikacji działalności Grupa w 2018 roku ponownie zaangażowała się w inwestycje miejskie związane z modernizacją infrastruktury tramwajowej i trolejbusowej. Jednostka dominująca podpisała kontrakty na realizację tego typu inwestycji.

2.8. Perspektywy rozwoju Grupy

Pomimo kwestii opisanych w nocie 64 skonsolidowanego sprawozdania finansowego Zarząd ocenia pozytywnie perspektywy wzrostu dla Grupy w roku 2018. Portfel zamówień na dzień 31 grudnia 2018 roku kształtował się na poziomie 2 557 mln zł (z wyłączeniem części przychodów przypadającą na konsorcjantów).

Grupa Trakcja konsekwentnie rozwija kompetencje w różnych sektorach budownictwa infrastrukturalnego. W 2018 roku w Jednostce dominującej nastąpił istotny wzrost skali działalności. Jednostka dominująca, tak jak dotychczas, aktywnie uczestniczy w postępowaniach przetargowych na rynku kolejowym oraz drogowym, które aktualnie charakteryzują się mniejszą liczbą uczestników. Mniejsza presja ze strony konkurentów wynika z nasycenia rynku inwestycjami w porównaniu do potencjału wykonawczego firm budowlanych na rynku polskim. Obecna tendencja na rynku pokazuje, że oferty wykonawców znacznie przekraczające budżety inwestorskie są coraz częściej akceptowane przez zamawiających. Zgodnie ze zaktualizowanym Krajowym Programem Kolejowym przyjętym przez Radę Ministrów w dniu 23 listopada 2016 roku, wartość inwestycji kolejowych do roku 2023 roku powinna przekroczyć 60 mld zł. Grupa będzie również ubiegać się o kontrakty drogowe. Przewidywana wartość inwestycji przez Program Budowy Dróg Krajowych (PBDK) oraz zadania realizowane przez lokalnych zarządców infrastruktury drogowej wynoszą 107 mld zł. Ponadto, Jednostka dominująca przygotowując się do pozyskania kontraktów z programów samorządowych utworzyła strukturę regionalnych biur drogowych w 6 lokalizacjach na terenie kraju. Jednostka dominująca rozpoczęła ekspansję na rynek miejskiego transportu szynowego, jednocześnie będzie dążyć do dalszego rozwoju w dziedzinie energetyki w szczególności w zakresie budowy i modernizacji linii przesyłowych oraz zasilania obiektów.

2.9. Charakterystyka zewnętrznych i wewnętrznych czynników istotnych dla rozwoju Grupy

Poniżej przedstawiono kluczowe czynniki, które w opinii Zarządu Jednostki dominującej obecnie mają lub w niedalekiej przyszłości mogą mieć wpływ na działalność Grupy. Informacje o istotnych postępowaniach i sporach przeciwko spółkom Grupy, jak również karach znajdują się w nocie 5.6 niniejszego sprawozdania.

Do najważniejszych czynników zewnętrznych mających istotny wpływ na wyniki finansowe Grupy zaliczamy:

- Poziom wydatków na infrastrukturę kolejową i drogową w Polsce i na Litwie.
- Sprawność otwierania i podpisywania kontraktów przez Zamawiających.
- Konkurencja ze strony innych podmiotów.
- Brak barier rynkowych.
- Kształtowanie się cen surowców i materiałów budowlanych.
- Sytuacja na rynku pracy w Polsce i na Litwie.
- Kształtowanie się kursów walutowych, w szczególności kursu euro.
- Wpływ polityki monetarnej Banku Centralnego na zmiany oprocentowania kredytów.
- Terminowość regulowania zobowiązań przez odbiorców. Nieterminowość spłaty zobowiązań może doprowadzić do pogorszenia się płynności finansowej Spółki.
- Zmniejszenie się liczby oferentów na polskim rynku kolejowym
- Zmiany przepisów prawa wyznaczających zakres działalności Grupy, w tym przepisów podatkowych, jak i przepisów dotyczących innych obciążeń o charakterze publicznoprawnym.
- Poziom waloryzacji kontraktów budowlanych.

Do najważniejszych czynników wewnętrznych mających istotny wpływ na wyniki finansowe Grupy zaliczamy:

- Trafność oszacowania kosztów realizowanych projektów, mającą bezpośredni wpływ na decyzje w sprawie strategii udziału w przetargach, wycenę kontraktów do przetargów i w efekcie marże osiągnięte na kontraktach.
- Zdolność pozyskiwania nowych kontraktów budowlanych.
- Liczba wygrywanych kontraktów w ramach programu „Krajowy Program Kolejowy do roku 2023”.
- Liczba wygrywanych kontraktów w ramach programu „Program Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023, z perspektywą do roku 2025”.
- Zdolność pozyskiwania wysoko wykwalifikowanej kadry.
- Zdolność do realizacji strategii rozwoju Grupy Emitenta.
- Zdolność do dalszej dywersyfikacji działalności.

2.10. Czynniki ryzyka i zagrożeń

Grupa Trakcja w ramach prowadzenia swojej działalności narażona jest na różne rodzaje ryzyka, które można podzielić na poniższe grupy:

- Ryzyko branżowe.
- Ryzyko realizacji kontraktów.
- Ryzyko finansowe.

Ryzyko branżowe

W ramach tego ryzyka Grupa narażona jest na ryzyko związane z nasileniem się konkurencji. Rynek budownictwa kolejowego oraz drogowego w Polsce i krajach bałtyckich, na którym Grupa prowadzi swoją działalność jest atrakcyjny ze względu na planowane znaczne nakłady inwestycyjne. Bariery wejścia na rynek budownictwa kolejowego i drogowego w Polsce i krajach bałtyckich nie są wysokie, dlatego też liczba nowych podmiotów stale się zwiększa. Ponadto, istotnym czynnikiem mającym wpływ na pozycję rynkową Grupy Trakcja są plany finansowe polskiego i litewskiego rządu dotyczące modernizacji infrastruktury.

Powyższe ryzyko branżowe może mieć istotny wpływ na perspektywy rozwoju Grupy i jej sytuację finansową. Przewagą konkurencyjną Grupy Trakcja jest ponad siedemdziesięcioletnia praktyka rynkowa spółek z Grupy, która pozwoliła na wypracowanie wysokiej jakości systemów realizacji zleceń wysoko cenionych przez Partnerów. Głównym atutem Grupy jest możliwość kompleksowej realizacji inwestycji własnym potencjałem we wszystkich branżach (roboty torowe, obiekty inżynieryjne, sieć trakcyjna), posiadany portfel zleceń oraz:

- posiadanie wysoko wykwalifikowanej, kadry zarządzającej i zorientowanej na klienta załogi,
- duże doświadczenia w profesjonalnej realizacji i koordynacji robót realizowanych terminowo wg najwyższych standardów europejskich,
- posiadanie nowoczesnego parku maszynowego.

Grupa posiada przewagę konkurencyjną nad wieloma firmami, a pozycja Grupy na rynku usług związanych z infrastrukturą kolejową i drogową w Polsce i w krajach bałtyckich jest ugruntowana i stabilna. Powyższe silne strony Grupy Trakcja minimalizują ryzyko związane z nasileniem się konkurencji.

Ryzyko realizacji kontraktów

Nieodłącznym ryzykiem związanym z prowadzeniem działalności Grupy Trakcja jest ryzyko realizacji kontraktów. Wpływ na to ryzyko mogą mieć następujące czynniki: niezyskanie w określonym terminie decyzji administracyjnych przewidzianych m.in. przepisami Prawa Budowlanego, Kodeksu Postępowania Administracyjnego (KPA) lub Prawa Ochrony Środowiska; zmiany cen materiałów i surowców; zmiany cen usług

podwykonawców; nieukończenia lub opóźnienia w wykonaniu przez podwykonawców prac niezbędnych do rozpoczęcia realizacji projektów; niedoszacowania kosztów; potencjalne kary za uchybienie w realizacji kontraktów; niekorzystne warunki pogodowe. Ryzyko niedoszacowania kosztów kontraktów może występować w przypadku trudnych do zidentyfikowania na etapie przygotowania przez Grupę oferty przetargowej prac niezbędnych do wykonania zamówienia i ceny za ich wykonanie. W ramach realizacji kontraktów budowlanych spółki z Grupy Trakcja zawierają umowy z podwykonawcami zwykle w terminach późniejszych niż umowa z inwestorem, co może rodzić ryzyko, iż przyjęta cena usługi świadczona na rzecz Grupy przez podwykonawców będzie wyższa, niż przyjęta cena na etapie wyceny kontraktu i jego podpisania. Ceny w umowach z inwestorem są stałe i nie podlegają zmianie przez okres trwania kontraktu. Grupa Trakcja ponosi ryzyko niedotrzymania terminów wykonania przedmiotu zawartych umów o roboty budowlane, a także wykonania robót gwarancyjnych związanych z usuwaniem wad i usterek, co w konsekwencji wiąże się z prawem inwestora do wykorzystania ww. zabezpieczeń bądź z żądaniem kar umownych. Grupa nie może również wykluczyć ryzyka związanego z ewentualnymi sporami dotyczącymi należytego lub nieterminowego wykonania ww. umów. Zrealizowanie się wspomnianych czynników może mieć negatywny wpływ na wyniki finansowe Emitenta.

Zarząd Emitenta podejmuje odpowiednie działania mające na celu zminimalizowanie tych ryzyk np. poprzez wdrożenie nowoczesnego systemu zarządzania kontraktami, pozwalającego zarządzać budżetami i harmonogramami wielu dużych projektów realizowanych równocześnie w oparciu o szczegółowe dane jednostkowe rejestrowane w czasie rzeczywistym. Dodatkowo Grupa stale monitoruje ceny usług podwykonawców, aby podpisywane umowy miały dopasowane odpowiednio parametry dotyczące czasu trwania kontraktu oraz wartości umowy do sytuacji rynkowej. Dzięki inicjatywie wdrożenia systemu centralnych zakupów dla wszystkich realizowanych projektów i wszystkich jednostek organizacyjnych wsparcia, Grupa zamierza osiągnąć istotne i trwałe oszczędności kosztowe oraz zoptymalizować zakupy. Ponadto, długoletnia praktyka rynkowa pozwoliła Grupie Trakcja na wypracowanie technik zarządzania realizowanymi projektami, które zapewniają możliwości realizacji powierzonych spółkom z Grupy prac z dotrzymaniem założonych harmonogramów, przy jednoczesnym zachowaniu wymaganej jakości i specjalnych wymagań inwestorów.

Ryzyko finansowe

W ramach ryzyka finansowego Grupa jest narażona głównie na ryzyko związane z umowami finansowymi oraz ryzyko związane z płynnością. Ryzyko związane z umowami finansowymi wynika z faktu, iż zarówno banki (w zakresie kredytów i gwarancji kontraktowych) jak i towarzystwa ubezpieczeniowe (w zakresie gwarancji kontraktowych) mogą zmniejszyć dostępność źródeł finansowania i innych instrumentów finansowych, co może wpłynąć na ograniczenie realizacji kontraktów. Grupa monitoruje strukturę kapitałów przy pomocy wskaźników struktury finansowania. Analizowane przez Grupę wskaźniki pozwalają na utrzymanie zarówno dobrego ratingu kredytowego, jak też potwierdzają wsparcie struktury kapitałowej dla działalności operacyjnej Grupy Trakcja.

Istotnym czynnikiem do oceny ryzyka niewypłacalności jest generowany poziom przepływów operacyjnych, ilość gotówki oraz wskaźniki płynności. Grupa monitoruje stan gotówki dyspozycyjnej, realizuje działania w celu zapewnienia bezpiecznego poziomu zarówno finansowania zewnętrznego, jak i płynności finansowej. Okresowe nadwyżki pieniężne umieszczane są na krótkoterminowych lokatach bankowych. Aby zminimalizować potencjalne zagrożenia w przyszłości i ryzyko związane z ewentualną utratą płynności Grupy, tworzone są długo- i krótkoterminowe analizy i prognozy, które pozwalają określić potrzeby gotówkowe Grupy. Sytuacja płynnościowa Jednostki dominującej oraz działania Zarządu zostały opisane w nocie 10 Jednostkowego sprawozdania finansowego za 2018 rok.

Do pozostałych czynników, poza opisanymi powyżej, które mogą powodować wahania cen akcji Trakcji PRKiI należą:

- Zmiana oceny wiarygodności kredytowej Grupy.
- Zmiana poziomu zadłużenia Grupy.
- Sprzedaż lub nabycie aktywów przez Grupę.

- Znaczące zmiany w strukturze własnościowej Emitenta.
- Zmiany przez analityków rynku kapitałowego ich prognoz i rekomendacji dotyczących Spółki Trakcja PRKiI, jej konkurentów, partnerów oraz sektorów gospodarki, w których działa Grupa.

Przeciwdziałanie materializacji wszystkich tych ryzyk jest podstawowym celem działalności zarządu Emitenta, który prowadzi rozmowy z zamawiającymi, partnerami konsorcjalnymi i podwykonawcami, bankami i ubezpieczycielami. Zarządzanie tymi ryzykami jest prowadzone na szczeblu najwyższych władz Grupy.

3. ANALIZA SYTUACJI MAJĄTKOWEJ I FINANSOWEJ GRUPY I JEDNOSTKI DOMINUJĄCEJ

3.1. Wyniki finansowe Grupy w 2018 roku

3.1.1. Skonsolidowany rachunek zysków i strat Grupy Trakcja

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	1.01.2018 - 31.12.2018 <i>Badane</i>	1.01.2017 - 31.12.2017 <i>Badane</i>	Zmiana	Zmiana %
Przychody ze sprzedaży	1 560 648	1 374 291	186 357	14%
Koszt własny sprzedaży	(1 644 890)	(1 280 956)	(363 934)	28%
Zysk (strata) brutto ze sprzedaży	(84 242)	93 335	(177 577)	-190%
Koszty sprzedaży, marketingu i dystrybucji	(5 936)	(5 430)	-506	9%
Koszty ogólnego zarządu	(58 329)	(50 991)	(7 338)	14%
Pozostałe przychody operacyjne	58 115	4 872	53 243	1093%
Pozostałe koszty operacyjne	(2 457)	(3 668)	1 211	-33%
Odpis wartości firmy	(24 243)	-	(24 243)	-
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	(117 092)	38 118	(155 210)	-407%
Przychody finansowe	4 153	5 888	(1 735)	-29%
Koszty finansowe	(14 465)	(10 879)	-3 586	33%
Zysk (strata) brutto	(127 404)	33 127	(160 531)	-485%
Podatek dochodowy	17 232	(1 084)	18 316	-1690%
Zysk (strata) netto za okres	(110 172)	32 043	(142 215)	-444%

W 2018 roku Grupa Trakcja osiągnęła przychody w wysokości 1 560 648 tys. zł, które zwiększyły się o 14% w porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego. Koszt własny sprzedaży w okresie 12 miesięcy 2018 roku wzrósł o 28% i osiągnął wartość 1 644 890 tys. zł.

Wynik brutto ze sprzedaży Grupy w 2018 roku wyniósł -84 242 tys. zł i był o 190% niższy od zysku w okresie porównywalnym. Marża zysku brutto na sprzedaży w omawianym okresie wyniosła -5,4% i osiągnęła niższy poziom w porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego tj. do wartości 6,8%.

Jednostka dominująca dokonała aktualizacji budżetów kontraktów (zgodnie z RB 3/2019). Skutki przeszacowania zostały odniesione w sprawozdaniu finansowym za 2018 rok. Kontrakty, na których nastąpiło obniżenie marż, niemal w całości zostały pozyskane w okresie do połowy 2017 roku, charakteryzującym się wysoką presją na wartość ofert w rezultacie przedłużającej się luki inwestycyjnej. Znacząca część wydatków dotyczących kontraktów, na których przeszacowano marże została poniesiona do 31 grudnia 2018 roku, zgodnie z wysokim zaawansowaniem wykonanych robót. Wpływ na poziom prezentowanego wyniku Spółki był spowodowany niemożliwym do przewidzenia na dzień zawierania kontraktów poziomem wzrostu kosztów oraz wydłużeniem okresu ich realizacji. Na prezentowane powyżej wyniki 2018 roku miał również wpływ wzrost cen materiałów budownictwa infrastrukturalnego, usług podwykonawczych i kosztów płac. Ponadto Jednostka dominująca

ponosi koszty związane z dywersyfikacją działalności na rynku energetyki zawodowej i ponownym wejściem w segment tramwajowy (rynek miejski). Co więcej, Jednostka dominująca kontynuuje przygotowywanie działalności na rynkach zagranicznych, na których wybrane programy inwestycyjne sięgają 2030 roku. Dodatkowo wpływ na uzyskane wyniki przez Grupę miała zmiana struktury portfela zamówień spółek litewskich.

Koszty sprzedaży, marketingu i dystrybucji odnotowały poziom 5 936 tys. zł i były wyższe o 9% w stosunku do okresu porównywalnego. Koszty ogólnego zarządu osiągnęły wartość 58 329 tys. zł i wzrosły o 14%, tj. o kwotę 7 338 tys. zł w porównaniu do roku ubiegłego. Czynnikiem mającym wpływ na wzrost kosztów ogólnego zarządu był wzrost stanu rezerw aktuarialnych na świadczenia pracownicze w Jednostce dominującej o kwotę 1 806 tys. zł. Kolejnym powodem zwiększenia kosztów ogólnego zarządu w omawianym okresie były jednorazowe świadczenia z tytułu rekompensat dla byłego Prezesa Zarządu Jednostki dominującej w wysokości 1 173 tys. zł. Pozostałe przychody operacyjne za okres 12 miesięcy 2018 roku wyniosły 58 115 tys. zł i wzrosły o 53 243 tys. zł w stosunku do okresu porównywalnego. Pozostałe koszty operacyjne osiągnęły w 2018 roku wartość 2 457 tys. zł i były niższe o kwotę 1 211 tys. zł w stosunku do kosztów ubiegłego roku. Saldo pozostałej działalności operacyjnej zwiększyło się w stosunku do okresu porównywalnego o 54 455 tys. zł. Jednostka dominująca w 2018 roku rozpoznała przychód ze sprzedaży prawa użytkowania wieczystego nieruchomości oraz prawa własności budynków i urządzeń posadowionych na nieruchomości przy ul. Lotniczej 100 we Wrocławiu za cenę wynoszącą 53 000 tys. zł brutto (w nawiązaniu do raportu bieżącego nr 26/2018).

Jednostka dominująca, w wyniku przeprowadzonych testów na utratę wartości inwestycji w jednostce zależnej AB Kauno Tiltai oraz na utratę wartości firmy (tzw. „goodwill”) przypisanej do ośrodka wypracowującego środki pieniężne, w którego skład wchodzi spółki zależne z grupy AB Kauno Tiltai, utworzyła odpis aktualizujący wartość firmy w wysokości 24 243 tys. zł o czym poinformowała w raporcie bieżącym nr 6/2019.

Grupa zakończyła 2018 rok stratą z działalności operacyjnej w kwocie 117 092 tys. zł co oznacza spadek wyniku z działalności operacyjnej o 155 210 tys. zł w porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego, w którym to zysk z działalności operacyjnej wyniósł 38 118 tys. zł. Strata z działalności operacyjnej wynika ze zmniejszenia marży zysku brutto ze sprzedaży w omawianym okresie, na co wpływ miały czynniki opisane powyżej.

Przychody finansowe Grupy za 2018 rok osiągnęły wartość 4 153 tys. zł i spadły o 29% w porównaniu do przychodów za 2017 rok, kiedy to osiągnęły wartość 5 888 tys. zł. Koszty finansowe w omawianym okresie wzrosły o 33% i osiągnęły wartość 14 465 tys. zł. Wzrost kosztów finansowych był głównie skutkiem zwiększenia się kosztów finansowych z tytułu odsetek, które wyniosły 10 488 tys. zł.

Grupa za okres od dnia 1 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2018 roku osiągnęła stratę brutto w wysokości 127 404 tys. zł, co oznacza spadek o 160 531 tys. zł, tj. o 485% w porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego, w którym to Grupa osiągnęła zysk brutto w wysokości 33 127 tys. zł.

Podatek dochodowy w roku 2018 miał dodatni wpływ na zysk netto w kwocie 17 232 tys. zł. W roku 2017 podatek dochodowy wyniósł 1 084 tys. zł i miał ujemny wpływ na wynik netto.

Grupa Trakcja osiągnęła stratę netto za 2018 rok w kwocie 110 172 tys. zł. Wynik netto Grupy obniżył się o 444% w porównaniu do 2017 roku.

3.1.2. Skonsolidowany bilans Grupy Trakcja

Poniższa tabela przedstawia roczne skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej Grupy Trakcja – aktywa.

SKONSOLIDOWANE AKTYWA	31.12.2018 Badane	31.12.2017 Badane	Zmiana	Zmiana %
Aktywa trwałe	720 882	731 454	(10 572)	-1%
Rzeczowe aktywa trwałe	297 285	266 853	30 432	11%
Nieruchomości i inwestycyjne	20 445	20 097	348	2%
Wartość firmy z konsolidacji	308 782	327 996	(19 214)	-6%
Wartości niematerialne	52 348	53 753	(1 405)	-3%
Inwestycje w pozostałych jednostkach	25	858	(833)	-97%
Pozostałe aktywa finansowe	4 511	44 147	(39 636)	-90%
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	28 416	9 836	18 580	189%
Rozliczenia międzyokresowe	9 070	7 914	1 156	15%
Aktywa obrotowe	822 054	710 826	111 228	16%
Zapasy	86 854	94 027	(7 173)	-8%
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	328 890	324 094	4 796	1%
Należności z tyt. podatku dochodowego	3 900	9 642	(5 742)	-60%
Pozostałe aktywa finansowe	13 773	14 859	(1 086)	-7%
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	116 687	112 184	4 503	4%
Rozliczenia międzyokresowe	13 313	9 233	4 080	44%
Aktywa z tytułu umów z klientami	206 887	-	206 887	-
Kontrakty budowlane i przekazane zaliczki na realizowane kontrakty	-	146 787	(146 787)	-
Aktywa przeznaczone do sprzedaży	51 750	-	51 750	-
AKTYWA RAZEM	1 542 936	1 442 280	100 656	7%

Na dzień 31 grudnia 2018 roku suma bilansowa Grupy Trakcja osiągnęła wartość 1 542 936 tys. zł i zwiększyła się o 100 656 tys. zł w stosunku do stanu na koniec 2017 roku. Aktywa trwałe zmniejszyły się o kwotę 10 572 tys. zł, w porównaniu do 2017 roku, osiągając wartość 720 882 tys. zł na dzień 31 grudnia 2018 roku. Aktywa obrotowe wzrosły w 2018 roku o kwotę 111 228 tys. zł i osiągnęły wartość 822 054 tys. zł.

Największy wzrost spośród aktywów trwałych dotyczył rzeczowych aktywów trwałych, które wzrosły o 30 432 tys. zł w związku z budową nowoczesnej bazy sprzętowej w Bieńkowicach oraz ze względu na inwestycje w sprzęt kolejowy i drogowy. Jednocześnie obniżeniu o kwotę 19 214 tys. zł uległa wartość firmy z konsolidacji, w związku z utworzonym odpisem aktualizującym wartość firmy w wysokości 24 243 tys. zł oraz ujęciem różnic kursowych.

Wartość aktywów obrotowych wzrosła w stosunku do roku ubiegłego o kwotę 111 228, co stanowi wzrost o 16%. W związku z wejściem w życie MSSF 15 Grupa dokonała korekty prezentacyjnej wartości kontraktów budowlanych i przekazanych zaliczek na realizowane kontrakty, do pozycji aktywa z tytułu umów z klientami, która opisana została szerzej w nocie 10 skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Saldo zmian tych pozycji na 31 grudnia 2018 roku wyniosło 60 100 tys. zł. Ponadto wzrostowi uległ stan aktywów przeznaczonych do sprzedaży o kwotę 51 750 tys. zł. do poziomu 51 750 tys. zł.

Poniższa tabela przedstawia roczne skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej Grupy Trakcja – pasywa.

SKONSOLIDOWANE PASYWA	31.12.2018 Badane	31.12.2017 Badane	Zmiana	Zmiana %
Kapitał własny przypadający akcjonariuszom Jednostki dominującej	645 539	756 979	(111 440)	-15%
Kapitał podstawowy	41 120	41 120	-	0%
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	309 984	309 984	-	0%
Kapitał z aktualizacji wyceny	5 768	5 765	3	0%
Pozostałe kapitały rezerwowe	383 833	361 588	22 245	6%
Niepodzielony wynik finansowy	(111 006)	31 429	(142 435)	-453%
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	15 840	7 093	8 747	123%
Udziały niesprawujące kontroli	8 841	5 055	3 786	75%
Kapitał własny razem	654 380	762 034	(107 654)	-14%
Razem zobowiązania	888 556	680 245	208 311	31%
Zobowiązania długoterminowe	93 112	116 953	(23 841)	-20%
Oprocentowane kredyty i pożyczki	66 371	87 661	(21 290)	-24%
Rezerwy	13 004	11 917	1 087	9%
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	4 810	5 127	(317)	-6%
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego	8 858	7 810	1 048	13%
Pochodne instrumenty finansowe	8	4 351	(4 343)	-100%
Pozostałe zobowiązania	61	87	(26)	-30%
Zobowiązania krótkoterminowe	795 444	563 293	232 151	41%
Oprocentowane kredyty i pożyczki	132 559	28 538	104 021	364%
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	407 341	335 049	72 292	22%
Rezerwy	59 101	14 179	44 922	317%
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	16 572	12 762	3 810	30%
Pochodne instrumenty finansowe	-	960	(960)	-100%
Rozliczenia międzyokresowe	711	416	295	71%
Zobowiązania z tytułu umów z klientami	141 258	-	141 258	
Kontrakty budowlane i otrzymane zaliczki na realizowane kontrakty	-	171 347	(171 347)	
Zaliczki otrzymane na poczet mieszkań	-	42	(42)	
Zobowiązania grupy do zbycia zaklasyfikowanej jako przeznaczona	37 902	-	37 902	-
PASYWA RAZEM	1 542 936	1 442 280	100 656	7%

Kapitał własny Grupy spadł na dzień 31 grudnia 2018 roku o kwotę 107 654 tys. zł, tj. o 14% w porównaniu do stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku. Na spadek wpłynęła przede wszystkim odnotowana strata netto w analizowanym okresie o wartości 110 172 tys. zł.

Zobowiązania długoterminowe osiągnęły na dzień 31 grudnia 2018 roku poziom 93 112 tys. zł i obniżyły się w porównaniu do stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku o kwotę 23 841 tys. zł. Wartość długoterminowych oprocentowanych kredytów i pożyczek spadła o 21 290 tys. zł i osiągnęła poziom 66 371 tys. zł. Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych na dzień 31 grudnia 2018 roku osiągnęły poziom 4 810 tys. zł i zmniejszyły się

w porównaniu do stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku o kwotę 317 tys. zł. Rezerwy długoterminowe ukształtowały się na poziomie 13 004 tys. zł co oznacza zwiększenie względem 31 grudnia 2017 roku o 1 087 tys. zł, tj. o 9%.

Zobowiązania krótkoterminowe uległy zwiększeniu o kwotę 232 151 tys. zł, co stanowi 41% wzrost w stosunku do 2017 roku. Wzrost ten wynikał głównie ze zwiększenia się wartości oprocentowanych krótkoterminowych kredytów i pożyczek o kwotę 104 021 tys. zł. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania na dzień bilansowy wyniosły 407 341 tys. zł i w stosunku do roku porównywalnego wzrosły o 22%.

W celu kompleksowego przedstawienia sytuacji finansowej Spółki zostały zastosowane alternatywne pomiary wyników (wskaźniki APM). Zdaniem Spółki dostarczają one istotnych informacji na temat sytuacji finansowej, efektywności działania, rentowności oraz przepływów gotówkowych Grupy kapitałowej. Zastosowane przez Spółkę alternatywne pomiary wyników powinny być analizowane wyłącznie jako dodatkowe nie zaś zastępujące informacje finansowe prezentowane w sprawozdaniach finansowych. Dane te powinny być rozpatrywane łącznie ze sprawozdaniem finansowymi Spółki i Grupy.

Spółka prezentuje wybrane wskaźniki APM, ponieważ w jej opinii są one źródłem dodatkowych (oprócz danych prezentowanych w sprawozdaniach finansowych), wartościowych informacji o sytuacji finansowej i operacyjnej, jak również ułatwiają analizę i ocenę osiągniętych przez Grupę wyników finansowych na przestrzeni poszczególnych okresów sprawozdawczych (2017 i 2018 rok). Dobór alternatywnych pomiarów wyników został poprzedzony analizą ich przydatności pod kątem dostarczenia przydatnych informacji na temat sytuacji finansowej, przepływów pieniężnych. Prezentowane zostaną wskaźniki dla Grupy: rentowności i płynności Grupy i dla Jednostki dominującej: rentowności i płynności, struktury finansowania

3.1.3. Wskaźniki rentowności

Marża zysku brutto ze sprzedaży zmniejszyła się w roku 2018 o 12,2 p.p. w stosunku do roku poprzedniego osiągając poziom -5,4%. Zysk operacyjny powiększony o amortyzację i odpis wartości firmy wyniósł - 61 442 tys. zł i zmniejszył się o 128 511 tys. zł w stosunku do roku ubiegłego. Marża zysku EBITDA była w 2018 roku niższa o 8,8 p.p. i osiągnęła poziom -3,9%. Marża wyniku operacyjnego wyniosła w 2018 roku -7,5% i była niższa o 10,3 p.p. w stosunku do roku 2017. Marża zysku netto spadła o 9,4 p.p. osiągając poziom -7,1% w stosunku do 2,3% w 2017 roku. Stopa zwrotu z kapitału własnego – ROE spadła o 19,9 p.p. w porównaniu do roku ubiegłego i ukształtowała się na ujemnym poziomie -15,7%, natomiast wskaźnik rentowności aktywów – ROA osiągnął poziom -7,4% i był niższy o 9,6 p.p. od analogicznego wskaźnika z poprzedniego roku.

WSKAŹNIKI RENTOWNOŚCI	31.12.2018 Badane	31.12.2017 Badane	Zmiana
Marża zysku (straty) brutto ze sprzedaży	-5,4%	6,8%	-12,2%
EBITDA	(61 442)	67 069	(128 511)
Marża EBITDA	-3,9%	4,9%	-8,8%
Marża wyniku operacyjnego	-7,5%	2,8%	-10,3%
Marża zysku (straty) netto	-7,1%	2,3%	-9,4%
Stopa zwrotu z kapitału własnego (ROE)	-15,7%	4,2%	-19,9%
Stopa zwrotu z aktywów (ROA)	-7,4%	2,2%	-9,6%

Powyższe wskaźniki zostały wyliczone według następujących wzorów:

Marża zysku brutto ze sprzedaży = zysk brutto ze sprzedaży / przychody ze sprzedaży

EBITDA = zysk operacyjny + amortyzacja + odpis wartości firmy

Marża zysku EBITDA = (zysk operacyjny + amortyzacja + odpis wartości firmy) / przychody ze sprzedaży

Marża zysku operacyjnego = zysk operacyjny / przychody ze sprzedaży

Marża zysku netto = zysk netto / przychody ze sprzedaży

Stopa zwrotu z kapitału własnego (ROE) = zysk netto przypisany akcjonariuszom Jednostki dominującej / średnie kapitały własne przypisane akcjonariuszom Jednostki dominującej

Stopa zwrotu z aktywów (ROA) = zysk netto przypisany akcjonariuszom Jednostki dominującej / średnie aktywa

3.1.4. Skonsolidowany rachunek przepływów pieniężnych Grupy Trakcja

Poniższa tabela przedstawia główne pozycje skonsolidowanego rachunku przepływów pieniężnych Grupy Trakcja w latach zakończonych 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku:

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	1.01.2018 - 31.12.2018 <i>Badane</i>	1.01.2017 - 31.12.2017 <i>Badane</i>	Zmiana	Zmiana %
Środki pieniężne na początek okresu	112 172	146 360	(34 188)	-23%
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	(34 715)	56 881	(91 596)	-161%
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(31 699)	(38 395)	6 696	-17%
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	73 535	(52 674)	126 209	-240%
Przepływy pieniężne netto, razem	7 121	(34 188)	41 309	-121%
Aktywa przeznaczone do sprzedaży - przeniesienie	(2 618)	-	(2 618)	0%
Środki pieniężne na koniec okresu	116 675	112 172	4 503	4%

W 2018 roku saldo przepływów pieniężnych netto z działalności operacyjnej było ujemne i wyniosło 34 715 tys. zł. Saldo przepływów pieniężnych netto z działalności operacyjnej spadło o 91 596 tys. zł w stosunku do roku 2017.

Grupa wykazała w 2018 roku ujemne saldo przepływów pieniężnych netto z działalności inwestycyjnej w kwocie 31 699 tys. zł, natomiast w roku 2017 ujemne saldo przepływów z działalności inwestycyjnej wyniosło 38 395 tys. zł.

Saldo przepływów pieniężnych netto z działalności finansowej w 2018 roku było dodatnie i wyniosło 73 535 tys. zł. Saldo to w 2018 roku zwiększyło się o kwotę 126 209 tys. zł w porównaniu do salda w analogicznym okresie roku ubiegłego.

Grupa rozpoczęła rok 2018 posiadając środki pieniężne wykazane w skonsolidowanym rachunku przepływów pieniężnych w łącznej kwocie 112 172 tys. zł natomiast zakończyła rok 2018 wykazując w skonsolidowanym rachunku przepływów pieniężnych środki pieniężne w wysokości 116 675 tys. zł. Stan środków pieniężnych łącznie wzrósł w 2018 roku o kwotę 4 503 tys. zł.

3.2. Charakterystyka struktury aktywów i pasywów skonsolidowanego bilansu z punktu widzenia płynności

W strukturze aktywów według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku podobnie jak w roku ubiegłym udział wartości aktywów trwałych i wartości aktywów obrotowych jest zbliżony. Największy udział w strukturze majątku trwałego stanowi wartość firmy z konsolidacji – ok. 43 % (31.12.2017 r.: 45 %). Największy udział w strukturze majątku obrotowego stanowią należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności – ok. 40% (31.12.2017 r.: 46%) oraz aktywa z tytułu umów z klientami – ok. 25%.

W strukturze pasywów na dzień 31 grudnia 2018 roku kapitał własny ogółem stanowi 42% (31.12.2017 r.: 53%), zobowiązania długoterminowe 7% (31.12.2017 r.: 8%), natomiast zobowiązania krótkoterminowe 51%

(31.12.2017 r.: 39%). Największy udział w strukturze zobowiązań krótkoterminowych stanowią zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania stanowiące 26% sumy bilansowej (31.12.2017 r.: 23%).

3.2.1. Wskaźniki płynności

Kapitał pracujący w Grupie Trakcja na koniec roku 2018 osiągnął poziom dodatni 27 321 tys. zł i był niższy o 120 628 tys. zł w porównaniu do roku ubiegłego.

Wskaźnik płynności bieżącej na koniec roku 2018 wyniósł 1,03 i był niższy o 0,23 od wskaźnika płynności za 2017 rok. Wskaźnik płynności szybkiej zmniejszył się o 0,17 i osiągnął poziom 0,92. Wskaźnik płynności natychmiastowej zmniejszył się o 0,05 w stosunku do roku ubiegłego i osiągnął poziom 0,15. Wskaźnik natychmiastowej płynności informuje, że Grupa byłaby w stanie natychmiastowo spłacić 15% swoich zobowiązań z posiadanych środków pieniężnych.

WSKAŹNIKI PŁYNNOŚCI	31.12.2018	31.12.2017	Zmiana
	Badane	Badane	
Kapitał pracujący	27 321	147 949	(120 628)
Wskaźnik płynności bieżącej	1,03	1,26	(0,23)
Wskaźnik płynności szybkiej	0,92	1,09	(0,17)
Wskaźnik natychmiastowej płynności	0,15	0,20	(0,05)

Powyższe wskaźniki zostały wyliczone według następujących wzorów:

Kapitał pracujący = aktywa obrotowe - zobowiązania krótkoterminowe + rozliczenia międzyokresowe przychodów

Wskaźnik płynności bieżącej = aktywa obrotowe / zobowiązania krótkoterminowe

Wskaźnik płynności szybkiej = (aktywa obrotowe - zapasy) / zobowiązania krótkoterminowe

Wskaźnik natychmiastowej płynności = środki pieniężne i ich ekwiwalenty / zobowiązania krótkoterminowe

3.2.2. Wskaźniki struktury finansowania

Grupa monitoruje strukturę kapitałów przy pomocy wskaźników struktury finansowania.

Wskaźniki struktury finansowania uległy nieznacznym zmianom w związku z wcześniej opisanymi czynnikami.

Wskaźnik pokrycia majątku kapitałem własnym w roku 2018 obniżył się w stosunku do roku poprzedniego i wyniósł 0,42. Wskaźnik pokrycia majątku trwałego kapitałem własnym zmniejszył się o 0,15 i wyniósł 0,90. Wskaźnik zadłużenia całkowitego zwiększył się i ukształtował się na poziomie 0,58 na koniec 2018 roku. Oznacza to, że aktywa Grupy finansowane są w 58% przez obce źródła finansowania – zobowiązania. Wskaźnik zadłużenia kapitałów własnych Grupy na koniec roku 2018 ukształtował się na dzień 31 grudnia 2018 roku na poziomie 1,39.

WSKAŹNIKI STRUKTURY FINANSOWANIA	31.12.2018	31.12.2017	Zmiana
	Badane	Badane	
Pokrycie majątku kapitałem własnym	0,42	0,52	-0,11
Pokrycie majątku trwałego kapitałem własnym	0,90	1,03	-0,15
Wskaźnik zadłużenia całkowitego	0,58	0,48	0,11
Wskaźnik zadłużenia kapitałów własnych	1,39	0,91	0,48

Powyższe wskaźniki zostały wyliczone według następujących wzorów:

Pokrycie majątku kapitałem własnym = kapitał własny przypisany akcjonariuszom Jednostki dominującej / aktywa ogółem

Pokrycie majątku trwałego kapitałem własnym = kapitał własny przypisany akcjonariuszom Jednostki dominującej / aktywa trwałe

Wskaźnik zadłużenia całkowitego = (aktywa ogółem - kapitał własny przypisany akcjonariuszom Jednostki dominującej) / aktywa ogółem

Wskaźnik zadłużenia kapitałów własnych = (aktywa ogółem - kapitał własny przypisany akcjonariuszom Jednostki dominującej) / kapitał własny przypisany akcjonariuszom Jednostki dominującej

3.3. Wyniki finansowe Jednostki dominującej w 2018 roku

3.3.1 Omówienie rachunku zysków i strat

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	1.01.2018 - 31.12.2018 <i>Badane</i>	1.01.2017 - 31.12.2017 <i>Badane</i>	Zmiana	Zmiana %
Przychody ze sprzedaży	1 004 295	858 281	146 014	17%
Koszt własny sprzedaży	(1 129 253)	(815 586)	(313 667)	38%
Zysk (strata) brutto ze sprzedaży	(124 958)	42 695	(167 653)	-393%
Koszty sprzedaży, marketingu i dystrybucji	(2 778)	(2 317)	(461)	20%
Koszty ogólnego zarządu	(28 024)	(22 382)	(5 642)	25%
Pozostałe przychody operacyjne	55 849	3 220	52 629	1634%
Pozostałe koszty operacyjne	(1 655)	(2 244)	589	-26%
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	(101 566)	18 972	(120 538)	-635%
Przychody finansowe	13 479	23 747	(10 268)	-43%
Koszty finansowe	(19 886)	(6 978)	(12 908)	185%
Zysk (strata) brutto	(107 973)	35 741	(143 714)	-402%
Podatek dochodowy	21 286	(3 701)	24 987	-675%
Zysk (strata) netto za okres	(86 687)	32 040	(118 727)	-371%

W 2018 roku Spółka Trakcja PRKil S.A. osiągnęła przychody na poziomie 1 004 295 tys. zł, które wzrosły o 17% w porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego. Koszt własny sprzedaży w omawianym okresie wzrósł o 38% i osiągnął wartość 1 129 253 tys. zł. Marża zysku brutto na sprzedaży w omawianym okresie wyniosła -12,4% natomiast w analogicznym okresie 2017 roku osiągnęła wartość 5,0%. Strata brutto ze sprzedaży w 2018 roku osiągnęła wartość 124 958 tys. zł. Spółka dokonała aktualizacji budżetów kontraktów (zgodnie z RB 3/2019). Skutki przeszacowania zostały odniesione w sprawozdaniu finansowym za 2018 rok. Kontrakty, na których nastąpiło obniżenie marż, niemal w całości zostały pozyskane w okresie do połowy 2017 roku, charakteryzującym się wysoką presją na wartość ofert w rezultacie przedłużającej się luki inwestycyjnej. Znacząca część wydatków dotyczących kontraktów, na których przeszacowano marże została poniesiona do 31 grudnia 2018 roku, zgodnie z wysokim zaawansowaniem wykonanych robót. Wpływ na poziom prezentowanego wyniku Spółki był spowodowany niemożliwym do przewidzenia na dzień zawierania kontraktów poziomem wzrostu kosztów oraz wydłużeniem okresu ich realizacji. Na prezentowane powyżej wyniki 2018 roku miał również wpływ wzrost cen materiałów budownictwa infrastrukturalnego, usług podwykonawczych i kosztów płac. Ponadto Jednostka dominująca ponosi koszty związane z dywersyfikacją działalności na rynku energetyki zawodowej i ponownym wejściem w segment tramwajowy (rynek miejski). Co więcej, Spółka kontynuuje przygotowywanie działalności na rynkach zagranicznych, na których wybrane programy inwestycyjne sięgają 2030 roku.

Koszty ogólnego zarządu uległy zwiększeniu w roku 2018 o 5 642 tys. zł, co stanowi wzrost o 25% w stosunku do roku poprzedniego. Wzrost kosztów ogólnego zarządu spowodowany był głównie wzrostem stanu rezerw aktuarialnych na świadczenia pracownicze o kwotę 1 806 tys. zł. Kolejnym powodem zwiększenia kosztów ogólnego zarządu w omawianym okresie były jednorazowe świadczenia z tytułu rekompensat dla byłego Prezesa Zarządu w wysokości 1 173 tys. zł. Koszty sprzedaży, marketingu i dystrybucji w omawianym okresie osiągnęły wartość 2 778 tys. zł. i wzrosły o 461 tys. zł.

Saldo pozostałej działalności operacyjnej zwiększyło się w stosunku do okresu porównywalnego o 53 218 tys. zł. Spółka w 2018 roku rozpoznała przychód ze sprzedaży prawa użytkowania wieczystego nieruchomości oraz prawa własności budynków i urządzeń posadowionych na nieruchomości przy ul. Lotniczej 100 we Wrocławiu za cenę wynoszącą 53 000 tys. zł brutto (w nawiązaniu do raportu bieżącego nr 26/2018).

Strata z działalności operacyjnej wyniosła w 2018 roku 101 566 tys. zł, natomiast w roku ubiegłym zysk z działalności operacyjnej osiągnął wartość 18 972 tys. zł.

W okresie 12 miesięcy 2018 roku Spółka osiągnęła przychody finansowe w kwocie 13 479 tys. zł, które były niższe o 43% w porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego głównie ze względu na rozpoznanie niższych przychodów z tytułu dywidend o kwotę 8 773 tys. zł w roku 2017. Koszty finansowe w omawianym okresie wzrosły o 185%, tj. o kwotę 12 908 tys. zł w stosunku do okresu porównywalnego w związku z utworzeniem, w wyniku przeprowadzonych testów na utratę wartości inwestycji w jednostce zależnej AB Kauno Tiltai, przez spółkę odpisu aktualizującego wartości inwestycji w jednostce zależnej AB Kauno Tiltai w wysokości 10.746 tys. zł o czym spółka poinformowała w raporcie bieżącym nr 6/2019.

W omawianym okresie Spółka odnotowała stratę brutto w wysokości 107 973 tys. zł, podczas gdy w roku poprzednim Spółka osiągnęła zysk w wysokości 35 741 tys. zł.

Spółka zakończyła rok 2018 ze stratą netto w wysokości 86 687 tys. zł i marżą zysku netto na poziomie -8,6% (analogicznie w roku 2017 marża zysku netto wyniosła 3,7%).

3.3.2 Omówienie pozycji bilansowych

Poniższa tabela przedstawia główne pozycje bilansu Spółki Trakcja PRKiI na dzień 31 grudnia 2018 roku w porównaniu ze stanem na dzień 31 grudnia 2017 roku:

AKTYWA	31.12.2018 <i>Badane</i>	31.12.2017 <i>Badane</i>	Zmiana	Zmiana %
Aktywa trwałe	703 516	664 541	38 975	6%
Rzeczowe aktywa trwałe	170 144	141 389	28 755	20%
Wartości niematerialne	51 608	52 961	(1 353)	-3%
Nieruchomości inwestycyjne	17 613	17 174	439	3%
Inwestycje w jednostkach zależnych	425 495	436 241	(10 746)	-2%
Pozostałe aktywa finansowe	4 511	5 507	(996)	-18%
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	25 562	3 811	21 751	571%
Rozliczenia międzyokresowe	8 583	7 458	1 125	15%
Aktywa obrotowe	553 301	444 634	108 667	24%
Zapasy	50 361	53 105	(2 744)	-5%
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	253 130	230 975	22 155	10%
Należności z tyt. podatku dochodowego	-	134	(134)	-100%
Pozostałe aktywa finansowe	14 596	10 318	4 278	41%
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	61 451	20 618	40 833	198%
Rozliczenia międzyokresowe	9 910	7 749	2 161	28%
Aktywa z tytułu umów z klientami	160 028	-	160 028	-
Kontrakty budowlane i przekazane zaliczki na realizowane kontrakty	-	118 673	(118 673)	-100%
Aktywa przeznaczone do sprzedaży	3 825	3 062	763	25%
AKTYWA RAZEM	1 256 817	1 109 175	147 642	13%

Na dzień 31 grudnia 2018 roku suma bilansowa Spółki Trakcja PRKiI osiągnęła wartość 1 256 817 tys. zł i zwiększyła się o 147 642 tys. zł w stosunku do stanu na koniec roku 2017, co stanowi 13% wzrost.

Aktywa trwałe osiągnęły wartość 703 516 tys. zł i wzrosły o 38 975 tys. zł w stosunku do roku poprzedniego. Największy wzrost spośród aktywów trwałych dotyczył rzeczowych aktywów trwałych w związku z budową nowoczesnej bazy sprzętowej w Bieńkowicach oraz ze względu na inwestycje w sprzęt kolejowy i drogowy. Jednocześnie obniżeniu o kwotę 10 746 tys. zł uległy inwestycje w jednostkach zależnych, w związku z utworzonym odpisem aktualizującym wartość inwestycji w jednostce zależnej AB Kauno Tiltai.

Aktywa obrotowe na dzień 31 grudnia 2018 roku wyniosły 553 301 tys. zł i wzrosły o 108 667 tys. zł w porównaniu do stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku, co stanowiło 24% wzrost. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty w analizowanym okresie zwiększyły się o 40 833 tys. zł, osiągając wartość 61 451 tys. zł. W związku z wejściem w życie MSSF 15 Grupa dokonała korekty prezentacyjnej wartości kontraktów budowlanych i przekazanych zaliczek na realizowane kontrakty, do pozycji aktywa z tytułu umów z klientami, która opisana została szerzej w nocie 9 jednostkowego sprawozdania finansowego. Saldo zmian tych pozycji na 31 grudnia 2018 roku wyniosło 41 355 tys. zł.

PASYWA	31.12.2018	31.12.2017	Zmiana	Zmiana %
	<i>Badane</i>	<i>Badane</i>		
Kapitał własny	539 705	631 598	(91 893)	-15%
Kapitał podstawowy	41 120	41 120	-	0%
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	309 984	309 984	-	0%
Kapitał z aktualizacji wyceny	5 808	5 804	4	0%
Pozostałe kapitały rezerwowe	269 508	242 643	26 865	11%
Niepodzielony wynik finansowy	(86 687)	32 040	(118 727)	-371%
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	(28)	7	(35)	-500%
Kapitał własny razem	539 705	631 598	(91 893)	-15%
Razem zobowiązania	717 112	477 577	239 535	50%
Zobowiązania długoterminowe	67 079	51 178	15 901	31%
Oprocentowane kredyty i pożyczki	60 989	44 508	16 481	37%
Rezerwy	3 955	4 035	(80)	-2%
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	2 135	2 635	(500)	-19%
Zobowiązania krótkoterminowe	650 033	426 399	223 634	52%
Oprocentowane kredyty i pożyczki	144 823	19 737	125 086	634%
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	313 292	252 084	61 208	24%
Rezerwy	52 575	7 316	45 259	619%
Zobowiązania z tytułu świadczeń	9 540	8 099	1 441	18%
Rozliczenia międzyokresowe	574	366	208	57%
Zobowiązania z tytułu umów z klientami	129 229	-	129 229	-
Kontrakty budowlane i otrzymane zaliczki na realizowane kontrakty	-	138 797	(138 797)	-100%
PASYWA RAZEM	1 256 817	1 109 175	147 642	13%

Kapitał własny Spółki na dzień 31 grudnia 2018 roku osiągnął wartość 539 705 tys. zł. i spadł o kwotę 91 893 tys. zł, tj. o 15% w porównaniu do stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku. Spadek ten był spowodowany wygenerowaniem straty netto w wysokości 86 687 tys. zł. oraz wypłatą dywidendy w wysokości 5 140 tys. zł.

Zobowiązania długoterminowe na dzień 31 grudnia 2018 roku osiągnęły wartość 67 079 tys. zł i zwiększyły się o 31% w porównaniu do stanu na koniec roku 2017. Wzrost ten był spowodowany zwiększeniem stanu kredytów i pożyczek o kwotę 16 481 tys. zł.

Zobowiązania krótkoterminowe na dzień 31 grudnia 2018 roku osiągnęły wartość 650 033 tys. zł i zwiększyły się o kwotę 223 634 tys. zł, tj. o 52% w porównaniu do stanu na koniec ubiegłego roku. Największy wzrost spośród zobowiązań krótkoterminowych dotyczył oprocentowanych kredytów i pożyczek, które to zwiększyły się o 125 086 tys. zł. Spółka podpisała nowe aneksy z tytułu kredytu obrotowego i kredytu w rachunku bieżącym, z tytułu których wartość zadłużenia na dzień 31.12.2018 opiewała na łączną kwotę 92 774 tys. zł. Wpływ na powyższy wzrost – zarówno w zakresie długo – jak i krótkoterminowych zobowiązań miało przede wszystkim zwiększone

zapotrzebowanie na kapitał obrotowy powodowane dużą intensyfikacją prac w sezonie wiosenno – letnim, a także presja podwykonawców na przyspieszone płatności zobowiązań w związku z problemami związanymi z płynnością spółek w branży budowlanej. Ponadto saldo z tytułu zobowiązań handlowych oraz pozostałych zobowiązań wzrosło o 61 208 tys. zł, a więc o 24% w analizowanym okresie w porównaniu do wartości na dzień 31.12.2017.

3.3.3 Omówienie rachunku przepływów pieniężnych

Poniższa tabela przedstawia główne pozycje rachunku przepływów pieniężnych Spółki Trakcja PRKiI w latach zakończonych dnia 31 grudnia 2018 roku oraz dnia 31 grudnia 2017 roku:

RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	1.01.2018 - 31.12.2018 <i>Badane</i>	1.01.2017 - 31.12.2017 <i>Badane</i>	Zmiana	Zmiana %
Środki pieniężne na początek okresu	20 618	18 820	1 798	10%
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	(53 020)	41 570	(94 590)	-228%
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(8 734)	5 400	(14 134)	-262%
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	102 587	(45 172)	147 759	-327%
Przepływy pieniężne netto, razem	40 833	1 798	39 035	2171%
Środki pieniężne na koniec okresu	61 451	20 618	40 833	198%

Spółka rozpoczęła rok 2018, posiadając środki pieniężne w kwocie 20 618 tys. zł natomiast zakończyła omawiany okres ze stanem środków pieniężnych w wysokości 61 451 tys. zł.

Przepływy pieniężne netto łącznie w omawianym okresie były dodatnie i wyniosły 40 833 tys. zł.

W 2018 roku saldo przepływów netto z działalności operacyjnej było ujemne i wyniosło 53 020 tys. zł. Spadło ono w stosunku do analogicznego okresu roku ubiegłego o 94 590 tys. zł.

Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej wykazały w 2018 roku saldo ujemne w wysokości 8 734 tys. zł, natomiast w porównywalnym okresie roku 2017 saldo przepływów z działalności inwestycyjnej wyniosło 5 400 tys. zł.

Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej w 2018 roku osiągnęły saldo dodatnie, które wyniosło 102 587 tys. zł. Powyższa kwota salda wynikała głównie z wpływów z tytułu zaciągnięcia pożyczek i kredytów na kwotę 131 401 tys. zł.

3.4. Wskaźniki finansowe Spółki Trakcja PRKiI

3.4.1 Wskaźniki rentowności

Marża zysku brutto na sprzedaży spadła do poziomu -12,44% w 2018 roku wobec 4,97% w analogicznym okresie roku ubiegłego. Zysk operacyjny powiększony o amortyzację zmniejszył się o 119 766 tys. zł, osiągając wartość -86 986 tys. zł, zaś marża zysku EBITDA zmniejszyła się o 12,48 p.p., osiągając poziom -8,66%. Marża zysku operacyjnego zmniejszyła się o 12,32 p.p. i osiągnęła wartość -10,11%. Marża zysku netto w omawianym okresie osiągnęła wartość -8,63%.

Wskaźnik odzwierciedlający rentowność kapitału zaangażowanego w firmie – ROE osiągnął wartość -14,80%. Wskaźnik rentowności aktywów – ROA wyniósł -7,33% i spadł w porównaniu do okresu porównywalnego o 10,22 p.p.

WSKAŹNIKI RENTOWNOŚCI	31.12.2018	31.12.2017	Zmiana
	<i>Badane</i>	<i>Badane</i>	
Marża zysku brutto ze sprzedaży	-12,44%	4,97%	-17,41%
EBITDA	(86 986)	32 780	(119 766)
Marża zysku EBITDA	-8,66%	3,82%	-12,48%
Marża zysku operacyjnego	-10,11%	2,21%	-12,32%
Marża zysku netto	-8,63%	3,73%	-12,36%
Stopa zwrotu z kapitału własnego (ROE)	-14,80%	5,07%	-19,87%
Stopa zwrotu z aktywów (ROA)	-7,33%	2,89%	-10,22%

Powyższe wskaźniki zostały wyliczone według następujących wzorów:

Marża zysku brutto ze sprzedaży = zysk brutto ze sprzedaży / przychody ze sprzedaży

EBITDA = zysk operacyjny + amortyzacja

Marża zysku EBITDA = (zysk operacyjny + amortyzacja) / przychody ze sprzedaży

Marża zysku operacyjnego = zysk operacyjny / przychody ze sprzedaży

Marża zysku netto = zysk netto / przychody ze sprzedaży

Stopa zwrotu z kapitału własnego (ROE) = zysk netto / średnie kapitały własne

Stopa zwrotu z aktywów (ROA) = zysk netto / średnie aktywa

3.4.2 Wskaźniki płynności

Kapitał pracujący w Spółce Trakcja PRKił S.A. na dzień 31 grudnia 2018 roku osiągnął ujemny poziom -96 158 tys. zł, podczas gdy na koniec 2017 roku wynosił 18 601 tys. zł.

Wskaźnik płynności bieżącej na koniec 2018 roku wyniósł 0,85. Wskaźnik płynności szybkiej wyniósł 0,77. Wskaźnik natychmiastowej płynności osiągnął poziom 0,09. Sytuacja płynnościowa Spółki została opisana w nocie 10 Jednostkowego sprawozdania finansowego.

WSKAŹNIKI PŁYNNOŚCI	31.12.2018	31.12.2017	Zmiana
	<i>Badane</i>	<i>Badane</i>	
Kapitał pracujący	(96 158)	18 601	(114 759)
Wskaźnik płynności bieżącej	0,85	1,04	(0,19)
Wskaźnik płynności szybkiej	0,77	0,92	(0,15)
Wskaźnik natychmiastowej płynności	0,09	0,05	0,04

3.4.3 Wskaźniki struktury finansowania

Spółka monitoruje strukturę kapitałów przy pomocy wskaźników struktury finansowania. Wskaźniki struktury finansowania uległy zmianom w związku z wcześniej opisanymi czynnikami.

Wskaźnik pokrycia majątku kapitałem własnym wyniósł na dzień 31 grudnia 2018 roku 0,43 i spadł w stosunku do poziomu na koniec porównywanego roku o 0,14. Wartość wskaźnika pokrycia majątku trwałego kapitałem zmniejszyła się w porównaniu do jego stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku o 0,18. Wskaźnik zadłużenia całkowitego na koniec 2018 roku wyniósł 0,57. Wzrostowi uległ wskaźnik zadłużenia kapitałów własnych z poziomu 0,76 na koniec 2017 roku do poziomu 1,33 na koniec 2018 roku.

WSKAŹNIKI STRUKTURY FINANSOWANIA	31.12.2018	31.12.2017	Zmiana
	<i>Badane</i>	<i>Badane</i>	
Pokrycie majątku kapitałem własnym	0,43	0,57	-0,14
Pokrycie majątku trwałego kapitałem własnym	0,77	0,95	-0,18
Wskaźnik zadłużenia całkowitego	0,57	0,43	0,14
Wskaźnik zadłużenia kapitałów własnych	1,33	0,76	0,57

Powyższe wskaźniki zostały wyliczone według następujących wzorów:

Pokrycie majątku kapitałem własnym = kapitał własny / aktywa ogółem

Pokrycie majątku trwałego kapitałem własnym = kapitał własny / aktywa trwałe

Wskaźnik zadłużenia całkowitego = (aktywa ogółem - kapitał własny) / aktywa ogółem

Wskaźnik zadłużenia kapitałów własnych = (aktywa ogółem - kapitał własny) / kapitał własny

3.5. Ocena zarządzania zasobami finansowymi

Grupa Trakcja dysponowała na koniec 2018 roku środkami pieniężnymi w wysokości 116 687 tys. zł przy jednoczesnym łącznym zadłużeniu finansowym z tytułu kredytów, pożyczek oraz leasingu finansowego w wysokości 198 930 tys. zł. Grupa utrzymuje poziom finansowania zewnętrznego, jak i płynności finansowej, które pozwala na realizację bieżącego portfela kontraktów. Okresowe nadwyżki pieniężne umieszczone są na krótkoterminowych lokatach bankowych.

Grupa dysponuje niewykorzystanymi liniami kredytowymi (kredytami w rachunku bieżącym oraz kredytami obrotowymi) w kwocie 148 mln zł oraz 20 mln zł z finansowania kontraktowego, co gwarantuje spółkom z Grupy Trakcja ciągłość finansowania bieżącej działalności kontraktowej.

Jednostka dominująca jest w trakcie działań zmierzających do refinansowania istniejącego zadłużenia bankowego oraz dokapitalizowania Spółki poprzez emisję nowych akcji, co było komunikowane w RB 4/2019.

Jednostka dominująca szacuje zapotrzebowanie na docelowe dodatkowe finansowanie na poziomie 150-170 mln zł, które planuje pozyskać w ramach zwiększenia finansowania dłużnego oraz podniesienia kapitału.

W nocie nr 10 do jednostkowego sprawozdania finansowego za 2018 rok zostały przedstawione szczegóły związane z procesem podjętych działań w zakresie uzyskania finansowania pomostowego (podpisanie term sheet) oraz refinansowania działalności. Informacje wskazujące na ryzyko kontynuacji działalności zostały przedstawione w tej samej nodzie jednostkowego sprawozdania finansowego za 2018 rok.

Grupa Trakcja prowadzi szeroko rozwiniętą współpracę z bankami oraz instytucjami ubezpieczeniowymi w celu zapewnienia odpowiedniego poziomu finansowania oraz gwarancji bankowych i ubezpieczeniowych umożliwiających realizowanie zaplanowanych kontraktów budowlanych.

Grupa Trakcja poprzez renegocjowanie istniejących umów kredytowych oraz nawiązywanie relacji biznesowych z nowymi bankami i towarzystwami ubezpieczeniowymi kontroluje swoją pozycję płynnościową i poszerza źródła finansowania zewnętrznego.

Grupa korzysta z wielu oferowanych produktów bankowych oraz różnorodnych źródeł finansowania (kredyty w rachunku bieżącym, kredyty inwestycyjne, leasing finansowy, finansowanie kontraktowe) w celu minimalizacji kosztów finansowych oraz optymalizacji zarządzania płynnością finansową.

3.6. Ocena czynników i nietypowych zdarzeń mających wpływ na wyniki Grupy Trakcja za 2018 rok

Główne czynniki i zdarzenia o nietypowym charakterze mające wpływ na osiągnięte wyniki Grupy Trakcja w 2018 roku to:

Sprzedaż nieruchomości przy ul. Lotniczej we Wrocławiu

W dniu 27 grudnia 2018 roku Jednostka dominująca podpisała umowę sprzedaży, na podstawie której Trakcja PRKiI zbyła na rzecz spółki Lotnicza 100 Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we Wrocławiu za cenę wynoszącą 53 000 tys. zł brutto.

Aktualizacja budżetów kontraktów w IV kwartale 2018 roku

Aktualizacja budżetów kontraktów w IV kwartale 2018 roku wpłynęła na marżę zysku brutto ze sprzedaży Jednostki dominującej w kwocie 138 943 tys. zł. Kontrakty, na których nastąpiło obniżenie marż, niemal w całości zostały pozyskane w okresie do połowy 2017 roku, charakteryzującego się wysoką presją na wartość ofert w rezultacie przedłużającej się luki inwestycyjnej.

3.7. Ocena możliwości realizacji zamierzeń inwestycyjnych, w tym inwestycji kapitałowych

Na podstawie prowadzonych analiz Zarząd Jednostki dominującej ocenia, że Grupa Trakcja jest w stanie sfinansować obecne i przyszłe zamierzenia inwestycyjne opisane w punkcie 2.7.1 niniejszego sprawozdania ze środków generowanych z działalności operacyjnej oraz pozyskując finansowanie dłużne.

3.8. Transakcje zabezpieczające

Rachunkowość zabezpieczeń nie jest stosowana przez polskie spółki należące do Grupy Trakcja PRKiI, natomiast stosuje ją litewska część Grupy Trakcja czyli spółki z grupy AB Kauno Tiltai - AB Kauno Tiltai i UAB Palangos aplinkkelis.

W dniu 5 czerwca 2013 roku spółka zależna od Emitenta, tj. UAB Palangos aplinkkelis zawarła transakcję swap stopy procentowej (interest rate swap IRS) celem zabezpieczenia przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu planowanych płatności odsetkowych od kredytu terminowego. Zgodnie z umową spółka jest płatnikiem kwot według stopy stałej, natomiast płatnikiem kwot według stopy zmiennej jest bank. Data wygaśnięcia powiązania zabezpieczającego została ustalona na dzień 31 maja 2028 roku.

W dniach 8 i 14 października 2015 roku spółka zależna od Emitenta, tj. AB Kauno Tiltai zawarła dwie transakcje swap stopy procentowej (interest rate swap IRS) celem zabezpieczenia przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu planowanych płatności odsetkowych od kredytu terminowego. Zgodnie z umową spółka jest płatnikiem kwot według stopy stałej, natomiast płatnikiem kwot według stopy zmiennej jest bank. Data wygaśnięcia powiązań zabezpieczających została ustalona na dzień 14 stycznia 2020 roku.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku wpływ wyceny powyższych instrumentów zabezpieczających na zobowiązania wyniósł 115 tys. zł oraz wpływ na pozostałe dochody całkowite był ujemny i wyniósł 221 tys. zł. Szczegóły dotyczące klasyfikacji wg poziomów zostały przedstawione w nocie 41 skonsolidowanego sprawozdania finansowego za 2018 rok.

3.9. Objaśnienie różnic pomiędzy osiągniętymi i prognozowanymi wynikami finansowymi Grupy Trakcja

Grupa Trakcja nie publikowała w 2018 roku prognoz wyniku finansowego.

4. AKCJE I STRUKTURA WŁAŚCICIELSKA TRAKCJA PRKiI

4.1. Struktura akcjonariatu

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania kapitał zakładowy Jednostki dominującej, zgodnie z wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego, wyniósł 41 119 638,40 zł i dzielił się na 51 399

548 akcji zwykłych na okaziciela serii A o wartości nominalnej 0,80 zł każda. Każda akcja daje prawo do jednego głosu na Walnym Zgromadzeniu Emitenta. Wszystkie akcje są w pełni opłacone.

Zgodnie z wiedzą Zarządu Emitenta, na podstawie otrzymanych zawiadomień określonych w art. 69 ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych, stan Akcjonariuszy posiadających bezpośrednio, bądź przez podmioty zależne, co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Spółki na dzień zatwierdzenia Sprawozdania przedstawia się następująco:

Akcjonariusz	Liczba akcji	% udział w kapitale zakładowym	Liczba głosów	% udział w głosach na WZ
COMSA S.A.	16 156 193	31,43%	16 156 193	31,43%
OFE PZU "Złota Jesień"*	5 732 694	11,15%	5 732 694	11,15%
Pozostali akcjonariusze	29 510 661	57,41%	29 510 661	57,41%
Razem	51 399 548	100,00%	51 399 548	100,00%

*reprezentowany przez Powszechne Towarzystwo Emerytalne PZU S.A.

Od dnia przekazania ostatniego raportu okresowego, tj. 15 listopada 2018 roku, Jednostka dominująca nie otrzymała od akcjonariuszy zawiadomienia informującego o zmianie udziału w ogólnej liczbie głosów w Jednostce dominującej.

4.2. Liczba i wartość nominalna akcji Jednostki dominującej oraz akcji i udziałów w jednostkach powiązanych Spółki będących w posiadaniu osób zarządzających i nadzorujących

Od dnia przekazania ostatniego raportu okresowego, tj. 15 listopada 2018 roku nie wystąpiły zmiany w posiadaniu akcji Jednostki dominującej przez osoby zarządzające i nadzorujące.

Członkowie Zarządu oraz Rady Nadzorczej Spółki nie posiadają akcji Jednostki dominującej oraz jednostek zależnych wchodzących w skład Grupy Trakcja.

4.3. Umowy dotyczące potencjalnych zmian w strukturze akcjonariatu

Zarząd Spółki nie posiada informacji o zawartych umowach, w wyniku których mogą w przyszłości nastąpić zmiany w proporcjach posiadanych akcji przez dotychczasowych akcjonariuszy.

4.4. Programy akcji pracowniczych

W 2018 roku Grupa Trakcja nie prowadziła programów akcji pracowniczych.

4.5. Nabycie akcji własnych

W 2018 roku Trakcja PRKiI nie nabyła akcji własnych.

5. POZOSTAŁE INFORMACJE

5.1. Informacje o zaciągniętych i wypowiedzianych umowach kredytów i pożyczek

Na dzień bilansowy Grupa Trakcja posiadała następujące kredyty i pożyczki:

Nazwa spółki	Pożyczkodawca Kredytodawca	Rodzaj pożyczki, kredytu	Kwota wg. umowy w walucie (w tys.)	Waluta umowy	Końcowy termin spłaty	Główne zasady naliczania odsetek	Kwota kredytu pozostała do spłaty (tys. zł)
Trakcja PRKiI S.A.	mBank S.A.	kredyt w rachunku bieżącym	20 000	PLN	25.04.2019	WIBOR O/N + marża	-
Trakcja PRKiI S.A.	mBank S.A.	kredyt obrotowy	50 000	PLN	27.09.2019	WIBOR 1M + marża	46 000
Trakcja PRKiI S.A.	mBank S.A.	kredyt inwestycyjny	21 500	PLN	30.09.2021	WIBOR 1M + marża	13 912
Trakcja PRKiI S.A.	Pekao S.A.	kredyt w rachunku bieżącym	20 000	PLN	31.05.2019	WIBOR 1M + marża	16 781
Trakcja PRKiI S.A.	mBank S.A.	kredyt obrotowy	15 000	PLN	12.02.2019	WIBOR 1M + marża	14 993
Trakcja PRKiI S.A.	mBank S.A.	kredyt obrotowy	15 000	PLN	12.02.2019	WIBOR 1M + marża	15 000
Trakcja PRKiI S.A.	ING Bank Śląski S.A.	kredyt w rachunku bieżącym	20 000	PLN	28.02.2019	WIBOR 1M + marża	-
Trakcja PRKiI S.A.	Credit Agricole Bank Polska S.A.	kredyt obrotowy	-	PLN	-	-	4
Trakcja PRKiI S.A.	mLeasing Sp. z o.o.	pożyczka inwestycyjna	29 862	PLN	15.06.2028	WIBOR 1M + marża	22 727
Torprojekt Sp. z o.o.	ING Bank Śląski S.A.	kredyt obrotowy	2 000	PLN	28.02.2019	WIBOR 1R + marża	1 734
Bahn Technik Wrocław Sp. z o.o.	ING Bank Śląski S.A.	kredyt w rachunku bieżącym	2 500	PLN	30.04.2019	WIBOR 6M + marża	-
Bahn Technik Wrocław Sp. z o.o.	mBank S.A.	kredyt w rachunku bieżącym	1 000	PLN	16.04.2019	WIBOR ON + marża	330
Bahn Technik Wrocław Sp. z o.o.	mBank S.A.	kredyt obrotowy	1 500	PLN	16.04.2019	WIBOR 1M + marża	-
Bahn Technik Wrocław Sp. z o.o.	Plasser & Theurer, Export von Bahnbaumasc hinen, Gessellschaft m.b.H.	pożyczka inwestycyjna	1 800	EUR	24.03.2020	oprocentowanie stałe	3 223
Przedsiębiorstwo Eksploatacji Ulic i Mostów Sp. z o.o.	mBank S.A.	kredyt inwestycyjny	2 500	PLN	30.12.2020	WIBOR 1M + marża	1 396
Przedsiębiorstwo Eksploatacji Ulic i Mostów Sp. z o.o.	mBank S.A.	kredyt w rachunku bieżącym	3 000	PLN	odnawialny	WIBOR 1M + marża	-
Przedsiębiorstwo Eksploatacji Ulic i Mostów Sp. z o.o.	ING Bank Śląski S.A.	kredyt w rachunku bieżącym	3 000	PLN	01.08.2019	WIBOR 1M + marża	-
AB Kauno Tiltai	Nordea Dnb	kredyt obrotowy	1 400	EUR	14.01.2020	EURIBOR 3M + marża	2 145
AB Kauno Tiltai	Nordea Dnb	kredyt obrotowy	14 000	EUR	31.08.2019	EURIBOR 3M + marża	-
AB Kauno Tiltai	Nordea	kredyt obrotowy	3 000	EUR	31.08.2019	EURIBOR 1M + marża	-
AB Kauno Tiltai	Dnb	kredyt obrotowy	3 000	EUR	31.08.2019	EURIBOR 3M + marża	-
Razem							138 245

Łączne zobowiązanie Grupy z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosiło 138 245 tys. zł.

Ponadto, zgodnie z podpisanymi umowami na dzień 31 grudnia 2018 roku Grupa dysponowała na dzień 31 grudnia 2018 roku niewykorzystanymi liniami kredytowymi (kredytami w rachunku bieżącym oraz kredytami obrotowymi) w kwocie 148 mln zł oraz 20 mln zł z finansowania kontraktowego (na dzień 31 grudnia 2017 roku: 183 mln zł).

Kredyty i pożyczki zaciągnięte w 2018 roku

W okresie objętym niniejszym sprawozdaniem spółki z Grupy Trakcja podpisały umowy dotyczące następujących zobowiązań kredytowych lub pożyczek.

Jednostka dominująca podpisała następujące umowy:

- dwie umowy elektronicznej zapłaty zobowiązań każda w wysokości 15 000 tys. zł zawarte pomiędzy Spółką a mBank S.A. – okres kredytowania obu umów do 30.05.2019

W trakcie 2018 roku Spółka podpisała aneksy dla następujących umów kredytowych:

- Aneks nr 32 z dnia 20.04.2018 do umowy kredytu odnawialnego w rachunku bieżącym do wysokości 20 000 tys. zł zawartej pomiędzy Spółką a mBank S.A. - przedłużenie okresu kredytowania do dnia 25 kwietnia 2019 roku;
- Aneks nr 33 z dnia 19.12.2018 do umowy kredytu odnawialnego w rachunku bieżącym do wysokości 20 000 tys. zł zawartej pomiędzy Spółką a mBank S.A. – zmiana wymaganych wskaźników finansowych
- Aneks nr 3 z dnia 23.07.2018 do umowy kredytu obrotowego w wysokości 50 000 tys. zł zawartej pomiędzy Spółką a mBank S.A. - przedłużenie okresu kredytowania do dnia 30 kwietnia 2019 roku;
- Aneks nr 3 z dnia 27.06.2018 do umowy kredytu obrotowego w wysokości 20 000 tys. zł zawartej pomiędzy Spółką a Pekao S.A. - przedłużenie okresu kredytowania do dnia 31 maja 2019 roku.
- Aneks nr 2 z dnia 02.09.2018 do umowy ramowej pomiędzy Spółką a ING Bankiem Śląskim – rozszerzenie zabezpieczeń o oświadczenie o poddaniu się egzekucji w trybie art. 777 kpc.
- Aneks nr 3 z dnia 27.09.2018 do umowy ramowej pomiędzy Spółką a ING Bankiem Śląskim – rozszerzenie limitu gwarancyjnego w wysokości 40 000 tys. zł o możliwość wystawiania gwarancji płatności.

Ponadto w 2019 roku Jednostka dominująca podpisała następujące umowy:

- pomiędzy Spółką a ING Bankiem Śląskim S.A.
 - Aneks nr 4 z dnia 22.01.2019 do umowy ramowej z 4.02.2016 r.- przedłużenie okresu kredytowania do 29.03.2019
 - Aneks nr 5 z dnia 22.02.2019 do umowy ramowej z 4.02.2016 r.- przedłużenie okresu kredytowania do 30.04.2019
 - Aneks nr 6 z dnia 30.04.2019 do umowy ramowej z 4.02.2016 r. – przedłużenie okresu kredytowania do 10.05.2019
- pomiędzy Spółką a mBank S.A.
 - Aneks nr 34 z dnia 25.04.2019 do umowy o kredyt w rachunku bieżącym - przedłużenie okresu kredytowania do 29.05.2019
 - dwie umowy elektroniczne zapłaty zobowiązań każda w wysokości 15 000 tys. zł

Aneks nr 3 z dnia 11.02.2019 – przedłużenie terminu spłaty do 15.04.2019

Aneks nr 4 z dnia 11.04.2019 – przedłużenie terminu spłaty do 30.05.2019

Spółki zależne od Emitenta podpisały następujące umowy:

W okresie objętym niniejszym sprawozdaniem spółka zależna PEUiM Sp. z o.o. podpisała

- z ING Bank Śląski S.A. umowę kredytu odnawialnego w rachunku bieżącym do wysokości 3 000 tys. zł (okres kredytowania do dnia 1 sierpnia 2019 roku);

- z mBank S.A. aneks do umowy kredytu odnawialnego w rachunku bieżącym zwiększający kwotę umowy z 2 000 tys. zł do 3 000 tys. zł

W okresie objętym niniejszym sprawozdaniem spółka zależna Torprojekt Sp. z o.o. podpisała z ING Bank Śląski S.A. umowę kredytu obrotowego do wysokości 2 000 tys. zł (okres kredytowania do dnia 28 lutego 2019 roku);

W trakcie 2018 roku spółka zależna Bahn Technik Wrocław Sp. z o.o. podpisała z mBank S.A. następujące umowy kredytowe:

- umowę kredytu obrotowego w wysokości 1 500 tys. zł (okres kredytowania do dnia 16 kwietnia 2019 roku);
- umowę kredytu odnawialnego w rachunku bieżącym do wysokości 1 000 tys. zł (okres kredytowania do dnia 16 kwietnia 2019 roku).

Umowy dotyczące kredytów i pożyczek wypowiedziane lub wygasłe w 2018 roku

W 2018 roku nie wygasły ani nie zostały wypowiedziane żadne umowy dotyczące kredytów i pożyczek.

Jednostka dominująca w ramach posiadanych umów kredytowych zobowiązana jest do przestrzegania wskaźników finansowych (kovenantów finansowych) związanych z bieżącą sytuacją finansową Jednostki dominującej w następujących bankach:

- Bank Polska Kasa Opieki S.A.
- ING Bank Śląski S.A.
- mBank S.A.
- Credit Agricole Bank Polska S.A.
- Haitong Bank S.A. Spółka Akcyjna, Oddział w Polsce (brak zadłużenia na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego)

Prezentowane w sprawozdaniu finansowym dane wskazują, że Jednostka dominująca złamała kowenanty zawarte w umowach z wyżej wymienionymi bankami. W związku ze złamaniem kowenantów kredyty bankowe Jednostki Dominującej zostały zaprezentowane w Sprawozdaniu Finansowym jako krótkoterminowe. W dniu 09.04.2019 r. banki złożyły ustną deklarację powstrzymania się od jakichkolwiek działań związanych z realizacją swoich praw wynikających z umów kredytowych i wyraziły gotowość do podjęcia negocjacji w sprawie refinansowania długu oraz finansowania długoterminowego.

5.2. Informacje o pożyczkach udzielonych w roku obrotowym

Zestawienie pożyczek udzielonych w trakcie 2018 roku przez spółki Grupy, w tym podmiotom powiązanym, prezentuje poniższa tabela.

Pożyczkodawca	Pożyczkobiorca	Kwota przyznanej pożyczki (w tys.)	Waluta umowy	Końcowy termin spłaty	Główne zasady naliczania odsetek	Kwota pożyczki pozostała do spłaty (w tys. PLN)	Charakter powiązań kapitałowych
PRK 7 Nieruchomości Sp. z o.o.	Trakcja PRKiI S.A.	3 000	PLN	31.07.2019	WIBOR 1M+ marża	3 060	spółka zależna
PRK 7 Nieruchomości Sp. z o.o.	Trakcja PRKiI S.A.	3 500	PLN	24.09.2019	WIBOR 1M+ marża	3 534	spółka zależna
AB Kauno Tiltai	Trakcja PRKiI S.A.	3 500	EUR	31.10.2018	oprocentowanie stałe	15 166	spółka zależna
PEUiM Sp. z o.o.	Dalba Sp. z o.o.	500	PLN	31.12.2018	WIBOR 1 M+ marża	-	spółka zależna
Trakcja PRKiI S.A.	PDM Białystok S.A.	2 000	PLN	31.12.2018	WIBOR 1 M+ marża	2 065	spółka zależna
AB Kauno Tiltai	UAB Pletros investicijos	1 500	EUR	31.12.2028	oprocentowanie stałe	4 979	spółka zależna
Kelda UAB	AB Kauno Tiltai	450	EUR	31.12.2019	oprocentowanie stałe	1 967	spółka zależna
Trakcja Ukraina Sp. z o.o.	Trakcja Asphalt Sp. z o.o.	10 000	UAH	30.06.2019	oprocentowanie stałe	562	spółka zależna
Trakcja Ukraina Sp. z o.o.	Trakcja Infra Sp. z o.o.	10 000	UAH	30.06.2019	oprocentowanie stałe	509	spółka zależna

5.3. Informacje o udzielonych i otrzymanych poręczeniach i gwarancjach

W tabeli poniżej przedstawiono zestawienie udzielonych gwarancji przez Jednostkę dominującą:

Beneficjent	Wartość gwarancji dane w tys. zł
PKP PLK S.A.	199 081
Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad	45 400
Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich	9 985
Województwo Pomorskie	8 427
Miasto Gorzów Wielkopolski	5 115
Pozostali	13 671
Razem	281 679

W tabeli poniżej przedstawiono zestawienie otrzymanych gwarancji przez Jednostkę dominującą:

Podwykonawca	Wartość gwarancji dane w tys. zł
Krakowskie Zakłady Automatyki S.A.	14 800
THALES Polska Sp. z o.o.	5 387
Menard Polska Sp. z o.o.	4 695
Kolejowe Zakłady Automatyki S.A.	3 677
Przedsiębiorstwo Wytwarzania Stalowych Sp. z o.o.	2 619
Pozostałe	18 057
Razem	49 235

W tabeli poniżej przedstawiono zestawienie udzielonych poręczeń przez Jednostkę dominującą:

	Wartość poręczenia dane w tys. zł
Torprojekt Sp. z o.o.	2 400
Bahn Technik Wrocław Sp. z o.o.	2 500
Razem	4 900

5.4. Wpływy z emisji papierów wartościowych

W okresie objętym raportem Spółka Trakcja PRKiI nie emitowała papierów wartościowych, a tym samym nie uzyskiwała żadnych wpływów z emisji papierów wartościowych.

5.5. Istotne pozycje pozabilansowe

	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
Należności warunkowe		
Od pozostałych jednostek, z tytułu:	89 206	79 285
Otrzymanych gwarancji i poręczeń	88 366	76 107
Weksli otrzymanych pod zabezpieczenie	840	3 178
Razem należności warunkowe	89 206	79 285
Zobowiązania warunkowe		
Od pozostałych jednostek, z tytułu:	2 513 844	2 645 100
Udzielonych gwarancji i poręczeń	897 239	796 255
Weksli własnych	449 589	485 219
Hipoteki	181 979	149 039
Cesji wierzytelności	887 692	1 071 118
Cesji z polisy ubezpieczeniowej	40 483	54 301
Kaucji	24 612	22 174
Pozostałych zobowiązań	32 250	66 994
Razem zobowiązania warunkowe	2 513 844	2 645 100

Należności warunkowe z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń obejmują wystawione przez banki lub inne podmioty na rzecz spółek Grupy Trakcja gwarancje stanowiące zabezpieczenie roszczeń Grupy w stosunku do kontrahentów z tytułu wykonywanych kontraktów budowlanych.

Zobowiązania warunkowe z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń to przede wszystkim gwarancje wystawione przez banki na rzecz kontrahentów spółek Grupy na zabezpieczenie ich roszczeń w stosunku do spółek Grupy z tytułu wykonywanych kontraktów budowlanych. Bankom przysługuje roszczenie zwrotne z tego tytułu wobec spółek Grupy. Weksle własne stanowią inną formę zabezpieczenia gwarancji bankowych, o których mowa powyżej.

Po dniu bilansowym do dnia publikacji niniejszego sprawozdania Jednostka dominująca zawarła nowe umowy na gwarancje wadialne, należytego wykonania, zwrotu zaliczki w łącznej kwocie 28 347 tys. zł.

5.6. Istotne sprawy sądowe i sporne

Jednostka dominująca poniżej wskazuje istotne postępowania toczące się przed sądem lub innym organem, dotyczące jej zobowiązań oraz wierzytelności oraz jej jednostek zależnych.

Jednostka dominująca nie uwzględnia w wyniku finansowym 2018 roku wartości pozwów sądowych, składanych przez Spółkę wobec zamawiających na łączną wartość przedmiotu sporów wynoszącą ok. 109 255 tys. zł brutto.

Spółka nie uwzględniła również w wyniku finansowym pozostałych roszczeń kontraktowych o wartości 152 400 tys. zł netto, których dochodzi na drodze pozasądowej.

Postępowania dotyczące Jednostki dominującej:

Sprawa dotycząca zgłoszenia wierzytelności przysługującej od Przedsiębiorstwa Napraw Infrastruktury Sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej w Warszawie

Jednostka dominująca połączyła się ze spółką Przedsiębiorstwo Robót Kolejowych i Inżynieryjnych S.A. we Wrocławiu. W wyniku tego połączenia następcą prawnym obu spółek jest Trakcja PRKiI S.A. w Warszawie. W związku z ogłoszeniem przez Sąd Rejonowy dla Warszawy – Pragi Północ w Warszawie upadłości spółki Przedsiębiorstwo Napraw Infrastruktury Sp. z o.o. (dalej: „PNI”) z możliwością zawarcia układu, spółka Przedsiębiorstwo Robót Komunikacyjnych i Inżynieryjnych S.A. we Wrocławiu złożyła do sądu upadłościowego zgłoszenie wierzytelności Spółki z dnia 20 listopada 2012 roku. Zgłoszenie dotyczyło wierzytelności w łącznej kwocie 55 664 100,89 zł, obejmujących należność główną, odsetki wymagalne do dnia ogłoszenia upadłości oraz naliczone kary umowne.

Według wiedzy Jednostki dominującej, została sporządzona lista wierzytelności względem PNI. Wierzytelności Trakcji PRKiI S.A. zostały uznane w wysokości 10 569 163,16 zł, w tym 10 274 533,87 zł z tytułu niezapłaconych faktur oraz 294 632,29 zł z tytułu odsetek za zwłokę w zapłacie. Odmówiono uznania należności z tytułu kar umownych i pozostałych roszczeń w łącznej kwocie 44 956 834,35 zł. Jednostka dominująca nie zgadza się z odmową uznania powyższej części wierzytelności, w związku z powyższym do sędziego - komisarza został wniesiony sprzeciw co do odmowy uznania wierzytelności w powyższym zakresie. Sąd odrzucił sprzeciw, w związku z czym Jednostka dominująca złożyła do Sądu zażalenie, które zostało oddalone. W dniu 8 czerwca 2015 roku Jednostka dominująca otrzymała zawiadomienie od syndyka masy upadłości o zmianie sposobu prowadzenia upadłości z układowego na likwidacyjne. Sprawa jest w toku i obecnie jej termin zakończenia jest trudny do przewidzenia.

Sprawa przeciwko Leonhard Weiss International GmbH

W związku z brakiem ustosunkowania się Leonhard Weiss International do oświadczenia wraz z notą obciążeniową oraz wezwaniem do zapłaty z dnia 31 października 2017 roku, o czym Grupa informowała w skonsolidowanym raporcie za okres 9 miesięcy zakończonym 30 września 2017 roku w nocie 25 „Udziały we wspólnym przedsięwzięciu” Jednostka dominująca postanowiła skierować sprawę do sądu.

Sprawa przeciwko Leonhard Weiss International GmbH („LWI”) o zapłatę w związku z umową sprzedaży 50 % udziałów w Bahn Technik Wrocław sp. z o.o. Jednostka dominująca złożyła replikę na odpowiedź na pozew. Obecnie nie jest możliwe precyzyjne wskazanie przewidywanego terminu zakończenia sprawy. Jednostka dominująca przewiduje, że prawomocne rozstrzygnięcie może zostać wydane w 2020 r.

Wartość dochodzonego przez Jednostkę dominującą roszczenia wynosi 20.551.495,00 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi w następujący sposób:

- 1) od kwoty 7.500.000,00 zł od dnia 17 listopada 2017 r. do dnia zapłaty,
- 2) od kwoty 12.756.000,00 zł od dnia 8 grudnia 2017 r. do dnia zapłaty,
- 3) od kwoty 295.495,00 zł od dnia 8 grudnia 2017 r. do dnia zapłaty.

Jednostka dominująca wniosła również o zasądzenie od pozwanego na rzecz Spółki zwrotu kosztów niniejszego postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych. Ze względu na etap sprawy, obiektywnie nie jest możliwe wskazanie nawet szacunkowej wysokości możliwych do zasądzenia odsetek i kosztów postępowania.

Postępowania przeciwko PKP PLK S.A.

W dniu 31 października 2017 r. Jednostka dominująca wniosła pozew przeciwko PKP PLK S.A. o zapłatę kwoty 46 747 276,90 zł (w tym 4 913 969,34 zł odsetek), dochodząc zapłaty odszkodowania w związku z przedłużeniem terminu realizacji Umowy pod nazwą: „Zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych na linii kolejowej Kraków – Medyka – granica państwa na odcinku Podłęże – Bochnia w km 16,000 – 39,000 w ramach Projektu „Modernizacja linii kolejowej E 30/C-E30, odcinek Kraków – Rzeszów, etap III” oraz części należnego Jednostce dominującej wynagrodzenia ryczałtowego nieuiszczonego przez PKP PLK S.A. z uwagi na złożenie bezpodstawnego oświadczenia o odstąpieniu od Umowy w części. W dniu 12 grudnia 2017 r. Jednostka dominująca rozszerzyła powództwo do wysokości 50 517 012,38 zł (w tym 5 336 177,01 zł odsetek). Rozszerzenie dotyczyło przysługujących Jednostce dominującej względem PKP PLK S.A. roszczeń związanych z bezpodstawnym wyegzekwowaniem naliczonych kar umownych oraz części wynagrodzenia, którego zapłaty bezpodstawnie odmawia PKP PLK S.A w związku z realizacją kontraktu oraz umów o roboty dodatkowe. W dniu 18 października 2018 r. Jednostka dominująca rozszerzyła powództwo do wysokości 51 767 012,38 zł. Szkada Jednostki dominującej obejmuje kwotę 1 250 000, 00 zł, do której uiszczenia na rzecz Powiatu Bocheńskiego zmuszona została Jednostka dominująca w celu uczynienia zadość żądaniu PKP PLK S.A. dotyczącemu wcześniejszemu – niż wynikało to z Harmonogramu Robót – uruchomienia toru 1 na szlaku Bochnia – Brzesko Okocim. Sprawa jest na wczesnym etapie postępowania i jej termin zakończenia jest obecnie trudny do przewidzenia.

W dniu 31 października 2017 r. Spółka wraz z Przedsiębiorstwem Budowlanym „FILAR” Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we Wrocławiu i Berger Bau Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we Wrocławiu złożyła pozew o zapłatę przeciwko PKP PLK S.A. dochodząc zwrotu dodatkowych kosztów związanych z przedłużeniem czasu na realizację Umowy Nr 90/116/0006/11/Z/I na Roboty budowlane podstawowe liniowe na odcinku Wrocław – Grabiszyn – Skokowa i Żmigród – granica woj. dolnośląskiego w ramach projektu POIiŚ 7.1-4 „Modernizacja linii kolejowej E 59 na odcinku Wrocław – Poznań, Etap II – odcinek Wrocław – granica woj. dolnośląskiego”. Przypadająca na Jednostkę dominującą część roszczenia wynosi 11 640 113,77 zł (w tym 1 415 797,02 zł odsetek). Sprawa jest na wczesnym etapie postępowania i jej termin zakończenia jest trudny do przewidzenia.

W dniu 31 października 2017 r. Jednostka dominująca wniosła pozew w postępowaniu nakazowym przeciwko PKP PLK S.A. o zapłatę kwoty 12 221 007,10 zł (w tym 1 821 726,10 zł odsetek) dochodząc zwrotu bezpodstawnego wzbogacenia w postaci nieuiszczonego wynagrodzenia z tytułu wykonania:

- a) robót dodatkowych związanych z realizacją Umowy nr 90/132/121/00/17000031/10/I/I z dnia 16 grudnia 2010 r. na „Zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych na linii kolejowej Kraków – Medyka – granica Państwa na odcinku Dębica – Sędziszów Małopolski w km 111,500 – 133,600 w ramach Projektu POIiŚ 7.1-30 „Modernizacja linii kolejowej E30/C-E 30, odcinek Kraków – Rzeszów, etap III” Przetarg 2.2” w łącznej kwocie 7.570.281,00 zł
- b) robót dodatkowych związanych z realizacją Umowy nr 90/132/336/00/17000031/10/I/I z dnia 29 listopada 2010 r. na „Zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych na linii kolejowej Kraków – Medyka – granica Państwa na odcinku Sędziszów Małopolski – Rzeszów Zachodni w ramach Projektu „Modernizacja linii kolejowej E3-/C-E 30, odcinek Kraków – Rzeszów, etap III” Przetarg 2.3” w łącznej kwocie 2.829.000,00 zł.

Sprawa jest na wczesnym etapie postępowania i jej termin zakończenia jest trudny do przewidzenia.

W dniu 27 sierpnia 2018 r. Spółka złożyła pozew o zapłatę przeciwko PKP PLK S.A. dochodząc kwoty 6.675.193,36 zł (słownie: sześć milionów sześćset siedemdziesiąt pięć tysięcy sto dziewięćdziesiąt trzy złote trzydzieści sześć groszy) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, tytułem zwrotu bezpodstawnego wzbogacenia strony pozwanej w postaci nieuiszczonego przez stronę pozwaną wynagrodzenia z tytułu wykonania robót dodatkowych związanych z realizacją Umowy nr 90/132/121/00/17000031/10/I/I z dnia 16 grudnia 2010 r. na „Zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych na linii kolejowej Kraków – Medyka – granica Państwa na

odcinku Dębica – Sędziszów Małopolski w km 111,500 – 133,600 w ramach Projektu POIiŚ 7.1-30 „Modernizacja linii kolejowej E30/C-E 30, odcinek Kraków – Rzeszów, etap III” Przetarg 2.2”, określonych we Wnioskach Wykonawcy nr 72 (gazociąg) i nr 85 (potok Bystrzyca), co stanowi kwotę główną niniejszego pozwu, tj. 6.283.547,59 zł oraz skapitalizowanych odsetek od kwoty głównej za okres od 6 października 2017 r. do dnia 27 sierpnia 2018 r. Sprawa jest na wczesnym etapie postępowania i jej termin zakończenia jest trudny do przewidzenia.

W dniu 22.10.2018 r. Spółka złożyła pozew o zapłatę przeciwko PKP PLK S.A. dochodząc kwoty 632.459,66 zł (słownie: sześćset trzydzieści dwa tysiące czterysta pięćdziesiąt dziewięć złotych sześćdziesiąt sześć groszy) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, tytułem wykonania prac dodatkowych w stosunku do zakresu objętego przedmiotem Umowy nr 90/107/0086/17/Z/I z dnia 14.03.2017 r. na wykonanie dokumentacji projektowej i robót budowlanych na odcinku Poznań Wschód – Mogilno od km 0,265 do km 73,000, w ramach zadania pn.: „Prace na linii nr 353 Poznań Wschód-Dziarnowo”, tj. w zakresie wykonania dodatkowych dojazdów do peronów na stacji Wydartowo, dodatkowego przewieszenia sieci trakcyjnej na szlaku Wydartowo - Trzemeszno oraz wykonania map do celów projektowych, a także poniesienia dodatkowych kosztów związanych z nieprzewidywalnym wzrostem cen usług PKP Energetyka na sieci trakcyjnej. Sprawa jest na wczesnym etapie postępowania i jej termin zakończenia jest trudny do przewidzenia.

W dniu 29.11.2018 r. Spółka złożyła pozew o zapłatę przeciwko PKP PLK S.A. dochodząc kwoty 20.934.758,14 zł (słownie: dwadzieścia milionów dziewięćset trzydzieści cztery tysiące siedemset pięćdziesiąt osiem złotych czternaście groszy) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, tytułem zwrotu kosztów przedłużenia realizacji Umowy nr 90/132/336/00/17000031/10/I/I z dnia 29.11.2010 r. na „Zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych na linii kolejowej Kraków-Medyka-granica Państwa na odcinku Sędziszów Małopolski -Rzeszów Zachodni w km 133,600 – 154,900 w ramach Projektu POIiŚ 7.1-30 „Modernizacja linii kolejowej E30/C-E 30, odcinek Kraków – Rzeszów, etap III” Przetarg 2.3, z uwagi na okoliczności znajdujące się w zakresie odpowiedzialności PKP PLK S.A. zarówno na podstawie postanowień Kontraktu, jako umowy o zamówienie publiczne, jak i ogólnej odpowiedzialności odszkodowawczej określonej w przepisach kodeksu cywilnego. Sprawa jest na wczesnym etapie postępowania i jej termin zakończenia jest trudny do przewidzenia.

W dniu 17.01.2019 r. Spółka złożyła pozew o zapłatę przeciwko PKP PLK S.A. dochodząc kwoty 12.296.388,86 zł (słownie: dwanaście milionów dwieście dziewięćdziesiąt sześć tysięcy trzysta osiemdziesiąt osiem złotych osiemdziesiąt sześć groszy) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, tytułem zwrotu dodatkowych kosztów wynikających z przedłużenia realizacji Umowy nr 90/107/0085/15/Z/I na „Kontynuację robót modernizacyjnych na linii kolejowej E59 (roboty torowo-podtorzowe i okołotorowe) w ramach Projektu POIiŚ 7.1-5.1 „Modernizacja linii kolejowej E59 na odcinku Wrocław – Poznań, Etap III, Odcinek Czempień – Poznań” z uwagi na okoliczności znajdujących się w zakresie odpowiedzialności PKP PLK S.A. Sprawa jest na wczesnym etapie postępowania i jej termin zakończenia jest trudny do przewidzenia.

W dniu 03.04.2019 r. Spółka złożyła pozew o zapłatę przeciwko PKP PLK S.A. dochodząc kwoty 1.320.495,25 zł (słownie: jeden milion trzysta dwadzieścia tysięcy czterysta dziewięćdziesiąt pięć złotych dwadzieścia pięć groszy) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, tytułem:

- a) zwrotu dodatkowych kosztów z wynikających przedłużenia realizacji Umowy Nr 90/107/0090/15/Z/I na Budowę obiektów inżynierskich w km 160,857; km 155,170 i km 145,650 linii kolejowej nr 271 Wrocław – Poznań, w ramach projektu POIiŚ 7.1-5.1 „Modernizacja linii kolejowej E 59 na odcinku Wrocław – Poznań, Etap III – odcinek Czempień – Poznań” – w zakresie Zamówienia Częściowego A – wiadukt kolejowy w km 145,650 w m. Mosina, z uwagi na okoliczności znajdujących się w zakresie odpowiedzialności PKP PLK S.A.,
- b) zwrotu kosztów wykonania przez Spółkę dodatkowych robót, nieprzewidzianych w Ofercie Wykonawcy dla przedmiotowego zamówienia.

Sprawa jest na wczesnym etapie postępowania i jej termin zakończenia jest trudny do przewidzenia.

W dniu 02.04.2019 r. Spółka złożyła pozew o zapłatę przeciwko PKP PLK S.A. dochodząc kwoty 489.147,29 zł (słownie: czterysta osiemdziesiąt dziewięć tysięcy sto czterdzieści siedem złotych dwadzieścia dziewięć groszy) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, tytułem zwrotu dodatkowych kosztów wynikających z przedłużenia realizacji Umowę Nr 90/107/0092/15/Z/I na Budowę obiektów inżynierskich w km 160,857; km 155,170 i km 145,650 linii kolejowej nr 271 Wrocław – Poznań, w ramach projektu POIiŚ 7.1-5.1 „Modernizacja linii kolejowej E 59 na odcinku Wrocław – Poznań, Etap III – odcinek Czempin – Poznań” – w zakresie Zamówienia Częściowego C – wiadukt kolejowy w km 160,857 w Poznaniu, z uwagi na okoliczności znajdujących się w zakresie odpowiedzialności PKP PLK S.A. Sprawa jest na wczesnym etapie postępowania i jej termin zakończenia jest trudny do przewidzenia.

Postępowania dotyczące jednostek zależnych:

AB Kauno Tiltai

Przeciwko Konsorcjum, w skład którego wchodzi spółka zależna AB Kauno Tiltai, został skierowany pozew sądowy przez Inwestora AB Lietuvos geležinkeliai na łączną kwotę 64 455 092,22 zł (14 989 556,33 EUR). Udział Grupy Trakcja w ewentualnych zobowiązaniach mogących wyniknąć z niniejszego postępowania wynosi 65 %. Grupa odstąpiła od pozostałych ujawnień dotyczących niniejszej sprawy sądowej powołując się na paragraf 92 MSR 37. Zdaniem Zarządu Jednostki Dominującej takie ujawnienia mogą dostarczać stronom postępowania sądowego informacji, które mogą być wykorzystane w toczącym się postępowaniu wbrew interesom spółki zależnej AB Kauno tiltai.

5.7. Istotne zdarzenia po dniu bilansowym

Znaczące umowy	RB
07.02.2019 Spółka jako Lider w Konsorcjum z COMSA S.A.U. (Partner) podpisała z Gminą miejską Kraków umowę na wykonanie robót budowlanych wchodzących w zakres kontraktu na zadaniu pn. „Przebudowa torowiska tramwajowego w ciągu ul. Krakowskiej na odcinku od ul. Rollego do ul. Dietla wraz z przebudową istniejącego układu drogowego, chodników, ścieżek, towarzyszącej infrastruktury technicznej, węzła rozjazdów Krakowska - Dietla - Stradomska wraz z przebudową ul. Dietla na odcinku od ul. Bożego Ciała do ul. Augustiańskiej oraz z przebudową istniejącego mostu Piłsudskiego przez rzekę Wisłę". Wartość netto umowy wynosi 76 592 220,49 złotych. Prace mają być zrealizowane w ciągu 10 miesięcy od dnia przekazania terenu budowy z zastrzeżeniem, że uzyskanie przejeźdności torowiska dla ruchu tramwajowego nastąpi w terminie 8 miesięcy od dnia przekazania terenu budowy.	2/2019
Pozostałe	RB
18.01.2019 Spółka przekazała do publicznej wiadomości terminy publikacji raportów okresowych w 2019 r.	1/2019
18.02.2019 Spółka przekazała do publicznej wiadomości wstępne wyniki finansowe Spółki za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2018 roku.	3/2019
18.02.2019 Zarząd Spółki podjął uchwałę o rozpoczęciu działań zmierzających do refinansowania istniejącego zadłużenia bankowego oraz dokapitalizowania Spółki poprzez emisję nowych akcji.	4/2019
29.03.2019 Zarząd Spółki zmienił terminy publikacji raportów okresowych	5/2019
23.04.2019 Zarząd Spółki Trakcja PRKiI S.A. podjął decyzję o utworzeniu odpisu aktualizującego wartości inwestycji w jednostkach zależnych w jednostkowym bilansie Spółki w wysokości 10.746 tys. zł oraz odpisu aktualizującego wartości firmy w skonsolidowanym bilansie Grupy Trakcja w wysokości 24.243 tys. zł.	6/2019

5.8. Transakcje z podmiotami powiązanymi

Wszystkie transakcje zawarte w 2018 roku przez Jednostkę dominującą lub jednostki od niej zależne z podmiotami powiązanymi zawarte były na warunkach rynkowych.

Szczegółowe informacje na temat transakcji z podmiotami powiązаныmi są zamieszczone w nocie nr 58 Skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Trakcja za rok 2018.

5.9. Wynagrodzenie Członków Zarządu i Rady Nadzorczej

Łączną wartość wynagrodzeń i innych świadczeń członków Zarządu Jednostki dominującej w 2018 roku prezentuje poniższa tabela.

Zarząd Jednostki dominującej		Jednostka dominująca				Spółki zależne			
		Wynagrodzenie	Nagrody	Pozostałe korzyści	Razem	Wynagrodzenie	Nagrody	Pozostałe korzyści	Razem
Marcin Lewandowski	Prezes Zarządu od 1.09.2018	440	-	-	440	-	-	-	-
Jarosław Tomaszewski	Prezes Zarządu do 27.04.2018	490	339	774	1 603	250	-	-	250
Paweł Nogalski	Wiceprezes Zarządu	600	175	43	818	250	-	-	250
Marek Kacprzak	Wiceprezes Zarządu	600	295	44	939	-	-	-	-
Sobczyk Maciej	Wiceprezes Zarządu	600	151	36	787	-	-	-	-
Rusevicius Aldas	Wiceprezes Zarządu	120	12	-	132	357	-	-	357
Razem		2 850	972	897	4 719	857	-	-	857

Kwota 4 719 tys. zł obciążała koszty Jednostki dominującej, natomiast pozostała kwota wynagrodzeń, tj. kwota 857 tys. zł obciążała koszty spółek zależnych.

Wynagrodzenia i inne świadczenia członków Rady Nadzorczej Jednostki dominującej w 2018 roku prezentuje poniższa tabela.

Rada Nadzorcza Jednostki dominującej		Jednostka dominująca				Spółki zależne			
		Wynagrodzenie	Nagrody	Pozostałe korzyści	Razem	Wynagrodzenie	Nagrody	Pozostałe korzyści	Razem
Dominik Radziwiłł		240	-	-	240	229	-	-	229
Michał Hulbój		132	-	-	132	-	-	-	-
Wojciech Napiórkowski		132	-	-	132	-	-	-	-
Łukasz Rozdeiczner-Kryszkowski		132	-	-	132	-	-	-	-
Miquel Llevat Vallespinosa		132	-	-	132	250	-	-	250
Jorge Miarnau Monserrat		96	-	-	96	-	-	-	-
Fernando Perea Samarra		132	-	-	132	-	-	-	-
Razem		996	-	-	996	479	-	-	479

5.10. Umowy zawarte między Jednostką dominującą a osobami zarządzającymi

Jednostka dominująca Grupy zawarła umowy o pracę z Członkami Zarządu, które przewidują:

- rekompensatę w wysokości 12 – krotności miesięcznego wynagrodzenia brutto w Grupie Trakcja otrzymywanego przez pracownika w ostatnim miesiącu przed ustaniem stosunku pracy, która zostanie wypłacona w czterech równych ratach;

lub

- rekompensatę w wysokości 6 - krotności miesięcznego podstawowego wynagrodzenia brutto w Grupie Trakcja otrzymywanego przez pracownika w ostatnim miesiącu przed ustaniem stosunku pracy, która zostanie wypłacona w trzech równych ratach;

lub

- rekompensatę w wysokości 6 - krotności miesięcznego podstawowego wynagrodzenia brutto w Spółce otrzymywanego przez pracownika w ostatnim miesiącu przed ustaniem stosunku pracy, która zostanie wypłacona w trzech równych ratach;

lub

- rekompensatę w wysokości 9-krotności miesięcznego wynagrodzenia.

Spółka Trakcja PRKiI zawarła z Członkami Zarządu umowy o zakazie konkurencji, które przez okres jednego roku od dnia zakończenia stosunku pracy przewidują odszkodowanie:

- w wysokości 12-krotności 100 % jego podstawowego m-cznego wynagrodzenia przysługującego na podstawie umowy o pracę w ciągu ostatniego roku zatrudnienia w spółce, które będzie płatne z dołu w równych m-cznych ratach.

lub

- w wysokości 12-krotności 100 % jego przeciętnego m-cznego wynagrodzenia przysługującego na podstawie umowy o pracę w ciągu ostatniego roku zatrudnienia w spółce, które będzie płatne z dołu w równych m-cznych ratach.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku nie wystąpiły zobowiązania wynikających z emerytur i świadczeń o podobnym charakterze dla byłych osób zarządzających, nadzorujących albo byłych członków organów administrujących oraz nie wystąpiły zobowiązania zaciągnięte w związku z tymi emeryturami

5.11. Ważniejsze osiągnięcia w dziedzinie badań i rozwoju

Pomimo działania na rynku charakteryzującym się niewielką ilością wprowadzanych nowych rozwiązań, Jednostka dominująca należy do grona liderów pod względem wprowadzanych innowacyjnych rozwiązań. Jednostka dominująca działa na rynku magazynów energii od 2016 roku

Ponadto za system dynamicznej informacji podróży i bezpieczeństwa pasażerów – „TRAKCJA-SAT HUSAR SIP” Jednostka dominująca otrzymała wyróżnienie w kategorii ukończone inwestycje liniowe i kubaturowe zrealizowane na terenie Polski w konkursie im. Inż. Józefa Nowkuńskiego.

5.12. Informacje o podmiocie pełniącym funkcję biegłego rewidenta

Na podstawie uchwały Rady Nadzorczej Spółki Trakcja PRKiI S.A. Podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań Grupy i Jednostki dominującej jest Deloitte Audyt spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k. (do dnia 18 marca 2018 roku działająca pod firmą Deloitte Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.) z siedzibą w Warszawie przy Al. Jana Pawła II 22.

W dniu 31 lipca 2017 roku, Jednostka dominująca zawarła umowę z Deloitte Audyt spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k. (do dnia 18 marca 2018 roku działająca pod firmą Deloitte Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.) na:

- przegląd półrocznego jednostkowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego sporządzonego według stanu na dzień 30 czerwca 2018 roku zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości;
- badanie rocznego jednostkowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego sporządzonego według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku, zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości.

Umowa została zawarta na okres wykonania przedmiotu umowy.

Wynagrodzenie za badanie wybranych spółek Grupy Trakcja jest płacone na podstawie odrębnych umów zawartych pomiędzy podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych i każdą z wybranych spółek Grupy.

Wysokość wynagrodzenia biegłego rewidenta za usługi świadczone na rzecz Grupy przedstawia poniższa tabela:

	Rok zakończony	
	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
Z tytułu umowy o badanie sprawozdania finansowego	239	236
Z tytułu umowy o przegląd sprawozdania finansowego	76	76
Z tytułu innych umów	21	41
Razem	336	353

Kluczowy biegły rewident i firma audytorska świadczyli w 2018 roku na rzecz jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej niżej wymienione usługi niebędące badaniem sprawozdań finansowych:

- usługi atestacyjne w odniesieniu do Zintegrowanego Raportu Roczego Spółki za 2017 rok polegające na ocenie jakości i kompletności zgromadzonych danych oraz ich zgodności z Międzynarodowymi Wytycznymi do Raportowania oraz z Wytycznymi Global Reporting Initiative,
- weryfikacja kwestionariusza Respect Index.

6. OŚWIADCZENIE DOTYCZĄCE STOSOWANIA ŁADU KORPORACYJNEGO

6.1. Wskazanie zbioru zasad ładu korporacyjnego, któremu podlega Emitent oraz miejsca, gdzie zbiór jest publicznie dostępny

Spółka Trakcja PRKiI w 2018 roku podlegała zasadom ładu korporacyjnego zebranych w dokumencie „Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW 2016”, uchwalonym uchwałą Rady Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. z dnia 13 października 2015 roku.

Dokument ten jest udostępniony w siedzibie Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. oraz na stronie internetowej poświęconej zagadnieniom ładu korporacyjnego pod adresem <http://corp-gov.gpw.pl>, a także na stronie internetowej Spółki w zakładce „Relacje Inwestorskie”/„Ład korporacyjny”.

6.2. Wskazanie w jakim zakresie Emitent odstąpił od postanowień zbioru zasad ładu korporacyjnego według „Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW 2016” zgodnie z uchwałą nr 1309/2015 obowiązujących od 1 stycznia 2016 r., wskazanie tych postanowień oraz wyjaśnienie przyczyn tego odstąpienia

Spółka zobowiązała się do przestrzegania rekomendacji i zasad ładu korporacyjnego zawartych w dokumencie „Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW 2016” za wyjątkiem następujących rekomendacji i zasad:

1. Rekomendacje i zasady z części I. Dobrych Praktyk:

Spółka prowadzi korporacyjną stronę internetową i zamieszcza na niej, w czytelnej formie i wyodrębnionym miejscu, oprócz informacji wymaganych przepisami prawa:

I.Z.1.7. opublikowane przez spółkę materiały informacyjne na temat strategii spółki oraz jej wyników finansowych.

Komentarz Spółki: Spółka nie publikuje strategii, ponieważ sytuacja na rynkach, na których funkcjonuje Spółka jest na tyle dynamiczna, iż strategia ulegałaby częstej dezaktualizacji.

I.Z.1.10. prognozy finansowe – jeżeli spółka podjęła decyzję o ich publikacji - opublikowane w okresie co najmniej ostatnich 5 lat, wraz z informacją o stopniu ich realizacji.

Komentarz Spółki: Spółka nie publikuje prognoz finansowych. W związku z niniejszym zasada nie jest stosowana.

I.Z.1.11. informację o treści obowiązującej w spółce reguły dotyczącej zmieniania podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych, bądź też o braku takiej reguły.

Komentarz Spółki: Spółka nie stosuje wskazanej zasady gdyż przestrzega właściwych przepisów dotyczących zmiany audytora wynikających z Ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym z dnia 11 maja 2017 r.

I.Z.1.15. informację zawierającą opis stosowanej przez spółkę polityki różnorodności w odniesieniu do władz spółki oraz jej kluczowych menedżerów; opis powinien uwzględniać takie elementy polityki różnorodności, jak płeć, kierunek wykształcenia, wiek, doświadczenie zawodowe, a także wskazywać cele stosowanej polityki różnorodności i sposób jej realizacji w danym okresie sprawozdawczym; jeżeli spółka nie opracowała i nie realizuje polityki różnorodności, zamieszcza na swojej stronie internetowej wyjaśnienie takiej decyzji.

Komentarz Spółki: Spółka informuje, że nie opracowała formalnego dokumentu zawierającego opis stosowanej przez Spółkę polityki różnorodności w odniesieniu do władz Spółki oraz jej kluczowych menedżerów z uwzględnieniem takich elementów polityki różnorodności jak: płeć, kierunek wykształcenia, wiek, doświadczenie zawodowe. Pomimo braku sformalizowanej polityki, Trakcja stara się stosować zasady dotyczące różnorodności czego przykładem jest udział kobiet w strukturze zatrudnienia pracowników umysłowych oraz udział kobiet na stanowiskach kierowniczych. Jeśli zaś tylko istnieje możliwość stosowania zasad różnorodności – Spółka realizuje przyjęte zasady. Przykładem jest skład Rady Nadzorczej. Powołane osoby zapewniają wszechstronności i różnorodności, szczególnie w obszarze kierunków wykształcenia, wieku i doświadczenia zawodowego. Decydującym aspektem są tu przede wszystkim wysokie kwalifikacje oraz merytoryczne przygotowanie do pełnienia określonej funkcji.

Spółka stara się stosować zasady różnorodności w odniesieniu do władz Spółki oraz jej kluczowych menedżerów, jednak ze względu na bardzo stabilny skład Zarządu Spółki odgrywają ograniczoną rolę.

I.Z.1.16. informację na temat planowanej transmisji obrad walnego zgromadzenia - nie później niż w terminie 7 dni przed datą walnego zgromadzenia.

Komentarz Spółki: Z uwagi na skład akcjonariatu Spółki, Spółka nie transmituje obrad walnego zgromadzenia w formie transmisji audio lub wideo.

I.Z.1.20. zapis przebiegu obrad walnego zgromadzenia, w formie audio lub wideo.

Komentarz Spółki: Z uwagi na skład akcjonariatu Spółki, Spółka nie transmituje obrad walnego zgromadzenia w formie transmisji audio lub wideo i nie udostępnia jego zapisu na stronie internetowej.

2. Rekomendacje i zasady z części II. Dobrych Praktyk:

II.Z.1. Wewnętrzny podział odpowiedzialności za poszczególne obszary działalności spółki pomiędzy członków zarządu powinien być sformułowany w sposób jednoznaczny i przejrzysty, a schemat podziału dostępny na stronie internetowej spółki.

Komentarz Spółki: Na chwilę obecną Spółka nie stosuje wskazanej zasady, aczkolwiek podział odpowiedzialności za poszczególne obszary działalności Spółki pomiędzy członków Zarządu jest przygotowywany i zostanie udostępniony na stronie internetowej Spółki po jego wejściu w życie.

II.Z.7. W zakresie zadań i funkcjonowania komitetów działających w radzie nadzorczej zastosowanie mają postanowienia Załącznika I do Zalecenia Komisji Europejskiej, o którym mowa w zasadzie II.Z.4. W przypadku gdy funkcję komitetu audytu pełni rada nadzorcza, powyższe zasady stosuje się odpowiednio.

Komentarz Spółki: Spółka stosuje niniejszą zasadę z zastrzeżeniem, że w skład komitetów działających w radzie nadzorczej wchodzi członkowie niezależni rady nadzorczej, tak jak stanowią postanowienia Załącznika I do Zalecenia Komisji Europejskiej, o którym mowa w zasadzie II.Z.4. W Komitecie Audytu członkowie niezależni stanowią większość, a w skład Komitetu Wynagrodzeń wchodzi co najmniej jeden niezależny członek rady nadzorczej.

3. Rekomendacje i zasady z części IV. Dobrych Praktyk:

IV.R.1. Spółka powinna dążyć do odbycia zwyczajnego walnego zgromadzenia w możliwie najkrótszym terminie po publikacji raportu rocznego, wyznaczając ten termin z uwzględnieniem właściwych przepisów prawa.

Komentarz Spółki: W dotychczasowej praktyce przyjętej przez Spółkę zwyczajne walne zgromadzenia odbywają się przeważnie w maju lub czerwcu z dochowaniem ustawowego terminu, o którym mowa w art. 395 § 1 kodeksu spółek handlowych.

IV.R.2. Jeżeli jest to uzasadnione z uwagi na strukturę akcjonariatu lub zgłaszane spółce oczekiwania akcjonariuszy, o ile spółka jest w stanie zapewnić infrastrukturę techniczną niezbędną dla sprawnego przeprowadzenia walnego zgromadzenia przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, powinna umożliwić akcjonariuszom udział w walnym zgromadzeniu przy wykorzystaniu takich środków, w szczególności poprzez: 1) transmisję obrad walnego zgromadzenia w czasie rzeczywistym, 2) dwustronną komunikację w czasie rzeczywistym, w ramach której akcjonariusze mogą wypowiadać się w toku obrad walnego zgromadzenia, przebywając w miejscu innym niż miejsce obrad walnego zgromadzenia, 3) wykonywanie, osobiście lub przez pełnomocnika, prawa głosu w toku walnego zgromadzenia.

Komentarz Spółki: Z uwagi na skład akcjonariatu Spółki, a także brak wymaganej infrastruktury technicznej Spółka nie przeprowadza transmisji obrad walnego zgromadzenia i nie umożliwia dwustronnej komunikacji w czasie rzeczywistym przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej.

IV.R.3. Spółka dąży do tego, aby w sytuacji gdy papiery wartościowe wyemitowane przez spółkę są przedmiotem obrotu w różnych krajach (lub na różnych rynkach) i w ramach różnych systemów prawnych, realizacja zdarzeń korporacyjnych związanych z nabyciem praw po stronie akcjonariusza następowała w tych samych terminach we wszystkich krajach, w których są one notowane.

Komentarz Spółki: Powyższa rekomendacja nie dotyczy Spółki, gdyż wyemitowane przez nią papiery wartościowe są przedmiotem obrotu tylko na Giełdzie Papierów Wartościowych S.A. w Warszawie.

IV.Z.2. Jeżeli jest to uzasadnione z uwagi na strukturę akcjonariatu spółki, spółka zapewnia powszechnie dostępną transmisję obrad walnego zgromadzenia w czasie rzeczywistym.

Komentarz Spółki: Z uwagi na skład akcjonariatu Spółki, Spółka nie transmituje obrad walnego zgromadzenia w czasie rzeczywistym.

4. Rekomendacje i zasady z części V. Dobrych Praktyk:

V.Z.6. Spółka określa w regulacjach wewnętrznych kryteria i okoliczności, w których może dojść w spółce do konfliktu interesów, a także zasady postępowania w obliczu konfliktu interesów lub możliwości jego zaistnienia. Regulacje wewnętrzne spółki uwzględniają między innymi sposoby zapobiegania, identyfikacji i rozwiązywania konfliktów interesów, a także zasady wyłączenia członka zarządu lub rady nadzorczej od udziału w rozpatrywaniu sprawy objętej lub zagrożonej konfliktem interesów.

Komentarz Spółki: Na chwilę obecną Spółka nie stosuje w pełni wskazanej zasady, jednakże posiada wewnętrzne regulacje dotyczące zapobiegania potencjalnym konfliktom interesów, które dotyczą wszystkich pracowników spółki.

5. Rekomendacje i zasady z części VI. Dobrych Praktyk:

VI.R.1. Wynagrodzenie członków organów spółki i kluczowych menedżerów powinno wynikać z przyjętej polityki wynagrodzeń.

Komentarz Spółki: Spółka nie stosuje wskazanej rekomendacji gdyż posiada autorski program motywacyjny dla członków zarządu Spółki i jest w trakcie przygotowania programu motywacyjnego dla kluczowych menedżerów.

VI.R.2. Polityka wynagrodzeń powinna być ściśle powiązana ze strategią spółki, jej celami krótko- i długoterminowymi, długoterminowymi interesami i wynikami, a także powinna uwzględniać rozwiązania służące unikaniu dyskryminacji z jakichkolwiek przyczyn.

Komentarz Spółki: Spółka nie stosuje wskazanej rekomendacji gdyż posiada autorski program motywacyjny dla członków zarządu Spółki i jest w trakcie przygotowania programu motywacyjnego dla kluczowych menedżerów.

VI.R.3. Jeżeli w radzie nadzorczej funkcjonuje komitet do spraw wynagrodzeń, w zakresie jego funkcjonowania ma zastosowanie zasada II.Z.7.

Komentarz Spółki: W zakresie funkcjonowania komitetu wynagrodzeń ma zastosowanie zasada II.Z.7. z zastrzeżeniem, że w skład trzyosobowego komitetu wynagrodzeń wchodzi jeden niezależny członek rady nadzorczej, tak więc członkowie niezależni nie stanowią większości członków tego komitetu.

VI.Z.1. Programy motywacyjne powinny być tak skonstruowane, by między innymi uzależniać poziom wynagrodzenia członków zarządu spółki i jej kluczowych menedżerów od rzeczywistej, długoterminowej sytuacji finansowej spółki oraz długoterminowego wzrostu wartości dla akcjonariuszy i stabilności funkcjonowania przedsiębiorstwa.

Komentarz Spółki: Spółka nie stosuje wskazanej zasady gdyż posiada autorski program motywacyjny dla członków zarządu Spółki i jest w trakcie przygotowania programu motywacyjnego dla kluczowych menedżerów.

VI.Z.2. Aby powiązać wynagrodzenie członków zarządu i kluczowych menedżerów z długookresowymi celami biznesowymi i finansowymi spółki, okres pomiędzy przyznaniem w ramach programu motywacyjnego opcji lub innych instrumentów powiązanych z akcjami spółki, a możliwością ich realizacji powinien wynosić minimum 2 lata.

Komentarz Spółki: Spółka nie stosuje wskazanej zasady gdyż posiada autorski program motywacyjny dla członków zarządu Spółki i jest w trakcie przygotowania programu motywacyjnego dla kluczowych menedżerów.

VI.Z.4. Spółka w sprawozdaniu z działalności przedstawia raport na temat polityki wynagrodzeń, zawierający co najmniej: 1) ogólną informację na temat przyjętego w spółce systemu wynagrodzeń, 2) informacje na temat warunków i wysokości wynagrodzenia każdego z członków zarządu, w podziale na stałe i zmienne składniki wynagrodzenia, ze wskazaniem kluczowych parametrów ustalania zmiennych składników wynagrodzenia i zasad wypłaty odpraw oraz innych płatności z tytułu rozwiązania stosunku pracy, zlecenia lub innego stosunku prawnego o podobnym charakterze – oddzielnie dla spółki i każdej jednostki wchodzącej w skład grupy kapitałowej, 3) informacje na temat przysługujących poszczególnym członkom zarządu i kluczowym menedżerom pozafinansowych składników wynagrodzenia, 4) wskazanie istotnych zmian, które w ciągu ostatniego roku obrotowego nastąpiły w polityce wynagrodzeń, lub informację o ich braku, 5) ocenę funkcjonowania polityki wynagrodzeń z punktu widzenia realizacji jej celów, w szczególności długoterminowego wzrostu wartości dla akcjonariuszy i stabilności funkcjonowania przedsiębiorstwa.

Komentarz Spółki: Spółka w sprawozdaniu z działalności nie zamieszcza raportu na temat polityki wynagrodzeń, ale czynione są przygotowania, aby w przyszłości taki raport stanowił jego część.

6.3. Opis sposobu działania Walnego Zgromadzenia i jego zasadnicze uprawnienia oraz opis praw akcjonariuszy i sposobu ich wykonywania

Walne Zgromadzenie („WZ”) Spółki działa w oparciu o przepisy Kodeksu spółek handlowych, Statutu oraz przepisy Regulaminu Walnego Zgromadzenia. WZ zwoływane jest poprzez ogłoszenie dokonywane na stronie internetowej Spółki oraz w sposób określony dla przekazywania informacji bieżących zgodnie z przepisami o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych. O ile przepisy Kodeksu spółek handlowych lub Statutu Spółki nie stanowią inaczej, uchwały WZ podejmowane są bezwzględną większością głosów oddanych, z tym że uchwały w sprawie:

- 1) likwidacji Spółki;
- 2) podwyższenia kapitału zakładowego Spółki, umorzenia akcji Spółki oraz obniżenia kapitału zakładowego Spółki;
- 3) emisji obligacji zamiennych lub innych papierów wartościowych przyznających ich posiadaczowi prawo głosu;
- 4) udzielenia opcji dających prawo do objęcia akcji lub innych papierów wartościowych Spółki i określenia warunków tych opcji;
- 5) pozbawienia Akcjonariuszy prawa poboru do objęcia akcji nowej emisji;
- 6) sprzedaży przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części;
- 7) odwołania lub zawieszenia członków Zarządu lub członków Rady Nadzorczej;
- 8) połączenia Spółki z inną spółką, podziału i przekształcenia Spółki;
- 9) zniesienia dematerializacji akcji Spółki;
- 10) zmiany Statutu

zapadają większością 2/3 (dwóch trzecich) głosów oddanych bądź wyższą, jeśli odpowiednie przepisy tego wymagają. Walne Zgromadzenie, z zastrzeżeniem odpowiednich postanowień Statutu Spółki, powołuje członków Rady Nadzorczej Spółki. Poza sprawami wymienionymi powyżej uchwały WZ wymagają sprawy zastrzeżone przepisami Kodeksu spółek handlowych, a w szczególności decyzje w sprawach rozpatrzenia i zatwierdzenia sprawozdania Zarządu z działalności Spółki oraz grupy kapitałowej oraz sprawozdania finansowego Spółki i grupy kapitałowej za ubiegły rok obrotowy oraz udzielenie absolutorium członkom organów Spółki z wykonania przez nich obowiązków, podział zysku lub pokrycie straty, zbycie i wydzierżawienie przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienie na nich ograniczonego prawa rzeczowego, emisja obligacji z prawem pierwszeństwa, tworzenie i znoszenie kapitałów rezerwowych, w razie likwidacji Spółki WZ wyznacza likwidatorów i określa sposób przeprowadzenia likwidacji. Zarząd przedstawia propozycje uchwał WZ Radzie Nadzorczej do wcześniejszego zaopiniowania. Akcjonariusze mogą uczestniczyć w WZ oraz wykonywać prawo głosu osobiście lub przez pełnomocników. Członkowie Zarządu Spółki oraz członkowie Rady Nadzorczej uczestniczą w WZ. Jeżeli przedmiotem obrad WZ mają być sprawy finansowe, powinien być obecny biegły rewident. W WZ mogą uczestniczyć przedstawiciele mediów, chyba że przedmiot obrad jest tego rodzaju, że ich obecność mogłaby narazić Spółkę na szkodę. Wniosek o dopuszczenie przedstawicieli mediów jest poddawany pod głosowanie przez Przewodniczącego WZ niezwłocznie po podpisaniu listy obecności.

Prawa akcjonariuszy Spółki, w tym prawa akcjonariuszy niesprawujących kontroli, wykonywane są w zakresie i w sposób zgodny z przepisami Kodeksu spółek handlowych.

6.4. Opis zasad dotyczących powoływania i odwoływania osób zarządzających oraz skład osobowy i zasady działania organów zarządzających i nadzorczych spółki oraz ich komitetów

6.4.1. Zarząd

Skład osobowy Zarządu Spółki na dzień publikacji niniejszego raportu:

- Marcin Lewandowski - Prezes Zarządu;
- Marek Kacprzak - Wiceprezes Zarządu;
- Paweł Nogalski - Wiceprezes Zarządu;
- Maciej Sobczyk - Wiceprezes Zarządu;
- Aldas Rusevičius - Wiceprezes Zarządu.

W ciągu ostatniego roku obrotowego nastąpiły następujące zmiany w składzie osobowym Zarządu Spółki:

- W wyniku złożonej rezygnacji Pan Jarosław Tomaszewski pełnił funkcję Prezesa Zarządu do 27 kwietnia 2018 r.
- Od 1 września 2018 r. funkcję Prezesa Zarządu sprawuje Pan Marcin Lewandowski.

Opis zasad dotyczących powoływania i odwoływania osób zarządzających oraz ich uprawnień, w szczególności prawo do podjęcia decyzji o emisji lub wykupie akcji:

Zarząd Spółki działa w oparciu o przepisy Kodeksu spółek handlowych, Statutu Spółki oraz Regulaminu Zarządu. Zgodnie ze Statutem Spółki Zarząd składa się z nie więcej niż 10 osób, wybieranych i odwoływanych przez Radę Nadzorczą z zastrzeżeniem, iż w przypadku, gdy z powodu: (i) zmiany art. 13.1, 13.4 Statutu, (ii) zmiany odpowiednich przepisów prawa, (iii) wyboru Rady Nadzorczej w sposób określony w art. 385 § 5 i (lub) 6 Kodeksu spółek handlowych, główny akcjonariusz COMSA nie może powołać takiej liczby członków Rady Nadzorczej, która stanowiłaby większość jej członków, COMSA jest uprawniona do powoływania i odwoływania członków Zarządu w liczbie równej 50% wszystkich członków Zarządu (zaokrąglonej w dół do liczby całkowitej) i dodatkowo jednego członka Zarządu. W przypadku gdy liczba członków Rady Nadzorczej powołanych przez COMSA przestanie stanowić większość członków Rady Nadzorczej, uchwała Walnego Zgromadzenia w sprawie odwołania lub zawieszenia w czynnościach członka (członków) Zarządu powołanego przez COMSA podejmowana jest większością 2/3 oddanych głosów.

Członkowie Zarządu powoływani są na 3 - letnią, wspólną kadencję. Zgodnie ze statutem Zarząd kieruje działalnością Spółki oraz reprezentuje Spółkę na zewnątrz. Rada Nadzorcza (przy udziale Komitetu Wynagrodzeń Rady Nadzorczej) ustala i zmienia wynagrodzenia oraz ustala inne warunki zatrudnienia członków Zarządu. Zgodnie ze Statutem Zarząd kieruje działalnością Spółki oraz reprezentuje Spółkę na zewnątrz. Do kompetencji Zarządu należą wszystkie sprawy niezastrzeżone do kompetencji Walnego Zgromadzenia lub Rady Nadzorczej. Uchwały Zarządu zapadają bezwzględną większością głosów członków Zarządu obecnych na posiedzeniu lub uczestniczących w głosowaniu. W przypadku równej ilości głosów, przeważa głos Prezesa Zarządu. Do składania oświadczeń i podpisywania dokumentów w imieniu Spółki upoważnieni są dwaj członkowie Zarządu działający łącznie lub członek Zarządu łącznie z prokurentem. Pełnomocnik upoważniony jest na podstawie uchwały Zarządu do podejmowania określonych czynności w imieniu Spółki (w zakresie posiadanego pełnomocnictwa). Zasady decydowania o emisji lub wykupie akcji (podwyższenia lub obniżenia kapitału zakładowego) są zastrzeżone dla Walnego Zgromadzenia, które podejmuje uchwały w tym względzie większością 2/3 głosów oddanych (statut Spółki nie uprawnia Zarządu do podjęcia decyzji o emisji lub wykupie akcji).

6.4.2. Prokurenci

Na dzień publikacji niniejszego raportu w Spółce działają następujący Prokurenci:

- Elżbieta Okuła

W trakcie ostatniego roku obrotowego odwołano prokurę udzieloną Panu Janowi Sęktasowi. Po dniu bilansowym odwołano prokurę udzieloną Panu Radosławowi Zajączowi.

Wyżej wymieniony prokurent składa oświadczenia w imieniu Spółki, działając łącznie z Członkiem Zarządu lub innym Prokurentem.

Prokurenci działają w oparciu o przepisy Kodeksu cywilnego, Kodeksu spółek handlowych, Statutu Spółki oraz regulaminów wewnętrznych Spółki.

6.4.3. Rada Nadzorcza

Skład osobowy Rady Nadzorczej Spółki na dzień publikacji niniejszego raportu:

- Dominik Radziwiłł - Przewodniczący Rady Nadzorczej;
- Jorge Miarnau Montserrat - Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej;
- Miquel Llevat Vallespinosa - Członek Rady Nadzorczej;
- Wojciech Napiórkowski - Członek Rady Nadzorczej, (niezależny);
- Fernando Perea Samarra - Członek Rady Nadzorczej;
- Michał Hulbój - Członek Rady Nadzorczej (niezależny);
- Łukasz Rozdeiczer-Kryszkowski - Członek Rady Nadzorczej (niezależny).

W ciągu ostatniego roku obrotowego nie nastąpiły żadne zmiany w składzie Rady Nadzorczej.

Rada Nadzorcza Spółki działa w oparciu o przepisy Kodeksu spółek handlowych, Statutu Spółki oraz Regulaminu Rady Nadzorczej. Rada Nadzorcza Spółki składa się obecnie z 7 członków. W skład Rady Nadzorczej wchodzi obecnie Przewodniczący, dwóch Wiceprzewodniczących i pozostali członkowie. Kadencja Rady Nadzorczej trwa trzy lata.

Członkowie Rady Nadzorczej są powoływani i odwoływani przez Walne Zgromadzenie, przy czym główny akcjonariusz COMSA S.A. jest uprawniony do powoływania i odwoływania czterech członków Rady Nadzorczej przez pisemne oświadczenie złożone Spółce. W przypadku, gdy liczba członków Rady Nadzorczej jest wyższa lub niższa niż siedem na skutek zmiany art. 13.1 Statutu lub odpowiednich przepisów prawa, COMSA będzie uprawniona do powoływania i odwoływania członków Rady Nadzorczej w liczbie równej 50% wszystkich członków Rady Nadzorczej (zaokrąglonej w dół do liczby całkowitej) i dodatkowo jednego członka Rady Nadzorczej.

Jeden z członków Rady Nadzorczej powołany przez Walne Zgromadzenie powinien spełniać następujące warunki niezależności:

- 1) nie być członkiem Zarządu Spółki ani spółki z nią powiązanej lub nie pełnić takiej funkcji w ciągu ostatnich pięciu latach;
- 2) nie być pracownikiem Spółki ani spółki z nią powiązanej lub nie pełnić takiej funkcji w ciągu ostatnich trzech lat;
- 3) nie otrzymywać obecnie lub w przeszłości znaczącego dodatkowego wynagrodzenia od Spółki ani spółki z nią powiązanej, poza wynagrodzeniem otrzymywanym z tytułu pełnienia funkcji członka Rady Nadzorczej;

- 4) nie być ani nie reprezentować w żaden sposób akcjonariusza większościowego lub jakiegokolwiek akcjonariusza posiadającego co najmniej 5% głosów na Walnym Zgromadzeniu;
- 5) nie mieć obecnie lub w ciągu ostatniego roku znaczących związków biznesowych ze Spółką ani spółką z nią powiązaną, zarówno bezpośrednio jak i też jako wspólnik, udziałowiec, dyrektor lub znaczący pracownik podmiotu mającego takie związki;
- 6) nie być obecnie lub w ciągu ostatnich trzech lat wspólnikiem lub pracownikiem obecnego lub byłego audytora zewnętrznego Spółki ani spółki z nią powiązanej;
- 7) nie być dyrektorem zarządzającym lub wykonawczym w innej spółce, w której członek Zarządu Spółki jest dyrektorem niewykonawczym lub nadzorującym i nie mieć żadnych innych znaczących związków z członkami Zarządu Spółki przez działalność w innych spółkach lub podmiotach;
- 8) nie pełnić funkcji członka Rady Nadzorczej przez więcej niż trzy kadencje;
- 9) nie być bliskim członkiem rodziny dyrektora wykonawczego lub zarządzającego lub osób, o których mowa w punkcie od 1) do 8).

Rada Nadzorcza, w skład której nie wchodzi, niezależnie od przyczyn takiego stanu, niezależny członek Rady Nadzorczej posiada zdolność do podejmowania ważnych uchwał.

W przypadku gdy COMSA S.A. nie powoła członka (członków) Rady Nadzorczej w ciągu dwudziestu jeden dni od daty wygaśnięcia mandatu członka (członków) Rady Nadzorczej powołanego przez COMSA S.A., taki członek (członkowie) Rady Nadzorczej powinien być powołany i odwoływany przez Walne Zgromadzenie do czasu, kiedy COMSA wykona swoje uprawnienie. W przypadku wykonania przez COMSA S.A. uprawnienia do dokonania wyboru członka Rady Nadzorczej, mandat członka (członków) Rady Nadzorczej powołanego przez Walne Zgromadzenie zgodnie z treścią tego postanowienia automatycznie wygasa, bez wpływu na kadencję Rady Nadzorczej.

Rada Nadzorcza, która ze względu na wygaśnięcie mandatu członka (członków) Rady Nadzorczej (z powodów innych niż odwołanie), składa się z mniej niż siedmiu, ale co najmniej pięciu członków Rady Nadzorczej, posiada zdolność do podejmowania ważnych uchwał do czasu powołania brakujących członków Rady Nadzorczej.

W przypadku, gdy Rada Nadzorcza wybierana jest w sposób określony w art. 385 § 5 lub 6 Kodeksu spółek handlowych, Przewodniczący powoływany jest przez COMSA S.A. spośród kandydatów wybranych w sposób określony w art. 385 § 5 lub 6 Kodeksu spółek handlowych.

Członkowie Rady Nadzorczej powoływani są na okres wspólnej kadencji. Rada Nadzorcza lub poszczególni jej członkowie wybierani przez Walne Zgromadzenie mogą być odwołani uchwałą Walnego Zgromadzenia przed upływem kadencji Rady. W przypadku odwołania członka Rady Nadzorczej w toku kadencji i powołania w to miejsce innej osoby, kadencja osoby nowo powołanej kończy się wraz z kadencją całej Rady. To samo dotyczy również przypadku odwołania całej Rady w toku kadencji i powołania nowego składu Rady Nadzorczej, a także przypadku rozszerzenia składu Rady w toku kadencji o nowo powołanych członków. Przewodniczącego i Wiceprzewodniczących wybiera Rada Nadzorcza spośród swoich członków.

Pracami Rady Nadzorczej kieruje Przewodniczący Rady, a w razie jego nieobecności Wiceprzewodniczący Rady. Członkowie Rady Nadzorczej mogą być wybierani ponownie do Rady następnych kadencji. Członkowie Rady Nadzorczej działają w Radzie Nadzorczej osobiście. Dopuszczalne jest również podejmowanie uchwał bez odbycia posiedzenia Rady, w trybie pisemnym lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość. Posiedzenia Rady Nadzorczej zwołuje co najmniej cztery razy w roku jej Przewodniczący, który przewodniczy obradom. W przypadku nieobecności Przewodniczącego obradom przewodniczy jeden z Wiceprzewodniczących. Przewodniczący zwołuje także posiedzenia Rady Nadzorczej na pisemny wniosek Zarządu Spółki lub członka Rady Nadzorczej. Przewodniczący wybiera sekretarza Rady Nadzorczej. Uchwała Rady Nadzorczej może być podjęta na posiedzeniu, jeżeli wszyscy jej członkowie zostali zaproszeni w formie pisemnej (takie zaproszenia powinny zostać doręczone członkom Rady Nadzorczej co najmniej siedem dni przed datą, na

którą wyznaczone zostało posiedzenie) i co najmniej połowa z nich musi być na nim obecna, włącznie z Przewodniczącym i co najmniej jednym z Wiceprzewodniczących Rady Nadzorczej. Posiedzenie Rady Nadzorczej może być ważne również bez jego formalnego zwołania, jeśli wszyscy członkowie Rady Nadzorczej są na nim obecni i żaden z nich nie sprzeciwia się odbyciu takiego posiedzenia ani żadnej sprawie umieszczonej w porządku obrad. Z zastrzeżeniem art. 388 § 4 Kodeksu Spółek handlowych, uchwała Rady Nadzorczej może zostać podjęta w trybie pisemnym lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość. W takim przypadku projekt uchwały powinien zostać przedstawiony wszystkim członkom Rady Nadzorczej przez jej Przewodniczącego, a w przypadku jego nieobecności przez jednego z Wiceprzewodniczących Rady.

Do kompetencji Rady Nadzorczej należy stały nadzór nad działalnością Spółki. Uchwały Rady Nadzorczej wymagane są w sprawach zastrzeżonych do kompetencji Rady Nadzorczej w Kodeksie spółek handlowych oraz w Artykule 16 oraz 16A Statutu Spółki. Rada Nadzorcza dokonuje wyboru biegłego rewidenta Spółki. Uchwały Rady Nadzorczej podejmowane są zwykłą większością głosów. W przypadku równości głosów rozstrzyga głos Przewodniczącego Rady Nadzorczej.

Dnia 25 lipca 2013 roku Rada Nadzorcza Spółki powołała ze swego grona Komitet Audytu, w skład którego wchodzi obecnie:

- Pan Wojciech Napiórkowski (Przewodniczący Komitetu Audytu i niezależny członek rady nadzorczej) - uzyskał Master of Business Administration MBA w kooperacji z London Business School oraz CFA Certified Financial Analyst Level 3. W latach 1999-2003 pracował jako Investment Manager w Emerging Ventures Limited, a następnie jako Dyrektor Inwestycyjny w Advent International, gdzie zajmował się kierowaniem procesami zakupu, restrukturyzacji oraz sprzedaży spółek w Polsce. Podobną funkcję sprawował w Bridgepoint Capital w latach 2007-2011. Od 2011 roku pracuje w Abris Capital Partners (usługi doradztwa i generowania transakcji na rynku polskim). W latach 2012-2014 pełnił funkcję Wiceprezesa Zarządu w Investors TFI. Od maja 2014 roku jest Dyrektorem Zarządzającym Aktivist FIZ (pierwszy polski fundusz aktywistyczny).

- Pan Fernando Perea Samarra (Członek Komitetu Audytu) – posiada wykształcenie z zakresu ekonomii (University of Barcelona), marketingu (E.S.A.D.E. Business School) oraz uprawnienia certyfikowanego księgowego publicznego (Spanish Official Registry of Auditors). Jest członkiem stowarzyszeń: Professional Bar of Economist of Catalonia, Spanish Official Registry of Auditors, Spanish Institute of Financing Analysts. Doświadczenie zdobywał m.in. jako: CFO w COMSA CORPORACIÓN DE INFRAESTRUCTURAS, S.L., jednej z największych hiszpańskich spółek z rynku infrastrukturalno-inżynierskiego (od 2011 r.); założyciel i partner w ADIGO – M&A Advisors, S.L. (2009-2011); General Manager – USA Business Development w AGUAS de Barcelona Group (AGBAR) (lata 2008-2009); Chief Financial Officer w AGBAR Group (lata 2002-2008). Pan Fernando Perea Samarra posiada wiedzę i umiejętności w zakresie rachunkowości i badania sprawozdań finansowych, oraz wiedzę i umiejętności z zakresu branży, w której działa Spółka Dominująca i Grupa.

- Pan Łukasz Rozdeiczer-Kryszkowski (Członek Komitetu Audytu i niezależny członek rady nadzorczej) - posiada wykształcenie prawnicze z elementami prawa handlowego, finansowego lub rachunkowości zdobyte na Uniwersytecie Warszawskim i Harvard Law School. Ma doświadczenie z zakresu sporów budowlanych w ramach działu praktyki procesowej w Clifford Chance, brał udział w postępowaniach z zakresu sporów budowlanych reprezentując GDDKiA (za pośrednictwem Prokuratury Skarbu Państwa) i przeciwko GDDKiA. Ponadto doświadczenie zdobywał zasiadając w radach nadzorczych pięciu spółek w tym w Komitecie audytu AmRest Holdings SE, a także jako Prezes Zarządu w sp. z o.o.

W 2018 roku Komitet Audytu odbył 4 posiedzenia oraz podejmował uchwały w drodze bezpośredniego porozumiewania się na odległość.

Komitet wynagrodzeń

Rada Nadzorcza również powołała ze swego grona Komitet Wynagrodzeń, jako ciało doradcze w zakresie ustalania wysokości i zasad wynagradzania członków Zarządu Spółki. W skład Komitetu Wynagradzania wchodzi:

Pan Dominik Radziwiłł (Przewodniczący Komitetu), Michał Hulbój (Członek Komitetu i niezależny członek rady nadzorczej) oraz Pan Miquel Llevat Vallespinosa (Członek Komitetu).

Szczegółowe zasady funkcjonowania Rady Nadzorczej określa Regulamin Rady Nadzorczej uchwalony przez Walne Zgromadzenie.

6.5. Opis podstawowych cech systemów kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych

Emitent sporządza sprawozdania finansowe zgodnie z obowiązującymi przepisami, w szczególności zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości, Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz związanymi z nimi interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej, zwanymi dalej „MSR”, o których mowa w art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (z późniejszymi zmianami), a w zakresie nieuregulowanym przez MSR, zgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości oraz przepisami wykonawczymi wydanymi na jej podstawie.

W praktyce sporządzaniem sprawozdań finansowych oraz raportów finansowych zajmują się wykwalifikowani pracownicy pionu finansowego pod nadzorem Wiceprezesa Zarządu – Dyrektora Finansowego.

Od 2015 roku Spółka Trakcja PRKiI prowadziła księgi rachunkowe w systemie informatycznym Microsoft Dynamics AX. Struktura systemu zapewnia przejrzysty podział kompetencji, spójność zapisów operacji w księgach oraz kontrolę pomiędzy poszczególnymi modułami.

Sporządzanie skonsolidowanych sprawozdań finansowych jest dokonywane na podstawie jednolitych pakietów konsolidacyjnych przygotowywanych w formie elektronicznej przez poszczególne spółki Grupy. Proces konsolidacji danych następuje w Dziale Sprawozdawczości Giełdowej Spółki pod nadzorem Wiceprezesa Zarządu-Dyrektora Finansowego.

Rada Nadzorcza dokonuje oceny jednostkowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego oraz powołuje Komitet Audytu będący organem doradczym i opiniotwórczym działającym w ramach struktury Rady Nadzorczej. Głównym celem działania Komitetu Audytu jest wspomaganie Rady Nadzorczej w sprawowaniu nadzoru finansowego oraz dostarczanie Radzie Nadzorczej miarodajnych informacji i opinii pozwalających sprawnie podjąć właściwe decyzje w zakresie sprawozdawczości finansowej, kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem, a także zapewnienie niezależności i obiektywizmu podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami Trakcja PRKiI poddaje swoje sprawozdania finansowe badaniu (sprawozdania roczne) oraz przeglądowi (sprawozdania półroczne) przez niezależnego biegłego rewidenta. Wyboru biegłego rewidenta dokonuje Rada Nadzorcza Spółki spośród renomowanych firm audytorskich, w oparciu o rekomendacje Komitetu Audytu. W ramach prac audytowych biegły rewident dokonuje niezależnej oceny rzetelności i prawidłowości jednostkowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych oraz potwierdzenia skuteczności systemu kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem.

6.6. Wskazanie akcjonariuszy posiadających bezpośrednio lub pośrednio znaczne pakiety akcji

Zgodnie z wiedzą Zarządu Spółki, na podstawie otrzymanych zawiadomień określonych w art. 69 ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych, stan Akcjonariuszy posiadających bezpośrednio, bądź przez podmioty zależne, co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Spółki na dzień przekazania niniejszego sprawozdania przedstawia się następująco:

Akcjonariusz	Liczba akcji	% udział w kapitale zakładowym	Liczba głosów	% udział w głosach na WZ
COMSA S.A.	16 156 193	31,43%	16 156 193	31,43%
OFE PZU "Złota Jesień"*	5 732 694	11,15%	5 732 694	11,15%
Pozostali akcjonariusze	29 510 661	57,41%	29 510 661	57,41%
Razem	51 399 548	100,00%	51 399 548	100,00%

*reprezentowany przez Powszechne Towarzystwo Emerytalne PZU S.A.

6.7. Wskazanie posiadaczy wszelkich papierów wartościowych, które dają specjalne uprawnienia kontrolne, wraz z opisem tych uprawnień

Wszystkie akcje Spółki są akcjami zwykłymi, niedającymi specjalnych uprawnień.

6.8. Wskazanie wszelkich ograniczeń odnośnie do wykonywania prawa głosu

Uchwały na Walnym Zgromadzeniu zapadają bezwzględną większością głosów oddanych, z tym że uchwały w sprawie:

- 1) likwidacji Spółki;
- 2) podwyższenia kapitału zakładowego Spółki, umorzenia akcji Spółki oraz obniżenia kapitału zakładowego Spółki;
- 3) emisji obligacji zamiennych lub innych papierów wartościowych przyznających ich posiadaczowi prawo głosu;
- 4) udzielenia opcji dających prawo do objęcia akcji lub innych papierów wartościowych Spółki i określenia warunków tych opcji;
- 5) pozbawienia Akcjonariuszy prawa poboru do objęcia akcji nowej emisji;
- 6) sprzedaży przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części;
- 7) odwołania lub zawieszenia członków Zarządu lub członków Rady Nadzorczej;
- 8) połączenia Spółki z inną spółką, podziału i przekształcenia Spółki;
- 9) zniesienia dematerializacji akcji Spółki;
- 10) zmiany Statutu.

zapadają większością 2/3 (dwóch trzecich) głosów oddanych bądź wyższą, jeżeli odpowiednie przepisy tego wymagają. Poza ograniczeniami opisanymi powyżej oraz wynikającymi z przepisów powszechnie obowiązujących, akty wewnętrzne Spółki nie wprowadzają dodatkowych ograniczeń.

6.9. Wskazanie wszelkich ograniczeń dotyczących przenoszenia prawa własności papierów wartościowych Spółki Trakcja PRKiI

Poza ograniczeniami wynikającymi z przepisów powszechnie obowiązujących, akty wewnętrzne Spółki nie wprowadzają dodatkowych ograniczeń.

6.10. Opis zasad zmiany statutu lub umowy Spółki Trakcja PRKiI

Zasady zmian Statutu Spółki nie odbiegają od zasad zawartych w przepisach prawa powszechnie obowiązującego.

6.11. Polityka wyboru firmy audytorskiej do przeprowadzania badania oraz polityka świadczenia przez firmę audytorską przeprowadzającą badanie, przez podmioty powiązane z tą firmą audytorską oraz przez członka sieci firmy audytorskiej dozwolonych usług niebędących badaniem

Zgodnie z wymaganiami ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym z dnia 11 maja 2017 r. („Ustawa”) obie polityki zostały przyjęte i obowiązują w Spółce. W Spółce przy wyborze firmy audytorskiej do przeprowadzania badania oraz przy stosowaniu polityki świadczenia przez firmę audytorską przeprowadzającą badanie, przez podmioty powiązane z tą firmą oraz przez członka sieci firmy audytorskiej dozwolonych usług niebędących badaniem zastosowanie mają w szczególności zapisy Ustawy oraz Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 537/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących ustawowych badań sprawozdań finansowych jednostek interesu publicznego („Rozporządzenie”), Statut Spółki, wewnętrzne regulacje Spółki oraz powszechnie obowiązujące przepisy prawa.

Za realizację procedury wyboru firmy audytorskiej odpowiedzialny jest Zarząd, a wyboru firmy audytorskiej do przeprowadzania badania dokonuje Rada Nadzorcza po uzyskaniu rekomendacji Komitetu Audytu. Wybór jest dokonywany po przeprowadzeniu postępowania mającego na celu zapewnienie wyboru niezależnej i bezstronnej firmy audytorskiej oraz po analizie prac realizowanych przez nią w Spółce, a wykraczających poza zakres badania sprawozdania finansowego celem uniknięcia konfliktu interesów. Postępowanie mające na celu zapewnienie wyboru firmy audytorskiej powinno być rozpoczęte i przeprowadzone w terminie umożliwiającym biegłemu rewidentowi udział w inwentaryzacji majątku Spółki.

Oprócz powyżej przedstawionych założeń (które są wspólne dla obu polityk) przy wyborze firmy audytorskiej do świadczenia dozwolonych usług niebędących badaniem weryfikacji podlega czy usługa dodatkowa znajduje się w katalogu usług zabronionych lub czy Ustawa nie wyłącza określonej usługi z katalogu usług zabronionych. Ponadto przy określaniu wynagrodzenia za dozwolone usługi niebędące badaniem uwzględnia się przepisy art. 4 i 5 Rozporządzenia. Wyboru firmy audytorskiej do świadczenia dozwolonych usług niebędących badaniem dokonuje zarząd, działając na podstawie rekomendacji Komitetu Audytu, który wyraża zgodę na świadczenie dodatkowych dozwolonych usług niebędących badaniem.

Na rzecz Jednostki dominującej były świadczone przez firmę audytorską badającą jej sprawozdanie finansowe dozwolone usługi niebędące badaniem:

- usługi atestacyjne w odniesieniu do Zintegrowanego Raportu Roczno Spółki za 2017 rok polegające na ocenie jakości i kompletności zgromadzonych danych oraz ich zgodności z Międzynarodowymi Wytycznymi do Raportowania oraz z Wytycznymi Global Reporting Initiative.
- weryfikacja kwestionariusza Respect Index.

W związku z tym dokonano oceny niezależności tej firmy audytorskiej oraz wyrażano zgodę na świadczenie tych usług.

6.12. Opis polityki różnorodności stosowanej do organów administrujących, zarządzających i nadzorujących emitenta.

Spółka nie przyjęła odrębnego dokumentu polityki różnorodności. Pomimo tego Spółka stara się stosować zasady dotyczące różnorodności, czego przykładem jest udział kobiet w strukturze zatrudnienia pracowników umysłowych oraz udział kobiet na stanowiskach kierowniczych. Jeśli zaś tylko istnieje możliwość stosowania zasad różnorodności – Spółka realizuje przyjęte zasady. Przykładem jest skład Rady Nadzorczej. Powołane osoby zapewniają wszechstronności i różnorodności, szczególnie w obszarze kierunków wykształcenia, wieku i doświadczenia zawodowego. Decydującym aspektem są tu przede wszystkim wysokie kwalifikacje oraz merytoryczne przygotowanie do pełnienia określonej funkcji.

Spółka stara się stosować zasady różnorodności w odniesieniu do władz Spółki oraz jej kluczowych menedżerów, jednak ze względu na bardzo stabilny skład Zarządu Spółki zasady te odgrywają ograniczoną rolę.

6.13. Informacja o prowadzeniu polityki sponsoringowej

Jako odpowiedzialny członek społeczności biznesowej, Grupa Trakcja konsekwentnie wspiera kulturalne i społeczne inicjatywy lokalnych społeczności, zarówno na obszarze kraju jak i za granicą, gdzie prowadzi swoją działalność. Grupa wspiera szkolnictwo wyższe, rozwój projektów naukowych realizowanych przez instytucje badawcze, a także działania mające na celu promowanie nowych technologii w budownictwie infrastruktury transportowej. Grupa angażuje się także w realizację projektów o istotnym potencjale promocyjnym i wizerunkowym dla swojej marki.

Warszawa, 30 kwietnia 2019 roku

Marcin Lewandowski
Prezes Zarządu

Paweł Nogalski
Wiceprezes Zarządu

Marek Kacprzak
Wiceprezes Zarządu

Maciej Sobczyk
Wiceprezes Zarządu

Aldas Rusevičius
Wiceprezes Zarządu

**OŚWIADCZENIE ZARZĄDU W SPRAWIE ZGODNOŚCI ROCZNEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO ORAZ
SPRAWOZDANIA ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI TRAKCJA PRKil S.A.**

Zgodnie z naszą najlepszą wiedzą, sprawozdanie finansowe Trakcja PRKil S.A. za okres od dnia 1 stycznia 2018 roku do dnia 31 grudnia 2018 roku oraz dane porównywalne, sporządzone zostały zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości oraz odzwierciedlają w sposób prawdziwy, rzetelny i jasny sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy Trakcja PRKil S.A. Sprawozdanie Zarządu z działalności Trakcja PRKil S.A. za rok obrotowy 2018 zawiera prawdziwy obraz rozwoju i osiągnięć oraz sytuacji Trakcja PRKil S.A. w tym opis podstawowych zagrożeń i ryzyka.

Marcin Lewandowski
Prezes Zarządu

Paweł Nogalski
Wiceprezes Zarządu

Marek Kacprzak
Wiceprezes Zarządu

Maciej Sobczyk
Wiceprezes Zarządu

Aldas Rusevičius
Wiceprezes Zarządu

Warszawa, 30 kwietnia 2019 roku

**OŚWIADCZENIE ZARZĄDU W SPRAWIE ZGODNOŚCI ROCZNEGO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA
FINANSOWEGO ORAZ SPRAWOZDANIA ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI
GRUPY KAPITAŁOWEJ TRAKCJA**

Zgodnie z naszą najlepszą wiedzą, skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Trakcja za okres od dnia 1 stycznia 2018 roku do dnia 31 grudnia 2018 roku oraz dane porównywalne, sporządzone zostały zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości oraz odzwierciedlają w sposób prawdziwy, rzetelny i jasny sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy Grupy Kapitałowej Trakcja. Sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej Trakcja za rok obrotowy 2018 zawiera prawdziwy obraz rozwoju i osiągnięć oraz sytuacji Grupy Kapitałowej Trakcja w tym opis podstawowych zagrożeń i ryzyka.

Marcin Lewandowski
Prezes Zarządu

Paweł Nogalski
Wiceprezes Zarządu

Marek Kacprzak
Wiceprezes Zarządu

Maciej Sobczyk
Wiceprezes Zarządu

Aldas Rusevičius
Wiceprezes Zarządu

Warszawa, 30 kwietnia 2019 roku

**INFORMACJA ZARZĄDU SPORZĄDZONA NA PODSTAWIE OŚWIADCZENIA RADY NADZORCZEJ W SPRAWIE
PODMIOTU UPRAWNIONEGO DO BADANIA SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH**

Zarząd Trakcja PRKiI S.A., podstawie oświadczenia Rady Nadorczej informuje , że podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych, dokonujący badania rocznego jednostkowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego odpowiednio: Jednostki dominującej i Grupy Trakcja za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku – Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. został wybrany zgodnie z przepisami prawa oraz że:

- firma audytorska oraz członkowie zespołu wykonującego badanie spełniali warunki do sporządzenia bezstronnego i niezależnego sprawozdania z badania rocznego sprawozdania finansowego zgodnie z obowiązującymi przepisami, standardami wykonywania zawodu i zasadami etyki zawodowej;
- są przestrzegane obowiązujące przepisy związane z rotacją firmy audytorskiej i kluczowego biegłego rewidenta oraz obowiązkowymi okresami karencji,
- Spółka posiada politykę w zakresie wyboru firmy audytorskiej oraz politykę w zakresie świadczenia na rzecz emitenta przez firmę audytorską, podmiot powiązany z firmą audytorską lub członka jego sieci dodatkowych usług niebędących badaniem, w tym usług warunkowo zwolnionych z zakazu świadczenia przez firmę audytorską.;

Marcin Lewandowski
Prezes Zarządu

Paweł Nogalski
Wiceprezes Zarządu

Marek Kacprzak
Wiceprezes Zarządu

Maciej Sobczyk
Wiceprezes Zarządu

Aldas Rusevičius
Wiceprezes Zarządu

Warszawa, 30 kwietnia 2019 roku

GRUPA KAPITAŁOWA TRAKCJA

RAPORT NIEFINANSOWY GRUPY TRAKCJA I SPÓŁKI TRAKCJA PRKiI S.A.
ZA 2018 ROK

Spis treści

Wstęp.....	3
Struktura Grupy	4
I. Kluczowi interesariusze oraz relacje z nimi	5
II. Model biznesowy	6
Współpraca z dostawcami	9
III. Obszar zarządczy	12
Zarządzanie ryzykiem.....	12
Etyka i przeciwdziałanie korupcji	13
IV. Obszar środowiskowy	17
Polityka środowiskowa	17
Cele środowiskowe Jednostki dominującej i ich realizacja w 2018 roku	18
System Zakładowej Kontroli Produkcji	19
Kontrola oddziaływania działalności Grupy na środowisko	19
Bioróżnorodność.....	19
Ryzyka środowiskowe	21
Zużycie materiałów	22
Zużycie energii wewnątrz organizacji	24
Emisje substancji do powietrza	25
Ograniczenie oddziaływania produktów i usług na środowisko	26
Odpady	26
V. Obszar społeczny i pracowniczy	29
Struktura zatrudnienia	29
Relacje wynagrodzeń	33
Rotacja pracowników	33
Szkolenia	35
Ryzyka związane z obszarem pracowniczym	37
Bezpieczeństwo i Higiena Pracy.....	37
Wpływ na społeczność lokalną	42
Prawa człowieka oraz praca dzieci i praca przymusowa.....	46
VI. Tabela wybranych wskaźników GRI zaprezentowanych w oświadczeniu.....	47

Wstęp

Niniejsze oświadczenie (dalej: oświadczenie, raport) zostało przygotowane zgodnie z art. 49b Ustawy o rachunkowości z dnia 29 września 1994 z późniejszymi zmianami, która wprowadza wytyczne Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/95/UE z dnia 22 października 2014 roku w zakresie ujawniania informacji niefinansowych i informacji dotyczących różnorodności. Obejmuje informacje niefinansowe dotyczące Grupy Kapitałowej Trakcja oraz Spółki Trakcja PRKiI S.A. za okres od 1 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2018 i stanowi wyodrębnioną część Sprawozdania Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej Trakcja i Spółki Trakcja PRKiI S.A. w 2018 roku. Niniejsze oświadczenie jest drugim raportem na temat informacji niefinansowych publikowanym przez Grupę Kapitałową Trakcja (dalej: „Grupa”). Grupa zidentyfikowała kluczowe niefinansowe wskaźniki efektywności w oparciu o wytyczne dot. raportowania zrównoważonego rozwoju wydane przez Global Reporting Initiative.

Sposób zbierania, analizy i prezentacji danych w raporcie ma na celu zachowanie najwyższej staranności. Zawartość raportu została zdefiniowana w oparciu o strategię CSR Jednostki dominującej przyjętą w 2016 roku. W strategii CSR, w oparciu o normę PN-ISO 26000, zdefiniowana została odpowiedzialność społeczna, która rozumiana jest jako odpowiedzialność organizacji za wpływ podejmowanych przez nią decyzji i działań na społeczeństwo i środowisko, poprzez przejrzyste i etyczne postępowanie, które:

- ✓ przyczynia się do zrównoważonego rozwoju, w tym dobrobytu i zdrowia społeczeństwa,
- ✓ uwzględnia oczekiwania interesariuszy,
- ✓ jest zgodne z obowiązującym prawem i spójne z międzynarodowymi normami postępowania,
- ✓ jest zintegrowane z działaniami organizacji i praktykowane w jej relacjach.

Zgodnie ze strategią CSR Jednostki dominującej zidentyfikowane zostały istotne obszary niefinansowe:

1. zarządzanie zasobami naturalnymi,
2. praktyki operacyjne,
3. praktyki z zakresu pracy,
4. relacje z klientem,
5. zaangażowanie społeczne i rozwój społeczności lokalnej.

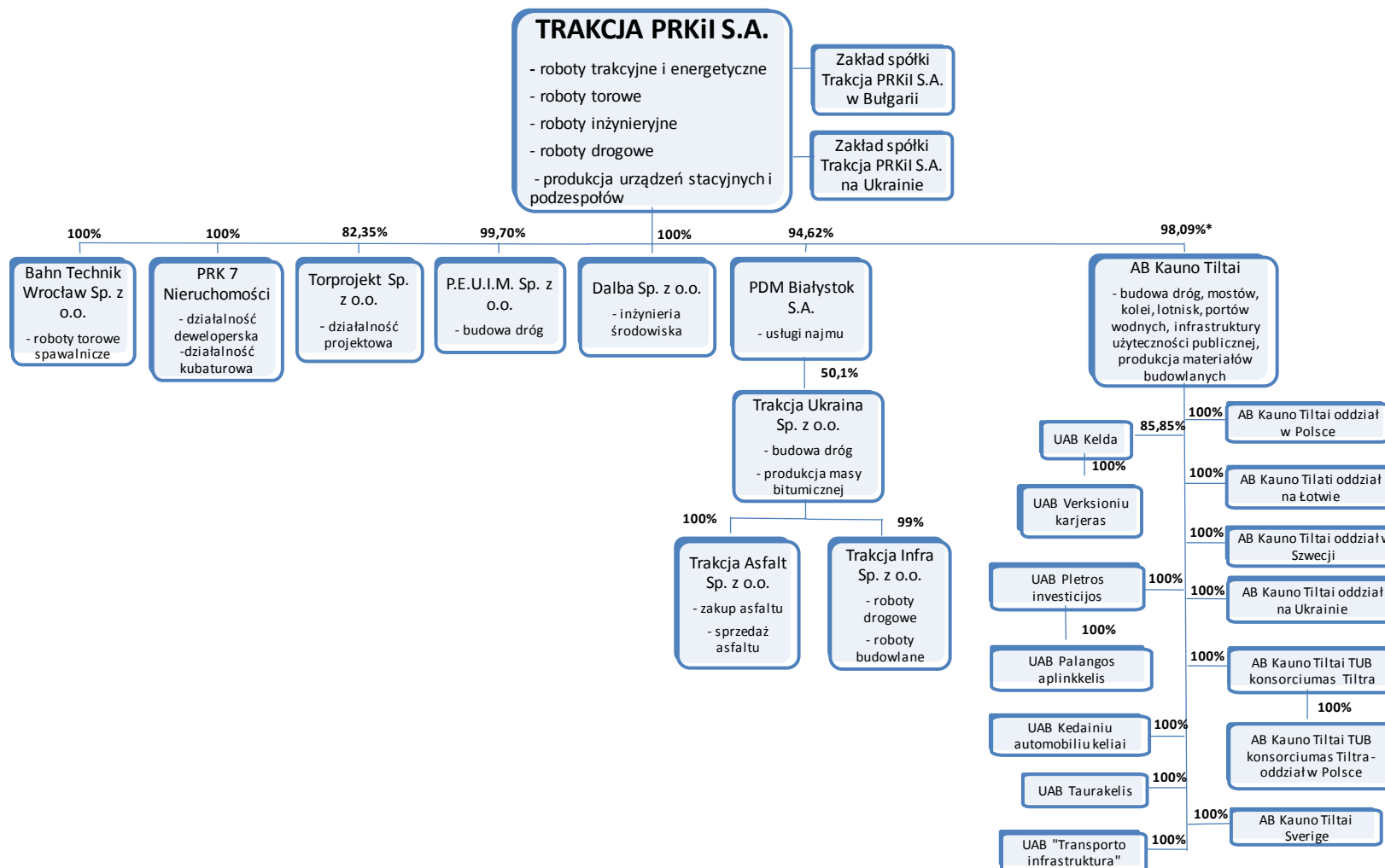
W procesie tworzenia strategii CSR brało udział kilku kluczowych menedżerów Jednostki dominującej, w tym m.in. odpowiedzialni za strategię, sprawozdawczość giełdową, komunikację i zasoby ludzkie. Uznano, że istotne aspekty strategii powinny być odpowiedzią na potrzeby zgłaszane przez interesariuszy oraz powinny tworzyć wartość dodaną lub uniwersalne korzyści, dla szeroko pojętych beneficjentów - zarówno na zewnątrz jak i wewnątrz organizacji. Jednocześnie podjęto próbę raportowania wszystkich ważnych dla Grupy aspektów.

Grupa Trakcja („Grupa Trakcja”, „Grupa”) jest jednym z czołowych podmiotów na polskim i litewskim rynku budownictwa infrastruktury kolejowej, tramwajowej i drogowej.

Centrala Jednostki dominującej Grupy (Trakcja PRKiI S.A.) znajduje się w Warszawie, przy ul. Złotej 59. Jednostką dominującą najwyższego szczebla w stosunku do Grupy Trakcja jest hiszpańska spółka COMSA S.A, która sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe, obejmujące również dane Grupy Trakcja.

Struktura Grupy

Trakcja PRKiI jest Jednostką dominującą Grupy Trakcja. Skład i strukturę Grupy na dzień 31 grudnia 2018 roku przedstawia poniższy schemat.

*) Spółka Trakcja PRKiI posiada łącznie 98,09% (bezpośrednio 96,84% i pośrednio 1,25%) udziału w kapitale zakładowym spółki zależnej AB Kauno Tiltai. Udział pośredni wynika z nabycia akcji własnych przez spółkę zależną.

I. Kluczowi interesariusze oraz relacje z nimi

Mając świadomość szerokiego oddziaływania firmy na otoczenie, w którym funkcjonuje wiele grup interesariuszy, Grupa czyni regularne starania, aby zachować stały kontakt ze wszystkimi grupami i prowadzić z nimi efektywną komunikację. Grupa jest otwarta na wszelkie sygnały płynące z otoczenia, w szczególności mające na celu identyfikację nowych interesariuszy i stara się na te sygnały szybko reagować. Grupa komunikuje się z interesariuszami w sposób cykliczny, doraźny oraz na każdą zgłoszoną w tym zakresie potrzebę. Za dialog z interesariuszami odpowiedzialne są wyznaczone osoby, które najlepiej znają oczekiwania grup interesariuszy.

Relacje Grupy z interesariuszami mają charakter dynamiczny i cechują się zmienną intensywnością np. w zależności od kalendarza rocznych wydarzeń, warunków rynkowych albo etapu aktualnie realizowanych kontraktów. Aby utrzymywać jak najlepsze relacje z interesariuszami, Grupa opiera je na dialogu i przejrzystości komunikacji.

Znając oczekiwania społeczne, Grupa szybciej i precyzyjniej odpowiada na potrzeby otoczenia. Na bieżąco monitorowane jest postrzeganie Grupy, co umożliwia zrozumienie oczekiwań interesariuszy oraz błyskawiczne podejmowanie działań prowadzących do wyróżnienia się na tle konkurencji.

Grupa, realizując lokalne przedsięwzięcia, otwiera się na potrzeby miejscowe i stara się je wspierać. W szczególności dotyczy to zwiększania zakresu prac lub wykonania robót dodatkowych, ułatwiających lub poprawiających standard życia lokalnych społeczności lub wspierania miejscowych inicjatyw.

Do szerokiego grona Interesariuszy Grupy należą:

- akcjonariusze strategiczni,
- akcjonariusze finansowi,
- analitycy rynku kapitałowego,
- instytucje kontroli i regulatorzy rynku (np. GPW, Urząd Transportu Kolejowego)
- kredytodawcy, obligatariusze,
- główni odbiorcy: PKP PLK, GDDKiA, PGE, Enea, Litewski Urząd ds. Dróg oraz Urząd Miasta Wilno
- pracownicy,
- konsorcjanci,
- dostawcy towarów i usług,
- władze lokalne,
- inni klienci,
- opinia publiczna,
- lokalne społeczności,
- podwykonawcy.

II. Model biznesowy

GRI 102-2 GRI 102-4

Głównym przedmiotem działalności Grupy jest kompleksowa realizacja robót związanych z szeroko rozumianą infrastrukturą kolejową i drogową z wykorzystaniem nowoczesnego parku maszynowego. Grupa specjalizuje się w świadczeniu usług inżynieryjno-budowlanych w zakresie: projektowania, budowy i modernizacji linii kolejowych i tramwajowych, sieci elektrotrakcji kolejowej i tramwajowej, linii elektroenergetycznych oraz budowy mostów, wiaduktów, estakad, przepustów, tuneli, przejść podziemnych, ścian oporowych, dróg i towarzyszących elementów infrastruktury kolejowej i drogowej. Poza tym Grupa Trakcja może wykonywać prace ogólnobudowlane z zakresu przygotowania terenów pod budowy, wznoszenia i modernizowania budowli, a także instalacje budowlane i prace wykończeniowe. Istotnym elementem oferty jest budownictwo kubaturowe, zarówno na potrzeby infrastruktury kolejowej (budynki podstacji trakcyjnych, nastawni ruchowych, posterunków przejazdowych, dworców, hali pociągowych i innych), jak i budownictwa ogólnego (mieszkaniowego i biurowego). Uzupełnieniem usług jest budowa systemów elektroenergetycznych oraz systemów sterowania zdalnego. Spółki z Grupy od ponad siedemdziesięciu lat realizują kompletne instalacje elektroenergetyczne średnich a także wysokich napięć, zarówno w nowych, jak i modernizowanych i remontowanych obiektach energetyki kolejowej.

Celem Grupy jest ciągłe utrzymywanie wysokiego poziomu wykonywanych usług w zakresie projektowania i budowy oraz produkcji osprzętu. Grupa pragnie osiągnąć ten cel poprzez oferowanie Klientom wyrobów i usług zaspokajających ich potrzeby, zgodnych z wymaganymi standardami, o wysokiej jakości i konkurencyjnej cenie.

Każdy pracownik Grupy uczestniczy w tym procesie, przyjmując pełną odpowiedzialność za jakość swojej pracy i biorąc czynny udział w kształtowaniu pozytywnego wizerunku Grupy w oczach Klientów.

Szczególną wagę Grupa przykłada do:

- realizacji usług na poziomie jakościowym uzgodnionym z Klientem,
- zapewnienia wymaganego poziomu jakości produkcji budowlano-montażowej na wszystkich jej etapach, z uwzględnieniem optymalizacji poszczególnych procesów budowlanych, poprzez szczegółowe planowanie i wybór najkorzystniejszego wariantu realizacji, staranność wykonawczą, oszczędzanie czasu, materiałów i energii,
- ciągłego i skutecznego nadzoru nad wykonywanymi pracami, który ma zapewnić nie tylko realizację standardów wykonawczych, bezpieczeństwo pracowników i ochronę środowiska na terenie budowy, ale i bezpieczeństwo w jej otoczeniu, minimalizowanie niekorzystnego wpływu na środowisko, bezawaryjność obiektów i bezpieczeństwo przyszłych użytkowników,
- ciągłego podwyższania kompetencji kadry poprzez szkolenia zewnętrzne i wewnętrzne, a także dokształcanie się pracowników oraz efektywnego wykorzystywania zdobywanej wiedzy,
- weryfikacji i oceny dostawców materiałów, usług oraz podwykonawców podejmujących współpracę z firmą dla wyeliminowania ryzyk związanych z nierzetelnością,
- współpracy z podwykonawcami i dostawcami, którzy spełniają standardy jakościowe Grupy,
- unowocześniania parku maszynowego dla podniesienia konkurencyjności firmy,
- zapewnienia właściwej komunikacji Klientom, rzetelnego informowania ich o wszystkich aspektach dotyczących realizowanej produkcji, jednocześnie dbając o poufność wszelkich informacji dotyczących współpracy z Klientami.

Struktura sprzedaży

W latach 2017–2018 Grupa generowała przychody głównie z kontraktów kolejowych oraz drogowych.

	2018		2017	
	wartość	udział	wartość	udział
Roboty kolejowe	647 463	41,5%	702 778	51,1%
Roboty drogowe	712 200	45,6%	496 288	36,1%
Roboty mostowe	32 961	2,1%	25 993	1,9%
Roboty kubaturowe	4 508	0,3%	0	0,0%
Roboty tramwajowe	19 728	1,3%	3 124	0,2%
Roboty energetyczne	44 678	2,9%	30 370	2,2%
Produkcja	50 262	3,2%	32 366	2,4%
Pozostała działalność	48 848	3,1%	83 372	6,1%
Razem przychody ze sprzedaży	1 560 648	100%	1 374 291	100%

Trakcja PRKił S.A.

Głównym przedmiotem działalności Spółki jest organizacja i wykonywanie robót budowlano-montażowych w zakresie kompleksowej modernizacji linii kolejowych i tramwajowych, sieci elektrotrakcji kolejowej i tramwajowej, linii elektroenergetycznych, obiektów przemysłowych, budowy mostów, wiaduktów, estakad, przepustów, tuneli, przejść podziemnych, ścian oporowych, dróg i elementów towarzyszących infrastruktury kolejowej i drogowej oraz produkcji osprzętu dla trakcji i energetyki. Spółka prowadzi swoją działalność na terenie Polski a także posiada oddział w Bułgarii oraz na Ukrainie.

Tak szeroki wachlarz produkcji budowlano-montażowej, a także produkcja osprzętu trakcyjnego i energetycznego, wymagały wypracowania wewnętrznych standardów w postaci procedur i szczegółowych instrukcji dotyczących jakości, ochrony środowiska i bezpieczeństwa. Standardy te zostały oparte na międzynarodowych normach:

- ISO 9001 – zarządzanie jakością,
- ISO 14001 – zarządzanie środowiskiem,
- OHSAS 18001 zarządzanie bezpieczeństwem,

razem stanowiąc **Zintegrowany System Zarządzania**, systematycznie oceniany i certyfikowany przez niezależną jednostkę certyfikującą TÜV SÜD Management Service GmbH z siedzibą w Poznaniu.

W realizowanej produkcji przemysłowej, wykorzystywane są procesy spawania konstrukcji. Dlatego Spółka została objęta zakładowym systemem oceny zgodności, wymaganym prawnie w związku z wytwarzaniem wyrobów budowlanych stosowanych w krajach UE. System ten jest certyfikowany przez UDT CERT na zgodność z normą **PN-EN ISO 3834-3:2007**.

Spółka jest podmiotem o wysokim znaczeniu dla zapewnienia odpowiednich warunków technicznych prowadzenia ruchu kolejowego oraz modernizacji i budowy linii kolejowych w Polsce. Od blisko 10 lat Spółka należy do grona liderów tej branży, realizując kilkadziesiąt kontraktów rocznie. Około 20% długości linii kolejowych przygotowanych dla pociągów Pendolino, w tym istotne odcinki tras: Warszawa-Gdynia, Warszawa-Katowice, Kraków-Rzeszów i Częstochowa - Wrocław zostały kompleksowo zmodernizowane przez Trakcję PRKił. Obecnie Spółka odpowiada za realizację wielu następujących odcinków linii kolejowych. W branży drogowej Trakcja PRKił działa już na blisko 40% powierzchni kraju, głównie w rejonie Kujaw, Pomorza, Wielkopolski, Małopolski oraz Podlasia, modernizując rocznie około 100 km dróg lokalnych i wojewódzkich. Kontrakty energetyczne realizowane są obecnie w centralnej i południowej części kraju. Od 2001 roku Spółka jest licencjonowanym przewoźnikiem kolejowym w zakresie przewozu towarów. Spółka posiada certyfikaty uprawniające do korzystania z linii kolejowych zarządzanych przez PKP PLK S.A. W trosce o bezpieczeństwo przewozów, został opracowany i wdrożony w Spółce system SMS (System Zarządzania Bezpieczeństwem).

Obecnie dobiega końca trwająca od dwóch lat korekta modelu biznesowego Spółki, oparta o pięć filarów:

- umocnienie pozycji na dotychczasowych rynkach,
- kontynuację dywersyfikacji działalności poprzez wejście na nowe obszary budownictwa – od 2017 roku na rynek infrastruktury tramwajowej,
- zwiększenia własnych mocy produkcyjnych przez pozyskanie specjalistycznego wysokowydajnego sprzętu,
- zmianę struktury zatrudnienia przez rozbudowę potencjału inżynierskiego i menedżerskiego w celu obsługi większej liczby kontraktów,
- rozwój innowacji skierowanych na wytworzenie nowych produktów.

Działania te wynikają m.in. z potrzeb interesariuszy, których istotą jest realizacja narodowego programu inwestycji kolejowych i drogowych, połączona z absorpcją środków unijnych.

Grupa AB Kauno Tiltai

Grupa AB Kauno tiltai to grupa zajmująca się budową infrastruktury transportowej, działająca od prawie 70 lat i specjalizująca się w budowie dróg, linii kolejowych, mostów, wiaduktów, lotnisk, tuneli, sieci energetycznych i inżynierskich. Grupa świadczy również usługi wynajmu sprzętu i prowadzi sprzedaż asfaltu.

Co roku AB Kauno tiltai realizuje około 300 projektów różnej skali i trudności - od prostych i szybkich prac rekonstrukcyjnych po największe konstrukcje infrastruktury transportowej na Litwie, a także za granicą. Firma zapewnia jakość swoich prac poprzez prowadzenie certyfikowanego laboratorium, którego wnioski są akceptowane w całej UE.

Grupa zatrudnia ponad 800 pracowników, w tym 200 wykwalifikowanych inżynierów infrastruktury transportowej. AB Kauno tiltai ma oddziały na Łotwie, w Szwecji, Ukrainie i w Polsce.

AB Kauno tiltai posiada certyfikaty systemu zarządzania zgodnego z międzynarodowymi standardami od ponad 15 lat, obejmującego jakość (ISO 9001), bezpieczeństwo i zdrowie w pracy (ISO 14001), a także ochronę środowiska (ISO 18001). Firma posiada międzynarodowy certyfikat firmy "Bureau Veritas".

Grupa AB Kauno Tiltai spełnia najwyższe standardy podczas wykonywania dowolnych działań lub projektów - wybierając podwykonawców, partnerów, konsultantów i dostawców. Wiele uwagi poświęca się materiałom wykorzystywanym do budowy projektów, aby zapewnić jakość i trwałość budowanych konstrukcji. Grupa AB Kauno Tiltai nieustannie dąży do zapewnienia pracownikom zdrowego, bezpiecznego i satysfakcjonującego środowiska pracy, w tym między innymi narzędzi roboczych, regularnych seminariów doskonalenia kwalifikacji, nauczania języków obcych oraz finansowania studiów inżynierskich.

AB „Kauno tiltai” obsługuje ponad 500 urządzeń i maszyn budowlanych, wyposażonych w nowoczesne systemy 3D. Inwestycje w najnowocześniejsze rozwiązania technologiczne zwiększają przewagę konkurencyjną pod względem jakości, czasu i wydajności.

Głównymi klientami firmy są instytucje państwowe, a mianowicie Litewski Urząd ds. Dróg i AB "Lietuvos geležinkeliai" (Koleje Litewskie).

PEUIM Sp. z o.o.

Przedsiębiorstwo Eksploatacji Ulic i Mostów Sp. z o.o. (PEUIM) z siedzibą w Białymstoku jest spółką z sektora budownictwa drogowego, której działalność skupia się w północno-wschodnim regionie Polski. Specjalizacja PEUIM-u obejmuje budowę dróg, chodników, montaż urządzeń sygnalizujących oraz ostrzegawczych - zabezpieczających drogi. Ponadto spółka produkuje masy bitumiczne, beton oraz inne materiały budowlane.

PEUIM Sp. z o.o., od początku działalności związane jest z budową i utrzymaniem sieci drogowej. Spółka zatrudnia wysoko wykwalifikowaną kadrę pracowników, posiada nowoczesny sprzęt oraz własne laboratorium drogowie.

Dzięki temu firma gwarantuje terminowość i wysoką jakość wykonywanych prac oraz zapewnia bardzo dobrą organizację robót budowlanych.

Dalba Sp. z o.o.

Spółka z siedzibą w Białymstoku zajmująca się wykonawstwem robót inżynieryjnych, głównie przy realizacji uzbrojenia sanitarnego dróg i ulic.

PDM Białystok S.A.

Spółka z siedzibą w Białymstoku. Spółka świadczy usługi najmu sprzętu, pomieszczeń oraz narzędzi dla firm zewnętrznych a także dla spółek z Grupy Kapitałowej oraz jest dostawcą materiałów dla spółki PEUiM.

BTW Sp. z o.o.

Główne obszary działalności Spółki:

- specjalistyczne spawanie termitowe różnych typów szyn kolejowych, tramwajowych i innych;
- regeneracja stalowej nawierzchni rozjazdowej;
- regeneracja szyn i krzyżownic tramwajowych;
- wykonywanie złącz izolowanych klejono- sprężonych;
- podbijanie torów kolejowych;
- zgrzewanie szyn.

PRK 7 Nieruchomości Sp. z o.o.

PRK 7 Nieruchomości Sp. z o.o. zajmuje się szeroko pojętą działalnością deweloperską i ma na swoim koncie udane inwestycje, do których można zaliczyć m.in. Lazurowe Osiedle w Warszawie – etap I i II, inwestycję przy ul. Oliwskiej w Warszawie oraz budowę pięciu budynków wielorodzinnych w Warszawie przy ul. Pełczyńskiego. Od ponad roku spółka realizuje roboty budowlane - roboty kubaturowe. Spółka realizuje remont biblioteki UW. W 2019 roku podpisała nowy kontrakt - budowa szkoły w Ząbkach.

Torprojekt Sp. z o.o.

Spółka specjalizuje się w świadczeniu usług projektowych i doradczych w dziedzinie kolejowego budownictwa liniowego, kubaturowego, ogólnego oraz dziedzin pokrewnych dla klientów instytucjonalnych krajowych i zagranicznych.

Współpraca z dostawcami

GRI 102-9

Poniżej zaprezentowano polityki następujących podmiotów z Grupy: Trakcji PRKil S.A., AB Kauno Tiltai oraz PEUiM Sp. z o.o.

Jednostka dominująca

W ciągu roku Spółka współpracuje z wieloma różnymi dostawcami i podwykonawcami. Dla realizacji kontraktów, nabywane są następujące materiały:

1. torowe (szyny, podkłady, podrozjazdnice, rozjazdy, kozły, geotekstylika, tłuczeń, kliniec, mieszanka, niesort i inne kruszywa)
2. energetyki (kable, liny, przewody, oprawy oświetleniowe, słupy energetyczne, stacje transformatorowe, szafy zdalnego sterowania)
3. sieci trakcyjnej (osprzęt sieci trakcyjnej, izolatory, przewody jezdne, przewody miedziane)
4. hutnicze, stalowe (konstrukcje stalowe)
5. budowlane

6. drogowe (masy bitumiczne, betony nawierzchniowe, bariery drogowe, stal, kruszywa, materiały na podbudowy, ekrany akustyczne)

Dodatkowo Spółka nabywa: systemy i materiały odwodnieniowe, galanteria betonowa i kamienna, płyty i ścianki peronowe, cement i inne spoiwa, drewno budowlane.

Stosowane są następujące metody wyboru dostawców:

- Platforma zakupowa:
 - ✓ Aukcje
 - ✓ Zapytania ofertowe
- Umowa ramowa

Zaproszenia do aukcji i zapytanie ofertowe przesyłane są tylko do firm znajdujących się na liście kwalifikowanych dostawców PKP PLK.

Kryteria wyboru dostawców:

- Cena
- Terminowość dostaw
- Okres gwarancji
- Termin płatności

Formy zamawiania towarów:

- Zamówienie oznaczone numerem ewidencyjnym, terminem płatności, datą i miejscem dostawy oraz szczegółowym wykazem zamawianego asortymentu.
- Umowa dostawy.

W 2016 roku w dokumencie „Zasady współpracy Trakcji PRKiL z dostawcami i podwykonawcami” zostały uregulowane wartości i zasady, którymi Spółka kieruje się przy wyborze dostawców i podwykonawców. Dokument jest dostępny na stronie internetowej Spółki.

Wymagania w zakresie bezpieczeństwa wobec podwykonawców

Spółka kładzie duży nacisk na bezpieczeństwo i higienę pracy podwykonawców usługodawców. Wszyscy podwykonawcy i usługodawcy przechodzą szkolenia z wewnętrznych procedur BHP i są zobligowani do ich przestrzegania. Ponadto informowani są o zagrożeniach oraz zasadach poruszania się po terenie budowy. Każdy z pracowników podwykonawcy i usługodawcy, zatrudniony przy modernizacji linii kolejowych, musi posiadać przepustkę uprawniającą do wykonywania prac i poruszania się po terenie PKP PLK. Szczegółowe wymagania BHP ujmowane są w umowach z podwykonawcami i usługodawcami, w których, obok wymagań wynikających z ogólnych przepisów BHP, zawierana jest subklauzula o konsekwencjach za nieprzestrzeganie zapisów umowy oraz przepisów BHP. Dzięki stałemu monitorowaniu stanu BHP udało się wypracować wśród podwykonawców i usługodawców dobre praktyki oraz zmienić postrzeganie znaczenia bezpieczeństwa pracy.

AB Kauno Tiltai

Organizując nabywanie materiałów niezbędnych do budowy, AB „Kauno tiltai” koncentruje się na następujących kwestiach:

1. Jakość
2. Czas (otrzymywanie materiałów zgodnie z harmonogramem)
3. Cena

Szczególną uwagę zwraca się na materiały, które są kluczowe dla długotrwałego użytkowania konstrukcji. Firma współpracuje z lokalnymi i międzynarodowymi dostawcami, pozyskując od nich materiały obojętne, asfalt, konstrukcje metalowe itp. Intensywnie współpracuje z polskimi, czeskimi a także niemieckimi firmami.

Metody wyboru dostawców:

1. Badanie rynku (bieżących kontaktów)
2. Udział w specjalistycznych targach
3. Wyszukiwanie w Internecie
4. Pozyskiwanie dostawców z ich inicjatywy

Formy zamawiania

1. Zamówienie zakupu z terminem płatności, datą i lokalizacją dostawy oraz szczegółową listą zamówionych elementów.
2. Umowa zakupu.

Spółka stale współpracuje z wieloma różnymi dostawcami, od których pozyskuje materiały najwyższej jakości niezbędne do realizacji projektu takie jak:

- Żwir, piasek i mieszanki
- Surowy metal oraz konstrukcje metalowe
- Masy bitumiczne
- Paliwo
- Urządzenia elektryczne i części zasilające
- Konstrukcje betonowe
- Asfalt
- Gaz
- Inne

PEUiM Sp. z o.o.

Główne grupy kupowanych materiałów budowlanych:

1. Materiały podlegające procedurze Zakładowej Kontroli Produkcji:

- Asfalt drogowy, lepiszcza
- Kruszywa polodowcowe
- Kruszywa ze skały litej
- Mączka wapienna

2. Pozostałe materiały budowlane:

- Galanteria kamienna
- Galanteria betonowa
- Materiały do drenażu i geosyntetyki
- Cement i inne spoiwa

Ponadto spółka dokonuje zakupów inwentarza małowartościowego, art. BHP i innych materiałów niezbędne do realizacji kontraktów.

Metody wyboru i oceny dostawców

Wybór dostawcy dokonuje się poprzez ocenę procentową. Pozwala to zakwalifikować dostawcę do kategorii dostawców kwalifikowanych, rezerwowych lub całkowicie wykluczyć kandydata z rozważań.

III. Obszar zarządczy

Zarządzanie ryzykiem

Ryzyko w budownictwie

Budownictwo jest branżą podwyższonego ryzyka. Decydują o tym głównie dwa czynniki: nieprzewidywalne w dłuższym okresie warunki pogodowe oraz zagrożenia budowlane ukryte pod ziemią (nieudokumentowane obiekty infrastruktury technicznej, zbiorniki wody, obiekty archeologiczne, itp.).

Ryzyka i system zarządzania ryzykami w Jednostce dominującej.

W Jednostce dominującej zaprojektowano system zarządzania ryzykiem obejmujący perspektywę całej firmy (ryzyka makro), zbudowany według metodyki obejmującej:

- definicje,
- cele zarządzania ryzykiem,
- identyfikację, opis, pomiar i ocenę ryzyk,
- hierarchizację ryzyk,
- reakcję na ryzyka (czyli mechanizmy kontrolne),
- monitoring ryzyk,
- raportowanie oraz przegląd doskonalący.

System zarządzania jest adresowany do wszystkich menedżerów i kluczowych pracowników. W celu wzmocnienia zaangażowania w stosowanie systemu zarządzania ryzykiem wprowadzono atrakcyjny system motywacyjny dla wybranych grup pracowników, powiązany z efektami ich pracy.

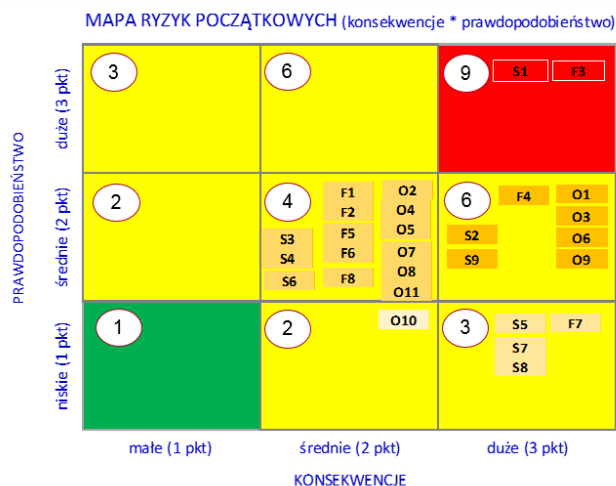
Identyfikacja i ocena ryzyk makro

Po przeanalizowaniu kilkunastu różnych źródeł informacji Jednostka dominująca zidentyfikowała 28 ważnych ryzyk makro (całej firmy), dzieląc je na ryzyka strategiczne, finansowe i operacyjne. Przykładowe ryzyka makro to: istotne zmniejszenie wielkości rynku budownictwa kolejowego i drogowego; brak zdolności do realizacji strategii Grupy; niewystarczające nakłady kapitałowe na sprzęt, niezbędny do realizacji kontraktów budowlanych; nieoptymalne wykorzystanie zasobów; obniżenie zdolności do pozyskiwania nowych kontraktów budowlanych; niezyskanie w wymaganym terminie decyzji administracyjnych, niezbędnych do realizacji kontraktów budowlanych. Każdemu ryzyku przypisano jedną osobę odpowiedzialną („właściciel” ryzyka).

Następnie oceniono ryzyka makro według skali uwzględniającej połączone kryteria (prawdopodobieństwa i konsekwencji), otrzymując poziom tzw. ryzyka początkowego. Dalej każdemu ryzyku przypisano stosowane przez Spółkę mechanizmy kontrolne (czyli powtarzalne sposoby radzenia sobie z ryzykiem) i oceniono ich wpływ na ryzyko początkowe. W ten sposób otrzymano ocenę tzw. ryzyka pozostającego, w dużym stopniu niezależnego od działań Jednostki dominującej.

Podsumowaniem opisanych wyżej informacji jest opracowany i wdrożony w Jednostce dominującej syntetyczny raport: „Profil ryzyka”, który przedstawia na jednym arkuszu wszystkie opisane wyżej informacje.

Kolejnym elementem systemu zarządzania ryzykami makro jest Mapa Ryzyk, na której odznaczane są poszczególne ryzyka. Pozwala ona szybko ocenić, które ryzyka są krytyczne, które ważne, a które najmniej groźne.

S1 - S9 – ryzyka strategiczne
F1 - F8 – ryzyka finansowe
O1 - O11 – ryzyka operacyjne

Etyka i przeciwdziałanie korupcji

GRI 103-1; GRI 103-2; GRI 103-3; GRI 102-16

Działalność w branży budowlanej z natury jest w znacznie większym stopniu narażona na korupcję i oszustwa niż ma to miejsce w innych branżach. Realizowane są projekty budowlane o wartości setek milionów złotych, z wykorzystaniem wielu rodzajów materiałów masowych i wielu rodzajów maszyn specjalistycznych. Prowadzone są one niekiedy przez kilka lat i wiążą się z zaangażowaniem aktywów o dużej wartości. Kontrola takich projektów jest wymagającym zadaniem. Grupa rozumie Korupcję jako niewłaściwe wykorzystanie władzy, natomiast łapówkarstwo (łapownictwo) jako oferowanie, dawanie, otrzymywanie lub zabieganie o cokolwiek, co posiada wartość, w celu osiągnięcia korzyści. W takim rozumieniu łapówką są nie tylko pieniądze i przedmioty, lecz również obietnice korzyści.

Sukces każdej Organizacji to nie tylko jakość świadczonych usług i oferowanych produktów, to także sposób prowadzenia działalności i standardy w niej obowiązujące. Aby utrzymać i pielęgnować zdobyte relacje oraz w celu uporządkowania wewnętrznych uregulowań, a także by pozostać nowoczesną i konkurencyjną firmą na rynku zostały opracowane i są wdrażane procedury zgodne z zasadami Compliance. To opracowane dla Grupy Trakcja zbiory norm, zagadnień, regulacji i zestawów zaleceń, zapewniających Spółkom z Grupy prowadzenie działalności zgodnie z prawem i przyjętymi normami postępowania ujęte w Kodeksie Etycznym Grupy TRAKCJA, Procedurze Antykorupcyjnej, Polityce Przeciwdziałaniu Niepożądanym Zachowaniom w Środowisku Pracy oraz w Procedurze Współpracy z Organami Ścigania i Organami Kontroli. Te dokumenty pozwolą zminimalizować ryzyko złamania obowiązujących przepisów prawnych czy utraty długo wypracowywanego zaufania. Wskażą kierunki skutecznego omijania powstania negatywnego wizerunku firmy.

Grupa zidentyfikowała następujące, potencjalne ryzyka korupcyjne:

- Ryzyko zakupu materiałów i usług podwykonawczych (pracownicy, sprzęt) po zawyżonych cenach
- Ryzyko kradzieży płynnych aktywów
- Ryzyko sprzedaży aktywów po zaniżonych cenach
- Ryzyko składania obietnic, gwarantujących osobom trzecim uzyskanie korzyści, wynikających z przekroczenia prawa
- Ryzyko przyjmowania i udzielania łapówek
- Ryzyko wymuszania na pracownikach działań niezgodnych z prawem

- Ryzyko dyskryminującego traktowania pracowników
- Ryzyko kradzieży poufnych informacji i ich sprzedaży osobom trzecim
- Ryzyko przekazania możliwości zawarcia transakcji osobom trzecim.

Podstawowe Zasady Etyczne

W Grupie wyznawane są następujące zasady:

- „Szef daje dobry przykład”,
- „Lepiej edukować niż karać”,
- „Zapobieganie oszustwom daje nam korzyści”.

Jest to silny, jasny i konsekwentny przekaz dotyczący kształtowania u pracowników świadomości patologicznych zjawisk, stanowienia standardów antykorupcyjnych oraz ich stosowania w działalności Grupy. Zasady te są ostatecznym i fundamentalnym punktem odniesienia dla pracowników, dotyczącym zachowań etycznych i nieetycznych.

Kodeks Etyki Grupy

W oparciu o wspólne wartości w 2016 roku został przyjęty Kodeks Etyki Grupy Trakcja.

Kodeks Etyki Grupy koncentruje się wokół następujących wartości:

1. Odpowiedzialność – odpowiedzialne oferty i deklaracje; rzetelne wypełnianie zobowiązań wobec klientów.
2. Ludzie – zapewnienie poszanowania godności oraz innych dóbr pracowników; sprzeciw wobec dyskryminacji, w szczególności ze względu na wiek, płeć, pochodzenie, orientację seksualną, światopogląd, niepełnosprawność, doświadczenie zawodowe bądź inne indywidualne cechy osobowe; swoboda zrzeszania się w związki zawodowe i dialog z nimi; monitoring warunków pracy.
3. Relacje – przestrzeganie zasad uczciwej konkurencji; brak tolerancji dla korupcji, łapówkarstwa oraz innych nieetycznych postępowań; pozyskiwanie kontraktów na drodze uczciwej konkurencji; współpraca z kontrahentami dbającymi o bezpieczeństwo pracy, przestrzegającymi prawa i szanującymi środowisko naturalne.
4. Dialog – wypracowywanie kompromisu w sprawach spornych.
5. Jakość – realizacja zadań z należytą jakością, profesjonalizmem oraz w najszybszych możliwych terminach; minimalizacja uciążliwości dla lokalnych społeczności.
6. Bezpieczeństwo – zapewnienie bezpieczeństwa pracownikom w miejscu pracy.
7. Środowisko naturalne – dbałość o poszanowanie środowiska naturalnego; ekologiczne technologie prowadzenia prac; wybór rozwiązań o najmniejszym stopniu oddziaływania na środowisko naturalne.
8. Kompetencje – systematyczny rozwój kompetencji; rozbudowa i odnowa parku maszynowego o nowoczesny oraz przyjazny dla środowiska sprzęt budowlany.

Pracownicy Grupy w swoich działaniach muszą przestrzegać kultury pracy i zachowywać się etycznie. Relacje między pracownikami opierają się na wzajemnym zaufaniu, uczciwości, równości i tolerancji. W związku z tym Grupa nie toleruje żadnych działań, które można uznać za obraźliwe lub upokarzające, plotkujące, oczerniające, szantażujące, molestowania seksualnego lub nietolerancji.

Zgodnie z Kodeksem Etyki Grupy, w przypadku zaobserwowania nieprawidłowości oraz naruszenia jego postanowień, pracownicy Jednostki dominującej są zobowiązani do zgłoszenia tego faktu swojemu przełożonemu. W 2018 i 2017 roku nie odnotowano takich zgłoszeń.

Procedura antykorupcyjna Bahn Technik Wrocław Sp. z o.o.

W Spółce z Grupy, Bahn Technik Wrocław Sp. z o.o., została przyjęta Procedura antykorupcyjna, która dotyczy wszelkich działań korupcyjnych i Innych nadużyć gospodarczych z udziałem pracowników, jak również udziałowców, konsultantów, dostawców, kontrahentów i wszelkich podmiotów pozostających w relacjach gospodarczych ze Spółką. Spółka zdefiniowała w dokumencie, czym są procedury korupcyjne a także inne nadużycia gospodarcze. Pracownicy Spółki są zobowiązani niezwłocznie zawiadomić Spółkę o wszelkich wymienionych nadużyciach i przypadkach korupcji. Spółka realizuje politykę antykorupcyjną m.in. poprzez szkolenia oraz podnoszenie świadomości wśród pracowników. Spółka określiła również proces wyjaśniania działań korupcyjnych i innych nadużyć gospodarczych.

Edukacja Antykorupcyjna i Oświadczenie Pracownika

Każdy nowozatrudniony pracownik odbywa szkolenie „Adaptacja w nowym miejscu pracy”, w czasie którego zapoznaje się z podstawowymi zasadami etycznymi oraz przykładami zachowań korupcyjnych.

Dodatkowo, w każdym momencie trwania stosunku pracy, pracownik może zwrócić się do bezpośredniego przełożonego lub Dyrektora działu odpowiedzialnego za zasoby ludzkie o wyjaśnienie wątpliwości etycznych lub podpowiedź, jak należy się zachować w konkretnej sytuacji.

Ponadto planowane jest, aby raz do roku rozsyłana była do wszystkich pracowników Jednostki dominującej ankieta „Oszustwa”, zawierająca około 30 pytań dotyczących wszystkich najważniejszych aspektów patologii i przestępstw, które mogą wydarzyć się w firmie. Pytania będą dotyczyć między innymi takich zagadnień jak: wdrożone standardy etyczne, identyfikacja oszustw, zapobieganie oszustwom poprzez edukację; obszary biznesowe, szczególnie narażone na ryzyko oszustw; zauważone próby nakłaniania do oszustw; uzyskanie informacji o możliwości popełnienia oszustwa; propozycje pracowników dotyczące wprowadzenia dodatkowych mechanizmów zapobiegających oszustwom. Informacje zebrane z ankiet posłużą do aktualizacji zakresu i treści szkoleń adaptacyjnych dla nowych pracowników oraz mogą być wykorzystywane w komunikatach skierowanych do wszystkich pracowników.

Gdy pracownik odchodzi z organizacji, Grupa stara się przeprowadzić z nim tzw. „szczerą rozmowę” (ang. *exit interview*) w celu poznania prawdziwych powodów odejścia, nastrojów wśród pracowników oraz ewentualnych, zauważonych zachowań korupcyjnych (lub łapówkarskich) i innych oszustw. Grupa gwarantuje takiemu pracownikowi zachowanie pełnej poufności.

Kanał Sygnalizacji Oszustw

Szacowane straty firm, wynikające z praktyk korupcyjnych, mierzone są w milionach złotych. Grupa planuje uruchomienie bezpiecznego i anonimowego kanału komunikacji dla pracowników chcących zgłosić możliwość popełnienia przestępstwa.

Wprowadzenie tego kanału poprzedzi akcja uświadamiająco-wyjaśniająca skalę potencjalnych negatywnych skutków korupcji oraz podkreślająca, że jest to kanał tylko do przesyłania faktów i sprawdzonych informacji, a nie pomówień, oszczerstw czy też informacji motywowanych frustracją lub chęcią odwetu.

Polityka w zakresie etyki oraz przeciwdziałania nieprawidłowościom

W roku 2018 Jednostka dominująca prowadziła prace nad procedurami wewnętrznymi w zakresie etyki, przeciwdziałania nieprawidłowościom, w tym korupcji oraz przeciwdziałaniu niepożądanym rodzajom zachowania w środowisku pracy. Ich celem jest uregulowanie kwestii etycznego postępowania z poszanowaniem dla przepisów prawa oraz standardów biznesowych – zarówno w wymiarze wewnątrz organizacji w relacjach między pracownikami oraz w kontaktach zewnętrznych z szeroko rozumianymi partnerami handlowymi. Ponadto procedury umożliwią pracownikom zgłaszanie wszelkich nieprawidłowości w Spółce (w tym anonimowo). Regulacje wprowadzą również ramy i schematy postępowań w przypadku wręczania oraz otrzymywania przez

pracowników upominków lub ofert rozrywki. W zakresie przeciwdziałania nieprawidłowościom w środowisku pracy głównym celem będzie aktywne przeciwdziałanie niepożądanym rodzajom zachowania w środowisku pracy oraz wspieranie budowania wśród Pracowników pozytywnej atmosfery i dobrych relacji, opartych na wzajemnym zrozumieniu i szacunku. Również w tym zakresie pracownicy będą mieli możliwość zgłaszania skarg na niepożądane zachowania.

Analiza Schematów Oszustw

Grupa planuje wyznaczyć osoby odpowiedzialne za opracowanie analizy schematów oszustw (w przypadku ich ujawnienia) i zakomunikowanie wyników tej analizy wskazanym grupom pracowników. Celem tego działania jest rozpoznanie mechanizmów działania potencjalnych oszustów i podjęcie adekwatnych działań korygujących, takich jak np. rotacja pracowników na stanowiskach.

IV. Obszar środowiskowy

GRI 103-1; GRI 103-2; GRI 103-3

Polityka środowiskowa

W Jednostce dominującej polityka środowiskowa jest elementem polityki Zintegrowanego Systemu Zarządzania. Obejmuje ona m.in. zobowiązanie do podejmowania działań, które spowodują zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza, racjonalne zużycie materiałów i surowców, zmniejszenie ilości odpadów przekazywanych uprawnionym podmiotom. Niektóre spółki zależne z Grupy mają własne polityki dotyczące obszaru środowiskowego.

W spółce z Grupy, AB Kauno Tiltai, funkcjonują następujące polityki dot. obszaru ochrony środowiska:

- Procedura gotowości i reagowania na awarie
- Polityka zarządzania ochroną środowiska.

Cele środowiskowe Jednostki dominującej i ich realizacja w 2018 roku

Cel szczegółowy	Zadanie	Uwagi
Zapewnienie zgodności działań firmy z obowiązującym prawem.	Sporządzenie sprawozdania dotyczącego opłat za korzystanie ze środowiska w 2018 roku dla poszczególnych województw.	Zrealizowano w ustawowym terminie
Zapewnienie zgodności działań firmy z obowiązującym prawem.	Opracowanie wykazów dotyczących wytworzenia odpadów za rok 2018	Zrealizowano w ustawowym terminie
Zapewnienie zgodności działań firmy z obowiązującym prawem.	Prowadzenie wykazów za usługi wodne – wprowadzanie wód opadowych i roztopowych	Kwartalnie zrealizowano
Zapewnienie zgodności działań firmy z obowiązującym prawem.	Rejestracja firmy w Bazie Danych o Odpadach (BDO) zgodnie z art. 49 Ustawy o odpadach.	Zrealizowano w ustawowym terminie
Miejsce w rankingu wrocławskiego Urzędu Miasta (najniższe zanieczyszczenie ścieków miejskich).	Monitorowanie ścieków przemysłowych i nieprzekroczenie wartości dopuszczalnych.	działanie ciągłe
Zapewnienie zgodności działań firmy z obowiązującym prawem.	Przeprowadzanie badań wód opadowych i roztopowych. Gromadzenie wyników pomiarów badań stanu środowiska.	zrealizowane
Zapewnienie zgodności działań firmy z obowiązującym prawem.	Prowadzenie robót budowlanych/ inwestycji, na terenach cennych przyrodniczo, przy współdziałaniu nadzoru przyrodniczego czy archeologicznego – stosowanie się do wytycznych decyzji środowiskowych i innych pozwoleń.	działanie ciągłe
Wzrost efektywności wykorzystanie zasobów	Uzyskanie pozwolenia na użytkowanie nowoczesnego obiektu – hali napraw taboru wraz z biurami – i poprawa efektywności energetycznej w przyszłości.	zrealizowane
Redukcja emisji SO ₂ do atmosfery o 0,5% w stosunku do roku poprzedniego.	Stosowanie olejów opałowych o mniejszej zawartości siarki.	działanie ciągłe
Zapewnienie zgodności działań firmy z obowiązującym prawem.	Bieżący nadzór nad przepisami prawnymi dotyczącymi ochrony środowiska i gospodarki odpadami.	zrealizowano
	Przekazywanie informacji o zmianach w przepisach ochrony środowiska do kierowników komórek organizacyjnych.	zrealizowano
Utrzymanie zgodności z aspektami dotyczącymi ochrony środowiska podczas przenosin na nową lokalizację we Wrocławiu	Przekazanie zbędnych dokumentów do utylizacji- wynajęcie specjalistycznej firmy.	zrealizowano
Zapobieganie awariom technicznym.	Zapewnienie pełnej sprawności technicznej instalacji oraz urządzeń elektrycznych i mechanicznych; bieżący nadzór nad pracą urządzeń.	działanie ciągłe
Zapobieganie zanieczyszczeniu gleby.	Częstsze przeglądy maszyn i urządzeń, sprawdzanie szczelności armatury. Wymiana olejów samochodowych w stacjach serwisowych. Stosowanie sorbentów na placach budowy.	działanie ciągłe
Zmniejszenie rocznego zużycia energii elektrycznej w stosunku do roku poprzedniego.	Zakup elektronarzędzi i urządzeń o zmniejszonym zużyciu energii elektrycznej. Zastosowanie energooszczędnych żarówek i świetlówek.	działanie ciągłe

System Zakładowej Kontroli Produkcji

System Zakładowej Kontroli Produkcji (ZKP) został przyjęty przez Spółkę z Grupy, PEUiM Sp. z o.o. Jest on oparty na wymaganiach międzynarodowej normy PN-EN 13108-21 „Mieszanki mineralno-asfaltowe – Wymagania – Część 21: Zakładowa Kontrola Produkcji”.

System ten odnosi się do produktów i usług firmy PEUiM Sp. z o.o., obejmujących działalność w zakresie produkcji mieszanki mineralno-asfaltowej.

Kontrola oddziaływania działalności Grupy na środowisko

Poniżej zostały zaprezentowane przykładowe działania, które Jednostka dominująca oraz w niektórych przypadkach spółki zależne z Grupy podejmują w celu kontrolowania wpływu działalności na środowisko naturalne:

Lp.	Element monitorowany	Metoda	Zobowiązania	Częstotliwość
1	Emisja z kotłowni olejowej	Kotłownia jest serwisowana przez wyspecjalizowaną firmę raz w miesiącu (badanie poziomu spalin).	- zgłoszenie instalacji, - dla bezpieczeństwa pracowników założony jest detektor CO ₂ , - stosowane jest odpowiednie paliwo – olej opałowy (certyfikat)	-kontrola kotłowni raz w miesiącu, - analiza spalin dwa razy do roku
2	Ścieki przemysłowe	Badanie ilości węglowodorów ropopochodnych w pobranej próbce oraz pozostałych wartości zanieczyszczeń określonych w umowie	- fosfor ogólny ≤ 15 mgP/l, węglowodory ropopochodne ≤ 15 mg/l, - prowadzenie książki eksploatacji, - dotrzymanie warunków umowy z MPWiK	Analiza składu ścieków co najmniej dwa razy do roku
3	Wody opadowe	Badanie ilości zawiesin ogólnych i substancji ropopochodnych.	- zawiesiny ogólne: ≤100 mg/dm ³ , - substancje ropopochodne: ≤15 mg/dm ³	Analiza składu wód co najmniej dwa razy do roku
4	Odpady	Prowadzenie kart ewidencji odpadu zgodnie z przepisami ochrony środowiska (ustawa o odpadach).	Przestrzeganie warunków określonych w pozwoleniu na wytwarzanie odpadów oraz w programie gospodarki odpadami	Bieżące gromadzenie kopii kart ewidencji odpadów

Bioróżnorodność

GRI 103-1; GRI 103-2; GRI 103-3; GRI 304-2; GRI 413-2

Oddziaływanie na środowisko realizowanych projektów inwestycyjnych ma dla Grupy oraz dla jej interesariuszy ogromne znaczenie. Ze względu na specyfikę działalności spółek z Grupy, każda budowa ma wpływ na otaczające środowisko, a większość działań ma kluczowe znaczenie z punktu widzenia organizacji ekologicznych monitorujących cały proces. Bardzo często projekty realizowane przez Grupę wiążą się z trwałym i nieodwracalnym przekształceniem krajobrazu i środowiska przyrodniczego, co może stanowić pewną niedogodność dla społeczności lokalnych.

Inwestycje kolejowe realizowane przez Jednostkę dominującą a także niektóre spółki z Grupy przebiegają najczęściej przez lub w pobliżu terenów o wysokiej wartości przyrodniczej, co w efekcie ma wpływ na lokalną biosferę. Podczas każdego etapu inwestycyjnego, mianowicie:

- planowania inwestycji,
- przygotowania inwestycji,
- eksploatacji inwestycji,

konieczne jest rozpoznanie, oszacowanie i ewentualne zminimalizowanie większości oddziaływań pośrednich i bezpośrednich. Podczas realizacji każdego kontraktu wyznaczeni wcześniej specjaliści, wraz ze wsparciem ekspertów z innych dziedzin nauki – m.in. ornitologami, herpetologami, entomologami, czy też botanikami – odpowiedzialni są za sporządzanie szczegółowych raportów oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. Dzięki takim raportom możliwa jest wiarygodna ocena i analiza rzeczywistego wpływu realizacji inwestycji na środowisko. Wnioski przedstawione w tych dokumentach wskazują szczegółowe propozycje środków mających zminimalizować lub wyeliminować negatywne oddziaływania inwestycji na otoczenie. W efekcie, w większości przypadków, wprowadzane są dodatkowe rozwiązania ograniczające ryzyko negatywnego wpływu, wykraczające również ponad wymogi prawne.

W ramach prowadzonych prac budowlanych przez Jednostkę dominującą na kontrakcie LCS Łowicz w miesiącu maju 2018 roku, nadzór przyrodniczy prowadził kontrole terenowe i botaniczne m.in. szlak Bednary-Łowicz (km 73,050 – 77,600) oraz szlak Jackowice-Żychlin (94,300 – 105,800) oraz stacje Bednary i Łowicz. Na wyżej wymienionych odcinkach podczas kontroli odnaleziono stanowiska kocanek piaskowych (gatunku chronionego) oraz włókienniczka i stoplamka szerokolistnego (objętego częściową ochroną). Zgodnie z decyzją RDOŚ oraz na wniosek i zgodnie z zaleceniami nadzoru przyrodniczego, Wykonawca wygrodził stanowiska tych roślin w celu jego zabezpieczenia przed zniszczeniem. Kontrole stwierdziły również miejsca rozrodu i migracji płazów. Dla ochrony płazów pozostawiono zbiorniki wody stojącej do samoistnego wyschnięcia. Wykopy, które nie zostały jeszcze zasypane, a stwierdzono w nich obecność kumaka nizinnego (Mysłaków, km 75,350), Wykonawca pozostawił do samoistnego osuszenia. Zastosowano również płotki naprowadzające zgodnie z decyzjami RDOŚ w Poznaniu i Łodzi.

Na tym samym kontrakcie w październiku 2018, przeprowadzono kontrolę botaniczną pod względem wyszukania cennych i chronionych gatunków roślin, które mogą ulec zniszczeniu w wyniku prowadzonych prac. W okresie sprawozdawczym na monitorowanych odcinkach zaobserwowano rośliny w fazie przekwitania, np. bylicę pospolitą, goryczkę polną, ostrożeń zwyczajny czy nawłóć pospolitą. Część z nich cechowała faza zamierania, np. turczyca brzegowa a nieliczne gatunki owocowały, np. babki jajowatej. Najwięcej roślin owocujących występowało na nieużytkach rolnych, miedzach oraz pasach niepoddanych wykaszaniu tuż przy granicy z linią kolejową. Teren przy zbiorniku wodnym w km (102,500) został zaanektowany, jako teren magazynowania materiałów do wbudowania. Wykonawca tworząc magazyn, nie dopuścił do zniszczenia czy przykrycia szuwaru trzcinowego wykształconego przy zbiorniku

Ograniczenie oddziaływania na środowisko

Sposobów minimalizacji negatywnego wpływu na bioróżnorodność, wykorzystywanych przez Grupę, jest kilka. Jednym z nich jest wcześniejsze planowanie inwestycji w bezpiecznych odległościach od terenów szczególnie cennych przyrodniczo. W sytuacjach, w których niemożliwe jest ominięcie takich obszarów, jeszcze przed etapem projektowania, podejmuje się współpracę z firmami badającymi migrację zwierząt. Przeprowadzane są wtedy szczegółowe analizy gatunkowe i ilościowe zwierząt, które mają wpływ na rozplanowanie różnych specjalnych elementów infrastruktury, takich jak np. przejścia dla zwierząt. Każde z nich powinno pokrywać się z wcześniej ustalonymi w procesie badania ścieżkami migracyjnymi. Dodatkowo, aby skutecznie chronić lokalną bioróżnorodność, dużą uwagę przywiązuje się do planowania nasadzeń. Są one tworzone tak, aby naprowadzały zwierzyńę na przejścia migracyjne.

Ponadto harmonogram robót budowlanych jest dostosowywany do okresów lęgowych ptaków występujących na terenach objętych robotami budowlanymi.

Duża waga przykładana jest też do ochrony środowiska przed hałasem. Podczas realizacji robót budowlanych Grupa dotrzymuje reżimów czasowych dla wykonywania prac sprzętem powodującym hałas. Prace przy skupiskach ludzkich prowadzone są w godzinach 06:00 do 22:00. Ponadto wzdłuż dróg i linii kolejowych montowane są ekrany akustyczne, chroniące najbliższe otoczenie inwestycji przed hałasem wytwarzanym przez

przejeżdżające pojazdy. Montowane ekrany posiadają bardzo dobre parametry techniczne, co przejawia się w wysokiej izolacyjności akustycznej oraz doskonałej pochtalności hałasu.

Inwestycje Grupy przygotowane są również na sytuacje awaryjne, mogące wpłynąć na bioróżnorodność. Grupa wykorzystuje niezbędny sprzęt i środki, takie jak np. sorbent, który używany jest w przypadku wycieku substancji chemicznych do gruntu. Sprzęt budowlany jak i inne środki transportu są sprawne technicznie i spełniają parametry dopuszczalnych emisji spalin. Maszyny tankowane są bezpośrednio z cystern, a samochody osobowe na stacjach paliw. Dodatkowo każda maszyna wyposażona jest w sorbent na wypadek awaryjnego wycieku paliwa czy oleju. Drzewa i ich pnie, nieprzeznaczone do wycinki, zabezpieczamy przed uszkodzeniem np. podczas pracy koparką deskami i osłonami.

Przykłady negatywnego wpływu na środowisko oraz metody przeciwdziałania

W ramach kontroli w kwietniu 2018 w trakcie prac realizacyjnych na kontrakcie Jaworzno- Szczakowa realizowanym przez Jednostkę dominującą, weryfikowano stan istotnych dla płazów siedlisk po obu stronach torowiska. Wynikiem kontroli było potwierdzenie rozrodu części gatunków na terenach sąsiadujących z terenem prac. Zaobserwowano godujące osobniki ropuchy szarej, stwierdzając sznury skrzeku na obszarze niewielkich oczek i zastoisk wodnych. Odnotowano również niewielkie złoża skrzeku żaby trawnej. Aby uchronić przedstawicieli herpetofauny przed negatywnym oddziaływaniem prac ziemnych prowadzonych ze względu na budowę ekranów akustycznych oraz aby zabezpieczyć przed migracją młodych osobników, Wykonawca zastosował grodzienia herpetologiczne na wskazanych przez nadzór przyrodniczy na niżej wymienionych odcinkach:

- 21+900 – 22+530 km – strona lewa na wysokości obszaru Natura 2000,
- 27+200 – 27+500 km – trzcinowiska i duży zbiornik w pobliżu torów strona lewa,
- 27+400 – 27+450 km – trzcinowiska strona prawa,
- 28+750 – 28+850 km – trzcinowiska strona lewa
- 28+950 - 29+110 km – zabagnienia po obu stronach.

W trakcie majowej kontroli terenowej stanowisko storczyka – stoplamka szerokolistnego - gatunku chronionego, zostało szczegółowo zinwentaryzowane oraz prawidłowo wygradzone. Prawidłowe i zgodne z zaleceniami nadzoru przyrodniczego działania wykonawcy (właściwe wygradzenie stanowiska) potwierdziły również czerwcowe kontrole terenowe przeprowadzone w dniach 23,28 i 30.06. Na wniosek i zgodnie z zaleceniami nadzoru przyrodniczego, wykonawca wygradził stanowisko w celu jego zabezpieczenia oraz ograniczył ruch ciężkiego sprzętu w bezpośrednim sąsiedztwie.

Ryzyka środowiskowe

Grupa zidentyfikowała następujące ryzyka środowiskowe:

Ryzyko środowiskowe	Zarządzanie ryzykiem
Pożar maszyn, instalacji.	Sprawny sprzęt gaśniczy, instrukcje postępowania (alarmowe) w przypadku pożaru.
Wyciek olejów, płynów samochodowych itp.	Pojemniki z trocinami do zbierania rozlanych cieczy. Pojemniki z olejami ustawiane w specjalnych nieckach.
Wyciek oleju opałowego do kotłowni.	Niecki zamontowane wokół zespołów zbiorników z olejem opałowym.
Wyciek do ziemi oleju z maszyn (spowodowane np. pęknięciem węża).	Neutralizacja trocinami.
Dostanie się niebezpiecznych odpadów do ziemi.	Wszystkie odpady niebezpieczne są właściwie opisane nazwą i kodem, zabezpieczone w pojemnikach i kontenerach.
Hałas	Nasadzenia drzew, utrzymywanie reżimów czasowych
Negatywny wpływ na bioróżnorodność	Analizy gatunkowe, badanie ścieżek migracyjnych

Zużycie materiałów

GRI 103-1; GRI 103-2; GRI 103-3

Grupa dąży do optymalizacji zużycia materiałów. Podejmowane działania:

Lp. Optymalizacja zużycia materiałów	Ograniczenie zużycia
1 Eliminacja drukarek stanowiskowych.	Tusze i tonery
2 Wymiana oświetlenia na energooszczędne.	Świetlówki
3 Drukowanie dwustronne.	Makulatura
4 Unowocześnienie parku maszynowego i samochodowego.	Olej, paliwa, smary, filtry, części samochodowe
5 Po oczyszczeniu i przesianiu przebadany tłuczeń wykorzystany do ponownej zabudowy.	Tłuczeń
6 Kruszony beton wykorzystywany jest na podbudowy dróg. Sfrezowany materiał przekazywany do specjalistycznej firmy	Gruz betonowy
7 wytwarzającej asfalt, bądź wykorzystywany na podbudowę dróg.	Asfalt

Poniżej zaprezentowano zużycie głównych materiałów lub surowców wg masy lub objętości. Zaprezentowane dane dot. spółek realizujących najwięcej kontraktów, czyli Trakcji PRKil S.A. oraz AB Kauno tiltai.

GRI 301-1 GRI 301-2

Jednostka dominująca:

Materiał	Rok zakończony	
	31.12.2018	31.12.2017
Kruszywa (t)	404 643	700 000
Tarcica (m ³)	635	107
Cement (t)	10 008	818
Papa (t)	5 146	1 252
Przewód miedziany trakcyjny (t)	445	495
Przewód stalowy i aluminiowo-stalowy (t)	40	
Przewody o napięciu do 1000 V (t)	77 799	
Wyroby płaskie walcowane na gorąco	398	162
Drut kolczasty z żeliwa i stali; drut splatany i skręcany, kable, taśmy i podobne wyroby z miedzi lub aluminium (t)	485	976
w tym przewody gołe (t)	176	931
Pręty stalowe, walcowane na gorąco, ciągnięte na gorąco lub wyciskane, (t)	231	215
Kształowniki, nieobrobione więcej niż walcowane na gorąco, ciągnięte na gorąco lub wyciskane, ze stali (t)	2 026	2 050
Elementy konstrukcyjne torów kolejowych lub tramwajowych ze stali (t)	14 825	17 894
w tym szyny kolejowe i tramwajowe (t)	11 365	15 514
Gruz betonowy	40	1 071
Destrukt asfaltowy	3 300	60
Tłuczeń torowy	11 750	5 080
Masy ziemne	600 000	23 300

Grupa:

Materiał	Rok zakończony	
	31.12.2018	31.12.2017
Kruszywa (t)	842 992	1 156 469
Piasek (t)	313 801	353 584
Mieszanka piasku i żwiru (t)	317 507	200 350
Żwir (t)	10 023	25 874
Kruszywo (granit) (t)	54 480	71 991
Konstrukcje metalowe (t)	5 818	9 877
Bitum (t)	15 034	17 232
Mieszanki mineralne (t)	12 240	15 701
Asfalt (t)	17	18 362
Tarcica (m3)	384	107
Cement (t)	10 008	818
Papa (m2)	28	1 252
Przewód miedziany trakcyjny (t)	445	495
Przewód stalowy i aluminiowo-stalowy (t)	40	0
Przewody o napięciu do 1000 V (t)	77 799	0
Wyroby płaskie walcowane na gorąco	398	162
Drut kolczasty z żeliwa i stali; drut splatany i skręcany, kable, taśmy i podobne wyroby z miedzi lub aluminium (t)	485	976
<i>w tym przewody gołe (t)</i>	176	931
Pręty stalowe, walcowane na gorąco, ciągnięte na gorąco lub wyciskane, (t)	231	215
Kształowniki, nieobrobione więcej niż walcowane na gorąco, ciągnięte na gorąco lub wyciskane, ze stali (t)	2 026	2 050
Elementy konstrukcyjne torów kolejowych lub tramwajowych ze stali (t)	14 825	17 894
<i>w tym szyny kolejowe i tramwajowe (t)</i>	11 365	15 514
Gruz betonowy	40	0
Destrukt asfaltowy	3 300	0
Tłuczeń torowy	11 750	0
Masy ziemne	600 000	0

Materiały wykorzystane na potrzeby własne:

Grupa:

Odpad (tony)	Rok zakończony	
	31.12.2018	31.12.2017
Odpady z betonu oraz gruz betonowy	2 766	4 687
Odpady asfaltowe	24 345	28 231
Tłuczeń torowy	11 750	5 080
Masy ziemne	600 000	23 300
Mieszane materiały budowlane	770	5 815
Razem	639 630	67 113
Całkowita masa wytworzonych materiałów	2 293 671	99 498
% wykorzystanych materiałów na potrzeby własne	28%	67%

Jednostka dominująca:

Materiał (t)	Rok zakończony	
	31.12.2018	31.12.2017
Odpady z betonu oraz gruz betonowy	40	1 071
Destrukt asfaltowy	3 300	60
Tłuczeń torowy	11 750	5 080
Masy ziemne	600 000	23 300
Razem	615 090	29 511
Całkowita masa wytworzonych materiałów	1 126 402	84 220
% wykorzystanych materiałów na potrzeby własne	55%	35%

Zużycie energii wewnątrz organizacji

GRI 103-1; GRI 103-2; GRI 103-3; GRI 302-1

Grupa stara się racjonalizować zużycie energii, które nie tylko ogranicza negatywne oddziaływanie na środowisko, ale również zmniejsza koszty operacyjne i środowiskowe. Grupa stara się wykorzystywać najnowsze technologie produkcyjne i racjonalnie wykorzystywać zasoby naturalne celem ograniczenia negatywnego wpływu na środowisko. Pracownicy uświadamiani są, dzięki wystosowanym apelom środowiskowym, o sposobach i korzyściach płynących z oszczędzania energii. W pomieszczeniach biurowych zainstalowano energooszczędne oświetlenie, maksymalnie wykorzystywane jest światło naturalne oraz wyłączane są urządzenia po okresie ich użytkowania. W wielu miejscach w biurach zawieszono informacje przypominające o potrzebie gaszenia światła, zaś przy drukarkach jest informacja o tym, aby drukować tylko wtedy, gdy jest taka potrzeba.

Poniżej zaprezentowano zużycie energii wewnątrz organizacji w Jednostce dominującej, AB Kauno Tiltai, PEUIM Sp. z o.o oraz Dalba Sp. z o.o. Pozostałe jednostki w 2018 oraz w 2017 roku nie prowadziły rejestru zużycia energii wewnątrz organizacji

Grupa:

Energia (GJ)	Rok zakończony	
	31.12.2018	31.12.2017
Energia ciepła (GJ)	3 582	4 498
Energia elektryczna (GJ)	9 125	12 050
Energia gazowa (GJ)	126 912	1 988
Energia ciepła (węgiel kamienny energetyczny)	358	0
Olej opałowy (GJ)	18 146	4 891
Olej napędowy (GJ)	187 510	113 924
Benzyna (GJ)	10 334	5 212
Gaz LPG (GJ)	364	152 403
Całkowite zużycie energii i paliw	356 332	294 965

Jednostka dominująca:

Energia (GJ)	Rok zakończony	
	31.12.2018	31.12.2017
Energia ciepła (ciepło w parze lub gorącej wodzie)	3 582	4 498
Energia elektryczna	1 346	1 953
Energia gazowa	bd	1 988
Energia ciepła (węgiel kamienny energetyczny)	358	0
Olej opałowy	3 935	4 891
Olej napędowy	92 512	86 611
Benzyna	8 637	5 212
Gaz LPG	218	156
Całkowite zużycie energii i paliw	110 588	105 309

Cała zużyta energia i paliwa pochodzą ze źródeł nieodnawialnych

Emisje substancji do powietrza

GRI 103-1; GRI 103-2; GRI 103-3

Specyfika działalności Grupy wyklucza całkowitą eliminację gazów cieplarnianych oraz utrudnia istotną redukcję wykorzystywania paliw i energii. Pomimo napotykanymi trudności podejmowane są działania ograniczające emisję substancji do powietrza

W celu zmniejszenia emisji zanieczyszczeń emitowanych przez kotłownię olejową Jednostka dominująca racjonalizuje eksploatację kotłowni olejowej zlokalizowanej we Wrocławiu przy ul. Lotniczej 100. W efekcie ilość pochodzących z niej zanieczyszczeń nie jest wielka i nie przekracza dopuszczalnych wartości.

W celu minimalizowania zanieczyszczeń atmosferycznych spowodowanych przez spaliny samochodowe Grupa wykorzystuje nowoczesne tabory samochodowe i katalizatory spalin. Ponadto ograniczana jest emisja spalin dzięki wymianie i modernizacji starych środków sprzętowych i transportowych na sprzęt bardziej ekonomiczny, o mniejszej pojemności silników, spełniający ostrzejsze normy dotyczące spalin.

W celu zmniejszenia zapylenia powietrza podczas przewozu materiałów sypkich, środki transportu przykrywane są dokładnie plandekami.

W przypadku jednostki z Grupy Kapitałowej, PEUiM Sp. z o.o., emisje dotyczą wytwórni mas bitumicznych. Mając na uwadze otoczenie wytwórni, wpływ emisji tych zanieczyszczeń na stan czystości powietrza w jej najbliższym otoczeniu, jest stosunkowo niewielki i w zasadzie nie stanowi o lokalnych warunkach aerosanitarnych tej części miasta. Oddziaływanie imisyjne emitorów i źródeł emisji instalacji eTOWER 2500 MARINI na poziomie terenu

również zamyka się w zakresie od 2% (w przypadku tlenu węgla i węglowodorów aromatycznych) do 20% (w przypadku dwutlenku azotu) wartości stężeń dopuszczalnych krótkookresowych i w zakresie od poniżej 1% (w przypadku wszystkich analizowanych zanieczyszczeń, za wyjątkiem dwutlenku siarki i dwutlenku azotu) do 3% (w przypadku dwutlenku azotu i dwutlenku siarki) wartości stężeń dopuszczalnych, średniorocznych. Oddziaływanie imisyjne na poziomie i w odległości najbliższej zabudowy mieszkalnej zamyka się całkowicie w obszarze wartości dopuszczalnych, stanowiąc od 1% (w przypadku tlenu węgla, węglowodorów alifatycznych i aromatycznych) do 46% (w przypadku dwutlenku azotu) obowiązujących normatywów krótkookresowych (odniesienia).

Ograniczenie oddziaływania produktów i usług na środowisko

GRI 413-2

Realizacja projektów budowlanych nierozzerwalnie związana jest z emisją hałasu. Grupa, wykorzystując na co dzień urządzenia mechaniczne, takie jak maszyny budowlane i środki transportu, ma wysoki wskaźnik zanieczyszczenia hałasem. Chcąc zminimalizować negatywne oddziaływanie tego zjawiska wdrożono wiele rozwiązań i narzędzi walki z tego typu zanieczyszczeniem środowiska przyrodniczego. Jednym ze sposobów ich minimalizacji są między innymi nasadzenia drzew, które nie tylko niwelują emisję hałasu, ale również chronią przed spalinami i pyłem. Dodatkowo wykorzystywane są maty wibracyjne i ekrany wyciszające, które skutecznie ograniczają emisję hałasu pochodzącego z użytkowania torów i rozjazdów.

Odpady

GRI 306-2

Grupa stara się do minimum ograniczać ilość wytwarzanych odpadów. Odpady, jeśli nie są wykorzystywane na potrzeby własne, są przekazywane wyłącznie podmiotom, które uzyskały zezwolenie właściwego organu na prowadzenie działalności w zakresie gospodarki odpadami. Prowadzony jest stały nadzór poprzez ewidencję ilościową i jakościową.

Poniżej zaprezentowano tabelę zbiorczą głównych odpadów wytworzonych w Grupie i Jednostce dominującej w 2018 roku w porównaniu do roku 2017 (t)

Grupa:

	Rok zakończony	
	31.12.2018	31.12.2017
Odpady inne niż niebezpieczne (t)	321 438	94 198
Odpady z betonu	22 568	11 014
Odpady innych materiałów ceramicznych	2	29
Asfalt inny	2 096	208
Żelazo , stal	133	119
Gleba, ziemia w tym kamienie	246 721	40 617
Tłuczeń torowy	38 533	37 124
Zmieszane odpady z budowy	11 174	5 040
Pozostałe	212	38
Odpady niebezpieczne (t)	4 551	328
Odpady drewna, szkła, tworzyw sztucznych	4 481	326
Pozostałe odpady:	70	2

	Rok zakończony	
	31.12.2018	31.12.2017
Metoda postępowania z odpadem		
Wykorzystane na własne potrzeby	7 496	67 113
Przekazanie uprawnionym podmiotom	122 844	
Przekazanie osobom fizycznym, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 10 listopada 2015 roku	195 651	27 413

Jednostka dominująca:

	Rok zakończony	
	31.12.2018	31.12.2017
Odpady inne niż niebezpieczne	301 549	83 882
Odpady z betonu	13 036	5 769
Zmieszane odpady betonu i gruzu	902	1
Odpady z drewna	120	0
Asfalt inny	2 096	208
Żelazo , stal	133	120
Gleba, ziemia w tym kamienie	246 721	40 617
Tłuczeń torowy	38 533	37 124
Pozostałe	141	163
Odpady niebezpieczne	4 483	330
Odpady drewna, szkła, tworzyw sztucznych	4 481	326
Pozostałe	2	4

Metoda postępowania z odpadem	Rok zakończony	
	31.12.2018	31.12.2017
Wykorzystane na własne potrzeby	0	29 511
Przekazanie uprawnionym podmiotom	110 382	
Przekazanie osobom fizycznym, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 10 listopada 2015 roku	195 651	

Pozostałe odpady zostały przekazane uprawnionym podmiotom (firmom mającym stosowne zezwolenia na odbiór odpadów) lub osobom fizycznym, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 10 listopada 2015 r. oraz z rozporządzeniem Ministerstwa Środowiska Republiki Litewskiej.

V. Obszar społeczny i pracowniczy

GRI 103-1; GRI 103-2; GRI 103-3; GRI 401-2

Grupa Trakcja zatrudnia ponad 2000 pracowników i należy do największych pracodawców w branży budowlanej w Polsce i na Litwie. W Jednostce dominującej wykonywanych jest ponad 20 zawodów, specyficznych dla branży kolejowej, drogowej i energetycznej, stąd dbałość o rozwój i utrzymanie kompetencji pracowniczych jest fundamentem polityki personalnej. Istotnymi czynnikami sukcesu są systemy motywacyjne, zachęcające pracowników do szukania dalszych udoskonaleń w działaniach operacyjnych i poprawy wyników na kontraktach budowlanych. Grupa zdaje sobie sprawę, że w branży budowlanej, w jakiej działa większość spółek z Grupy, czynnik ludzki jest czynnikiem zapewniającym przewagę konkurencyjną. Dlatego Grupa dąży do budowania trwałych relacji z pracownikami, oferując m.in. atrakcyjne wynagrodzenie, zróżnicowany system premiowy, odprawy emerytalne, nagrody jubileuszowe oraz szereg świadczeń dodatkowych takich jak np.: dofinansowanie rozwoju zawodowego poprzez dofinansowanie lekcji języków obcych tj. angielski, rosyjski, szwedzki czy łotewski, członkostwa w organizacjach branżowych takich jak np. Izba Inżynierów, bogaty pakiet medyczny, Pracowniczy Program Emerytalny, a także zwrot kosztów przejazdu, zakwaterowania, dodatków wynikających z powierzonych obowiązków oraz szereg innych świadczeń stałych i doraźnych. Ponadto prowadzone są prace budowlane w wielu branżach i w ten sposób Grupa daje szerokie możliwości rozwoju kompetencji w ramach jednej organizacji. W jednostce zależnej, AB Kauno Tiltai, ścieżka zawodowa każdego pracownika jest znormalizowana i opisana w normach ISO. Kompetencje pracowników, szczególnie w zawodach kolejowych i budowlanych, określają liczne przepisy krajowe, których spełnienie zapewnia system szkoleń i pouczeń okresowych funkcjonujących w firmie. Zarządy spółek z Grupy prowadzą stały dialog ze związkami zawodowymi działającymi w spółkach. Dobre relacje ze związkami zawodowymi mają swoje pozytywne odzwierciedlenie w skutecznej działalności socjalnej skierowanej do pracowników.

Dane dot. zatrudnienia zaprezentowane poniżej dotyczą wszystkich spółek z Grupy Trakcja poza spółkami mającymi siedzibę na Ukrainie

W spółkach z Grupy, w których są zatrudnieni pracownicy, funkcjonują regulaminy wynagradzania oraz regulaminy pracy. W Grupie wdrożono mechanizmy motywacyjne dedykowane wszystkim grupom pracowników, mające na celu wzrost efektywności pracy i racjonalizację kosztów zatrudnienia. W Jednostce dominującej ponadto została przyjęta Procedura przyznawania premii.

Struktura zatrudnienia

GRI 102-8; GRI 405-1

Struktura zatrudnienia na dzień bilansowy w Grupie i Jednostce dominującej:

	31.12.2018	31.12.2017
Kobiety	313	286
Mężczyźni	1 965	1 813
Suma	2 278	2 099

	31.12.2018	31.12.2017
Kobiety	196	174
Mężczyźni	1 036	896
Suma	1 232	1 070

Łączna liczba pracowników z podziałem na wiek w Grupie i Jednostce dominującej:

Grupa:

	31.12.2018	31.12.2017
< 30 lat	397	343
30-50 lat	1 195	1 102
> 50 lat	686	654
Suma	2 278	2 099

Jednostka dominująca:

	31.12.2018	31.12.2017
< 30 lat	281	225
30-50 lat	646	569
> 50 lat	305	276
Suma	1 232	1 070

Łączna liczba pracowników według rodzaju podpisanej umowy w Grupie i Jednostce dominującej:

kategoria	Płeć	31.12.2018			31.12.2017		
		< 30 lat	30 - 50 lat	> 50 lat	< 30 lat	30 - 50 lat	> 50 lat
umowa o pracę	Kobieta	67	188	58	62	161	63
	Mężczyzna	330	1 007	628	281	942	590
umowy cywilno-prawne	Kobieta	4	3	12	7	9	5
	Mężczyzna	1	17	10	4	53	11
smozatrudnienie	Kobieta	0	0	0	0	0	0
	Mężczyzna	0	0	0	0	0	0

Jednostka dominująca:

kategoria	Płeć	31.12.2018			31.12.2017		
		< 30 lat	30 - 50 lat	> 50 lat	< 30 lat	30 - 50 lat	> 50 lat
umowa o pracę	Kobieta	54	110	32	45	95	34
	Mężczyzna	227	536	273	180	474	242
umowy cywilno-prawne	Kobieta	4	2	12	5	8	4
	Mężczyzna	0	4	10	3	13	11

Najliczniejszą grupą wiekową w Grupie są pracownicy w wieku 30-50 lat, stanowiąc ponad 50% wszystkich zatrudnionych. Druga najliczniejsza grupa to pracownicy w wieku powyżej 50 lat. Większość zatrudnionych osób to mężczyźni. Najwięcej spośród osób zatrudnionych w Grupie pracuje na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony, na pełen etat. Pracownicy zatrudnieni są w Polsce, na Litwie, Szwecji, Bułgarii oraz na Ukrainie.

Udział kobiet w strukturze zatrudnienia odzwierciedla specyfikę branży budowlanej.

Łączna liczba pracowników z podziałem na typ umowy i płeć w Grupie i Jednostce dominującej:

Grupa:

kategoria	Płeć	31.12.2018	31.12.2017
		Umowa na czas nieokreślony	Kobieta
	Mężczyzna	1 781	1 579
Umowa na czas określony	Kobieta	44	43
	Mężczyzna	184	234
		31.12.2018	31.12.2017
Pełny wymiar czasu pracy	Kobieta	303	279
	Mężczyzna	1 955	1 804
Niepełny wymiar czasu pracy	Kobieta	10	7
	Mężczyzna	10	9

Jednostka dominująca:

		31.12.2018	31.12.2017
		Umowa na czas nieokreślony	Kobieta
	Mężczyzna	892	720
Umowa na czas określony	Kobieta	34	34
	Mężczyzna	144	176
		31.12.2018	31.12.2017
Pełny wymiar czasu pracy	Kobieta	190	172
	Mężczyzna	1 032	892
Niepełny wymiar czasu pracy	Kobieta	6	2
	Mężczyzna	4	4

Celem Grupy jest zapewnienie stabilizacji zatrudnienia swoim pracownikom, poprzez oferowanie umowy o pracę w pełnym wymiarze etatu oraz ograniczanie okresu zatrudnienia w oparciu o umowy terminowe.

Pracownicy wg. kategorii zatrudnienia i wieku z podziałem na płeć w ujęciu wartościowym i procentowym:

Kategoria	Płeć	31.12.2018			31.12.2017		
		< 30 lat	30 - 50 lat	> 50 lat	< 30 lat	30 - 50 lat	> 50 lat
Zarząd	Kobieta	0	0	0	0	0	0
	Mężczyzna	0	2	2	0	3	2
wyższa kadra kierownicza	Kobieta	0	16	5	0	13	5
	Mężczyzna	0	43	27	0	43	21
pozostała kadra kierownicza	Kobieta	5	21	9	0	17	9
	Mężczyzna	14	135	34	17	155	42
nierobotnicze	Kobieta	61	150	43	61	130	49
	Mężczyzna	96	194	106	69	178	63
robotnicze	Kobieta	1	1	1	1	2	1
	Mężczyzna	220	608	485	195	563	461
Razem		397	1 170	712	343	1 104	653

W kategorii Zarząd zaprezentowano Zarząd Jednostki dominującej. Zarządy spółek zależnych prezentowane są w pozycji wyższa kadra kierownicza.

	31.12.2018			31.12.2017		
	< 30 lat	30 - 50 lat	> 50 lat	< 30 lat	30 - 50 lat	> 50 lat
Zarząd	0%	50%	50%	0%	60%	40%
wyższa kadra kierownicza	0%	65%	35%	0%	68%	32%
pozostała kadra kierownicza	9%	72%	20%	7%	72%	21%
nierobotnicze	24%	53%	23%	24%	56%	20%
robotnicze	17%	46%	37%	16%	46%	38%

Jednostka dominująca:

kategoria	Płeć	31.12.2018			31.12.2017		
		< 30 lat	30 - 50 lat	> 50 lat	< 30 lat	30 - 50 lat	> 50 lat
Zarząd	Kobieta	0	0	0	0	0	0
	Mężczyzna	0	2	2	0	3	2
wyższa kadra kierownicza	Kobieta	0	8	4	0	6	4
	Mężczyzna	0	31	17	0	30	12
pozostała kadra kierownicza	Kobieta	5	15	5	0	12	6
	Mężczyzna	13	106	23	16	128	30
nierobotnicze	Kobieta	49	87	22	45	76	24
	Mężczyzna	70	103	32	57	59	17
robotnicze	Kobieta	0	0	1	0	1	1
	Mężczyzna	144	294	199	107	254	180
Razem		281	646	305	225	569	276

	31.12.2018			31.12.2017		
	< 30 lat	30 - 50 lat	> 50 lat	< 30 lat	30 - 50 lat	> 50 lat
Zarząd	0%	50%	50%	0%	60%	40%
wyższa kadra kierownicza	0%	65%	35%	0%	69%	31%
pozostała kadra kierownicza	11%	72%	17%	8%	73%	19%
nierobotnicze	33%	52%	15%	37%	49%	15%
robotnicze	23%	46%	31%	20%	47%	33%

Różnorodność w organach zarządczych:

	31.12.2018		31.12.2017	
	Zarząd	Rada Nadzorcza	Zarząd	Rada Nadzorcza
30-50 lat	50%	43%	60%	43%
> 50 lat	50%	57%	40%	57%

Dotyczy Rady Nadzorczej Jednostki dominującej. W skład Rady Nadzorczej w 2018 i 2017 roku wchodził wyłącznie mężczyźni, w tym 3 obcokrajowców

Relacje wynagrodzeń

GRI 103-1; GRI 103-2; GRI 103-3; GRI 405-2

Relacja średniego wynagrodzenia kobiety do średniego wynagrodzenia mężczyzny w podziale na kategorie zatrudnienia w Grupie i Jednostce dominującej:

Grupa:

	31.12.2018	31.12.2017
Zarząd	nd	nd
Wyższa kadra kierownicza	90%	65%
Pozostała kadra kierownicza	86%	64%
Stanowiska nierobotnicze	83%	84%
Stanowiska robotnicze	78%	82%

Jednostka dominująca:

	31.12.2018	31.12.2017
Zarząd	nd	nd
Wyższa kadra kierownicza	107%	105%
Pozostała kadra kierownicza	86%	93%
Stanowiska nierobotnicze	89%	103%
Stanowiska robotnicze	87%	98%

Pominięto kategorię, w której skład wchodzi tylko mężczyźni

W spółce AB Kauno Tiltai funkcjonuje polityka „Opis nadzoru nad aplikacjami adekwatnymi do polityki równych praw”, która zapewnia przejrzyste wskazówki, jak należy zapewnić równe prawa w spółce. Spółka zapewnia, że wszyscy kandydaci do pracy lub obecni pracownicy są traktowani jednakowo, niezależnie od okoliczności.

Mimo że wskaźniki pokazują, że mężczyźni zarabiają więcej w Grupie od kobiet, Grupa zapewnia równe wynagrodzenie za taką samą pracę, a rozbieżności wynikają tylko z różnych obowiązków i obciążenia pracą.

Rotacja pracowników

GRI 401-1

Wzrost poziomu rotacji pracowników w 2018 roku związany był z prowadzonym przez Jednostkę dominującą procesem restrukturyzacji oraz zmianami na polskim rynku pracy, przejawiającymi się głównie dalszym spadkiem poziomu bezrobocia. Mając na uwadze planowaną ekspansję działalności, w 2018 roku Jednostka dominująca prowadziła aktywne działania na rzecz pozyskania nowych pracowników.

Spółka z Grupy AB Kauno Tiltai aktywnie poszukuje nowych pracowników poprzez organizację projektu „Akademija kaunotiltai”, który jest organizowany wspólnie z wiodącymi instytucjami edukacyjnymi: Vilnius Gedimino technikos university i Kauno technikos kolegija oraz instytut Baltijos pažangią technologiją. Organizowane są liczne spotkania z udziałem studentów, a także uczniów w dni pracy zawodowej, targi edukacyjne, festiwale niekomercyjne, w których firma popularyzuje zawód inżyniera. Wśród tych inicjatyw jest także program telewizyjny o nazwie „Įdomioji inžinerija” („Fascynująca Inżynieria”).

Nowi pracownicy z podziałem na wiek i płeć oraz % udziału w danej kategorii w Grupie i Jednostce dominującej:

Grupa:

	Rok zakończony			
	31.12.2018		31.12.2017	
	liczba	udział %	liczba	udział %
< 30 lat	248	62%	289	84%
30-50 lat	300	25%	340	31%
> 50 lat	116	17%	131	20%
Suma	664	29%	760	36%

	Rok zakończony			
	31.12.2018		31.12.2017	
	liczba	udział %	liczba	udział %
Kobiety	65	21%	82	29%
Mężczyźni	599	30%	678	37%
Suma	664	29%	760	36%

Jednostka dominująca:

	Rok zakończony			
	31.12.2018		31.12.2017	
	liczba	udział %	liczba	udział %
< 30 lat	130	46%	143	64%
30-50 lat	165	26%	154	27%
> 50 lat	42	14%	37	13%
Suma	337	27%	334	31%

	Rok zakończony			
	31.12.2018		31.12.2017	
	liczba	udział %	liczba	udział %
Kobiety	49	25%	53	30%
Mężczyźni	288	28%	281	31%
Suma	337	27%	334	31%

Odejścia pracowników z podziałem na wiek i płeć oraz % udziału w danej kategorii w Grupie i Jednostce dominującej:

Grupa:

	Rok zakończony			
	31.12.2018		31.12.2017	
	liczba	udział %	liczba	udział %
< 30 lat	144	36%	175	51%
30-50 lat	206	17%	251	23%
> 50 lat	140	20%	135	21%
Suma	490	22%	561	27%

	Rok zakończony			
	31.12.2018		31.12.2017	
	liczba	udział %	liczba	udział %
Kobiety	38	12%	31	11%
Mężczyźni	452	23%	530	29%
Suma	490	22%	561	27%

Jednostka dominująca:

	Rok zakończony			
	31.12.2018		31.12.2017	
	liczba	udział %	liczba	udział %
< 30 lat	47	17%	45	25%
30-50 lat	81	13%	99	54%
> 50 lat	49	16%	38	21%
Suma	177	14%	182	17%

	Rok zakończony			
	31.12.2018		31.12.2017	
	liczba	udział %	liczba	udział %
Kobiety	27	14%	17	10%
Mężczyźni	150	14%	165	91%
Suma	177	14%	182	17%

Po roku 2017, który był okresem silnego wzrostu inwestycji infrastrukturalnych w Polsce., sytuacja w Grupie się ustabilizowała. Jednocześnie Grupa sprawnie uzupełniała bieżące potrzeby kadrowe jak również skutecznie pozyskiwała personel w celu rozwoju nowych kompetencji Grupy.

Szkolenia

GRI 103-1; GRI 103-2; GRI 103-3; GRI 404-1

Grupa dba o rozwój kadry poprzez szkolenia, a także poprzez udzielanie wsparcia w dokształcaniu na uczelniach wyższych. W 2018 i 2017 roku pracownicy Grupy uczestniczyli w ponad 11 tysiącach godzin szkoleniowych. Liczba godzin szkoleniowych była na ustabilizowanym poziomie.

Liczba godzin szkoleniowych z podziałem na kategorię zatrudnienia i płeć:

Grupa:

	Rok zakończony			
	31.12.2018		31.12.2017	
	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety
Zarząd	0	40	0	0
Wyższa kadra kierownicza	312	1228	147	136
Pozostała kadra kierownicza	172	594	128	2 296
Stanowiska nierobotnicze	742	1370	398	816
Stanowiska robotnicze	0	6951	0	7 325
Łączna liczba godzin szkoleniowych	1 226	10 183	673	10 573

Jednostka dominująca:

	Rok zakończony			
	2018		2017	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
Zarząd	0	40	0	0
Wyższa kadra kierownicza	192	1 200	16	40
Pozostała kadra kierownicza	160	488	16	1 800
Stanowiska nierobotnicze	576	967	160	216
Stanowiska robotnicze	0	6 032	0	5 792
Łączna liczba godzin szkoleniowych	928	8 727	192	7 848

Średnia liczba godzin szkoleniowych z podziałem na kategorię zatrudnienia i płeć w Grupie i Jednostce dominującej:

Grupa:

	Rok zakończony			
	31.12.2018		31.12.2017	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
Zarząd	nd	10,0	nd	0,0
Wyższa kadra kierownicza	14,9	17,5	8,2	2,1
Pozostała kadra kierownicza	4,9	3,2	5,3	10,6
Stanowiska nierobotnicze	2,9	3,5	1,7	2,6
Stanowiska robotnicze	0,0	5,3	0,0	6,0
Łączna średnia liczba godzin szkoleniowych	3,9	5,2	2,4	5,8

Jednostka dominująca:

	Rok zakończony			
	31.12.2018		31.12.2017	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
Zarząd	nd	10,0	nd	0,0
Wyższa kadra kierownicza	16,0	25,0	1,6	1,0
Pozostała kadra kierownicza	6,4	3,4	0,9	10,3
Stanowiska nierobotnicze	3,6	4,7	1,1	1,6
Stanowiska robotnicze	0,0	9,5	0,0	10,7
Łączna średnia liczba godzin szkoleniowych	4,7	8,4	1,1	8,8

Ryzyka związane z obszarem pracowniczym

Grupa dąży do identyfikacji i wdrażania działań prewencyjnych także w obszarze pracowniczym. Do najważniejszych rodzajów ryzyk związanych z obszarem pracowniczym należą:

- ryzyko utraty pracowników wskutek:
 - nierynkowych warunków zatrudnienia,
 - braku systemów motywacyjnych,
 - nieodpowiednich warunków pracy,
 - zorganizowanego przejścia przez innych pracodawców.

Jednym z działań prewencyjnym było wdrożenie nowego regulaminu wynagrodzenia w Jednostce dominującej promującego pracę zespołową nakierowaną na wspólne osiąganie realnych celów i powiązanych z nimi premii, których wysokość była ustalana w oparciu o rodzaj zadania. Wypracowanie premii zakłada stałą współpracę ze szczeblem nadzorującym, również zainteresowanym wypracowaniem celów przez podległe zespoły. Wprowadzono kilka rodzajów premii pozwalających na osiąganie celów, krótko, średnio i długoterminowych. Grupa na bieżąco śledzi aktualne stawki wynagrodzeń, co pozwala na utrzymanie atrakcyjnej oferty płacowej. Grupa ponadto stara się systematycznie monitorować i kontrolować potrzeby szkoleniowe niezbędne na poszczególnym stanowisku.

Jednostka dominująca zmniejsza ryzyko braku nowej kadry poprzez powołanie w 2017 roku nowej komórki odpowiedzialnej za rekrutację.

Bezpieczeństwo i Higiena Pracy

GRI 103-1; GRI 103-2; GRI 103-3; GRI 102-12

Grupa zidentyfikowała dwa podstawowe ryzyka związane z obszarem bezpieczeństwa i higieny pracy:

- ryzyko związane z wystąpieniem wypadków przy pracy;
- ryzyko związane z wystąpieniem chorób zawodowych.

Grupa przykłada dużą wagę do utrzymania wysokiego poziomu bezpieczeństwa pracy, ochrony zdrowia pracowników, zapewnienia im właściwych warunków socjalnych oraz przestrzegania przepisów prawnych obowiązujących w tym zakresie. Grupa zarządza ryzykiem związanym z obszarem BHP poprzez poniżej opisane polityki.

W Grupie w niektórych spółkach organizowane są kontrole zdrowotne oraz darmowe szczepienia dla pracowników.

W Jednostce dominującej oraz w spółkach z Grupy, AB Kauno Tiltai a także Bahn Technik Wrocław Sp. z o.o., został wdrożony system zarządzania bezpieczeństwem pracy zgodny z PN-N-18001 (OHSAS). Sprawnie działający system umożliwia m.in.:

- zapobieganie urazom pracowników i związanymi z tym stratami,
- eliminowanie chorób zawodowych,
- minimalizowanie absencji chorobowej,
- zaangażowanie pracowników do działań w zakresie BHP,
- zwiększenie wydajności i jakości pracy.

Systemy te są poddawane regularnej kontroli. Aby osiągnąć cel, jakim jest wysoka kultura bezpieczeństwa, w niektórych jednostkach z Grupy działa Komisja BHP, składająca się z przedstawicieli pracowników i pracodawcy.

Do jej podstawowych zadań należą:

- dokonywanie przeglądu warunków pracy,
- dokonywanie okresowej oceny stanu bezpieczeństwa i higieny pracy,
- opiniowanie podejmowanych przez pracodawcę środków zapobiegających wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym,
- formułowanie wniosków dotyczących poprawy warunków pracy.

W Grupie regulacje dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy są ponadto zapisane w regulaminach pracy poszczególnych spółek.

Ponadto w spółce z Grupy, AB Kauno tiltai, zostały opracowane następujące procedury dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy:

- Identyfikacja zagrożeń, ocena ryzyka i zarządzanie ryzykiem,
- Organizacja bezpieczeństwa i higieny pracy.

Działania prewencyjne w zakresie BHP

Istniejąca w Jednostce dominującej od 2012 roku „Polityka zarządzania bezpieczeństwem pracy” pozwala na kompleksowe gromadzenie informacji nie tylko na temat wypadków, ale również zagrożeń potencjalnie wypadkowych. Identyfikacja zagrożeń wykorzystywana jest przy planowaniu potrzeb szkoleniowych, wdrażaniu działań naprawczych i prewencyjnych. W procesie tym dużą rolę odgrywają koordynatorzy ds. BHP, którzy wspierają kadrę kierowniczą kontraktów i realizują zadania służby BHP.

W ramach działań prewencyjnych opracowany został w Jednostce dominującej w 2016 roku „Dekalog zasad”, który w prosty i czytelny sposób przypomina pracownikom zasady, o których należy pamiętać przed przystąpieniem do prac. W 2017 roku zasady Dekalogu zostały przeniesione na banery, które stały się elementem oznakowania placu budowy. Dla osób wizytujących budowy została opracowana „Broszura informacyjna”, w której zawarto między innymi zasady poruszania się po terenie budowy, określono czynności zabronione oraz obowiązkowe środki ochrony. Każda nowa osoba lub firma wchodząca na teren inwestycji musi być zgłoszona kierownikowi budowy oraz koordynatorowi ds. BHP i zostać zapoznana z zagrożeniami.

Dla usystematyzowania działań Jednostka dominująca opracowała również „Długoterminowy plan działania służby BHP”, w którym zapisano cele, wizję oraz misję BHP, a także określono sposoby ich realizacji. Wizją Spółki jest poszukiwanie możliwości rozwoju prowadzących do osiągnięcia certyfikatu „Bezpieczna firma”, co przejawia się we „wspieraniu pracowników w budowaniu bezpiecznej firmy, która potrafi przyciągać, rozwijać, stymulować i zatrzymywać wyjątkowych ludzi”.

W roku 2016 Jednostka dominująca przystąpiła do Europejskiej Federacji Firm Wykonawczych z branży budownictwa kolejowego (EFRTC). EFRTC zajmuje się bezpieczeństwem podczas prac prowadzonych na terenie kolejowym.

Dzięki dofinansowaniu uzyskanemu z PZU w 2017 roku Trakcja PRKiI zakupiła i wyposażyła największe swoje kontrakty w urządzenia do resuscytacji tzw. defibrylatory. Na wszystkich budowach przeprowadzono cykl szkoleń z zasad ich stosowania oraz pierwszej pomocy przedlekarskiej.

Specjalnej analizie poddano stosowane w Trakcji PRKiI środki ochrony indywidualnej. Analiza ta miała na celu nie tylko ocenienie czy środki te sprawdzają się w warunkach pracy, ale także czy są dostosowane do potrzeb pracowników, specyfiki prac oraz czy spełniają wymagania norm. Wyniki analizy służą jako wytyczne przy planowaniu zakupów.

Ze względu na ciągłe podnoszenie kultury bezpieczeństwa w Jednostce dominującej oraz zmieniające się warunki przetargowe w 2017 roku zakupiono dwa systemy wczesnego ostrzegania tzw. Systemy ASO. Są to radiowe systemy ostrzegania i służą do ostrzegania pracowników torowych za pomocą sygnału akustycznego i optycznego przed nadjeżdżającym pociągiem. Dużą zaletą systemów jest fakt, że uruchamiane są automatycznie przez pojazd kolejowy zbliżający się do miejsca robót po torze czynnym. Systemy zapewniają wysoki poziom bezpieczeństwa pracujących pracowników w szczególności podczas prowadzenia ruchu pojazdów po torze czynnym z prędkością $V > 100$ km/h.

W Jednostce dominującej zostały wdrożone dwa systemy zarządzania bardzo istotne z punktu widzenia bezpieczeństwa kolejowego:

System Zarządzania Bezpieczeństwem (SMS – Safety Management System). Ze względu na to, że Jednostka dominująca posiada status przewoźnika kolejowego, zostały przyjęte i wdrożone odpowiednie procedury i środki w celu bezpiecznego przewozu różnych towarów koleją. Wszystkie przyjęte w SMS rozwiązania mają zapewnić zdolność do stałej identyfikacji zagrożeń we wszystkich obszarach związanych z transportem kolejowym, także tych wynikających ze współpracy z innymi podmiotami rynku kolejowego i dostawcami usług. Procedury SMS zapewniają z jednej strony wdrażanie środków kontroli ryzyka, z drugiej zaś umożliwiają monitorowanie efektywności stosowanych rozwiązań (m.in. poprzez system audytów i kontroli wewnętrznych w zakresie SMS). Procedury SMS budowane są zgodnie z kryteriami zawartymi w rozporządzeniu Komisji Europejskiej nr 1158/2010 oraz rozporządzenia Ministra Transportu z dnia 19 marca 2007 roku w sprawie systemu zarządzania bezpieczeństwem. Procedury definiują:

- kontrolę ryzyka,
- podział obowiązków i zapewnienie kontroli przez kierownictwo na różnych poziomach,
- zarządzanie kompetencjami pracowników,
- audyty i kontrole wewnętrzne,
- sposób zgłaszania i badania zdarzeń kolejowych.

System Zarządzania Utrzymaniem (MMS – Maintenance Management System). Jest to system dobrowolnie wprowadzony przez Spółkę. Obejmuje on procedury i instrukcje ukierunkowane na minimalizację ryzyka związanego z utrzymaniem wagonów towarowych w celu zapewnienia ich bezpiecznego poruszania się.

Deklaracja kultury bezpieczeństwa

W 2016 roku Jednostka dominująca podpisała deklarację kultury bezpieczeństwa. Inicjatorem tego projektu jest Urząd Transportu Kolejowego. Głównym założeniem deklaracji jest wdrażanie zasad kultury bezpieczeństwa w transporcie kolejowym oraz zachęcanie przedsiębiorców sektora kolejowego do poprawy bezpieczeństwa jako wartości nadrzędnej. Podpisując ten dokument Spółka zadeklarowała m.in.:

- postrzeganie bezpieczeństwa jako wartości nadrzędnej dla pracowników i organizacji,
- akceptowanie standardów bezpieczeństwa i zintegrowanie ich z codzienną działalnością,
- odchodzenie od przypisywania winy,
- rejestrowanie i analizowanie zaistniałych zdarzeń,

- zgłaszanie wszelkiego rodzaju nieprawidłowości i błędów,
- ciągłe doskonalenie systemów zarządzania poprzez wdrażanie działań korygujących i zapobiegawczych,
- zero tolerancji dla naruszeń przepisów prawa oraz procedur wewnętrznych.

Szkolenia z zakresu BHP

W Jednostce dominującej ze względu na specyfikę wykonywanych prac, pracownicy fizyczni podlegają corocznym szkoleniom okresowym z zakresu BHP. Kadra inżynierska i kierownicza odbywa szkolenie co pięć lat, a pracownicy na stanowiskach administracyjnych – co sześć lat.

Grupa stara się w czasie szkoleń pokazywać pracownikowi, jak bezpieczne zachowanie w pracy wpływa na poprawę warunków i sposób pracy. Grupa dąży do poprawy świadomości bezpieczeństwa wśród pracowników

Proces edukacyjno-prewencyjny realizowany jest w Grupie również poprzez szereg działań, tj.:

- szkolenia z zakresu udzielania pierwszej pomocy,
- szkolenia doskonalące, dedykowane kadry kierowniczej,
- jednolite oznakowanie budów oraz ich wyposażenie w banery i tablice BHP,
- identyfikację miejsc wymagających zachowania szczególnej ostrożności,
- wprowadzenie nowego modelu odzieży roboczej o podwyższonej widzialności oraz odporności na warunki atmosferyczne i ciepłochłonności,
- utworzenie zakładki w Intranecie Spółki poświęconej zagadnieniom związanym z bezpieczeństwem pracy,
- narady i spotkania kadry kierowniczej, podczas których omawiane są m.in. potrzeby związane z udoskonalaniem stanowisk pracy oraz stanu BHP,
- broszury i artykuły poświęcone tematyce BHP.

Forum Liderów Bezpiecznej Pracy

Mając na uwadze potrzebę budowania zdrowych i bezpiecznych miejsc pracy, Jednostka dominująca w 2017 roku uzyskała Kartę Lidera Bezpiecznej Pracy, wydawaną przez Centralny Instytut Ochrony Pracy - Państwowy Instytut Badawczy (CIOP-PIB). W 1998 r. CIOP-PIB powołał Forum Liderów Bezpiecznej Pracy, którego celem jest budowanie partnerskich kontaktów pomiędzy jego członkami, a także pracodawcami i pracownikami, którzy w kształtowaniu warunków pracy wykorzystują osiągnięcia nauki i techniki, w szczególności opracowane przez CIOP-PIB. Do ważnych zadań Forum należy również prowadzenie działań na rzecz wdrażania i upowszechniania rezultatów programu wieloletniego „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy” oraz innych programów koordynowanych przez CIOP-PIB, a także realizowanie projektów badawczych, celowych itp.

Kampania „Widoczny - bezpieczny”

Rozumiejąc potrzebę bezpieczeństwa nie tylko pracowników, ale także osób poruszających się w pobliżu inwestycji, w roku 2017 została zapoczątkowana w Jednostce dominującej kampania pt. „Widoczny - bezpieczny”, która kontynuowana była również w roku 2018. Kampania skierowana jest do dzieci szkół podstawowych znajdujących się w pobliżu miejsc realizacji kontraktów. Podczas spotkań dzieci informowane są o zasadach poruszania się w pobliżu placu budowy, zapoznają się z maszynami i sprzętem wykorzystywanym podczas prac oraz o znaczeniu stosowania odbłasków, które poprzez lepszą widoczność, zwiększają ich bezpieczeństwo. Spotkania cieszą się dużym zainteresowaniem ze strony dzieci, dyrekcji szkół oraz mediów lokalnych.

Dzień bezpieczeństwa

W ramach doskonalenia zawodowego w listopadzie 2017r. zorganizowano w Jednostce dominującej pokazy i ćwiczenia z prac na wysokości, które nazwaliśmy „Dniem bezpieczeństwa”. Pokazy te były zwiastunem szkoleń, które w roku 2018 odbywały się na budowach oraz kampanii pt. „Bezpiecznie na wysokości”. Przy udziale specjalistów pracownicy przeszli szkolenie z zasad wykorzystywania sprzętu ochronnego, bezpiecznego sposobu wykonywania prac na wysokości oraz postępowania w razie wypadku i konieczności udzielenia pomocy poszkodowanemu na wysokości. Szkolenia obejmują również część praktyczną polegającą na sprawdzeniu umiejętności pracowników spółki.

Zakup defibrylatorów

Po zakupie defibrylatorów w roku 2018 Jednostka dominująca przystąpiła do Programu „Ratuj z sercem” inaczej zwany „Mapą AED”, który wspierany jest przez POLKARD oraz Ministerstwo Zdrowia i Opieki Społecznej. Jest to program powszechnego dostępu do defibrylacji, którego celem jest odnalezienie istniejących w Polsce defibrylatorów i umieszczenie ich na jednej mapie. Z uwagi na fakt, że inwestycje realizowane przez Spółkę obejmują obszar całego kraju, uznano, że przystąpienie do Programu i udostępnienie defibrylatorów pomoże nie tylko pracownikom, ale społeczności lokalnej, zwłaszcza wsi i małych miasteczek, gdzie nie ma dostępu do tego typu urządzeń.

Wypadki przy pracy

GRI 403-2

Poniżej zostało przedstawione zestawienie prezentujące rodzaj urazów oraz wskaźników urazów, chorób zawodowych, dni straconych i nieobecności w pracy oraz wypadków śmiertelnych związanych z pracą z podziałem na płeć dla Grupy i Jednostki dominującej. Wypadki miały miejsce na terenie Polski i Litwy.

Grupa:

	Rok zakończony			
	31.12.2018		31.12.2017	
	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety
Liczba wypadków	30	0	28	0
Wskaźnik wypadkowości (liczba wypadków x 1000 przez średnie zatrudnienie)	15,3	0,0	15,4	0,0
Liczba niezdolności do pracy związanych z wypadkami przy pracy	1 245	0	1197	0
Liczba dni absencji powypadkowej przypadającej na 1 wypadek	41,5	nd	42,75	nd
wypaki śmiertelne	0	0	0	0
wypadki ciężkie	0	0	0	0
wypadki pozostałe	30	0	28	0
Liczba stwierdzonych chorób zawodowych	4	0	3	0

Jednostka dominująca:

	Rok zakończony			
	2018		2017	
	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety
Liczba wypadków	16	0	15	0
Wskaźnik wypadkowości (liczba wypadków x 1000 przez średnie zatrudnienie)	12,99	0	14,02	0
Liczba niezdolności do pracy związanych z wypadkami przy pracy	838	0	966	0
Liczba dni absencji powypadkowej przypadającej na 1 wypadek	52	0	64	0
wypaki śmiertelne	0	0	0	0
wypadki ciężkie	0	0	0	0
wypadki pozostałe	16	0	15	0
Liczba stwierdzonych chorób zawodowych	0	0	0	0

Wpływ na społeczność lokalną

GRI 413-2; GRI 103-1; GRI 103-2; GRI 103-3

Kierownictwo kontraktów jest najbliższej inwestycji i to do niego, w pierwszej kolejności, zgłaszane są wszelkie problemy czy incydenty, które ma obowiązek podjąć działania naprawcze.

W tym roku w Jednostce dominującej nie zarejestrowano żadnych konfliktów na tle społecznym, które skutkowałyby wstrzymaniem prac budowlanych.

Podczas wykonywania projektów Grupa wykorzystuje rozwiązania zapewniające efektywne prowadzenie działalności przy jednoczesnym niezakłócaniu funkcjonowania społeczności lokalnej, m.in. poprzez:

- nadzór koordynatorów BHP, kontrolujących przebieg codziennych prac i wykonywanych czynności zgodnie z zasadami bezpieczeństwa, prowadzenie szkoleń z procedur obowiązujących w zakresie ochrony środowiska, zasad postępowania w przypadku awarii
- bieżącą kontrolę techniczną i terminowe przeglądy sprzętu budowlanego,
- umieszczane na terenie zaplecza budowy absorbentów, obok parkujących samochodów, maszyn oraz urządzeń technicznych pozwalających doraźnie przeciwdziałać wyciekom szkodliwych cieczy, np. oleju silnikowego czy płynu hydraulicznego składowane są na odpowiednio oznaczonych i utwardzonych placach składowania odpadów „niebezpiecznych”, powstałe w wyniku prowadzonych prac budowlanych,
- prowadzenie robót naziemnych w pobliżu drzew lub krzewów, albo ich zespołów, wyłącznie w zgodzie z lokalnym otoczeniem
- przechowywane odpadów małogabarytowych w opisanych pojemnikach, które dodatkowo zapobiegają powstaniu zanieczyszczeń środowiskowych
- odpady niebezpieczne przechowywane są w pojemnikach umieszczonych na specjalnie utwardzonych placach składowych, wydzielonych na terenie budowy lub na terenach specjalnie dzierżawionych na ten cel
- zabezpieczenie pojemników i placów składowania przed dostępem osób postronnych i zwierząt
- optymalne wykorzystanie surowców i materiałów oraz minimalizacja powstałych odpadów (tłuczeń po oczyszczeniu i przesianiu trafia do ponownej zabudowy, kruszony beton wykorzystywany jest do podbudowy dróg technicznych)

- stosowanie mat ochronnych celem uniknięcia zniszczeń pni drzew przez sprzęt budowlany, natomiast w przypadku napraw ewentualnych zniszczeń drzewostanu prowadzone są nasadzenia kompensacyjne
- minimalizowanie hałasu po przez prowadzenie prac w ciągu dnia,
- budowę dróg tymczasowych w takich miejscach by minimalizować powstałe uciążliwości z punktu widzenia uczestników dróg oraz okolicznych mieszkańców

Wykonywane prace na każdym etapie są monitorowane przez ekspertów środowiskowych z różnych dziedzin oraz inwestora, którzy na bieżąco monitorują sytuację, wydają zalecenia, wnioski, udzielają rekomendacji.

Grupa jest podmiotem o wysokim znaczeniu w zapewnieniu odpowiednich warunków technicznych prowadzenia ruchu kolejowego, modernizacji i budowy linii kolejowych a także budowy dróg w Polsce i na Litwie.

Grupa jest wrażliwa na potrzeby lokalnych społeczności. Wysoka jakość realizowanych robót i dotrzymywanie zobowiązań stanowią naczelną zasadę budowania relacji Grupy z Klientami. Każdemu Klientowi Grupa gwarantuje współpracę w oparciu o wartości takie jak: profesjonalizm, odpowiedzialność, sprawne zarządzanie, szacunek, pracowników, partnerów biznesowych, konkurencji, społeczności lokalnych i środowiska. Rozpoczęcie każdej budowy poprzedza dokładne rozpoznanie uwarunkowań na danym terenie i zbudowanie pozytywnych relacji przekładających się na sprawne prowadzenie prac. Prowadzone prace budowlane powodują jednak często wzmożony ruch pojazdów, kurz i hałas. Grupa zdaje sobie sprawę, że realizowane przez nią kontrakty generują, poza korzyściami, również pewne niedogodności dla społeczności lokalnych. W czasie realizacji kontraktów kolejowych dochodzi do zamykania przejazdów kolejowych, zmian w rozkładzie jazdy pociągów oraz czasowej likwidacji niektórych połączeń. Natomiast w czasie prowadzenia wszelkich prac drogowych konieczne jest wprowadzenie objazdów oraz innych utrudnień powodujących nierzadko wydłużenie drogi do pracy czy szkoły. Wszystkie te zmiany w istotny sposób wpływają na życie okolicznych mieszkańców. Grupa stara się pozytywnie reagować na sygnały władz i mieszkańców i wdrażać rozwiązania organizacyjne minimalizujące utrudnienia dla mieszkańców. Niedogodności związane z prowadzeniem prac, są jednym z tematów rady budowy – cyklicznego spotkania z inwestorem, organizowanego na każdym kontrakcie. Spotkania te są zazwyczaj organizowane raz w tygodniu z udziałem inwestora i inżyniera nadzoru. W ich trakcie analizuje się sygnały zgłaszane przez mieszkańców oraz lokalne władze i wypracowuje działania minimalizujące uciążliwości. Grupa nie jest w stanie oszacować, ile różnych zastrzeżeń ze strony społeczności lokalnych wpłynęło do Grupy, ale czynione są starania, by nie występowały problemy lub sygnały nierozpatrzone. Bardzo często wykonywane są liczne prace wykraczające poza obowiązki kontraktu, poprawiające komfort życia mieszkańców. Dotyczy to w szczególności modernizacji chodników, budowy dróg dojazdowych do pól i posesji lub przebudowy innych elementów infrastruktury.

Kierownictwo kontraktów jest najbliżej inwestycji i to do niego, w pierwszej kolejności, zgłaszane są wszelkie problemy czy incydenty, które ma obowiązek podjąć działania naprawcze.

W tym roku w Jednostce dominującej nie zarejestrowano żadnych konfliktów na tle społecznym, które skutkowałyby wstrzymaniem prac budowlanych.

Podczas wykonywania projektów Grupa wykorzystuje rozwiązania zapewniające efektywne prowadzenie działalności przy jednoczesnym niezakłócaniu funkcjonowania społeczności lokalnej, m.in. poprzez:

- nadzór koordynatorów BHP, kontrolujących przebieg codziennych prac i wykonywanych czynności zgodnie z zasadami bezpieczeństwa, prowadzenie szkoleń z procedur obowiązujących w zakresie ochrony środowiska, zasad postępowania w przypadku awarii
- bieżącą kontrolę techniczną i terminowe przeglądy sprzętu budowlanego,
- umieszczane na terenie zaplecza budowy absorbentów, obok parkujących samochodów, maszyn oraz urządzeń technicznych pozwalających doraźnie przeciwdziałać wyciekom szkodliwych cieczy, np. oleju

silnikowego czy płynu hydraulicznego składowane są na odpowiednio oznaczonych i utwardzonych placach składowania odpadów „niebezpiecznych”, powstałe w wyniku prowadzonych prac budowlanych,

- prowadzenie robót naziemnych w pobliżu drzew lub krzewów, albo ich zespołów, wyłącznie w zgodzie z lokalnym otoczeniem
- przechowywane odpadów małogabarytowych w opisanych pojemnikach, które dodatkowo zapobiegają powstaniu zanieczyszczeń środowiskowych
- odpady niebezpieczne przechowywane są w pojemnikach umieszczonych na specjalnie utwardzonych placach składowych, wydzielonych na terenie budowy lub na terenach specjalnie dzierżawionych na ten cel
- zabezpieczenie pojemników i placów składowania przed dostępem osób postronnych i zwierząt
- optymalne wykorzystanie surowców i materiałów oraz minimalizacja powstałych odpadów (tłuczeń po oczyszczeniu i przesianiu trafia do ponownej zabudowy, kruszony beton wykorzystywany jest do podbudowy dróg technicznych)
- stosowanie mat ochronnych celem uniknięcia zniszczeń pni drzew przez sprzęt budowlany, natomiast w przypadku napraw ewentualnych zniszczeń drzewostanu prowadzone są nasadzenia kompensacyjne
- minimalizowanie hałasu po przez prowadzenie prac w ciągu dnia,
- budowę dróg tymczasowych w takich miejscach by minimalizować powstałe uciążliwości z punktu widzenia uczestników dróg oraz okolicznych mieszkańców

Wykonywane prace na każdym etapie są monitorowane przez ekspertów środowiskowych z różnych dziedzin oraz inwestora, którzy na bieżąco monitorują sytuację, wydają zalecenia, wnioski, udzielają rekomendacji.

Grupa stara się w pierwszej kolejności korzystać z usług lokalnych pracowników, podwykonawców i dostawców, stymulując w ten sposób rozwój lokalnej przedsiębiorczości.

Działalność CSR

Grupa wspiera działalność sportową, kulturalną i charytatywną. Jednostka dominująca była jednym z organizatorów i głównym sponsorem dwudniowej imprezy muzycznej, z udziałem światowej sławy muzyków bluesowych, której częścią były warsztaty muzyczne dla młodych wykonawców. Ponadto wspierane są wszelkie inicjatywy pracowników związane z aktywnością sportową, finansując działalność firmowej drużyny piłkarskiej (stroje, treningi, turnieje) oraz udział pracowników Spółki w biegach firmowych. Od kilku lat wszystkie okolicznościowe kartki są nabywane od fundacji, które zebrane środki przeznaczają na cele charytatywne. Ponadto Grupa wspiera lokalne apteki, domy spokojnej starości, inicjatywy kulturalne na terenach, na których firma prowadzi działalność. Grupa wspiera także swoich pracowników zaangażowanych w wewnętrzne projekty związane z wolontariatem: darowiznę krwi, jednostka zależna AB Kauno Tiltai wspiera projekt "Dzień pieniądza" na zbiórkę pieniędzy dla dzieci, darowizny książek i literatury dla domów spokojnej starości.

Ryzyka w relacjach ze społecznościami lokalnymi

Immanentną cechą procesu budowlanego są tymczasowe utrudnienia w funkcjonowaniu lokalnych społeczności. Zmiana organizacji ruchu, objazdy, hałas, utrudnienia w dostępie do posesji są przyczyną okresowego pogorszenia standardu życia mieszkańców a w konsekwencji pojawienia się negatywnych emocji. Kluczowym ryzykiem podczas prowadzenia prac jest eskalacja niezadowolenia, prowadząca do wydłużenia lub wstrzymania prac budowlanych.

Zagrożenie	znaczące	rzeczywiste	potencjalne
organizacyjne			
zaburzenia ciągów komunikacyjnych	x		
utrudniony dostęp do pobliskich insytcji, domostw	x		
hałas		x	
uciążliwy przebieg dróg tymczasowych		x	
środowiskowe			
nieodwracalne zmiany krajobrazowe	x		
składowanie szkodliwych materiałów na terenie zaplecza			x
nieprawidłowe przechowywanie odpadów		x	
uszkodzenie drzew, krzewów przez sprzęt ciężki			x
terminowe			
przedłużające się prace		x	
protesty środowisk ekologicznych			x
protesty społeczności lokalnych			x
wstrzymywanie prac związanych z cyklem przyrodniczym		x	
nieprzewidziane sytuacje (warunki pogodowe)			x

Grupa wdrożyła szereg rozwiązań przeciwdziałających takim sytuacjom, w związku z czym w ostatnim okresie występowały one sporadycznie i nie miały one znaczącego wpływu prowadzone w ubiegłym roku kontrakty. Do rozwiązań tych należy zaliczyć:

1. Ścisłą współpracę z lokalnymi władzami, w szczególności na etapie prowadzenia prac przygotowawczych, których celem jest wybór rozwiązania optymalnego dla lokalnej społeczności.
2. Regularne działania informacyjne realizowane we współpracy z Zamawiającym i lokalnymi władzami.
3. Stałe monitorowanie sygnałów napływających od mieszkańców, zarówno bezpośrednio do Grupy, jak i do lokalnych władz, zamawiającego, czy poprzez media. Należy przy tym zwrócić uwagę na codzienny monitoring mediów: prasy, radia, telewizji, Internetu, w tym w szczególności mediów społecznościowych. Pojawienie się publikacji wskazującej na występowanie nieprawidłowości czy napięć, jest przekazywane do właściwej jednostki zarządzającej budową. W Jednostce dominującej prowadzony jest monitoring mediów w każdy dzień roboczy, a raport wysyłany codziennie do godz. 9.30. Rocznie w ten sposób powstaje średnio 250 raportów codziennych i blisko 150 doraźnych. Bardzo skutecznym działaniem w Jednostce dominującej z zakresu komunikacji było nawiązanie stałej współpracy z administratorem profilu poświęconego inwestycji założonego na jednym z portali społecznościowych, co zapewniło szybką i merytoryczną wymianę informacji.
4. Łatwa identyfikowalność firmy – poprzez czytelne oznaczenie rejonu prowadzenia prac, pojazdów, tablice informacyjne i dobrze oznaczone biura budowy zlokalizowane w łatwo dostępnych rejonach.

5. Budowanie zaufania do wykonawcy – poprzez niestandardowe działania np.: spotkania informacyjne z lokalnymi mieszkańcami, wycieczki edukacyjne na plac budowy, przekazywanie elementów poprawiających widoczność itp.

Prawa człowieka oraz praca dzieci i praca przymusowa

GRI 408-1; GRI 409-1

Grupa przyjęła i stosuje Kodeks Etyki Grupy będący wyrazem postawy Grupy wobec szeregu przepisów regulujących prawa obywatelskie i pracownicze. Obok stosowania przepisów krajowych, w lokalizacjach w których funkcjonuje, spółki z Grupy przyjęły regulamin pracy i regulamin wynagradzania, których celem jest zapewnienie godnych warunków pracy oraz uczciwego wynagrodzenia, powiązanego ze stanowiskiem, kompetencjami i osiąganymi wynikami pracy. Grupa Trakcja to rzetelny pracodawca, oferujący stabilność zatrudnienia, czego przykładem jest udział osób w wieku powyżej 50 roku życia, głównie wskutek zatrudnienia nowych pracowników w tej grupie wiekowej. Grupa uregulowała kwestie związane z zapewnieniem godnych warunków pracy i zamieszkania pracowników, a tym samym podstawowych praw człowieka. Grupa neutralizuje ryzyko naruszenia przepisów pracy. Charakter pracy wymaga od dużej części załogi regularnych wyjazdów na terenie całego kraju. Dzięki zagwarantowaniu szeregu świadczeń takich jak: mieszkania, dopłaty do zakwaterowania, zwrot kosztów dojazdu, pokrycie zwiększonych kosztów prowadzenia gospodarstwa domowego poza miejscem stałego zamieszkania, zapewnienie wysokiej jakości opieki medycznej oraz dopłaty do wypoczynku, rekreacji i świadczenia socjalne, uzyskano wysoki poziom satysfakcji pracowników i zapewnienie im podstawowych praw człowieka.

Grupa nie otrzymuje żadnych sygnałów o przypadkach dyskryminacji ze względu na płeć, wyznanie, przynależność religijną i inne aspekty, w związku z czym obecnie nie występują przesłanki do wdrożenia dodatkowych regulacji w tej dziedzinie. W 2018 i 2017 roku nie zidentyfikowano w Grupie działań niosących ze sobą istotne ryzyko wykorzystywania pracy dzieci oraz niosących za sobą istotne ryzyko wystąpienia pracy przymusowej lub obowiązkowej.

VI. Tabela wybranych wskaźników GRI zaprezentowanych w raporcie

Nr wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Komentarz / Opis	Strona
Profil organizacji			
GRI 102-2	Główne marki produkty lub usługi.	[Model biznesowy]	6
GRI 102-4	Liczba krajów, w których działa organizacja wraz z nazwami tych krajów.	[Zasięg działalności] [Model biznesowy]	6
GRI 102-8	Łączna liczba pracowników według typu zatrudnienia, rodzaju, umowy o pracę i regionu w podziale na płeć.	[Struktura zatrudnienia]	29
GRI 102-41	Podać procent wszystkich pracowników objętych zbiorowymi układami pracy.	0% pracowników zostało objętych zbiorowymi układami pracy	
GRI 102-9	Opis łańcucha dostaw.	[Współpraca z dostawcami]	9
GRI 102-12	Zewnętrzne inicjatywy karty lub zasady dotyczące kwestii ekonomicznych środowiskowych lub społecznych, które organizacja podpisała lub do których się stosuje.	[Bezpieczeństwo i higiena pracy] Deklaracja kultury bezpieczeństwa	37
Etyka			
GRI 102-16	Wartości organizacji, jej zasady, standardy i normy zachowania ujęte w postaci kodeksów postępowania oraz kodeksów etyki.	[Etyka i przeciwdziałanie korupcji]	13
Obecność na rynku			
GRI 103-1; GRI 103-2; GRI 103-3	Podejście do zarządzania.	[Relacje wynagrodzeń]	33
Surowce i materiały			
GRI 103-1; GRI 103-2; GRI 103-3	Podejście do zarządzania.	[Zużycie materiałów]	22
GRI 301-1	Wykorzystywane materiały/surowce wg masy lub objętości.	[Zużycie materiałów]	22
GRI 301-2	Procent wykorzystywanych materiałów, które stanowią przetworzone materiały początkowe.	[Zużycie materiałów]	22
Energia			
GRI 103-1; GRI 103-2; GRI 103-3	Podejście do zarządzania.	[Zużycie energii wewnątrz organizacji]	24
GRI 302-1	Zużycie energii wewnątrz organizacji.	[Zużycie energii wewnątrz organizacji]	24
Bioróżnorodność			
GRI 103-1; GRI 103-2; GRI 103-3	Podejście do zarządzania.	[Bioróżnorodność]	19
GRI 304-2	Opis znaczącego wpływu działań, produktów i usług na obszarach chronionych i obszarach o dużej wartości pod względem bioróżnorodności znajdujących się poza obszarami chronionymi.	[Bioróżnorodność]	19

Ścieki i odpady			
GRI 306-2	Całkowita waga odpadów według rodzaju odpadu oraz metody postępowania z odpadem.	[Odpady]	26
Zgodność z regulacjami			
GRI 307-1	Wartość pieniężna kar i całkowita liczba sankcji pozafinansowych za nieprzestrzeganie prawa i regulacji dotyczących ochrony środowiska.	W 2018 roku, tak jak i w latach poprzednich, Spółka oraz spółki z Grupy nie zostały obciążone żadnymi sankcjami pozafinansowymi związanymi z nieprzestrzeganiem przez pracowników Spółki lub spółek z Grupy przepisów prawnych dotyczących ochrony środowiska.	
Zatrudnienie			
GRI 103-1; GRI 103-2; GRI 103-3	Podjęcie do zarządzania	[V. Obszar społeczny i pracowniczy]	29
GRI 401-1	Całkowita liczba i wskaźniki zatrudnienia nowych pracowników oraz rotacji pracowników w podziale na grupy wiekowe płeć i region.	[Rotacja pracowników]	34
GRI 401-2	Świadczenia zapewniane pracownikom pełnoetatowym, które nie przysługują pracownikom tymczasowym lub zatrudnionym w niepełnym wymiarze godzin, w podziale na główne lokalizacje prowadzenia działalności.	[V. Obszar społeczny i pracowniczy]	29
Bezpieczeństwo i higiena pracy			
GRI 103-1; GRI 103-2; GRI 103-3	Podjęcie do zarządzania.	[Bezpieczeństwo i Higiena pracy]	38
GRI 403-1	Procent pracowników reprezentowanych we wspólnych formalnych komisjach ds. BHP uwzględniających pracowników i menedżerów, które pomagają monitorować i prowadzić programy związane z bezpieczeństwem i higieną pracy.	W Komisji ds. BHP reprezentowane jest 100% pracowników Spółki.	
GRI 403-2	Identyfikacja zagrożeń, ocena ryzyka i śledztwo w sprawie wypadku	[Bezpieczeństwo i Higiena pracy]	41
GRI 403-4	Kwestie bezpieczeństwa i higieny pracy uwzględnione w formalnych porozumieniach ze związkami zawodowymi.	Regulamin Zakładowy, podpisywany i akceptowany również przez Przewodniczących Związków Zawodowych. Wszelkie zmiany w Regulaminie Zakładowym muszą być akceptowane również przez Przewodniczących ZZ. Niektóre kwestie poruszane w dokumencie: normy przydziału środków ochrony, odzieży i obuwia roboczego oraz ich zasady zagospodarowania; wykaz prac szczególnie uciążliwych lub szkodliwych dla zdrowia kobiet; wykaz prac szczególnie niebezpiecznych i związanych	

		z dużym wysiłkiem fizycznym lub umysłowym	
Edukacja i szkolenia			
GRI 103-1; GRI 103-2; GRI 103-3	Podjęcie do zarządzania.	[Szkolenia]	36
GRI 404-1	Średnia liczba godzin szkoleniowych w roku przypadająca na pracownika w podziale na płeć oraz na kategorię pracownika.	[Szkolenia]	36
Różnorodność i równość szans			
GRI 405-1	Skład ciał zarządzających i kadry pracowniczej w podziale na kategorie według płci, wieku, przynależności do mniejszości oraz innych wskaźników różnorodności.	[Struktura zatrudnienia]	29
Równość wynagrodzeń dla kobiet i mężczyzn			
GRI 103-1; GRI 103-2; GRI 103-3	Podjęcie do zarządzania.	[Relacja wynagrodzeń]	33
GRI 405-2	Stosunek pensji podstawowej i wynagrodzenia kobiet w podziale na kategorie pracowników i główne lokalizacje prowadzenia działalności.	[Relacja wynagrodzeń]	33
Mechanizmy postępowania w odniesieniu do skarg dotyczących praktyk zatrudnienia			
GRI 103-1; GRI 103-2; GRI 103-3	Podjęcie do zarządzania.	[Etyka i przeciwdziałanie korupcji]	13
Społeczność			
GRI 103-1; GRI 103-2; GRI 103-3	Podjęcie do zarządzania.	[Wpływ na społeczność lokalną]	43
GRI 413-2	Działania mające znaczący, rzeczywisty i potencjalnie negatywny wpływ na społeczności lokalne.	[Bioróżnorodność] [Ograniczenie oddziaływania produktów i usług na środowisko] [Wpływ na społeczność lokalną]	19 26 43
Korupcja			
GRI 103-1; GRI 103-2; GRI 103-3	Podjęcie do zarządzania.	[Etyka i przeciwdziałanie korupcji]	13

Warszawa, dnia 30 kwietnia 2019 roku

Marcin Lewandowski
Prezes Zarządu

Paweł Nogalski
Wiceprezes Zarządu

Marek Kacprzak
Wiceprezes Zarządu

Maciej Sobczyk
Wiceprezes Zarządu

Aldas Rusevičius
Wiceprezes Zarządu

GRUPA KAPITAŁOWA TRAKCJA

ROCZNE SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE
ZA ROK OBROTOWY
ZAKOŃCZONY 31 GRUDNIA 2018 ROKU

ZATWIERDZENIE ROCZNEGO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Zarząd Spółki Trakcja PRKil S.A. zatwierdził roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Trakcja za okres od dnia 1 stycznia 2018 roku do dnia 31 grudnia 2018 roku.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od dnia 1 stycznia 2018 roku do dnia 31 grudnia 2018 roku zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) zatwierdzonymi przez Unię Europejską opublikowanymi i obowiązującymi na dzień 31 grudnia 2018 roku. Informacje zostały zaprezentowane w niniejszym raporcie w następującej kolejności:

1. Skonsolidowany rachunek zysków i strat za okres od dnia 1 stycznia 2018 roku do dnia 31 grudnia 2018 roku, wykazujący stratę netto w wysokości **110 172** tys. złotych.
2. Skonsolidowane sprawozdanie z dochodów całkowitych za okres od dnia 1 stycznia 2018 roku do dnia 31 grudnia 2018 roku wykazujące ujemne dochody całkowite ogółem w wysokości **101 566** tys. złotych.
3. Skonsolidowany bilans na dzień 31 grudnia 2018 roku, po stronie aktywów i pasywów wykazujący sumę **1 542 936** tys. złotych.
4. Skonsolidowany rachunek przepływów pieniężnych za okres od dnia 1 stycznia 2018 roku do dnia 31 grudnia 2018 roku, wykazujący zwiększenie stanu środków pieniężnych netto o kwotę **4 503** tys. złotych.
5. Zestawienie zmian w skonsolidowanych kapitałach własnych za okres od dnia 1 stycznia 2018 roku do dnia 31 grudnia 2018 roku, wykazujące zmniejszenie stanu skonsolidowanych kapitałów własnych o kwotę **107 654** tys. złotych.
6. Dodatkowe informacje i objaśnienia.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w tysiącach złotych polskich, z wyjątkiem pozycji, w których wyraźnie wskazano inaczej.

Niektóre dane finansowe i operacyjne, zawarte w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym zostały zaokrąglone. Z tego powodu w niektórych przedstawionych w sprawozdaniu tabelach suma kwot w danej kolumnie lub wierszu może różnić się nieznacznie od wartości łącznej podanej dla danej kolumny lub wiersza.

Marcin Lewandowski

Prezes Zarządu

Marek Kacprzak

Wiceprezes Zarządu

Paweł Nogalski

Wiceprezes Zarządu

Maciej Sobczyk

Wiceprezes Zarządu

Aldas Rusevičius

Wiceprezes Zarządu

Warszawa, 30 kwietnia 2019 roku

SPIS TREŚCI

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	6
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z DOCHODÓW CAŁKOWITYCH	7
SKONSOLIDOWANY BILANS	8
SKONSOLIDOWANY RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	9
ZESTAWIENIE ZMIAN W SKONSOLIDOWANYCH KAPITAŁACH WŁASNYCH	10
DODATKOWE INFORMACJE I OBJAŚNIENIA	12
1. Informacje ogólne	12
2. Skład Grupy	13
3. Zmiany w Grupie	15
4. Skład Zarządu Jednostki dominującej	15
5. Skład Rady Nadzorczej Spółki	16
6. Zatwierdzenie do publikacji rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego	16
7. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie, szacunkach i założeniach	16
7.1. Profesjonalny osąd	17
7.2. Niepewność szacunków i założeń	18
8. Podstawa sporządzenia rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego	21
8.1. Oświadczenie o zgodności	22
9. Istotne zasady rachunkowości	22
9.1. Zasady konsolidacji	22
9.2. Przeliczenie pozycji w walucie obcej	23
9.3. Rzeczowe aktywa trwałe	24
9.3.1. Środki trwałe	24
9.3.2. Środki trwałe w budowie	25
9.3.3. Prawo wieczystego użytkowania gruntów	25
9.3.4. Leasing	26
9.3.5. Aktywa przeznaczone do sprzedaży	26
9.4. Nieruchomości inwestycyjne	26
9.5. Utrata wartości aktywów niefinansowych	27
9.6. Koszty finansowania zewnętrznego	28
9.7. Wartości niematerialne	28
9.7.1. Koszty prac badawczo-rozwojowych	28
9.7.2. Wartość firmy	29
9.8. Instrumenty finansowe	29
9.9. Inwestycje w jednostce wspólnie kontrolowanej	33
9.10. Pochodne instrumenty finansowe	33
9.11. Rachunkowość zabezpieczeń	33
9.12. Zapasy	34
9.13. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	34
9.14. Kapitały własne	34
9.15. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne	35
9.16. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	35
9.17. Rezerwy	36
9.18. Odprawy emerytalno-rentowe, nagrody jubileuszowe	36
9.19. Rozliczenia międzyokresowe	37
9.20. Rozliczenia z tytułu umów z klientami	37
9.20.1. Składnik aktywów z tyt. umów	37
9.20.2. Zobowiązania z tytułu umowy	37
9.20.3. Należności krótkoterminowe	38
9.20.4. Przychody z umów z klientami	38
9.20.5. Przychody z tytułu umów konsorcjalnych	40
9.21. Przychody z tytułu odsetek	40
9.22. Przychody z tytułu dywidend	41
9.23. Podatki	41
9.23.1. Podatek bieżący	41
9.23.2. Podatek odroczony	41

9.23.3. Podatek od towarów i usług	42
9.24. Zysk netto na akcję	42
9.25. Umowy koncesjonowane	42
10. Standardy i zmiany do standardów wydane przez RMSR	43
11. Wybrane dane finansowe	55
12. Informacje dotyczące segmentów	57
13. Przychody z tytułu umów z klientami	61
14. Koszty działalności	62
15. Pozostałe przychody operacyjne	64
16. Pozostałe koszty operacyjne	65
17. Przychody finansowe	65
18. Koszty finansowe	66
19. Podatek dochodowy	67
19.1. Bieżący podatek dochodowy	67
19.2. Podatek dochodowy odniesiony w pozostałe całkowite dochody	69
19.3. Dochodowy podatek odroczony	69
20. Działalność zaniechana	73
21. Zysk (strata) na jedną akcję	73
22. Rzeczowe aktywa trwałe	74
23. Nieruchomości inwestycyjne	75
24. Wartość firmy z konsolidacji	79
25. Wartości niematerialne	82
26. Pozostałe aktywa finansowe	84
27. Wspólna działalność	85
27.1. Wspólnie kontrolowana działalność – kontrakty realizowane w konsorcjach	85
28. Rozliczenia międzyokresowe	85
29. Zapasy	85
30. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	86
31. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	91
32. Objaśnienie do skonsolidowanego rachunku przepływów pieniężnych	92
33. Rozliczenia z tytułu umów z klientami	92
34. Aktywa przeznaczone do sprzedaży	94
35. Zarządzanie ryzykiem kapitałowym	94
36. Kapitał własny	95
37. Rezerwy	98
38. Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	100
39. Oprocentowane kredyty i pożyczki	101
40. Pozostałe zobowiązania finansowe	104
41. Pochodne instrumenty finansowe	104
42. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	105
43. Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego - Grupa jako leasingobiorca	106
44. Zobowiązania z tytułu umów leasingu finansowego	107
45. Rozliczenia międzyokresowe	108
46. Informacja o instrumentach finansowych	108
47. Wartość godziwa instrumentów finansowych	110
48. Identyfikacja ryzyka	111
49. Pozycje bilansu wyceniane w wartości godziwej	116
50. Należności i zobowiązania warunkowe	116
51. Należności z tytułu leasingu operacyjnego – Grupa jako leasingodawca	118
52. Umowy na usługi koncesjonowane	118
53. Istotne sprawy sądowe i sporne	119
54. Dywidendy wypłacone i zadeklarowane	122
55. Aktywa oddane pod zabezpieczenie	122
56. Informacja o przychodach, kosztach i wynikach działalności zaniechanej	123
57. Informacje na temat podmiotów powiązanych	123
58. Informacja dotycząca świadczeń dla kluczowego personelu	124
59. Istotne zdarzenia w okresie roku obrotowego oraz następujące po dniu bilansowym	124

60.	Sprawozdanie finansowe w warunkach wysokiej inflacji	125
61.	Zatrudnienie	125
62.	Aktywa ZFŚS oraz zobowiązania ZFŚS	126
63.	Informacja o podmiocie pełniącym funkcję biegłego rewidenta.	126
64.	Sytuacja płynnościowa Jednostki dominującej	127

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

	Nota	1.01.2018 - 31.12.2018 <i>Badane</i>	1.01.2017 - 31.12.2017 <i>Badane</i>
Działalność kontynuowana			
Przychody ze sprzedaży	13	1 560 648	1 374 291
Koszt własny sprzedaży	14	(1 644 890)	(1 280 956)
Zysk (strata) brutto ze sprzedaży		(84 242)	93 335
Koszty sprzedaży, marketingu i dystrybucji	14	(5 936)	(5 430)
Koszty ogólnego zarządu	14	(58 329)	(50 991)
Pozostałe przychody operacyjne	15	58 115	4 872
Pozostałe koszty operacyjne	16	(2 457)	(3 668)
Odpis wartości firmy	24	(24 243)	-
Zysk (strata) z działalności operacyjnej		(117 092)	38 118
Przychody finansowe	17	4 153	5 888
Koszty finansowe	18	(14 465)	(10 879)
Zysk (strata) brutto		(127 404)	33 127
Podatek dochodowy	19	17 232	(1 084)
Zysk (strata) netto z działalności kontynuowanej		(110 172)	32 043
Zysk (strata) netto za okres z działalności zaniechanej	20	-	-
Zysk (strata) netto za okres		(110 172)	32 043
Przypisany:			
Akcjonariuszom Jednostki dominującej		(111 006)	31 429
Udziałowcom niesprawującym kontroli		834	614
Zysk (strata) na jedną akcję przypadający (-a) na akcjonariuszy Jednostki dominującej w trakcie okresu (w zł na akcję)			
- podstawowy	21	(2,16)	0,61
- rozwodniony	21	(2,16)	0,61

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z DOCHODÓW CAŁKOWITYCH

	Nota	1.01.2018 - 31.12.2018 <i>Badane</i>	1.01.2017 - 31.12.2017 <i>Badane</i>
Zysk (strata) netto za okres		(110 172)	32 043
Inne całkowite dochody:			
Inne całkowite dochody netto, które nie zostaną przeklasyfikowane na zyski lub straty po spełnieniu określonych warunków:		(272)	(581)
Zyski (straty) aktuarialne	37	(272)	(581)
Inne całkowite dochody netto, które zostaną przeklasyfikowane na zyski lub straty:		8 878	(18 836)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		8 657	(19 952)
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne	40	221	1 116
Inne całkowite dochody netto		8 606	(19 417)
Dochody całkowite za okres		(101 566)	12 626
Przypisane:			
Akcjonariuszom Jednostki dominującej		(102 347)	11 849
Udziałowcom niesprawującym kontroli		781	777

SKONSOLIDOWANY BILANS

	Nota	31.12.2018 Badane	31.12.2017 Badane
AKTYWA			
Aktywa trwałe			
Rzeczowe aktywa trwałe	22	297 285	266 853
Wartości niematerialne	25	52 348	53 753
Wartość firmy z konsolidacji	24	308 782	327 996
Nieruchomości inwestycyjne	23	20 445	20 097
Inwestycje w jednostkach pozostałych		25	858
Pozostałe aktywa finansowe	26	4 511	44 147
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	19.3	28 416	9 836
Rozliczenia międzyokresowe	28	9 070	7 914
Aktywa obrotowe		822 054	710 826
Zapasy	29	86 854	94 027
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	30	328 890	324 094
Należności z tytułu podatku dochodowego		3 900	9 642
Pozostałe aktywa finansowe	26	13 773	14 859
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	31	116 687	112 184
Rozliczenia międzyokresowe	28	13 313	9 233
Aktywa z tytułu umów z klientami	33	206 887	-
Kontrakty budowlane i przekazane zaliczki na realizowane		-	146 787
Aktywa przeznaczone do sprzedaży	34	51 750	-
AKTYWA RAZEM		1 542 936	1 442 280
PASYWA			
Kapitał własny (przypisany akcjonariuszom Jednostki dominującej)			
Kapitał podstawowy		41 120	41 120
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej		309 984	309 984
Kapitał z aktualizacji wyceny		5 768	5 765
Pozostałe kapitały rezerwowe		383 833	361 588
Niepodzielony wynik finansowy		(111 006)	31 429
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		15 840	7 093
Udziały niesprawujące kontroli		8 841	5 055
Kapitał własny ogółem		654 380	762 034
Zobowiązania długoterminowe			
Oprocentowane kredyty i pożyczki	39	66 371	87 661
Rezerwy	37	13 004	11 917
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	38	4 810	5 127
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	19.3	8 858	7 810
Pochodne instrumenty finansowe	41	8	4 351
Pozostałe zobowiązania		61	87
Zobowiązania krótkoterminowe		795 444	563 293
Oprocentowane kredyty i pożyczki	39	132 559	28 538
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	42	407 341	335 049
Rezerwy	37	59 101	14 179
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	38	16 572	12 762
Pochodne instrumenty finansowe	41	-	960
Rozliczenia międzyokresowe	45	711	416
Zobowiązania z tytułu umów z klientami	33	141 258	-
Kontrakty budowlane i otrzymane zaliczki na realizowane kontrakty		-	171 347
Zaliczki otrzymane na poczet mieszkań		-	42
Zobowiązania grupy do zbycia zaklasyfikowanej jako przeznaczona do sprzedaży	34	37 902	-
PASYWA RAZEM		1 542 936	1 442 280

Dodatkowe informacje i objaśnienia do rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

Nota	Rok zakończony	
	31.12.2018 Badane	31.12.2017 Badane
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		
Zysk (strata) brutto z działalności kontynuowanej	(127 404)	33 127
Korekty o pozycje:	92 689	23 754
Amortyzacja	31 407	28 951
Różnice kursowe	450	(615)
Odsetki i dywidendy netto	8 605	5 790
Zysk/strata na działalności inwestycyjnej	(30 165)	(3 956)
Zmiana stanu należności	47 860	92 673
Zmiana stanu zapasów	4 630	(18 856)
Zmiana stanu zobowiązań	81 005	28 970
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych i zaliczek	(5 094)	(30 437)
Zmiana stanu rezerw	33 304	(35 586)
Zmiana stanu kontraktów budowlanych i zaliczek na kontrakty budowlane	-	(25 632)
Zmiana stanu rozliczeń z tytułu umów	(78 201)	-
Zmiana stanu pochodnych instrumentów finansowych	(270)	(1 296)
Zapłacony podatek dochodowy	(1 933)	(10 552)
Inne korekty	(420)	707
Różnice kursowe z przeliczenia	1 511	(6 407)
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	(34 715)	56 881
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		
Sprzedaż (nabycie) wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	(30 790)	(34 598)
- nabycie	(32 275)	(43 285)
- sprzedaż	1 485	8 687
Sprzedaż (nabycie) akcji i udziałów	(1 812)	(851)
- nabycie	(1 812)	(851)
Aktywa finansowe	636	(2 897)
- sprzedane lub zwrócone	9 014	15 303
- nabyte	(8 378)	(18 200)
Pożyczki	-	(210)
- udzielone	-	(210)
Odsetki uzyskane	267	161
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(31 699)	(38 395)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		
Wpływy z tytułu dopłaty do kapitału jednostki zależnej od udziałowców niekontrolujących	2 187	-
Wpływy z tytułu zaciągnięcia pożyczek i kredytów	112 953	5 187
Splata pożyczek i kredytów	(14 338)	(13 457)
Dywidendy wypłacone akcjonariuszom Jednostki dominującej	(5 140)	(25 700)
Dywidendy wypłacone udziałowcom niekontrolującym	(220)	(555)
Odsetki zapłacone	(9 298)	(6 593)
Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego	(12 652)	(11 370)
Pozostałe	43	(186)
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	73 535	(52 674)
Przepływy pieniężne netto, razem	7 121	(34 188)
Różnice kursowe netto	-	-
Środki pieniężne na początek okresu	112 172	146 360
Aktywa przeznaczone do sprzedaży - przeniesienie	34	(2 618)
Środki pieniężne na koniec okresu	31, 32	116 675
		112 172

Środki pieniężne wyłączone z rachunku przepływów pieniężnych na dzień 31 grudnia 2018 roku dotyczą zablokowanych środków na rachunkach projektów deweloperskich w kwocie 12 tys. zł.

Dotatkowe informacje i objaśnienia do rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

ZESTAWIENIE ZMIAN W SKONSOLIDOWANYCH KAPITAŁACH WŁASNYCH

Kapitał własny przypadający akcjonariuszom Jednostki dominującej											
	Kapitał podstawowy	Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	Kapitał z aktualizacji wyceny	Pozostałe kapitały rezerwowe			Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	Niepodzielony wynik finansowy	Razem	Udziały niesprawnujące kontroli	Razem
				Instrumenty zabezpieczające	Zyski (straty) aktuarialne	Wyniki z lat ubiegłych					
Na dzień 1.01.2018 r. Badane	41 120	309 984	5 765	(3 340)	(975)	365 903	7 093	31 429	756 979	5 055	762 034
Wpływ wdrożenia MSSF 9	-	-	-	-	-	(3 418)	-	-	(3 418)	-	(3 418)
Na dzień 1.01.2018 r. po korektach	41 120	309 984	5 765	(3 340)	(975)	362 485	7 093	31 429	753 561	5 055	758 616
Wynik netto za okres	-	-	-	-	-	-	-	(111 006)	(111 006)	834	(110 172)
Inne całkowite dochody za okres	-	-	-	181	(269)	-	8 747	-	8 659	(53)	8 606
Całkowite dochody razem	-	-	-	181	(269)	-	8 747	(111 006)	(102 347)	781	(101 566)
Podział zysku	-	-	-	-	-	26 289	-	(26 289)	-	-	-
Wypłata dywidendy Akcjonariuszom Jednostki dominującej	-	-	-	-	-	-	-	(5 140)	(5 140)	-	(5 140)
Wypłata dywidendy udziałowcom niekontrolującym	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(220)	(220)
Nabycie udziałów w jednostce zależnej	-	-	-	-	-	(625)	-	-	(625)	(1 202)	(1 827)
Rozpoczęcie konsolidacji jednostek zależnych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4 274	4 274
Inne	-	-	3	-	-	87	-	-	90	153	243
Na dzień 31.12.2018 r. Badane	41 120	309 984	5 768	(3 159)	(1 244)	388 236	15 840	(111 006)	645 539	8 841	654 380

Dodatkowe informacje i objaśnienia do rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Kapitał własny przypadający akcjonariuszom Jednostki dominującej

	Kapitał podstawowy	Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	Kapitał z aktualizacji wyceny	Pozostałe kapitały rezerwowe	Instrumenty zabezpieczające	Zyski (straty) aktuarialne	Wyniki z lat ubiegłych	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	Niepodzielony wynik finansowy	Razem	Udziały niesprawujące kontroli	Razem
Badane												
Na dzień 1.01.2017 r.	41 120	309 984	5 765	(4 162)		(404)	337 225	26 924	54 685	771 137	4 830	775 967
Wynik netto za okres	-	-	-	-	-	-	-	-	31 429	31 429	614	32 043
Inne całkowite dochody za okres	-	-	-	822	(571)	-	(19 831)	-	(19 580)	(19 580)	163	(19 417)
Podział zysku	-	-	-	-	-	28 985	-	(28 985)	-	-	-	-
Wypłata dywidendy Akcjonariuszom jednostki dominującej	-	-	-	-	-	-	-	-	(25 700)	(25 700)	-	(25 700)
Wypłata dywidendy udziałowcom niekontrolującym	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(556)	(556)
Inne	-	-	-	-	-	(307)	-	-	(307)	(307)	4	(303)
Na dzień 31.12.2017 r.	41 120	309 984	5 765	(3 340)		(975)	365 903	7 093	31 429	756 979	5 055	762 034
Badane												

Dodatkowe informacje i objaśnienia do rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

DODATKOWE INFORMACJE I OBJAŚNIENIA

1. Informacje ogólne

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy obejmuje rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2018 roku oraz dane porównywalne.

Grupa Trakcja („Grupa”) składa się z Jednostki dominującej Trakcja PRKił S.A. („Trakcja PRKił”, „Jednostka dominująca”, „Spółka”, „Spółka dominująca”) i jej spółek zależnych.

Trakcja PRKił w obecnej formie powstała w dniu 30 listopada 2004 roku w wyniku przejęcia kontroli nad spółką holdingową Trakcja Polska S.A. przez Przedsiębiorstwo Kolejowych Robót Elektryfikacyjnych S.A. („PKRE S.A.”). Wówczas firma Spółki brzmiała Trakcja Polska S.A. i została zmieniona w drodze Uchwały Nr 2 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 22 listopada 2007 roku. Zmianę potwierdzono wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego w dniu 10 grudnia 2007 roku. Wcześniejsza firma Spółki brzmiała Trakcja Polska - PKRE S.A. Spółka działa na podstawie statutu sporządzonego w formie aktu notarialnego w dniu 26 stycznia 1995 roku (Rep. A Nr 863/95) wraz z późniejszymi zmianami.

W dniu 1 września 2009 roku Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, zarejestrował połączenie Trakcja Polska S.A. jako spółki przejmującej z Przedsiębiorstwem Robót Komunikacyjnych-7 S.A. jako spółką przejmowaną. Połączenie spółek zostało rozliczone i ujęte na dzień 31 sierpnia 2009 roku w księgach rachunkowych spółki, na którą przeszedł majątek połączonych spółek, tj. Trakcja Polska S.A., metodą łączenia udziałów. Faktyczne połączenie spółek, zgodnie z MSSF 3 nastąpiło w dniu uzyskania kontroli tj. w dniu 1 września 2007 roku.

W dniu 22 czerwca 2011 roku Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, XIII Wydział Gospodarczy KRS zarejestrował zmianę firmy Spółki z Trakcja Polska S.A. na Trakcja – Tiltra S.A. Powyższa zmiana została zarejestrowana na mocy Uchwały nr 3 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki z dnia 15 czerwca 2011 roku.

W dniu 21 grudnia 2012 roku Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, XIII Wydział Gospodarczy KRS zarejestrował zmianę firmy Spółki z Trakcja – Tiltra S.A. na Trakcja S.A. Powyższa zmiana została zarejestrowana na mocy Uchwały nr 3 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy z dnia 12 grudnia 2012 roku.

W dniu 19 grudnia 2013 roku Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego zarejestrował połączenie Trakcja S.A. jako spółki przejmującej z Przedsiębiorstwem Robót Kolejowych i Inżynieryjnych S.A. jako spółką przejmowaną. Połączenie spółek zostało rozliczone i ujęte na dzień 31 grudnia 2013 roku w księgach rachunkowych spółki, na którą przeszedł majątek połączonych spółek, tj. Trakcja S.A., metodą łączenia udziałów.

W dniu 19 grudnia 2013 roku Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, XIII Wydział Gospodarczy KRS zarejestrował zmianę firmy Spółki z Trakcja S.A. na Trakcja PRKił S.A. Powyższa zmiana została zarejestrowana na mocy Uchwały nr 4 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 27 listopada 2013 roku.

Dnia 29 stycznia 2002 roku Spółka została wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego w Sądzie Rejonowym w Warszawie – XIX Wydział Gospodarczy pod numerem KRS 0000084266. Spółce nadano numer statystyczny REGON 010952900, numer identyfikacji podatkowej NIP 525-000-24-39 oraz kod PKD 4212Z.

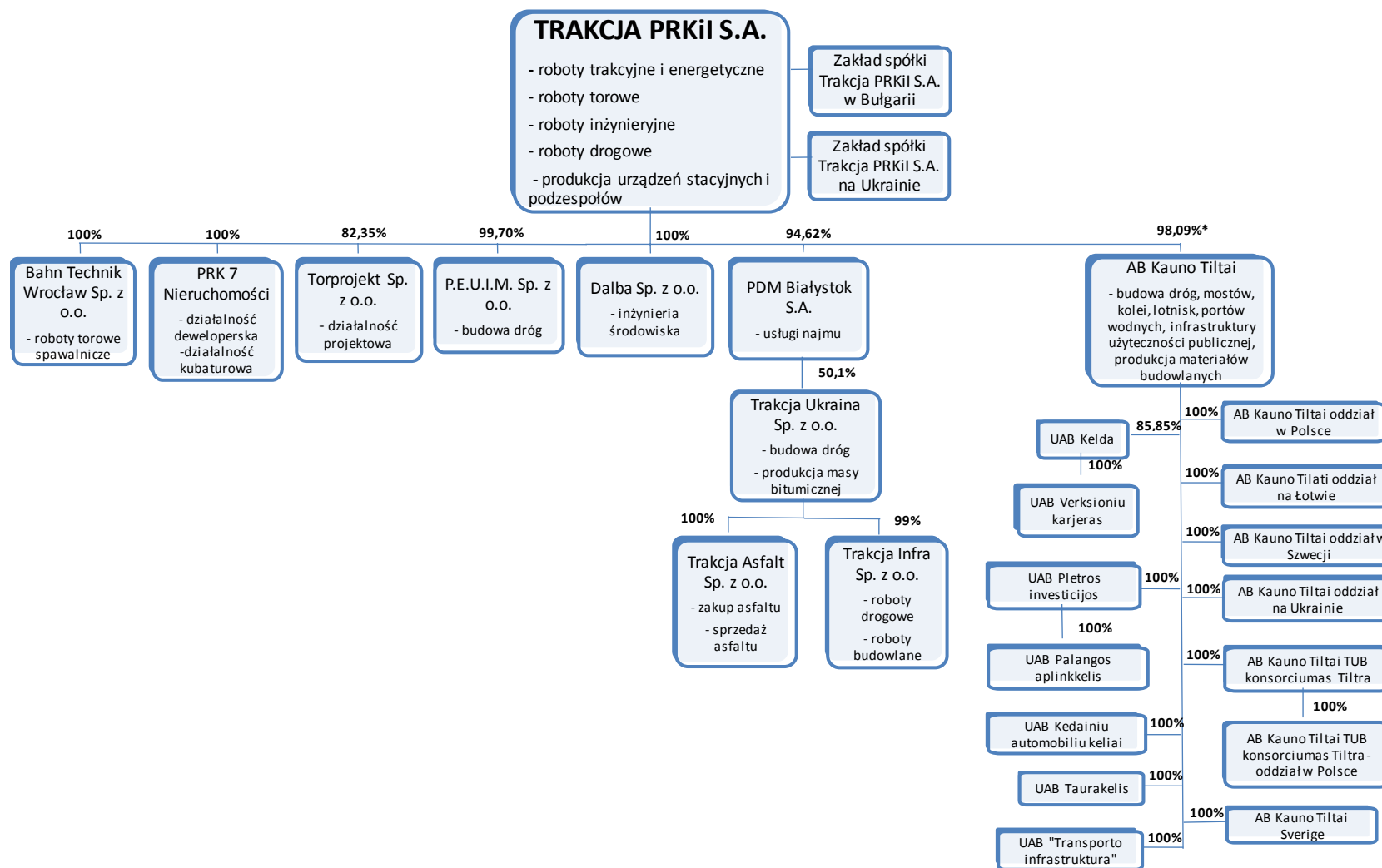
Siedziba Jednostki dominującej mieści się na ul. Złotej 59 w Warszawie. Czas trwania Jednostki dominującej oraz pozostałych jednostek wchodzących w skład Grupy jest nieoznaczony.

Przedmiotem działalności Jednostki dominującej, zgodnie ze statutem, są specjalistyczne usługi budowlano – montażowe w zakresie elektryfikacji linii kolejowych i tramwajowych. Spółka specjalizuje się w następujących rodzajach działalności:

- roboty fundamentowe i sieciowe,
- montaż podstacji trakcyjnych i kabin sekcyjnych,
- montaż linii wysokiego i niskiego napięcia, napowietrznych i kablowych,
- montaż kabli zasilających i sterowania lokalnego,
- produkcja wyrobów (rozdzielni wysokiego, średniego i niskiego napięcia, osprzętu sieci trakcyjnej i urządzeń sterowania lokalnego),
- usługi sprzętu specjalistycznego (koparki, dźwigi kolejowe i samochodowe, świdroustawiacze, palownice),
- budowa mostów, wiaduktów, estakad, przepustów, tuneli, przejść podziemnych, dróg i towarzyszących elementów infrastruktury kolejowej i drogowej.

2. Skład Grupy

Trakcja PRKiI jest Jednostką dominującą Grupy Trakcja. Skład i strukturę Grupy na dzień 31 grudnia 2018 roku przedstawia poniższy schemat.

*) Spółka Trakcja PRKiI posiada łącznie 98,09% (bezpośrednio 96,84% i pośrednio 1,25%) udziału w kapitale zakładowym spółki zależnej AB Kauno Tiltai. Udział pośredni wynika z nabycia akcji własnych przez spółkę zależną.

Dodatkowe informacje i objaśnienia do rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

W skład Grupy na dzień 31 grudnia 2018 roku wchodzi Jednostka dominująca Trakcja PRKiI oraz jednostki zależne.

Jednostki podlegające konsolidacji metodą pełną:

PRK 7 Nieruchomości Sp. z o.o.

PRK 7 Nieruchomości Sp. z o.o. zajmuje się szeroko pojętą działalnością deweloperską i ma na swoim koncie udane inwestycje, do których można zaliczyć m.in. Lazurkowe Osiedle w Warszawie – etap I i II, inwestycję przy ul. Oliwskiej w Warszawie oraz budowę pięciu budynków wielorodzinnych w Warszawie przy ul. Pełczyńskiego. Od ponad roku spółka realizuje roboty budowlane - roboty kubaturowe. Spółka realizuje remont biblioteki UW. W 2019 roku podpisała nowy kontrakt - budowa szkoły w Żąbkach.

Torprojekt Sp. z o.o.

Torprojekt Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie to spółka, która powstała w 2009 roku. Spółka wykonuje kompleksowo dokumentację projektową obejmującą studia wykonalności, koncepcje, projekty podstawowe, w tym budowlane, materiały przetargowe oraz projekty wykonawcze w następujących specjalnościach: linii kolejowych, stacji, węzłów, przystanków osobowych i punktów ładunkowych, mostów, wiaduktów, urządzeń sterowania ruchem kolejowym, budynków i budowli wraz z technologią itp.

Bahn Technik Wrocław Sp. z o.o.

W dniu 31 grudnia 2016 roku Trakcja PRKiI stała się jedynym właścicielem spółki Bahn Technik Wrocław Sp. z o.o („BTW”).

Zakres działalności BTW obejmuje: spawanie termitowe, naprawę oraz remont rozjazdów, remont przejazdów kolejowych i tramwajowych, wykonywanie złączy izolowanych klejono-sprężonych typu S, zgrzewanie szyn kolejowych i tramwajowych, podbicie oraz profilowanie szyn kolejowych i tramwajowych, sprzedaż smarowniczynowych firmy Perker SR. Dodatkowo od grudnia 2016 roku BTW posiada dźwig GOTTWALD oraz stabilizator toru DGS.

Przedsiębiorstwo Eksploatacji Ulic i Mostów Sp. z o.o. („PEUiM”)

Jest to spółka z sektora budownictwa drogowego, której działalność skupia się w regionie północno-wschodniej części Polski. Spółka PEUiM została utworzona w roku 1960 w Białymstoku. Specjalizacja spółki PEUiM obejmuje budowę dróg, chodników, montaż urządzeń sygnalizujących oraz ostrzegawczych, zabezpieczających drogi. Ponadto, spółka produkuje masy bitumiczne, beton oraz inne materiały budowlane.

Dalba Sp. z o.o.

Spółka z siedzibą w Białymstoku zajmująca się wykonawstwem robót inżynierskich, głównie przy realizacji uzbrojenia sanitarnego dróg i ulic.

PDM Białystok S.A.

Spółka z siedzibą w Białymstoku. Spółka świadczy usługi najmu sprzętu, pomieszczeń oraz narzędzi dla firm zewnętrznych oraz jest dostawcą materiałów dla spółki PEUiM.

Zakład Spółki Trakcja PRKiI S.A. w Bułgarii

W dniu 29 marca 2016 roku Trakcja PRKiI S.A. utworzyła zakład Spółki w Bułgarii.

Grupa AB Kauno Tiltai

AB Kauno Tiltai jest największą spółką w sektorze budownictwa dróg i mostów w krajach bałtyckich. Spółka specjalizuje się w budowie oraz odbudowie dróg, mostów, tuneli, kolei, lotnisk, portów wodnych, czego m.in. dowodzi fakt, że od początku swojej działalności tj. od roku 1949 AB Kauno Tiltai wybudowała ponad 100 mostów oraz wiaduktów i była odpowiedzialna za budowę i odbudowę wielu dróg na terenie całej Litwy.

AB Kauno Tiltai z siedzibą w Kownie jest jednostką zależną w stosunku do Jednostki dominującej Trakcja PRKiI oraz jednocześnie jest jednostką dominującą w Grupie Kapitałowej AB Kauno Tiltai.

W skład Grupy AB Kauno Tiltai wchodzi następujące podmioty:

- UAB Kelda – jednostka zależna, spółka z siedzibą w Vievis (Litwa); podmiotem zależnym od spółki jest:
 - UAB Verkisioni karjeras - jednostka zależna, spółka z siedzibą w Bagoteliu K (Litwa);
- UAB Taurakelis – jednostka zależna, spółka UAB Taurakelis z siedzibą w Tauragė (Litwa);
- UAB Kedainiu Automobiliu Keliai – jednostka zależna, spółka z siedzibą w Kėdainiai (Litwa);
- TUB Konsorciumas Tiltra - jednostka zależna, spółka z siedzibą w Kownie (Litwa);
- UAB Pletros investicijos – jednostka zależna, spółka z siedzibą w Wilnie (Litwa);
- UAB Palangos aplinkkelis - jednostka zależna, spółka z siedzibą w Wilnie (Litwa) powołana w celu realizacji umowy w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego;
- AB Kauno Tiltai oddział w Polsce – oddział spółki AB Kauno Tiltai z siedzibą w Białymstoku (Polska);
- AB Kauno Tiltai oddział na Łotwie – oddział spółki AB Kauno Tiltai z siedzibą z siedzibą w Rezekne (Łotwa);
- AB Kauno Tiltai oddział na Ukrainie – oddział spółki AB Kauno Tiltai z siedzibą w Kijowie (Ukraina);
- AB Kauno Tiltai oddział w Szwecji – oddział spółki AB Kauno Tiltai z siedzibą w Norsborg (Szwecja);
- AB Kauno Tiltai Sverige - jednostka zależna, spółka z siedzibą w Malmo (Szwecja);
- UAB “Transporto infrastruktura” - jednostka zależna, spółka z siedzibą w Wilnie (Litwa).

Ponadto, w skład Grupy Trakcja wchodzi spółki zależne utworzone w trakcie 2017 roku i mające swoje siedziby na Ukrainie: Trakcja Ukraina Sp. z o.o., Trakcja Infra Sp. z o.o., Trakcja Asphalt Sp. z o.o., Zakład Spółki Trakcja PRKiI S.A. na Ukrainie.

Jednostką dominującą najwyższego szczebla jest hiszpańska spółka COMSA S.A., która sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmujące również dane Grupy Trakcja.

3. Zmiany w Grupie

W dniu 8 czerwca 2018 roku spółka z Grupy, AB Kauno tiltai, nabyła 24,9% udziałów w spółce UAB Pletros Investicijos, uzyskując tym samym łącznie 100% udziałów w tej spółce.

W dniu 23 listopada 2018 roku zakończył swoją działalność oddział AB Kauno Tiltai na Białorusi.

Poza wyżej opisanym w 2018 roku nie wystąpiły inne zmiany w strukturze Grupy Trakcja.

4. Skład Zarządu Jednostki dominującej

W skład Zarządu Jednostki dominującej na dzień 31 grudnia 2018 roku wchodziły następujące osoby:

- Marcin Lewandowski - Prezes Zarządu;
- Marek Kacprzak - Wiceprezes Zarządu;
- Paweł Nogalski - Wiceprezes Zarządu;
- Maciej Sobczyk - Wiceprezes Zarządu;
- Aldas Rusevičius - Wiceprezes Zarządu.

W dniu 9 marca 2018 roku Spółka otrzymała od Pana Jarosława Tomaszewskiego oświadczenie o rezygnacji z funkcji Prezesa Zarządu i Członka Zarządu Spółki. Rezygnacja została złożona ze skutkiem na dzień 30 czerwca 2018 roku.

W dniu 27 kwietnia 2018 roku Spółka otrzymała od Pana Jarosława Tomaszewskiego oświadczenie o rezygnacji z funkcji Prezesa Zarządu, Członka Zarządu oraz Dyrektora Generalnego Spółki. Rezygnacja została złożona ze skutkiem na dzień 27 kwietnia 2018 roku.

W dniu 7 czerwca 2018 r. Rada Nadzorcza Spółki podjęła uchwałę, mocą której powołała Pana Marcina Lewandowskiego na stanowisko Prezesa Zarządu Spółki z dniem 1 września 2018 r.

Po dniu bilansowym nie wystąpiły zmiany w składzie Zarządu Spółki

5. Skład Rady Nadzorczej Spółki

W skład Rady Nadzorczej Jednostki dominującej na dzień 31 grudnia 2018 roku wchodziły następujące osoby:

- Dominik Radziwiłł - Przewodniczący Rady Nadzorczej;
- Łukasz Rozdeiczer-Kryszkowski - Członek Rady Nadzorczej;
- Michał Hulbój - Członek Rady Nadzorczej;
- Wojciech Napiórkowski - Członek Rady Nadzorczej;
- Miquel Llevat Vallespinosa - Członek Rady Nadzorczej;
- Jorge Miarnau Montserrat - Członek Rady Nadzorczej;
- Fernando Perea Samarra - Członek Rady Nadzorczej.

Zarówno w omawianym okresie jak i po dniu bilansowym nie nastąpiły żadne zmiany w składzie Rady Nadzorczej Jednostki dominującej.

6. Zatwierdzenie do publikacji rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Niniejsze roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd Jednostki dominującej do publikacji w dniu 30 kwietnia 2019 roku.

7. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie, szacunkach i założeniach

W procesie stosowania zasad (polityki) rachunkowości istotne znaczenie mają szacunki księgowe, założenia oraz profesjonalny osąd kierownictwa. Przyjęte założenia oraz szacunki opierają się na historycznym doświadczeniu i czynnikach, które są uznawane za racjonalne, a ich wyniki stanowią podstawę profesjonalnego osądu, co do bilansowych wartości aktywów i zobowiązań, których dotyczą. Szacunki i związane z nimi założenia podlegają weryfikacji na dzień bilansowy. Mimo, że szacunki te opierają się na najlepszej wiedzy dotyczącej warunków bieżących i działań, które Grupa podejmuje, rzeczywiste rezultaty mogą się od tych szacunków różnić.

W przypadku, gdy dana transakcja nie jest uregulowana w żadnym standardzie bądź interpretacji, Zarząd, kierując się subiektywną oceną, określa i stosuje polityki rachunkowości, które zapewnią, iż sprawozdanie finansowe będzie zawierać właściwe i wiarygodne informacje oraz będzie:

- prawidłowo, jasno i rzetelnie przedstawiać sytuację majątkową i finansową Grupy, wyniki jej działalności i przepływy pieniężne,
- odzwierciedlać treść ekonomiczną transakcji,
- obiektywne,
- sporządzone zgodnie z zasadą ostrożnej wyceny oraz

- kompletne we wszystkich istotnych aspektach.

Poniżej omówiono profesjonalny osąd kierownictwa, założenia dotyczące przyszłości i inne kluczowe źródła niepewności występujące na dzień bilansowy, z którymi związane jest ryzyko znaczącej korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań w następnym roku finansowym.

7.1. Profesjonalny osąd

Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość godziwą instrumentów finansowych, dla których nie istnieje aktywny rynek wycenia się wykorzystując odpowiednie techniki wyceny. Przy wyborze odpowiednich metod i założeń Grupa kieruje się profesjonalnym osądem. Przyjęte w tym celu założenia zostały przedstawione w notcie nr 47 Dodatkowych informacji i objaśnień. W 2018 roku Grupa nie dokonała zmiany sposobu wyceny instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej. Wartość bilansowa aktywów i zobowiązań finansowych jest zbliżona do ich wartości godziwej.

Klasyfikacja umów leasingowych

Grupa dokonuje klasyfikacji leasingu jako operacyjnego lub finansowego w oparciu o ocenę, w jakim zakresie ryzyka i korzyści z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przypadają w udziale leasingodawcy, a w jakim leasingobiorcy. Ocena ta opiera się na treści ekonomicznej każdej transakcji. Dodatkowe informacje zostały przedstawione w notach 9.3.4., 43 oraz 44.

Nieruchomości inwestycyjne

Grupa dokonuje klasyfikacji nieruchomości do kategorii rzeczowych aktywów trwałych, zapasów lub nieruchomości inwestycyjnych w zależności od planowanego wykorzystania ich przez Grupę.

Alokacja wartości firmy do ośrodków generujących przepływy pieniężne

Zgodnie z MSR 36 wartość firmy alokowana jest do ośrodków generujących przepływy pieniężne. Grupa dokonuje oceny związanej z alokacją wartości firmy do odpowiednich ośrodków wypracowujących przepływy pieniężne.

Kontrola nad jednostkami powiązаныmi

Jednostka dominująca sprawuje kontrolę nad spółkami zależnymi, jeżeli z tytułu swojego zaangażowania w tę jednostkę podlega ekspozycji na zmienne zwroty, lub gdy ma prawa do zmiennych zwrotów, oraz ma możliwość wywierania wpływu na te zwroty poprzez sprawowanie władzy nad jednostką. Zarząd Jednostki dominującej określa, iż sprawuje kontrolę nad poszczególnymi jednostkami na podstawie następujących elementów:

Trakcja PRKiI jest właścicielem 100% kapitału zakładowego PRK 7 Nieruchomości Sp. z o.o. i sprawuje kontrolę nad tą spółką zależną. Spółka Trakcja PRKiI stała się właścicielem spółki PRK 7 Nieruchomości poprzez połączenie spółki Trakcja ze spółką PRK 7 S.A., która to była właścicielem spółki PRK 7 Nieruchomości Sp. z o.o.

Trakcja PRKiI jest właścicielem 100% kapitału zakładowego spółki Bahn Technik Wrocław Sp. z o.o. i sprawuje pełną kontrolę nad tą spółką zależną. Spółka Trakcja PRKiI S.A. stała się właścicielem spółki BTW poprzez dokupienie 50% udziałów w dniu 30 grudnia 2016 roku. Spółka Trakcja PRKiI stała się właścicielem spółki BTW poprzez zakup udziałów.

Trakcja PRKiI jest właścicielem 82,35% kapitału zakładowego Torprojekt Sp. z o.o. i sprawuje pełną kontrolę nad tą spółką zależną. Spółka Trakcja PRKiI stała się właścicielem spółki Torprojekt poprzez zakup udziałów.

Trakcja PRKiI jest właścicielem 99,70% kapitału zakładowego P.E.U.I.M. Sp. z o.o. i sprawuje pełną kontrolę nad tą spółką zależną. Spółka Trakcja PRKiI stała się właścicielem spółki P.E.U.I.M. poprzez zakup udziałów.

Trakcja PRKiI jest właścicielem 100% kapitału zakładowego Dalba Sp. z o.o. i sprawuje pełną kontrolę nad tą spółką zależną. Spółka Trakcja PRKiI stała się właścicielem spółki Dalba poprzez zakup udziałów.

Trakcja PRKiI jest właścicielem 94,62% kapitału zakładowego PDM Białystok S.A. i sprawuje pełną kontrolę nad tą spółką zależną. Spółka Trakcja PRKiI stała się właścicielem spółki PDM Białystok poprzez zakup udziałów.

Trakcja PRKiI jest właścicielem 98,09% kapitału zakładowego AB Kauno Tiltai i sprawuje kontrolę nad tą spółką zależną. Spółka Trakcja PRKiI stała się właścicielem spółki AB Kauno Tiltai poprzez zakup akcji. AB Kauno Tiltai jest jednocześnie jednostką dominującą w Grupie AB Kauno Tiltai. Skład Grupy oraz procent posiadanych udziałów został przedstawiony w notcie 2 Dodatkowych informacji i objaśnień dotyczącej składu i struktury Grupy.

Klasyfikacja wspólnych ustaleń umownych

Grupa na podstawie analizy zapisów umowy określa czy sprawuje wspólną kontrolę oraz ustala rodzaj wspólnego ustalenia umownego, w które jest zaangażowana, oceniając swoje prawa i obowiązki wynikające z ustalenia oraz uwzględniając strukturę i formę prawną ustalenia oraz uzgodnione przez strony warunki umowy.

7.2. Niepewność szacunków i założeń

Określenie terminu spełnienia zobowiązań do wykonania świadczenia

Sprzedaż dóbr

Aby wskazać precyzyjnie moment przeniesienia kontroli, Grupa każdorazowo rozważa czy:

- a. Grupa ma bieżące prawo do zapłaty za składnik aktywów,
- b. klient posiada tytuł prawny do składnika aktywów,
- c. Grupa fizycznie przekazała składnik aktywów,
- d. klient ponosi istotne ryzyko i uzyskuje istotne korzyści wynikające z własności składnika aktywów,
- e. klient przyjął składnik aktywów.

Zasadniczo, moment przeniesienia kontroli jest tożsamy z chwilą, w którym zostały przekazane znaczące ryzyko i korzyści wynikające z ich własności. W przypadku braku ustalenia pomiędzy stronami specyficznych warunków (np. w drodze stosowania Incoterms) przychód ze sprzedaży rozpoznaje się w momencie dostarczenia do klienta, wówczas klient jest w fizycznym posiadaniu dobra i tym samym przekazywany jest tytuł prawny.

Sprzedaż usług budowlanych

Zobowiązania do wykonania świadczenia związane z realizacją długoterminowych kontraktów budowlanych są spełniane w czasie w związku z tym, że klient kontroluje składnik aktywów, który jest tworzony lub ulepszany przez jednostkę przez cały okres realizacji. Realizacja budowy na gruncie będącym własnością zleceniodawcy w ocenie Grupy świadczy o tym, że na bieżąco kontroluje składnik aktywów, który jest tworzony. W analizowanym przypadku występują specyficzne zapisy dotyczące akceptacji zrealizowanych prac i w przypadku braku uzyskania akceptacji następuje jej rozwiązanie i tytuł własności nad wykonanymi pracami jak również powiązany grunt przechodzi na Grupę, jednakże w ocenie Grupy, bazując na doświadczeniu w realizacji poprzednich, analogicznych projektów jak również oceny stanu zaawansowania prac nieosiągnięcie ustalonych parametrów, warunkujących rozwiązanie umowy i przeniesienie własności gruntu jest nieprawdopodobne.

Określenie ceny transakcyjnej oraz kwot przypisanych do zobowiązań do wykonania świadczenia

Wynagrodzenie zmienne

Umowy na realizację długoterminowych usług budowlanych zawierają wynagrodzenia o charakterze zmiennym uzależnione od terminów realizacji oraz osiągniętych parametrów. Grupa w celu wyznaczenia ceny transakcyjnej ocenia fakty i okoliczności determinujące prawdopodobieństwo wystąpienia każdego scenariusza. W przypadku umów, dla których prawdopodobieństwo jednego scenariusza jest wyraźnie wyższe od pozostałych wówczas wynagrodzenia wyznaczone zgodnie z danym scenariuszem ujmowane jest w cenie transakcyjnej. Jeżeli nie można wyznaczyć najbardziej prawdopodobnego scenariusza wówczas cena transakcyjna ustalana jest w

oparciu o wartość oczekiwaną tj. ustaloną jako wartość średnia ważona prawdopodobieństwami wszystkich rozważanych scenariuszy. Oszacowana wartość wynagrodzenia zmiennego nie podlega ograniczeniom.

Fakty i okoliczności determinujące prawdopodobieństwo wystąpienia poszczególnych scenariuszy rewidowane są co najmniej na koniec każdego okresu sprawozdawczego. Ewentualne zmiany ceny transakcyjnej ujmowane są prospektywnie.

Istotny element finansowania

Grupa zdecydowała się skorzystać z przewidzianego praktycznego uproszczenia i nie dokonuje korekty ceny transakcyjnej o wpływ zmiany wartości pieniądza w czasie w przypadku umów, dla których Grupa oczekuje w momencie zawarcia, że okres pomiędzy momentem, kiedy Grupa przekazuje dobro lub usługę a momentem płatności wyniesie nie więcej niż jeden rok.

Cena transakcyjna umów, dla których Grupa oczekuje w momencie zawarcia, że okres pomiędzy momentem, kiedy Grupa przekazuje dobro lub usługę a momentem płatności wyniesie więcej niż jeden rok jest korygowana o istotny element finansowania. W przypadku płatności zaliczkowych Grupa rozpoznaje koszty odsetkowe, podczas gdy w przypadku terminów płatności dłuższych niż 12 miesięcy Grupa ujmuje odpowiednio przychody odsetkowe.

W celu oszacowania istotnego elementu finansowania niezbędne jest określenie stopy dyskontowej. Grupa stosuje stopy, która zostałaby zastosowana w przypadku zawarcia oddzielnej transakcji finansowania pomiędzy jednostką a jej klientem w momencie zawarcia umowy. W celu odzwierciedlenia charakterystykę kredytową strony otrzymującej finansowanie różne stopy dyskontowe są stosowane do transakcji, w których Grupa występuje jako strona zapewniająca finansowanie oraz strona otrzymująca finansowanie.

Stopy dyskontowe są rewidowane co najmniej na moment sporządzenia sprawozdania finansowego i są stosowane do umów zawartych po dacie, na którą dokonano aktualizacji stopy.

Rezerwy na roboty poprawkowe

Rezerwy na roboty poprawkowe zostały oszacowane na podstawie wiedzy dyrektorów poszczególnych budów (kontraktów) o konieczności lub prawdopodobnej możliwości wykonania dodatkowych prac na rzecz zamawiającego, mających na celu wypełnienie warunków gwarancji. Największe spółki wchodzące w skład Grupy Trakcja są zobowiązane do udzielenia gwarancji na swoje usługi. Wysokość rezerw na roboty poprawkowe uzależniona jest od segmentu, w którym działają spółki i oparta jest na danych historycznych Grupy. Wartość ta podlega indywidualnej analizie i może ulec zwiększeniu lub zmniejszeniu w uzasadnionych przypadkach. Wszelka zmiana tych szacunków wpływa na wartość rezerw. Wartość bilansowa rezerw na roboty poprawkowe na dzień 31 grudnia 2018 roku została przedstawiona w notce nr 37 Dodatkowych informacji i objaśnień.

Rezerwy z tytułu kar umownych

Grupa rozpoznaje rezerwy z tytułu kar umownych na realizowanych kontraktach w wartości możliwej i prawdopodobnej do poniesienia. Rezerwy tworzone są w oparciu o dokumentację przebiegu kontraktu i opinię prawników biorących udział w toczących się rozmowach, którzy szacują ewentualne przyszłe zobowiązania Grupy w oparciu o przebieg rozmów. Wartość bilansowa rezerw z tytułu kar umownych na dzień 31 grudnia 2018 roku została przedstawiona w notach nr 37 Dodatkowych informacji i objaśnień.

Wycena zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych

Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych dotyczące odpraw emerytalnych i nagród jubileuszowych w bieżącym okresie zostały oszacowane na podstawie metod aktuarialnych, uwzględniających dokonane z dniem 3 czerwca 2017 roku zmiany w regulaminie wynagrodzeń. Wysokość zobowiązania zależy od wielu czynników, które są wykorzystywane jako założenia w metodzie aktuarialnej. Jednym z podstawowych założeń dla ustalenia wysokości zobowiązania jest stopa dyskontowa oraz średnio oczekiwany wzrost wynagrodzeń.

Przyjęte w tym celu założenia oraz wartość bilansowa zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych na dzień 31 grudnia 2018 roku zostały przedstawione w nocie nr 38 Dodatkowych informacji i objaśnień.

Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Grupa rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione. Zarząd Jednostki dominującej weryfikuje przyjęte szacunki dotyczące prawdopodobieństwa odzyskania aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego w oparciu o zmiany czynników branych pod uwagę, nowe informacje oraz doświadczenia z przeszłości. Prawdopodobieństwo realizacji aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z przyszłymi zyskami podatkowymi opiera się na budżetach spółek Grupy. Spółki Grupy ujęły w księgach aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego do wysokości, do której jest prawdopodobne, iż osiągną zysk do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych. Spółki Grupy, które historycznie generowały straty i których projekcje finansowe nie przewidują osiągnięcia zysku do opodatkowania umożliwiające potrącenie ujemnych różnic przejściowych, nie rozpoznają w swoich księgach aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Wartość bilansowa aktywa z tytułu podatku odroczonego na dzień 31 grudnia 2018 roku została przedstawiona w nocie nr 19.3 Dodatkowych informacji i objaśnień.

Stawki amortyzacyjne

Wysokość stawek amortyzacyjnych ustalana jest na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznej użyteczności składników rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych. Grupa corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów ekonomicznej użyteczności na podstawie bieżących szacunków.

Nieruchomości inwestycyjne

Nieruchomości inwestycyjne wycenia się do wartości godziwej. Wyceny nieruchomości inwestycyjnych zostały sporządzone przez niezależnych rzeczoznawców, posiadających aktualne uprawnienia do wykonywania takich wycen. Przy wyborze podejścia i metody kierowano się zasadami określonymi w MSSF 13, ustawie o gospodarce nieruchomościami oraz w rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie szczegółowych zasad wyceny nieruchomości oraz zasad i trybu sporządzania operatu szacunkowego. Do wyceny wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnych zastosowano takie techniki wyceny, które maksymalizują wykorzystanie danych obserwowalnych. Szczegółowe informacje oraz wartość bilansowa nieruchomości inwestycyjnych na dzień 31 grudnia 2018 roku zostały przedstawione w nocie 23 Dodatkowych informacji i objaśnień.

Utrata wartości firmy

Zgodnie z MSR 36 Zarząd Jednostki dominującej na dzień bilansowy dokonuje corocznych testów na utratę wartości ośrodków wypracowujących środki pieniężne, do których została przypisana wartość firmy. Przeprowadzone testy wymagają oszacowania wartości użytkowej ośrodków wypracowujących przepływy pieniężne („CGU”) w oparciu o przyszłe przepływy pieniężne generowane przez te CGU, które następnie przy zastosowaniu stopy dyskontowej są korygowane do wartości bieżącej. Na dzień 31 grudnia 2018 roku Grupa przeprowadziła testy na utratę wartości firmy. W wyniku przeprowadzonych testów na dzień 31 grudnia 2018 roku stwierdzono odpis aktualizujący wartość firmy w kwocie 24 243 tys. zł. Założenia oraz istotne informacje dotyczące przeprowadzonych testów zamieszczono w nocie 24 Dodatkowych informacji i objaśnień.

Utrata wartości zapasów

Zarząd dokonuje oceny, czy istnieją przesłanki wskazujące na możliwość wystąpienia utraty wartości zapasów zgodnie z notą 9.12. Stwierdzenie utraty wartości wymaga oszacowania wartości netto możliwych do uzyskania dla zapasów, które utraciły swoje cechy użytkowe lub przydatność. Dodatkowe informacje przedstawiono w nocie 29 Dodatkowych informacji i objaśnień.

Oczekiwana strata kredytowa i odpis aktualizujący wartość należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności

Grupa zgodnie z MSSF 9 ujmuje odpis na oczekiwane straty kredytowe z tytułu należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności. W zakresie należności handlowych Grupa stosuje podejście uproszczone dla należności rozpatrywanych grupowo - dla tych rodzajów należności naliczany jest odpis z tytułu dożywotnich strat kredytowych bez względu na analizę zmian ryzyka kredytowego. W przypadku pozostałych należności oraz posiadanych instrumentów finansowych Grupa określa odpis na 12 miesięczne oczekiwane straty kredytowe, jeżeli ryzyko kredytowe jest niskie lub nie wzrosło znacząco od daty włączenia danego składnika należności do bilansu oraz w kwocie równej oczekiwany stratom kredytowym w całym okresie życia, jeżeli ryzyko kredytowe związane z danym składnikiem aktywów finansowych wzrosło znacząco od momentu początkowego ujęcia. Zmiana oczekiwanej straty kredytowej i odpisu aktualizującego wartość należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności została zaprezentowana w nocie 30.

Wycena wartości godziwej i procedury związane z wyceną

Niektóre aktywa i pasywa Grupy wyceniane są w wartości godziwej dla celów sprawozdawczości finansowej. W wycenie wartości godziwej aktywów lub zobowiązań, Grupa wykorzystuje dane rynkowe obserwowalne w zakresie w jakim jest to możliwe.

Informacje na temat technik wyceny i danych wsadowych wykorzystanych do wyceny wartości godziwej poszczególnych aktywów i pasywów są ujawnione w notach nr 23, 41 i 47 Dodatkowych informacji i objaśnień.

8. Podstawa sporządzenia rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego, z wyjątkiem pochodnych instrumentów finansowych oraz nieruchomości inwestycyjnych, które są wyceniane według wartości godziwej.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest przedstawione w złotych („PLN”, „zł”), a wszystkie wartości, jeżeli nie zaznaczono inaczej, podane są w tysiącach złotych.

Niektóre dane finansowe zawarte w niniejszym sprawozdaniu zostały zaokrąglone. Z tego powodu w niektórych przedstawionych w sprawozdaniu tabelach suma kwot w danej kolumnie lub wierszu może różnić się nieznacznie od wartości łącznej podanej dla danej kolumny lub wiersza.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności przez Grupę w dającej się przewidzieć przyszłości. Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego istnieją okoliczności wskazujące na zagrożenie kontynuowania działalności przez Grupę. Szczegóły zostały opisane w nocie 64 niniejszego sprawozdania.

Ponadto dla celów sprawozdawczości finansowej, wyceny w wartości godziwej są skategoryzowane według trzech poziomów w zależności od stopnia, w jakim dane wsadowe do pomiarów wartości godziwej są obserwowalne i od znaczenia danych wsadowych do wyceny w wartości godziwej jako całości. Poziomy te kształtują się w następujący sposób:

- Poziom 1: danymi wsadowymi są ceny notowane (nieskorygowane) z aktywnych rynków dla identycznych aktywów lub zobowiązań, do których jednostka ma dostęp w dniu wyceny.
- Poziom 2: danymi wsadowymi są dane inne niż ceny notowane zaliczane do Poziomu 1, które są obserwowalne dla składnika aktywów lub zobowiązań, bezpośrednio lub pośrednio.
- Poziom 3: danymi wsadowymi są nieobserwowalne dane do wyceny składnika aktywów lub zobowiązań.

8.1. Oświadczenie o zgodności

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres od dnia 1 stycznia 2018 roku do dnia 31 grudnia 2018 roku zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) zatwierdzonymi przez Unię Europejską opublikowanymi i obowiązującymi na dzień 31 grudnia 2018 roku.

Standardy, które nie weszły jeszcze w życie na dzień 31 grudnia 2018 roku i nie zostały zatwierdzone przez Unię Europejską na dzień sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego zostały opisane w nocie nr 10.

Efekt zastosowania nowych standardów rachunkowości i zmian polityki rachunkowości opisano w nocie nr 10.

MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej („KIMSF”).

Waluta pomiaru i waluta sprawozdań finansowych

Walutą pomiaru Jednostki dominującej i części spółek Grupy położonych na terenie Polski oraz walutą sprawozdawczą w niniejszym rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym jest złoty polski. Waluty pomiaru poszczególnych spółek z Grupy działających za granicą są następujące:

- spółki mające siedziby na Litwie - euro (EUR);
- spółki AB Kauno Tiltai Sverige oraz Oddział AB Kauno Tiltai w Szwecji mające siedzibę w Szwecji - korona szwedzka (SEK);
- spółka AB Kauno Tiltai oddział Białorusi - rubel białoruski (BYR);
- Zakład spółki Trakcja PRKił w Bułgarii – lew bułgarski (BYN);
- Zakład spółki Trakcja PRKił na Ukrainie oraz Oddział AB Kauno Tiltai na Ukrainie a także pozostałych spółek mających siedzibę na Ukrainie – hrywna ukraińska (UAH).

9. Istotne zasady rachunkowości

9.1. Zasady konsolidacji

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje sprawozdanie finansowe Spółki Trakcja PRKił oraz sprawozdania finansowe jednostek zależnych sporządzone każdorazowo na dzień 31 grudnia.

Jednostki zależne podlegają konsolidacji w okresie od dnia objęcia nad nimi kontroli przez Grupę, a przestają być konsolidowane od dnia ustania kontroli. W przypadku utraty kontroli nad jednostką zależną skonsolidowane sprawozdanie finansowe uwzględnia wyniki za tę część roku objętego sprawozdaniem, w którym to okresie Grupa posiadała taką kontrolę.

W skład Grupy Trakcja wchodzi spółki zależne utworzone w trakcie 2017 roku i mające swoje siedziby na Ukrainie: Trakcja Ukraina Sp. z o.o., Trakcja Infra Sp. z o.o., Trakcja Asphalt Sp. z o.o., Zakład Spółki Trakcja PRKił S.A. na Ukrainie oraz Oddział spółki AB Kauno Tiltai na Ukrainie. Spółka rozpoczęła konsolidację danych tych spółek w 2018 roku.

Sprawozdania finansowe jednostek zależnych sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy, co sprawozdanie Jednostki dominującej, przy wykorzystaniu spójnych zasad rachunkowości zastosowanych dla transakcji i zdarzeń gospodarczych o podobnym charakterze.

Wszystkie jednostki w Grupie, z wyjątkiem spółek mających siedzibę na Ukrainie, Bahn Technik Wrocław Sp. z o.o., Torprojekt Sp. z o.o., Dalba Sp. z o.o. oraz PDM Białystok S.A. prowadzą swoje księgi rachunkowe zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości. Bahn Technik Wrocław Sp. z o.o., Torprojekt Sp. z o.o.,

Dalba Sp. z o.o. oraz PDM Białystok S.A. prowadzą swoje księgi rachunkowe zgodnie z zasadami rachunkowości określonymi przez Ustawę z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości („Ustawa”) z późniejszymi zmianami i wydanymi na jej podstawie przepisami („Polskie Standardy Rachunkowości”, „PSR”). Ich dane finansowe podlegają przekształceniu dla celów Grupy.

Wszystkie salda i transakcje pomiędzy jednostkami Grupy, w tym niezrealizowane zyski wynikające z transakcji w ramach Grupy, zostały w całości wyeliminowane. Niezrealizowane straty są eliminowane, chyba że dowodzą wystąpienia trwałej utraty wartości.

Udziały niesprawujące kontroli to ta część wyniku finansowego i aktywów netto, która nie należy do Grupy. Udziały niesprawujące kontroli są prezentowane w osobnej pozycji w skonsolidowanym rachunku zysków i strat, w skonsolidowanym sprawozdaniu z dochodów całkowitych oraz kapitale własnym skonsolidowanego bilansu oddzielnie od kapitału własnego przypadającego akcjonariuszom Jednostki dominującej. W przypadku nabycia udziałów niesprawujących kontroli różnica pomiędzy ceną nabycia a wartością bilansową nabytego udziału w aktywach netto jest ujmowana w kapitałach.

9.2. Przeliczenie pozycji w walucie obcej

Walutą funkcjonalną Jednostki dominującej jest złoty polski.

Transakcje wyrażone w walutach obcych są przeliczane przez spółki wchodzące w skład Grupy na ich walutę funkcjonalną przy zastosowaniu kursu wymiany obowiązującego w dniu zawarcia transakcji.

Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania pieniężne wyrażone w walutach obcych są przeliczane przy zastosowaniu kursu zamknięcia. Powstałe z przeliczenia różnice kursowe ujmowane są odpowiednio w pozycji przychodów (kosztów) finansowych.

Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według kosztu historycznego wyrażonego w walucie obcej są wykazywane po kursie historycznym z dnia transakcji. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej są przeliczane po kursie z dnia dokonania wyceny do wartości godziwej.

Następujące kursy zostały przyjęte dla potrzeb wyceny bilansowej:

Kurs obowiązujący na ostatni dzień okresu:	2018-12-31	2017-12-31
PLN/USD	3,7597	3,4813
PLN/EUR	4,3000	4,1709
PLN/SEK	0,4201	0,4243
PLN/BYN*	1,7615	1,7908
PLN/BGN	2,1985	2,1326
PLN/UAH	0,1357	0,1236
Kurs średni, liczony jako średnia arytmetyczna kursów obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca w danym okresie:	2018-12-31	2017-12-31
PLN/USD	3,6227	3,7439
PLN/EUR	4,2669	4,2447
PLN/SEK	0,4147	0,4403
PLN/BYN*	1,7759	1,9495
PLN/BGN	2,1816	2,1703
PLN/UAH	0,1330	0,1402

PLN/BYN* - od 1 Lipca 2016 roku nastąpiła zmiana waluty z 1 BYR na 1 BYN oraz denominacja kursu waluty z 1 BYN na 10 000 BYR.

Na dzień bilansowy sprawozdania finansowe jednostek zagranicznych przeliczane są na walutę polską w następujący sposób:

- odpowiednie pozycje bilansowe po średnim kursie, ustalonym przez Narodowy Bank Polski na dzień bilansowy za wyjątkiem pozycji kapitałów własnych, które są przeliczane na walutę polską po kursie historycznym z dnia objęcia kontroli nad jednostką zagraniczną;
- odpowiednie pozycje rachunku zysków i strat oraz sprawozdania z dochodów całkowitych po kursie stanowiącym średnią arytmetyczną średnich miesięcznych kursów ustalonych przez Narodowy Bank Polski za okres objęty sprawozdaniem finansowym;
- odpowiednie pozycje rachunku przepływów pieniężnych (działalność inwestycyjna i finansowa) po kursie stanowiącym średnią arytmetyczną średnich miesięcznych kursów ustalonych przez Narodowy Bank Polski za okres objęty sprawozdaniem finansowym. Różnice kursowe powstałe w wyniku takiego przeliczenia są ujmowane w pozycji rachunku przepływów pieniężnych „Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych”.

Różnice kursowe powstałe w wyniku takiego przeliczenia są ujmowane bezpośrednio w kapitale własnym jako odrębny składnik, tj. Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych.

W momencie zbycia jednostki zagranicznej, skumulowane różnice kursowe ujęte w kapitale własnym, dotyczące tego podmiotu zagranicznego, są przenoszone z kapitałów własnych do rachunku zysków i strat (jako korekta wynikająca z przeklasyfikowania) w momencie ujęcia zysku lub straty ze zbycia jednostki.

9.3. Rzeczowe aktywa trwałe

9.3.1. Środki trwałe

Środki trwałe wyceniane są według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz wszelkie odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wartość początkowa środków trwałych obejmuje ich cenę nabycia powiększoną o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania. W skład kosztu wchodzi również koszt wymiany części składowych maszyn i urządzeń w momencie poniesienia, jeśli spełnione są kryteria rozpoznania. Koszty poniesione po dacie oddania środka trwałego do używania, takie jak koszty konserwacji i napraw, obciążają rachunek zysków i strat w momencie ich poniesienia.

W wartości bilansowej środka trwałego ujmuje się koszty modernizacji, zaś koszty regularnych, znaczących przeglądów, których przeprowadzenie jest niezbędne w celu zapobieżenia wystąpienia usterek oraz których wartość w poszczególnych okresach sprawozdawczych różni się istotnie ujmuje się w rozliczeniach międzyokresowych czynnych. Ewentualna pozostała wartość bilansowa kosztów poprzedniego przeglądu jest usuwana z wartości bilansowej środka trwałego.

Środki trwałe (z wyjątkiem gruntów własnych nie służących wydobyciu kopalin metodą odkrywkową) amortyzowane są metodą liniową w okresie przewidywanej ekonomicznej użyteczności. Środki trwałe będące przedmiotem umowy leasingu finansowego są amortyzowane w sposób określony dla własnych środków trwałych. Jednakże, gdy brak jest pewności, co do przejścia prawa własności przedmiotu umowy, wówczas środki trwałe używane na podstawie umów leasingu finansowego są amortyzowane przez krótszy z dwóch okresów: przewidywany okres użytkowania lub okres trwania leasingu.

Środki trwałe nieoddawane bezpośrednio do używania, lecz wymagające uprzedniego montażu, adaptacji, innych dodatkowych prac lub nakładów zaliczane są do środków trwałych w budowie do czasu ich oddania do używania.

Środki trwałe nieużywane, wycofane z używania, przeznaczone do likwidacji lub sprzedaży wycenia się w wartości nie wyższej niż ich cena sprzedaży netto możliwa do osiągnięcia.

Środki trwałe umarżane są według metody liniowej. Zastosowane stawki amortyzacyjne odpowiadają okresowi ekonomicznej użyteczności środków trwałych.

Okresy ekonomicznej użyteczności środków trwałych przyjęte w Grupie są następujące:

Dodatkowe informacje i objaśnienia do rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

- komputery	3 lata lub okres umowny,
- narzędzia i przyrządy	5 lat,
- zbiorniki naziemne	22 lata,
- kotły, piece	od 14 do 25 lat,
- maszyny do obróbki metali	od 5 do 14 lat,
- agregaty sprężarkowe	od 10 do 20 lat,
- urządzenia energetyczne	13 lat,
- ciężkie maszyny budowlane	od 5 do 30 lat,
- drobny sprzęt i maszyny	10 lat,
- wagony technologiczne	od 14 do 25 lat,
- wagony magazynowe, warsztatowe, socjalne	od 14 do 20 lat,
- kontenery magazynowe, socjalne	od 5 do 25 lat,
- samochody osobowe i dostawcze (do 3,5 t)	od 5 do 7 lat,
- samochody ciężarowe (pow. 3,5 t)	od 5 do 10 lat,
- zaplecze biurowo-socjalne	od 10 do 26 lat.

Wartość końcową, okres użytkowania oraz metodę amortyzacji składników aktywów weryfikuje się corocznie, i w razie konieczności - koryguje się, jeśli korekta następuje od początku następnego roku obrotowego.

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta z bilansu po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia danego składnika aktywów z bilansu (obliczone, jako różnica pomiędzy ewentualnymi wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danej pozycji) są ujmowane w rachunku zysków i strat w okresie, w którym dokonano takiego usunięcia.

9.3.2. Środki trwałe w budowie

Środki trwałe w budowie wycenia się w wysokości ogółu kosztów pozostających w bezpośrednim związku z ich nabyciem lub wytworzeniem. Do kosztów tych zalicza się także koszty finansowe netto związane z obsługą i zabezpieczeniem zobowiązań finansujących środki trwałe w budowie poniesione (zapłacone lub naliczone) do dnia ich oddania do użytkowania.

Środki trwałe w budowie zaniechane, przeznaczone do likwidacji lub sprzedaży wycenia się w wartości nie wyższej niż ich cena sprzedaży netto możliwa do osiągnięcia.

Środki trwałe w budowie nie podlegają amortyzacji do czasu zakończenia budowy i przekazania środka trwałego do użytkowania.

Każdorazowo, przy wykonywaniu remontu, koszt remontu jest ujmowany w wartości bilansowej rzeczowych aktywów trwałych, jeżeli są spełnione kryteria ujmowania.

9.3.3. Prawo wieczystego użytkowania gruntów

Grupa posiada prawo wieczystego użytkowania gruntów. Grupa dokonuje następującej klasyfikacji w zależności od sposobu nabycia praw:

- PWUG uzyskane nieodpłatnie na podstawie decyzji administracyjnej – traktuje się jako leasing operacyjny i ujmuje pozabilansowo.
- PWUG nabyte odpłatnie od osób trzecich lub w wyniku nabycia spółek zależnych – wykazuje się w pozycji „Rzeczowe aktywa trwałe” jako grunty w cenie nabycia po pomniejszeniu o odpisy amortyzacyjne. Odpisy amortyzacyjne ujmowane są w rachunku zysków i strat w ciężar kosztów ogólnego zarządu.

Amortyzacja prawa wieczystego użytkowania gruntu odbywa się przez okres, na który to prawo zostało przyznane. Okres ten wynosi 99 lat.

9.3.4. Leasing

Umowy leasingu finansowego, które przenoszą na Grupę zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, są ujmowane w bilansie na dzień rozpoczęcia leasingu według niższej z następujących dwóch wartości: wartości godziwej środka trwałego stanowiącego przedmiot leasingu lub wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych. Opłaty leasingowe są rozdzielane pomiędzy koszty finansowe i zmniejszenie salda zobowiązania z tytułu leasingu w sposób umożliwiający uzyskanie stałej stopy odsetek od pozostałego do spłaty zobowiązania. Koszty finansowe są ujmowane bezpośrednio w ciężar rachunku zysków i strat.

Środki trwałe będące przedmiotem umowy leasingu finansowego są amortyzowane w sposób określony dla własnych środków trwałych. Jednakże, gdy brak jest pewności, co do przejścia prawa własności przedmiotu umowy, wówczas środki trwałe używane na podstawie umów leasingu finansowego są amortyzowane przez krótszy z dwóch okresów: przewidywany okres użytkowania lub okres trwania leasingu.

Umowy leasingowe, zgodnie z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego oraz późniejsze raty leasingowe ujmowane są jako koszty w rachunku zysków i strat metodą liniową przez okres trwania leasingu.

9.3.5. Aktywa przeznaczone do sprzedaży

Do grupy tej zalicza się składniki rzeczowych aktywów trwałych, jeśli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana przede wszystkim w drodze transakcji sprzedaży, a nie poprzez ich dalsze wykorzystywanie. Grupa wycenia składnik aktywów trwałych zaklasyfikowany jako przeznaczony do sprzedaży w kwocie niższej z jego wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży, a amortyzacja takich aktywów została zaprzestana. Aktywa jako przeznaczone do sprzedaży to aktywa dostępne do natychmiastowej sprzedaży w obecnym stanie na warunkach, które zwyczajowo obowiązują przy sprzedaży tego typu aktywów, sprzedaż jest wysoce prawdopodobna i kierownictwo zobowiązuje się do aktywnego poszukiwania nabywcy.

Aktywa zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży prezentowane są w bilansie w oddzielnej pozycji.

9.4. Nieruchomości inwestycyjne

Na nieruchomości inwestycyjne Grupy składają się inwestycje w budynki i grunty posiadane w celu generowania przychodów z wynajmu lub ze względu na oczekiwany przyrost ich wartości. Początkowo nieruchomości inwestycyjne nabyte w ramach oddzielnej transakcji zakupu są wyceniane według ceny nabycia z uwzględnieniem kosztów transakcji. W pozostałych przypadkach, np. nabycie w ramach transakcji przejęcia innej jednostki gospodarczej, ich ujęcie początkowe następuje według wartości godziwej.

Po początkowym ujęciu wszystkie nieruchomości inwestycyjne wykazywane są według wartości godziwej.

Grupa oszacowuje wartość nieruchomości inwestycyjnych na dzień 31 grudnia na podstawie wyceny przeprowadzonej na ten dzień przez niezależnego rzeczoznawcę. W trakcie roku na kolejne daty bilansowe, tj. 31 marca, 30 czerwca oraz 30 września Grupa dokonuje analizy przesłanek dotyczących możliwości zmiany wartości godziwej.

Ustalenie wartości godziwej może polegać na:

- aktualizacji na podstawie wyceny przeprowadzonej przez niezależnego rzeczoznawcę posiadającego uznane i odpowiednie kwalifikacje zawodowe i doświadczenie w zakresie wyceny nieruchomości o położeniu i charakterystyce podobnej do wycenianej nieruchomości;

- analizie danych pochodzących z aktywnego rynku aktualnych cen rynkowych podobnych nieruchomości inwestycyjnych, które są podobnie zlokalizowane i znajdują się w porównywalnym stanie.

Przeniesienia aktywów do i z nieruchomości inwestycyjnych dokonuje się tylko wówczas, gdy następuje oczywista zmiana w zamierzonym sposobie ich użytkowania.

Zmiana wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnych następująca w ciągu roku wykazywana jest w rachunku zysków i strat. W przypadku przeniesienia składnika majątku Grupy ze środków trwałych do nieruchomości inwestycyjnych, różnica pomiędzy wyceną w wartości godziwej a wartością bilansową takiego składnika majątku zostaje ujęta w kapitale z aktualizacji wyceny, a wszelkie późniejsze zmiany – w rachunku zysków i strat.

Jeśli jednostka w trakcie budowy nieruchomości inwestycyjnej uzyskuje możliwość wiarygodnej wyceny wartości godziwej tej nieruchomości, którą wcześniej wyceniała według kosztu, to wycenia tę nieruchomość według jej wartości godziwej. W momencie zakończenia przez jednostkę budowy własnej nieruchomości inwestycyjnej, która zostanie ujęta w wartości godziwej, różnica pomiędzy wartością godziwą nieruchomości na ten dzień a jej wcześniejszą wartością bilansową zostanie rozpoznana w rachunku zysków i strat.

9.5. Utrata wartości aktywów niefinansowych

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości składników aktywów trwałych wycenianych wg modelu kosztu. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości, Grupa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów odpowiada wartości godziwej tego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne, pomniejszonej o koszty sprzedaży lub wartości użytkowej, zależnie od tego, która z nich jest wyższa. Wartość tę ustala się dla poszczególnych aktywów, chyba że dany składnik aktywów nie generuje samodzielnie wpływów pieniężnych, które w większości są niezależne od tych, które są generowane przez inne aktywa lub grupy aktywów. Jeśli wartość bilansowa składnika aktywów jest wyższa niż jego wartość odzyskiwalna, ma miejsce utrata wartości i dokonuje się wówczas odpisu do ustalonej wartości odzyskiwalnej. Przy szacowaniu wartości użytkowej prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed uwzględnieniem skutków opodatkowania, która odzwierciedla bieżące rynkowe oszacowanie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości składników majątkowych używanych w działalności kontynuowanej ujmuje się w pozostałych kosztach operacyjnych.

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy występują przesłanki wskazujące na to, że odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, który był ujęty w okresach poprzednich w odniesieniu do danego składnika aktywów jest zbędny lub czy powinien zostać zmniejszony. Jeżeli takie przesłanki występują, Grupa szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów. Poprzednio ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulega odwróceniu wtedy i tylko wtedy, gdy od czasu ujęcia ostatniego odpisu aktualizującego nastąpiła zmiana wartości szacunkowych stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. W takim przypadku, podwyższa się wartość bilansową składnika aktywów do wysokości jego wartości odzyskiwalnej. Podwyższona kwota nie może przekroczyć wartości bilansowej składnika aktywów, jaka zostałaby ustalona (po odjęciu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach w ogóle nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w odniesieniu do tego składnika aktywów. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów ujmuje się niezwłocznie jako przychód w rachunku zysków i strat. Po odwróceniu odpisu aktualizującego, w kolejnych okresach odpis amortyzacyjny dotyczący danego składnika jest korygowany w sposób, który pozwala w ciągu pozostałego okresu użytkowania tego składnika aktywów dokonywać, systematycznego odpisania jego zweryfikowanej wartości bilansowej pomniejszonej o wartość końcową.

9.6. Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego dotyczące nabycia, budowy lub produkcji dostosowywanego składnika aktywów Grupa kapitalizuje w ramach kosztu tego składnika aktywów zgodnie z MSR 23. Wszystkie pozostałe koszty finansowania zewnętrznego ujmują się w rachunku zysków i strat w chwili poniesienia.

9.7. Wartości niematerialne

Wartości niematerialne nabyte w ramach oddzielnej transakcji są ujmowane w bilansie według ceny nabycia. Wartości niematerialne nabyte w ramach transakcji przejęcia jednostki gospodarczej są ujmowane w bilansie według wartości godziwej na dzień przejęcia. Po ujęciu początkowym, wartości niematerialne są wykazywane w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Nakłady poniesione na wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie, z wyjątkiem aktywowanych nakładów poniesionych na prace rozwojowe, nie są aktywowane i są ujmowane w kosztach okresu, w którym zostały poniesione.

Wartości niematerialne o ograniczonym okresie użytkowania są amortyzowane przez okres użytkowania oraz poddawane testom na utratę wartości każdorazowo, gdy istnieją przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. Okres i metoda amortyzacji wartości niematerialnych o ograniczonym okresie użytkowania są weryfikowane przynajmniej na koniec każdego roku obrotowego. Zmiany w oczekiwanym okresie użytkowania lub oczekiwanym sposobie konsumowania korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów są ujmowane poprzez zmianę odpowiednio okresu lub metody amortyzacji, i traktowane jak zmiany wartości szacunkowych. Odpis amortyzacyjny składników wartości niematerialnych o ograniczonym okresie użytkowania ujmuje się w rachunku zysków i strat w ciężar tej kategorii, która odpowiada funkcji danego składnika wartości niematerialnych.

Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania oraz te, które nie są użytkowane, są corocznie poddawane weryfikacji pod kątem ewentualnej utraty wartości, w odniesieniu do poszczególnych aktywów lub na poziomie ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

9.7.1. Koszty prac badawczo-rozwojowych

Koszty prac badawczych są odpisywane w ciężar kosztów w rachunku zysków i strat w momencie poniesienia. Nakłady poniesione na prace rozwojowe wykonane w ramach danego przedsięwzięcia są przenoszone na kolejny okres, jeżeli można uznać, że zostaną one w przyszłości odzyskane. Po początkowym ujęciu nakładów na prace rozwojowe, stosuje się model kosztu historycznego wymagający, aby składniki aktywów były ujmowane według cen nabycia pomniejszonych o skumulowaną amortyzację i skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wszelkie nakłady przeniesione na kolejny okres są amortyzowane przez przewidywany okres uzyskiwania przychodów ze sprzedaży z danego przedsięwzięcia.

Koszty prac rozwojowych są poddawane ocenie pod kątem ewentualnej utraty wartości corocznie, jeśli składnik aktywów nie został jeszcze oddany do użytkowania, lub częściej, gdy w ciągu okresu sprawozdawczego pojawi się przesłanka utraty wartości wskazująca na to, że ich wartość bilansowa może nie być możliwa do odzyskania.

Na każdy dzień bilansowy koszty prac rozwojowych, które nie zostały zakończone, są prezentowane wśród wartości niematerialnych jako odrębna pozycja „Wartości niematerialne w budowie”.

Podsumowanie zasad stosowanych w odniesieniu do wartości niematerialnych Grupy przedstawia się następująco:

	Patenty i licencje	Koszty prac rozwojowych	Oprogramowanie komputerowe
Okresy użytkowania	Dla patentów i licencji użytkowanych na podstawie umowy na czas określony, przyjmuje się ten okres	3 lata	2 lata

Dodatkowe informacje i objaśnienia do rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

	uwzględniając dodatkowy okres, na który użytkowanie może być przedłużone.		
Wykorzystana metoda amortyzacji	Metoda liniowa	Metoda liniowa	Metoda liniowa
Wewnętrznie wytworzone lub nabyte	Nabyte	Wewnętrznie wytworzone	Nabyte
Weryfikacja pod kątem utraty wartości	Coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości.	Coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości.	Coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości.

Zyski lub straty wynikające z usunięcia wartości niematerialnych z bilansu są wyceniane według różnicy pomiędzy wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danego składnika aktywów i są ujmowane w rachunku zysków i strat w momencie ich usunięcia z bilansu.

9.7.2. Wartość firmy

Wartość firmy z tytułu przejęcia jednostki gospodarczej jest początkowo ujmowana według ceny nabycia stanowiącej nadwyżkę kosztów połączenia jednostek gospodarczych nad udziałem jednostki przejmującej w wartości godziwej netto możliwych do zidentyfikowania aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych. Po początkowym ujęciu, wartość firmy jest wykazywana według ceny nabycia pomniejszonej o wszelkie skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Test na utratę wartości przeprowadza się raz na rok lub częściej, jeśli wystąpią ku temu przesłanki. Wartość firmy nie podlega amortyzacji.

Na dzień przejęcia nabyta wartość firmy jest alokowana do każdego z ośrodków wypracowujących środki pieniężne, które mogą skorzystać z synergii połączenia. Każdy ośrodek lub zespół ośrodków, do którego została przypisana wartość firmy, powinien:

- odpowiadać najniższemu poziomowi w Grupie, na którym wartość firmy jest monitorowana na wewnętrzne potrzeby zarządcze oraz
- być nie większy niż jeden segment działalności zgodnie z definicją segmentów Grupy określonych na podstawie MSSF 8 *Segmenty operacyjne* przed agregacją.

Utrata wartości ustalana jest poprzez oszacowanie odzyskiwalnej wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego została alokowana dana wartość firmy. W przypadku, gdy odzyskiwalna wartość ośrodka wypracowującego środki pieniężne jest niższa niż wartość bilansowa, ujęty zostaje odpis z tytułu utraty wartości. Odpis ten nie podlega odwróceniu w kolejnych okresach sprawozdawczych. W przypadku, gdy wartość firmy stanowi część ośrodka wypracowującego środki pieniężne i dokonana zostanie sprzedaż części działalności w ramach tego ośrodka, przy ustalaniu zysków lub strat ze sprzedaży takiej działalności wartość firmy związana ze sprzedaną działalnością zostaje włączona do jej wartości bilansowej. W takich okolicznościach sprzedana wartość firmy jest ustalana na podstawie względnej wartości sprzedanej działalności i wartości zachowanej części ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

9.8. Instrumenty finansowe

Zgodnie z MSSF 9 *Instrumenty finansowe*, Grupa ujmuje składnik aktywów finansowych lub zobowiązanie finansowe w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w momencie, gdy staje się związana postanowieniami umowy instrumentu.

Początkowe ujęcie instrumentu finansowego:

Grupa kwalifikuje dłużne aktywa finansowe do odpowiedniej kategorii w zależności od modelu biznesowego zarządzania aktywami finansowymi oraz od charakterystyki umownych przepływów pieniężnych tzw. „kryterium SPPI” dla danego składnika aktywów finansowych. W wyniku analizy umów wewnątrzgrupowych oraz warunków pozostałych instrumentów finansowych nie zidentyfikowano warunków powodujących niezdanie testu SPPI. W

zakresie modelu biznesowego – wszystkie posiadane przez Grupę dłużne aktywa finansowe są utrzymywane w celu uzyskania umownych przepływów pieniężnych.

Grupa wycenia składnik aktywów finansowych po początkowym ujęciu:

- w zamortyzowanym koszcie,
- w wartości godziwej przez inne całkowite dochody,
- w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu

Grupa wycenia składnik aktywów finansowych w zamortyzowanym koszcie, jeśli spełnione są oba poniższe warunki:

a) składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest utrzymywanie aktywów finansowych dla uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy;

b) warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty.

Grupa jako aktywa wyceniane w zamortyzowanym koszcie klasyfikuje należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności, kaucje pod gwarancje bankowe, pożyczki udzielone, aktywa finansowe z tytułu umowy koncesjonowanej oraz środki pieniężne i ich ekwiwalenty.

Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności po początkowym ujęciu wycenia się w wysokości zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej, z uwzględnieniem oczekiwanej straty kredytowej, przy czym należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności z datą zapadalności poniżej 12 miesięcy od dnia ujęcia (tj. niezawierające elementu finansowania) nie są dyskontowane i wycenia się je w wartości nominalnej, pomniejszając o oczekiwaną stratę kredytową.

Grupa stosuje uproszczone metody wyceny aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu, jeżeli nie powoduje to zniekształcenia informacji zawartych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w szczególności w przypadku, gdy okres do momentu spłaty należności lub uregulowania zobowiązania nie przekracza 90 dni.

Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu, w odniesieniu do których Grupa stosuje uproszczenia, są wyceniane w momencie początkowego ujęcia w kwocie wymaganej zapłaty, a w okresie późniejszym, w tym na koniec okresu sprawozdawczego w kwocie wymaganej zapłaty pomniejszonej o oczekiwaną stratę kredytową.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Grupa nie posiada instrumentów kapitałowych. Grupa klasyfikuje do aktywów wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy instrumenty pochodne niewyznaczone dla celów rachunkowości zabezpieczeń.

Opcja wyceny do wartości godziwej przez wynik oraz opcja wyceny do wartości godziwej przez inne całkowite dochody

MSSF 9 pozwala na klasyfikację instrumentów do kategorii wartość godziwa przez wynik finansowy bez względu na spełnianie opisanych powyżej testów, jeżeli taka klasyfikacja eliminuje lub znacząco ogranicza niedopasowanie księgowe. Grupa nie wykorzystuje tej opcji klasyfikacji.

MSSF 9 pozwala na zaklasyfikowanie instrumentów kapitałowych do kategorii wartość godziwa przez inne całkowite dochody. Instrumenty zaklasyfikowane do tej kategorii wyceniane są w wartości godziwej, a jej zmiany ujmowane są bezpośrednio w innym całkowitym dochodzie bez ich przenoszenia do rachunku zysków i strat w momencie sprzedaży. Grupa nie korzysta z tej opcji.

Model ogólny jest stosowany przez Grupę dla aktywów finansowych wycenianych wg zamortyzowanego kosztu – innych, niż należności z tytułu dostaw i usług i aktywa z tytułu umów z klientami.

W modelu ogólnym Grupa monitoruje zmiany poziomu ryzyka kredytowego związanego z danym składnikiem aktywów finansowych oraz klasyfikuje aktywa finansowe do jednego z trzech etapów wyznaczania odpisów z tytułu utraty wartości w oparciu o obserwację zmiany poziomu ryzyka kredytowego w stosunku do początkowego ujęcia instrumentu.

Straty kredytowe są zdefiniowane jako różnica między wszystkimi umownymi przepływami pieniężnymi, które są należne jednostce oraz przepływami pieniężnymi, które jednostka spodziewa się otrzymać. Różnica ta jest dyskontowana przy zastosowaniu pierwotnej efektywnej stopy procentowej.

Grupa uwzględni informacje dotyczące przyszłości w stosowanych parametrach modelu szacowania strat oczekiwanych, poprzez ekspercką, zarządczą korektę bazowych współczynników prawdopodobieństwa niewypłacalności. Do kalkulacji oczekiwanej straty kredytowej Grupa wyznacza parametr prawdopodobieństwa nieściągalności należności oszacowany na podstawie analizy wartości niespłaconych faktur oraz wskaźnik niewykonania zobowiązań oszacowany na podstawie wartości niespłaconych faktur.

Zgodnie z MSSF 9 dla należności z tytułu dostaw i usług wycenianych wg zamortyzowanego kosztu Grupa Kapitałowa stosuje praktyczne uproszczenie, w którym spodziewane straty przez cały okres życia mogą być oceniane na podstawie „tabeli wiekowej należności przeterminowanych”, opartej na danych historycznych, stosując zasady przyjęte w standardzie w zakresie bieżących i przewidywanych warunków ekonomicznych, które są określane na bazie korekty eksperckiej.

W kalkulacji oczekiwanej straty kredytowej Grupa Kapitałowa zastosowała zgodnie z MSSF 9 praktyczne uproszczenie – oczekiwane dożywnie straty kredytowe na należnościach handlowych są oceniane przez pryzmat „tabeli wiekowania przeterminowanych należności”. Wymogi:

- Bazuje na doświadczeniu historycznym
- Ustala stałe % odpisów
- Tabele są różne dla grup klientów o różnych doświadczeniach historycznych

Dla należności z tytułu dostaw i usług, Grupa Kapitałowa stosuje podejście portfelowe polegające na analizie historycznych danych dotyczących relacji nieściągniętych należności do sumy należności, które osiągnęły określony przedział przeterminowania dla każdej kategorii ryzyka. Grupa Kapitałowa określiła następujące przedziały:

- Zapłacone bez przeterminowania
- Zapłacone do 30 dni po terminie
- Zapłacone 31 – 90 dni po terminie
- Zapłacone 91 – 180 dni po terminie
- Zapłacone 181 – 365 dni po terminie
- Zapłacone później niż 365 dni po terminie

- Niezapłacone

Dla dwóch lat obrotowych przed rokiem podlegającym analizie (T-2 i T-1) Grupa określa ile z faktur wystawionych w ciągu danego roku zostało ostatecznie zapłaconych w którym z przedziałów. Na tej podstawie tworzone jest kolejne zestawienie – zestawienie kumulatywne od sumy sprzedaży na fakturach przez kolejne przedziały (ile sumarycznie z faktur wystawionych w danym roku znalazło się w przedziale 0-30 dni przeterminowania choć przez 1 dzień, ile faktur znalazło się w przedziale 31-60 dni choć przez 1 dzień itd. aż do kwoty faktur, które nigdy nie zostały zapłacone).

Do każdej z sumarycznych kwot odnoszona jest kwota należności niezapłaconych nigdy w celu wyliczenia jaka część należności z danego przedziału nie będzie odzyskana. Ten procent traktowany jest jako współczynnik odpisu dla danego przedziału. Kwota należności niezapłaconych nigdy może być korygowana w górę lub w dół w zależności od przewidywań Grupy odnośnie kształtowania się kwot nieodzyskiwalnych w przyszłości w związku z trendami czynników wpływających na odzyskiwalność należności.

Współczynnikom odpisu dla każdego analizowanego roku nadaje się wagi i dla każdego przedziału wylicza się średni ważony współczynnik odpisu.

Ten sposób wyliczenia zapewnia wyliczenie przyszłych oczekiwanych szkód kredytowych w oparciu o historyczne doświadczenie szkodowości dla każdego przedziału wiekowego należności, a także umożliwia modyfikację współczynnika odpisu o oczekiwane zmiany w odzyskiwalności kwot należności.

Dla podmiotów infrastrukturalnych na każdy dzień bilansowy Grupa indywidualnie ocenia oczekiwane szkody na rozpoznanych kwotach należności i prawdopodobieństwo ich zaistnienia. Ocena ta dokonywana jest w oparciu o szacowany wynik negocjacji w przypadkach spornych. Z uwagi na fakt, iż w grupie tej znajdują się podmioty nieposiadające zdolności upadłościowej, Grupa nie dokonuje szacunku prawdopodobieństwa niespełnienia warunków umownych, a jedynie możliwą do odzyskania kwotę należności zgodnie z dokonanymi z tymi podmiotami ustaleniami odnośnie ostatecznej wartości wykonanych prac.

Dla pozostałych podmiotów Grupa zastosowała model grupowej oceny oczekiwanych szkód zgodny z podejściem uproszczonym według MSSF 9. W ramach tego modelu Grupa szacuje odpis na dożywotnie straty kredytowe należności od podmiotów o podobnej charakterystyce ryzyka kredytowego. Do celów oszacowania oczekiwanej straty kredytowej Grupa wykorzystuje historyczne poziomy strat kredytowych w zależności od okresów przeterminowania skorygowane o bieżące oczekiwania co do kształtowania się tych czynników w przyszłości.

Utrata wartości należności obniża ich wartość bilansową poprzez zastosowanie konta oczekiwanej straty i ujęcie odpowiednio jako koszt własny sprzedaży lub koszt finansowy w zależności od rodzaju odpisywanej należności. Odwrócenie oczekiwanej straty kredytowej należności ujmowane jest jako zmniejszenie kosztu własnego sprzedaży lub kosztów finansowych.

Instrumenty kapitałowe ujmowane są zgodnie z MSR 27 wedle ceny nabycia pomniejszonego o utratę wartości.

Instrument pochodny wyceniany w wartości godziwej przez wynik finansowy można wyznaczyć jako instrument zabezpieczający. Instrumenty zabezpieczające podlegają specjalnym zasadom wyceny.

Prezentacja

Aktywa i zobowiązania finansowe prezentuje się jako trwałe, chyba, że ich termin wymagalności ma zostać zrealizowany w ciągu dwunastu miesięcy od daty bilansowej.

Zaprzestanie ujmowania składników aktywów

Składnik aktywów finansowych (lub część składnika aktywów finansowych lub część grupy podobnych aktywów finansowych) zostaje wyłączony z bilansu, gdy:

- wygasły umowne prawa do otrzymywania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych,

- Grupa przeniosła swoje prawa do otrzymywania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów i albo (a) przeniosła zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści wynikające ze składnika aktywów, albo (b) ani nie przeniosła, ani nie zachowała zasadniczo całego ryzyka i wszystkich korzyści wynikających ze składnika aktywów, ale przeniosła kontrolę nad składnikiem aktywów; lub
- Grupa zatrzymuje umowne prawa do otrzymywania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych, ale przyjęła na siebie zobowiązanie umowne do przekazania ich w całości i bez istotnej zwłoki stronie trzeciej na mocy porozumienia o przeniesieniu.

Jeśli Grupa przeniosła swoje prawa do otrzymywania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów i ani nie przeniosła, ani nie zachowała zasadniczo całego ryzyka i wszystkich korzyści wynikających ze składnika aktywów, ani nie przeniosła kontroli nad składnikiem aktywów, to ujmuje składnik aktywów w stopniu, w jakim utrzymuje zaangażowanie w ten składnik aktywów. Utrzymanie zaangażowania w formie gwarancji udzielonej na przeniesiony składnik aktywów mierzy się według niższej spośród wartości bilansowej składnika a maksymalnej kwoty, którą Grupa może być zobowiązana wypłacić.

9.9. Inwestycje w jednostce współkontrolowanej

Od objęcia kontroli nad spółką Bahn Technik Wrocław Sp. z o.o. dnia 30 grudnia 2016 roku Grupa nie posiadała udziałów w podmiotach współkontrolowanych. Inwestycja do dnia 30 grudnia 2016 była konsolidowana jako wspólne przedsięwzięcie zgodnie z MSSF 11, obecnie Grupa nie ma żadnych istotnych jednostek współkontrolowanych.

9.10. Pochodne instrumenty finansowe

Instrumenty pochodne, z których korzysta Grupa w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianami kursów wymiany walut, to przede wszystkim kontrakty IRS. Tego rodzaju pochodne instrumenty finansowe są wyceniane według wartości godziwej. Instrumenty pochodne wykazuje się jako aktywa finansowe, gdy ich wartość jest dodatnia i jako zobowiązania finansowe, gdy ich wartość jest ujemna.

Zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych, które nie spełniają warunków umożliwiających stosowanie specjalnych zasad rachunkowości zabezpieczeń, są bezpośrednio ujmowane w rachunku zysków i strat.

Wartość godziwa walutowych kontraktów IRS jest ustalana poprzez odniesienie do bieżących stóp procentowych występujących przy kontraktach o podobnym terminie zapadalności.

9.11. Rachunkowość zabezpieczeń

Instrument zabezpieczający to wyznaczony instrument pochodny lub (tylko w przypadku zabezpieczenia ryzyka zmian kursów walut) wyznaczony składnik aktywów lub zobowiązań niebędący instrumentem pochodnym, którego wartość godziwa lub przepływy pieniężne mają zrównoważyć zmiany w wartości godziwej lub przepływach pieniężnych danej zabezpieczanej pozycji.

Przy początkowym ujęciu, jednostka dokonuje pomiaru aktywa lub zobowiązania finansowego w wartości godziwej, odpowiadającej kwocie, za którą aktywo może zostać wymienione lub zobowiązanie rozliczone pomiędzy zainteresowanymi i poinformowanymi stronami na warunkach rynkowych.

Zabezpieczenia przepływów pieniężnych, które spełniają warunki rachunkowości zabezpieczeń, ujmuje się w sposób następujący:

- część zysku lub straty z instrumentu zabezpieczającego, która została uznana za zabezpieczenie efektywne rozpoznawana jest jako zmiana wartości zabezpieczanej pozycji;
- nieefektywna część zysku lub straty z instrumentu zabezpieczającego rozpoznawana jest w rachunku zysków i strat.

Zabezpieczenia przepływów pieniężnych uznane za efektywne ujmuje się w kapitałach własnych aż do rozpoznania zabezpieczonego składnika aktywów lub zobowiązań.

9.12. Zapasy

Zapasy wycenia się według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia nie wyższych od ich ceny sprzedaży możliwej do uzyskania na dzień bilansowy.

Do kosztu wytworzenia nie zalicza się kosztów:

- wynikających z niewykorzystanych zdolności produkcyjnych i strat produkcyjnych,
- kosztów magazynowania, chyba że poniesienie tych kosztów jest niezbędne w procesie produkcji,
- marży na obrotach wewnętrznych (marży na usługach świadczonych przez działalność pomocniczą na rzecz działalności podstawowej oraz marży na sprzedaży wewnętrznej pomiędzy różnymi działami działalności podstawowej), która podlega eliminacji w powiązaniu z kosztem obrotów wewnętrznych,
- kosztów ogólnego zarządu oraz kosztów sprzedaży, marketingu i dystrybucji.

Rozchód zapasów wycenia się kolejno po cenach (kosztach) tych składników aktywów, które Grupa najwcześniej nabyła (wytworzyła) – metodą FIFO („pierwsze przyszło-pierwsze wyszło”). Odpisy aktualizujące wartość zapasów dokonane w związku z trwałą utratą ich wartości lub spowodowane wyceną doprowadzającą ich wartość do cen sprzedaży możliwych do uzyskania pomniejszają wartość pozycji w bilansie i zalicza się je do kosztu własnego sprzedaży.

Odwrócenie odpisów aktualizujących wartość zapasów ujmowane jest jako zmniejszenie kosztu własnego sprzedaży.

Ceną sprzedaży możliwą do uzyskania jest szacowana cena sprzedaży dokonywana w toku zwykłej działalności gospodarczej, pomniejszona o koszty wykończenia i szacowane koszty niezbędne do doprowadzenia sprzedaży do skutku.

9.13. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne i lokaty krótkoterminowe wykazane w bilansie obejmują środki pieniężne w banku i w kasie oraz lokaty krótkoterminowe o pierwotnym okresie zapadalności nieprzekraczającym trzech miesięcy.

Grupa wykazuje środki pieniężne zgromadzone na rachunkach powierniczych oraz rachunkach zablokowanych w spółkach deweloperskich w skonsolidowanym bilansie w ramach środków pieniężnych i ich ekwiwalentów, natomiast na potrzeby skonsolidowanego rachunku przepływów pieniężnych stan środków pieniężnych na początek i koniec okresu pomniejszany jest o powyższe środki pieniężne, a ich zmiana bilansowa ujmowana jest w ramach przepływów z działalności operacyjnej.

9.14. Kapitały własne

Kapitały własne ujmuje się w księgach rachunkowych z podziałem na ich rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa i postanowieniami Statutu Jednostki dominującej i jednostek zależnych.

Kapitał podstawowy wykazywany jest według wartości nominalnej, w wysokości zgodnej ze Statutem Jednostki dominującej oraz wpisem do rejestru handlowego.

Zadeklarowane, lecz niewniesione wkłady kapitałowe ujmuje się jako należne wkłady na poczet kapitału. Akcje własne oraz należne wpłaty na poczet kapitału akcyjnego pomniejszają wartość kapitału własnego Grupy.

Kapitał rezerwowy jest tworzony zgodnie z przepisami prawa handlowego, które wymagają, aby kapitał rezerwowy był zasilany co najmniej 8% zysku za dany rok obrotowy, dopóki kapitał ten nie osiągnie co najmniej jednej trzeciej kapitału zakładowego.

Grupa rozpoznaje zyski i straty aktuarialne z tytułu rezerw na świadczenia pracownicze w pozostałych całkowitych dochodach i kumuluje w pozycji kapitał rezerwowy. Kapitał ten nie podlega podziałowi.

W kapitale z aktualizacji wyceny ujmuje się głównie skutki z tytułu przeszacowania w wyniku zmiany przeznaczenia środków trwałych.

Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej tworzony jest z nadwyżki ceny emisyjnej nad ich wartością nominalną.

Koszty emisji akcji poniesione przy powstaniu spółki akcyjnej lub podwyższeniu kapitału zakładowego zmniejszają kapitał ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej do wysokości nadwyżki wartości emisji nad wartością nominalną akcji.

W skład pozostałych kapitałów rezerwowych wchodzi:

- wyniki z lat ubiegłych,
- instrumenty zabezpieczające,
- zyski (straty) aktuarialne.

Niepodzielony wynik finansowy obejmuje wynik bieżącego okresu sprawozdawczego.

9.15. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne

W momencie początkowego ujęcia, wszystkie kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne są ujmowane według ceny nabycia odpowiadającej wartości godziwej otrzymanych środków pieniężnych, pomniejszonej o koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki.

Po początkowym ujęciu oprocentowane kredyty, pożyczki i papiery dłużne oraz zobowiązania z tytułu leasingu finansowego są następnie wyceniane według zamortyzowanego kosztu, przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej.

Przy ustalaniu zamortyzowanego kosztu uwzględnia się koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki oraz dyskonta lub premie uzyskane przy rozliczeniu zobowiązania.

Zyski i straty są ujmowane w rachunku zysków i strat z chwilą usunięcia zobowiązania z bilansu, a także w wyniku naliczania odpisu.

9.16. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania

Grupa wycenia zobowiązanie finansowe po początkowym ujęciu:

- według zamortyzowanego kosztu,
- w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług wykazywane są w kwocie wymagającej zapłaty. Zobowiązania finansowe, które nie są instrumentami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez wynik finansowy, są wyceniane według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej.

Zobowiązania finansowe, które nie są wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy wycenia się na dzień bilansowy według zamortyzowanego kosztu (tj. zdyskontowane przy użyciu efektywnej stopy procentowej). W przypadku zobowiązań krótkoterminowych o terminie płatności do 365 dni wycena ta odpowiada kwocie wymagającej zapłaty.

Zaprzestanie ujmowania zobowiązania finansowego

Grupa usuwa zobowiązanie finansowe (lub część zobowiązania finansowego) ze sprawozdania z sytuacji finansowej w momencie, gdy zobowiązanie przestało istnieć - gdy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygaś.

Zobowiązanie finansowe (lub jego część) wygasa, gdy dłużnik:

- wypełni zobowiązanie (lub jego część) poprzez spłatę wierzyciela, zazwyczaj w środkach pieniężnych, innych aktywach finansowych, dobrach lub usługach; albo
- zostaje prawnie zwolniony z pierwotnej odpowiedzialności za zobowiązanie (lub jego część) na podstawie decyzji sądowej lub decyzji wierzyciela. (Jeśli dłużnik wystawił gwarancję, warunek ten wciąż może zostać spełniony).

Różnicę pomiędzy wartością bilansową zobowiązania finansowego (lub części zobowiązania finansowego), które wygasło lub zostało przeniesione na inną stronę, a kwotą zapłaty, z uwzględnieniem wszystkich przeniesionych aktywów niebędących środkami pieniężnymi lub przyjętych zobowiązań, ujmuje się w wyniku finansowym.

Gdy istniejące zobowiązanie finansowe zostaje zastąpione innym od tego samego pożyczkodawcy na zasadniczo innych warunkach, lub gdy warunki istniejącego zobowiązania zostają znacząco zmodyfikowane, to takie zastąpienie lub modyfikację traktuje się jako usunięcie pierwotnego zobowiązania i ujęcie nowego zobowiązania, a różnica pomiędzy ich wartościami bilansowymi zostaje ujęta w rachunku zysków i strat.

9.17. Rezerwy

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy na Grupie ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu korzyści ekonomicznych oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. Jeżeli Grupa spodziewa się, że koszty objęte rezerwą zostaną zwrócone, na przykład na mocy umowy ubezpieczenia, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów, ale tylko wtedy, gdy jest rzeczą praktycznie pewną, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi. Koszty dotyczące danej rezerwy są wykazane w rachunku zysków i strat po pomniejszeniu o wszelkie zwroty.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowe.

9.18. Odprawy emerytalno-rentowe, nagrody jubileuszowe

Zgodnie z zakładowymi systemami wynagradzania pracownicy spółek z Grupy mają prawo do nagród jubileuszowych oraz odpraw emerytalno-rentowych. Nagrody jubileuszowe są wypłacane pracownikom po przepracowaniu określonej liczby lat. Odprawy emerytalne są wypłacane jednorazowo, w momencie przejścia na emeryturę. Wysokość odpraw emerytalno-rentowych i nagród jubileuszowych zależy od stażu pracy oraz średniego wynagrodzenia pracownika. Grupa tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu odpraw emerytalno-rentowych i nagród jubileuszowych w celu przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą. Według MSR 19 nagrody jubileuszowe są innymi długoterminowymi świadczeniami pracowniczymi, natomiast odprawy emerytalne są programami określonych świadczeń po okresie zatrudnienia. Wartość bieżąca tych zobowiązań na dzień bilansowy jest obliczona na podstawie powszechnie przyjętych metod aktuarialnych. Naliczone zobowiązania są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do dnia bilansowego. Informacje demograficzne oraz informacje o rotacji zatrudnienia oparte są o dane historyczne. Zyski i straty aktuarialne z wyceny programów świadczeń emerytalno-rentowych ujmuje się w innych całkowitych dochodach w okresie, w którym powstały, natomiast zyski (straty) aktuarialne z wyceny świadczeń nagród jubileuszowych w rachunku wyników. Pozostałe koszty dotyczące programów określonych świadczeń ujmuje się w zysku lub stracie jednorazowo w okresie, w którym powstają.

9.19. Rozliczenia międzyokresowe

Rozliczenia międzyokresowe w szczególności obejmują:

- z góry zapłacone czynsze,
- ubezpieczenia,
- prenumeraty,
- z góry opłacone usługi obce, które będą świadczone w następnych okresach,
- naprawy rewizyjne

Rozliczenie czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów następują stosownie do upływu czasu lub wielkości świadczeń. Czas i sposób rozliczenia jest uzasadniony charakterem rozliczanych kosztów, z zachowaniem ostrożności.

W przypadku rozliczeń międzyokresowych kosztów przypadających na przyszłe okresy, których rozliczenie nie nastąpi w ciągu najbliższych 12 miesięcy od dnia bilansowego, rozliczenia te są reprezentowane jako osobna pozycja bilansu dotycząca długoterminowych rozliczeń międzyokresowych kosztów.

9.20. Rozliczenia z tytułu umów z klientami

9.20.1. Składnik aktywów z tyt. umów

Grupa ujmuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej składnik aktywów z tytułu umowy będący prawem Grupy do wynagrodzenia w zamian za dobra lub usługi, które Grupa przekazała klientowi, jeżeli prawo to jest uzależnione od warunku innego niż upływ czasu. W pozycji tej, w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, prezentowane są w szczególności aktywa dotyczące zrealizowanych i dostarczonych prac w ramach długoterminowych kontraktów budowlanych a jeszcze niezafakturowanych oraz ujęcia przychodów w związku z przekazaniem kontroli nad produktami lub towarami, które zostaną zafakturowane w przyszłości.

9.20.2. Zobowiązania z tytułu umowy

Grupa ujmuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej zobowiązanie z tytułu umowy będące obowiązkiem Grupy do przekazania na rzecz klienta dóbr lub usług, w zamian za które Grupa otrzymała wynagrodzenie (lub kwota wynagrodzenia jest należna) od klienta. Grupa rozpoznaje zobowiązanie z tytułu umowy głównie w związku z umowami, dla których płatność jest zaliczkowa oraz w związku otrzymanym z góry wynagrodzeniem z tytułu prac budowlanych za świadczenia niewykonane jeszcze przez Grupę. Ponadto zobowiązanie z tyt. umowy powstaje w przypadku zrealizowanych transakcji z klientami uprawnionymi do rabatów, których rozliczenie łączne nastąpi na koniec ustalonego okresu.

9.20.3. Należności krótkoterminowe

Grupa ujmuje należność, jeśli jej prawo do wynagrodzenia jest bezwarunkowe. Prawo do wynagrodzenia jest bezwarunkowe, jeśli jedynym warunkiem wymagalności wynagrodzenia jest upływanie określonego czasu.

Krótkoterminowe należności handlowe i pozostałe wyceniane są po początkowym ujęciu według zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej oraz pomniejszane są o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości.

9.20.4. Przychody z umów z klientami

Grupa ujmuje przychody z umów z klientami w taki sposób, aby odzwierciedlić przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług na rzecz klienta w kwocie odpowiadającej wynagrodzeniu, do którego - zgodnie z oczekiwaniem Grupy - będzie uprawniona w zamian za te dobra lub usługi.

Ujęcie przychodu następuje w momencie spełnienia (lub w trakcie spełniania) zobowiązania do wykonania świadczenia poprzez przekazanie przyrzonego dobra lub usługi (tj. składnika aktywów) klientowi. Przekazanie składnika aktywów następuje w momencie, gdy klient uzyskuje kontrolę nad tym składnikiem aktywów.

Kategoria przychodów	Charakter, istotne warunki płatności oraz moment spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia.
<p>Przychody ze sprzedaży długoterminowych usług budowlanych</p>	<p>Kontrakty budowlano-montażowe obejmują swoim zakresem różne segmenty rynku m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tory i sieć trakcyjną, - elektroenergetykę, - mosty, wiadukty, tunele, - drogi i autostrady. <p>Zobowiązania do wykonania świadczenia związane z realizacją długoterminowych kontraktów budowlanych są spełniane w czasie. Przychody z tytułu tych usług ujmowane są w sprawozdaniu z zysków lub strat w proporcji do stopnia ich realizacji na dzień sprawozdawczy. Stopień realizacji usługi oceniany jest w oparciu o stopień zaawansowania kosztowego.</p> <p>Przychody nie zostają rozpoznane, gdy istnieje istotna niepewność w związku z uzyskaniem należnego wynagrodzenia, zwrotem poniesionych kosztów lub potencjalnym zwrotem produktów i towarów.</p> <p>Grupa nie stosuje terminów płatności, jak również płatności zaliczkowych przekraczających 12 miesięcy, tym samym umowy nie zawierają istotnego elementu finansowania.</p>
<p>Przychody ze sprzedaży usług projektowych</p>	<p>Grupa Trakcja oferuje wyspecjalizowane usługi projektowe w zakresie prac studialnych, studium wykonalności, projektów koncepcyjnych, projektów budowlanych, wykonawczych, projektów montażowych, powykonawczych, dokumentacji przetargowej i kosztorysowej oraz innych specyficznych analiz z dziedziny budownictwa kolejowego i technologii przewozów kolejowych.</p> <p>Zobowiązania do wykonania świadczenia związane z realizacją prac projektowych są spełniane w określonym punkcie w czasie - w momencie przekazania kontroli nad produktami prac projektowych. Przychody nie zostają rozpoznane, gdy istnieje istotna niepewność w związku z uzyskaniem należnego wynagrodzenia, zwrotem poniesionych kosztów lub potencjalnym zwrotem produktów i towarów.</p> <p>Grupa nie stosuje terminów płatności, jak również płatności zaliczkowych przekraczających 12 miesięcy, tym samym umowy nie zawierają istotnego elementu finansowania.</p>
<p>Przychody z wynajmu sprzętu</p>	<p>Grupa oferuje usługi wynajmu sprzętu do kolejowych robót budowlanych oraz wszelkich robót ogólnobudowlanych.</p> <p>Przychody z tytułu wynajmu sprzętu ujmowane są w sprawozdaniu z zysków lub strat w czasie w wysokości comiesięcznie wystawianych faktur sprzedaży.</p> <p>Grupa nie stosuje terminów płatności, jak również płatności zaliczkowych przekraczających 12 miesięcy, tym samym umowy nie zawierają istotnego elementu finansowania.</p>

<p>Przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów</p>	<p>Przychody ze sprzedaży produktów oraz towarów i materiałów rozpoznawane są w sprawozdaniu z zysków lub strat, gdy kontrola nad nimi została przekazana na rzecz kupującego.</p> <p>Zasadniczo, moment przeniesienia kontroli jest tożsamy z chwilą, w którym zostały przekazane znaczące ryzyko i korzyści wynikające z ich własności. W przypadku braku ustalenia pomiędzy stronami specyficznych warunków (np. w drodze stosowania Incoterms) przychód ze sprzedaży rozpoznaje się w momencie dostawy do klienta.</p> <p>Grupa nie stosuje terminów płatności, jak również płatności zaliczkowych przekraczających 12 miesięcy, tym samym umowy nie zawierają istotnego elementu finansowania.</p>
<p>Przychody z tytułu działalności deweloperskiej</p>	<p>Przychody z działalności deweloperskiej rozpoznawane są w sprawozdaniu z zysków lub strat, w momencie gdy kontrola nad mieszkaniem jest przekazywane na rzecz kupującego. Jest to moment podpisania aktu notarialnego przenoszącego prawo własności nieruchomości, lokalu lub innej części nieruchomości (np. garażu) na rzecz klienta.</p> <p>Grupa nie stosuje terminów płatności, jak również płatności zaliczkowych przekraczających 12 miesięcy, tym samym umowy nie zawierają istotnego elementu finansowania.</p>
<p>Przychody ze sprzedaży usług transportowych</p>	<p>Trakcja PRKiI S.A. jest licencjonowanym przewoźnikiem kolejowym. Usługi transportu świadczone są zarówno w ramach odrębnych umów transportowych jak i w ramach dostawy produktów, towarów sprzedawanych przez Grupę.</p> <p>W przypadku umów na dostawę produktów razem ze świadczeniem usługi transportu, przychody ze sprzedaży usług transportowych świadczonych na rzecz klienta po tym jak kontrola nad produktami lub towarami została przekazana rozpoznawane są w sprawozdaniu z zysków lub strat w momencie zakończenia transportu.</p> <p>Wynagrodzenie za usługi transportowe jest wskazywane w umowach z klientami i jest zawierane na fakturach sprzedaży. Cena transakcyjna jest przypisana do usług transportowych zgodnie z ich indywidualną ceną sprzedaży wynikającą z obowiązujących cenników.</p> <p>Grupa nie stosuje terminów płatności, jak również płatności zaliczkowych przekraczających 12 miesięcy, tym samym umowy nie zawierają istotnego elementu finansowania.</p>

9.20.5. Przychody z tytułu umów konsorcjalnych

Grupa realizuje niektóre kontrakty w ramach umów konsorcjalnych, na podstawie których Grupa pełni funkcję lidera konsorcjum. Grupa nie wykazuje w rachunku zysków i strat części przychodów i kosztów przypadających na konsorcjantów - zgodnie z brzmieniem MSSF 11.

Jednocześnie Grupa ujmuje w bilansie jedynie tą część aktywów i zobowiązań, która przypada udziałowi Grupy we wspólnie kontrolowanej działalności.

9.21. Przychody z tytułu odsetek

Przychody z tytułu odsetek są ujmowane sukcesywnie w miarę ich narastania (z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej) w stosunku do wartości bilansowej netto danego składnika aktywów finansowych.

9.22. Przychody z tytułu dywidend

Dywidendy są ujmowane w momencie ustalenia praw akcjonariuszy lub udziałowców do ich otrzymania.

9.23. Podatki

9.23.1. Podatek bieżący

Podatek dochodowy od dochodów uzyskanych w kraju obliczany jest zgodnie z polskimi przepisami podatkowymi, natomiast dochody jednostek prowadzących działalność za granicą podlegają opodatkowaniu według lokalnych przepisów, uwzględniając zapisy umów o unikaniu podwójnego opodatkowania. Obowiązująca stawka podatku dochodowego w Polsce wynosi 19%, na terenie Litwy 15%, Szwecji 22%, na Białorusi 18% oraz 18% na Ukrainie.

Zobowiązania i należności z tytułu bieżącego podatku za okres bieżący i okresy poprzednie wycenia się w wysokości kwot przewidywanej zapłaty na rzecz organów podatkowych (podlegających zwrotowi od organów podatkowych) z zastosowaniem stawek podatkowych i przepisów podatkowych, które prawnie lub faktycznie już obowiązywały na dzień bilansowy.

9.23.2. Podatek odroczony

Podatek odroczony jest obliczany metodą zobowiązań bilansowych w stosunku do wszystkich różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i pasywów, a ich wartością bilansową wykazaną w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Rezerwa na podatek odroczony ujmowana jest w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych:

- z wyjątkiem sytuacji, gdy rezerwa na podatek odroczony powstaje w wyniku początkowego ujęcia wartości firmy lub początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji niestanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania niemającej wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku dodatnich różnic przejściowych wynikających z inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych i udziałów we wspólnych przedsięwzięciach - z wyjątkiem sytuacji, gdy terminy odwracania się różnic przejściowych podlegają kontroli inwestora i gdy prawdopodobne jest, iż w dającej się przewidzieć przyszłości różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych, jak również niewykorzystanych aktywów podatkowych i niewykorzystanych strat podatkowych przeniesionych na następne lata, w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli wykorzystać ww. różnice, aktywa i straty:

- z wyjątkiem sytuacji, gdy aktywa z tytułu odroczonego podatku dotyczące ujemnych różnic przejściowych powstają w wyniku początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji niestanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku ujemnych różnic przejściowych z tytułu inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych oraz udziałów we wspólnych przedsięwzięciach, składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku jest ujmowany w bilansie jedynie w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, iż w dającej się przewidzieć przyszłości ww. różnice przejściowe ulegną odwróceniu i osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku jest weryfikowana na każdy dzień bilansowy i ulega stosownemu obniżeniu o tyle, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu

do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwa na podatek odroczone wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) obowiązujące na dzień bilansowy lub takie, których obowiązywanie w przyszłości jest pewne na dzień bilansowy.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujmowanych bezpośrednio w kapitale własnym oraz pozostałych dochodów całkowitych jest ujmowany w kapitale własnym, a nie w rachunku zysków i strat.

Grupa kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzenia kompensat należności z rezerwami z tytułu bieżącego podatku i odroczonego podatku dochodowy ma związek z tym samym podatnikiem i tym samym organem podatkowym.

9.23.3. Podatek od towarów i usług

Przychody, koszty, aktywa i zobowiązania są ujmowane po pomniejszeniu o wartość podatku od towarów i usług, z wyjątkiem:

- gdy podatek od towarów i usług zapłacony przy zakupie aktywów lub usług nie jest możliwy do odzyskania od organów podatkowych; wtedy jest on ujmowany odpowiednio jako część ceny nabycia składnika aktywów lub jako część pozycji kosztowej
- należności i zobowiązań, które są wykazywane z uwzględnieniem kwoty podatku od towarów i usług.

Kwota netto podatku od towarów i usług możliwa do odzyskania lub należna do zapłaty na rzecz organów podatkowych jest ujęta w bilansie jako część należności lub zobowiązań.

9.24. Zysk netto na akcję

Zysk netto na akcję dla każdego okresu jest obliczony poprzez podzielenie zysku netto przypisanego akcjonariuszom Jednostki dominującej za dany okres przez średnią ważoną liczbę akcji w danym okresie sprawozdawczym. Rozwodniony zysk netto na jedną akcję dla każdego okresu jest obliczany poprzez podzielenie zysku netto przypadającego akcjonariuszom Jednostki dominującej za dany okres przez sumę średniej ważonej liczby akcji zwykłych w danym okresie sprawozdawczym i wszystkich potencjalnych akcji rozładniających.

Akcje włączane są do średniej ważonej liczby akcji, począwszy od dnia, gdy zapłata za nie staje się należna (który zwykle odpowiada dacie ich emisji). Akcje zwykle wyemitowane jako część zapłaty przekazanej w ramach połączenia jednostek uwzględnia się przy ustalaniu średniej ważonej liczby akcji od dnia połączenia. Akcje zwykle, które mogą zostać wyemitowane, jeżeli spełnione zostaną pewne warunki (akcje emitowane warunkowo) są traktowane jako występujące w ciągu okresu i włączane do wyliczenia zysku przypadającego na jedną akcję wyłącznie od dnia, w którym nastąpiło spełnienie wszystkich koniecznych warunków. Występujące w ciągu roku akcje zwykle, które mają charakter warunkowo zwrotny, nie są traktowane jako akcje występujące i są wyłączone z wyliczenia podstawowego zysku na akcję tak długo, jak długo podlegają możliwemu zwrotowi.

9.25. Umowy koncesjonowane

Grupa zawarła umowy na usługi koncesjonowane w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego z udziałem koncesjodawcy (Litewskiego Urzędu Drogowego) i koncesjodawcy (spółki zależnej od Emitenta-UAB Palangos aplinkkelis). Kontrakt na usługi koncesjonowane określa zasady realizacji, mechanizmy regulacji cen i inne warunki. Grupa ujmuje i wycenia przychody i koszty z tytułu umowy na usługi koncesjonowane zgodnie z MSSF 15 za usługi, które przeprowadza. Grupa rozlicza umowę koncesjonowaną za pomocą modelu określonego w KIMS 12. W przypadku wykonywania więcej niż jednej usługi (np. budowy, konserwacji i modernizacji usług) w

ramach jednej umowy, uzyskane lub należne wynagrodzenie jest ustalone poprzez odniesienie do relatywnej wartości godziwej świadczonych usług, jeżeli kwoty można odrębnie określić. Grupa rozpoznaje składnik aktywów finansowych w zakresie, w jakim ma bezwarunkowe umowne prawo do otrzymania środków pieniężnych lub innego składnika aktywów finansowych od lub na polecenie koncesjodawcy.

Koncesjodawca posiada bezwarunkowe prawo do otrzymywania środków pieniężnych, jeżeli koncesjodawca zagwarantuje w ramach umowy zapłatę na rzecz koncesjodawcy:

- określonych lub dających się ustalić kwot lub
- deficytu, jeżeli taki wystąpi, między kwotami otrzymanymi od użytkowników danej usługi użyteczności publicznej a określonymi lub dającymi się ustalić kwotami, nawet jeżeli zapłata ta jest uzależniona od tego, czy koncesjodawca zapewni, aby infrastruktura spełniała określone wymagania związane z jakością i wydajnością.

Do ujętego składnika aktywów finansowych mają zastosowanie standardy MSR 32, MSFF 9 oraz MSSF 7. Kwota należna od lub na polecenie koncesjodawcy jest rozliczana zgodnie z MSSF 9 jako należności, w tym odsetki wyliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej są ujmowane w rachunku zysków i strat.

Zgodnie z MSR 23, koszty finansowania zewnętrznego związane z umową ujmuje się jako koszty w okresie, w którym zostały poniesione, chyba że koncesjodawca ma umowne prawo do uzyskania wartości niematerialnej (prawo do nakładania opłat na użytkowników usługi publicznej).

10. Standardy i zmiany do standardów wydane przez RMSR

W niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupa nie zdecydowała o wcześniejszym zastosowaniu opublikowanych standardów lub interpretacji przed ich datą wejścia w życie.

Nowe standardy oraz zmiany do istniejących standardów wydane przez RMSR, ale jeszcze niezatwierdzone do stosowania w UE

MSSF w kształcie zatwierdzonym przez UE nie różnią się obecnie w znaczący sposób od regulacji wydanych przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR), z wyjątkiem poniższych nowych standardów, zmian do standardów oraz nowej interpretacji, które według stanu na dzień 30 kwietnia 2019 nie zostały jeszcze zatwierdzone do stosowania w UE (poniższe daty wejścia w życie odnoszą się do standardów w wersji pełnej):

- **MSSF 14 „Odroczone salda z regulowanej działalności”** (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub później) – Komisja Europejska postanowiła nie rozpoczynać procesu zatwierdzania tego tymczasowego standardu do stosowania na terenie UE do czasu wydania ostatecznej wersji MSSF 14,
- **MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe”** (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2021 roku lub później),
- **Zmiany do MSSF 3 „Połączenia przedsięwzięć”** – definicja przedsięwzięcia (obowiązujące w odniesieniu do połączeń, w przypadku których data przejęcia przypada na początek pierwszego okresu rocznego rozpoczynającego się 1 stycznia 2020 r. lub później oraz w odniesieniu do nabycia aktywów, które nastąpiło w dniu rozpoczęcia w/w okresu rocznego lub później),
- **Zmiany do MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe” oraz MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”** – Sprzedaż lub wniesienie aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem oraz późniejsze zmiany (data wejścia w życie zmian została odroczone do momentu zakończenia prac badawczych nad metodą praw własności),
- **Zmiany do MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych” i MSR 8 „Zasady (polityka) rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów”** – Definicja istotności (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2020 roku lub później),

- **Zmiany odniesień do założeń koncepcyjnych zawartych w MSSF** (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2020 roku lub później).

Według szacunków Grupy, wyżej wymienione nowe standardy, zmiany do istniejących standardów oraz interpretacja nie miałyby istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe, jeżeli zostałyby zastosowane przez Grupę na dzień bilansowy.

Nadal poza regulacjami zatwierdzonymi przez UE pozostaje rachunkowość zabezpieczeń portfela aktywów i zobowiązań finansowych, których zasady nie zostały zatwierdzone do stosowania w UE.

Według szacunków Grupy, zastosowanie rachunkowości zabezpieczeń portfela aktywów lub zobowiązań finansowych według MSR 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena” nie miałyby istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe, jeżeli zostałyby przyjęte do stosowania na dzień bilansowy.

Nowe standardy oraz zmiany do istniejących standardów, jakie zostały już wydane przez RMSR i zatwierdzone przez UE, ale jeszcze nie weszły w życie

Zatwierdzając niniejsze sprawozdanie finansowe, następujące nowe standardy zostały wydane przez RMSR i zatwierdzone do stosowania w UE, przy czym nie weszły jeszcze w życie:

- **MSSF 16 „Leasing”** – zatwierdzony w UE w dniu 31 października 2017 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub później),
- **Zmiany do MSSF 9 „Instrumenty finansowe”** - Charakterystyka opcji przedpłaty z ujemną kompensatą - zatwierdzone w UE w dniu 22 marca 2018 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub później),
- **Interpretacja KIMSF 23 „Niepewność w zakresie rozliczenia podatku dochodowego”** - zatwierdzona w UE w dniu 23 października 2018 roku (obowiązująca w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub później),
- **Zmiany do MSR 19 „Świadczenia pracownicze”** – Zmiana, ograniczenie lub rozliczenie planu (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub później),
- **Zmiany do MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”** - Długoterminowe udziały w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub później),
- **Zmiany do różnych standardów „Poprawki do MSSF (cykl 2015 - 2017)”** – dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 3, MSSF 11, MSR 12 oraz MSR 23) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub później),

Grupa postanowiła nie skorzystać z możliwości wcześniejszego zastosowania powyższych nowych standardów oraz zmian do istniejących standardów. Według szacunków Grupy, wyżej wymienione nowe standardy oraz zmiany do istniejących standardów nie miałyby istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe, jeżeli zostałyby zastosowane przez Grupę na dzień bilansowy.

Efekt zastosowania nowych standardów rachunkowości i zmian polityki rachunkowości

W okresie objętym sprawozdaniem finansowym za 2018 rok wystąpiły następujące zmiany zasad rachunkowości i sporządzania sprawozdania finansowego

- **MSSF 9 „Instrumenty finansowe”** - MSSF 9 „Instrumenty finansowe” wprowadza zmiany w kwestii ujmowania i wyceny aktywów finansowych, zasad utraty wartości aktywów finansowych, jak również modyfikuje podejście do rachunkowości zabezpieczeń.

Klasyfikacja, wycena oraz utrata wartości - standard wprowadza nowe podejście do klasyfikacji aktywów finansowych, która uzależniona jest od charakterystyki przepływów pieniężnych (test SPPI) oraz modelu biznesowego związanymi z danymi aktywami, jak również nowy model utraty wartości ustalonej w oparciu o oczekiwane straty, wymagający bieżącego ujmowania oczekiwanych strat kredytowych.

Rachunkowość zabezpieczeń - standard wprowadza możliwość zastosowania zreformowanego modelu rachunkowości zabezpieczeń, z rozszerzonymi wymaganiami ujawnień o działalności zarządzania ryzykiem. Nowy model stanowi znaczącą zmianę rachunkowości zabezpieczeń, która ma na celu dostosowanie zasad rachunkowości do praktycznej działalności zarządzania ryzykiem.

Klasyfikacja

MSSF 9 klasyfikuje aktywa finansowe do następujących kategorii:

- wyceniane według zamortyzowanego kosztu,
- wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody,
- wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Ujęcie

Grupa kwalifikuje dłużne aktywa finansowe do odpowiedniej kategorii w zależności od modelu biznesowego zarządzania aktywami finansowymi oraz od charakterystyki umownych przepływów pieniężnych tzw. „kryterium SPPI” dla danego składnika aktywów finansowych. W wyniku analizy warunków pozostałych instrumentów finansowych nie zidentyfikowano warunków powodujących niezdanie testu SPPI. W zakresie modelu biznesowego – wszystkie posiadane przez Grupę dłużne aktywa finansowe są utrzymywane w celu uzyskania umownych przepływów pieniężnych.

Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu

Grupa jako aktywa wyceniane w zamortyzowanym koszcie klasyfikuje należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności, kaucje pod gwarancje bankowe, pożyczki udzielone, aktywa finansowe z tytułu umowy koncesjonowanej oraz środki pieniężne i ich ekwiwalenty.

Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności po początkowym ujęciu wycenia się w wysokości zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej, z uwzględnieniem oczekiwanej straty kredytowej, przy czym należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności z datą zapadalności poniżej 12 miesięcy od dnia ujęcia (tj. niezawierające elementu finansowania) nie są dyskontowane i wycenia się je w wartości nominalnej.

Grupa stosuje uproszczone metody wyceny aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu jeżeli nie powoduje to zniekształcenia informacji zawartych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w szczególności w przypadku, gdy okres do momentu spłaty należności lub uregulowania zobowiązania nie przekracza 90 dni.

Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu, w odniesieniu do których Grupa stosuje uproszczenia, są wyceniane w momencie początkowego ujęcia w kwocie wymaganej zapłaty, a w okresie późniejszym, w tym na koniec okresu sprawozdawczego w kwocie wymaganej zapłaty pomniejszonej o oczekiwaną stratę kredytową.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Grupa nie posiada instrumentów kapitałowych.

Grupa klasyfikuje do aktywów wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy instrumenty pochodne niewyznaczone dla celów rachunkowości zabezpieczeń.

Opcja wyceny do wartości godziwej przez wynik oraz opcja wyceny do wartości godziwej przez inne całkowite dochody

MSSF 9 pozwala na klasyfikację instrumentów do kategorii wartość godziwa przez wynik finansowy bez względu na spełnianie opisanych powyżej testów, jeżeli taka klasyfikacja eliminuje lub znacząco ogranicza niedopasowanie księgowe. Grupa nie wykorzystuje tej opcji klasyfikacji.

MSSF 9 pozwala na zaklasyfikowanie instrumentów kapitałowych do kategorii wartość godziwa przez inne całkowite dochody. Instrumenty zaklasyfikowane do tej kategorii wyceniane są w wartości godziwej, a jej zmiany ujmowane są bezpośrednio w innym całkowitym dochodzie bez ich przenoszenia do rachunku zysków i strat w momencie sprzedaży. Grupa nie korzysta z tej opcji.

Utrata wartości

MSSF 9 wprowadza nowe podejście do szacowania utraty wartości aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu lub w wartości godziwej przez inne całkowite dochody (za wyjątkiem inwestycji w aktywa kapitałowe). Model utraty wartości bazuje na kalkulacji strat oczekiwanych w odróżnieniu od poprzednio stosowanego modelu wynikającego z MSR 39, który bazował na koncepcji strat poniesionych. Najistotniejszą pozycją aktywów finansowych w sprawozdaniu finansowym Grupy, która podlega nowym zasadom kalkulacji oczekiwanych strat kredytowych są należności handlowe z tytułu dostaw i usług.

Model ogólny jest stosowany przez Grupę dla aktywów finansowych wycenianych wg zamortyzowanego kosztu – innych, niż należności z tytułu dostaw i usług.

W modelu ogólnym Grupa monitoruje zmiany poziomu ryzyka kredytowego związanego z danym składnikiem aktywów finansowych oraz klasyfikuje aktywa finansowe do jednego z trzech etapów wyznaczania odpisów z tytułu utraty wartości w oparciu o obserwację zmiany poziomu ryzyka kredytowego w stosunku do początkowego ujęcia instrumentu.

Straty kredytowe są zdefiniowane jako różnica między wszystkimi umownymi przepływami pieniężnymi, które są należne jednostce oraz przepływami pieniężnymi, które jednostka spodziewa się otrzymać. Różnica ta jest dyskontowana przy zastosowaniu pierwotnej efektywnej stopy procentowej.

Grupa uwzględnia informacje dotyczące przyszłości w stosowanych parametrach modelu szacowania strat oczekiwanych, poprzez zarządczą korektę bazowych współczynników prawdopodobieństwa niewypłacalności. Do kalkulacji oczekiwanej straty kredytowej Grupa wyznacza parametr prawdopodobieństwa nieściągalności należności oszacowany na podstawie analizy ilości niespłaconych faktur oraz wskaźnik niewykonania zobowiązań oszacowany na podstawie wartości niespłaconych faktur.

Zgodnie z MSSF 9 dla należności z tytułu dostaw i usług wycenianych wg zamortyzowanego kosztu Grupa Kapitałowa zastosuje praktyczne uproszczenie, w którym spodziewane straty przez cały okres życia mogą być oceniane na podstawie „tabeli wiekowej należności przeterminowanych”, opartej na danych historycznych, stosując zasady przyjęte w standardzie w zakresie bieżących i przewidywanych warunków ekonomicznych.

Dla podmiotów infrastrukturalnych na każdy dzień bilansowy Grupa indywidualnie ocenia oczekiwane szkody na rozpoznanych kwotach należności i prawdopodobieństwo ich zaistnienia. Ocena ta dokonywana jest w oparciu o szacowany wynik negocjacji w przypadkach spornych. Z uwagi na fakt, iż w grupie tej znajdują się podmioty nieposiadające zdolności upadłościowej, Grupa nie dokonuje szacunku prawdopodobieństwa niespełnienia warunków umownych, a jedynie możliwą do odzyskania kwotę należności zgodnie z dokonanymi z tymi podmiotami ustaleniami odnośnie ostatecznej wartości wykonanych prac.

Dla pozostałych podmiotów Grupa zastosowała model grupowej oceny oczekiwanych szkód zgodny z podejściem uproszczonym według MSSF 9. W ramach tego modelu Grupa szacuje odpis na dożywotnie straty kredytowe należności od podmiotów o podobnej charakterystyce ryzyka kredytowego. Do celów oszacowania oczekiwanej straty kredytowej Grupa wykorzystuje historyczne poziomy strat kredytowych w zależności od okresów przeterminowania skorygowane o bieżące oczekiwania co do kształtowania się tych czynników w

przyszłości. W związku z tym na dzień 1 stycznia 2018 roku odpisy z tytułu utraty wartości (po uwzględnieniu podatku odroczonego) zmniejszyły kapitał własny Grupy o kwotę 2 751 tys. zł w korespondencji z pomniejszeniem wartości bilansowej należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności. W przypadku zidentyfikowania szczególnych przesłanek straty kredytowej (w szczególności bankructwo kontrahenta), należność wyłączana jest z analizy i przenoszona do analizy indywidualnej (etap 3)

W przypadku pozostałych należności oraz posiadanych instrumentów finansowych, Spółka określa odpis na 12-miesięczne oczekiwane straty kredytowe, jeżeli ryzyko kredytowe jest niskie lub nie wzrosło znacząco od daty włączenia danego składnika należności do bilansu oraz w kwocie równej oczekiwanym stratom kredytowym w całym okresie życia, jeżeli ryzyko kredytowe związane z danym składnikiem aktywów finansowych wzrosło znacząco od momentu początkowego ujęcia.

Poniższa tabela prezentuje wpływ wdrożenia MSSF 9 na zmianę klasyfikacji i wyceny aktywów finansowych Grupa na dzień 1 stycznia 2018 roku:

Instrument finansowy	Klasyfikacja		Wartość bilansowa	
	MSR 39	MSSF 9	MSR 39	MSSF 9
Kaucje pod gwarancje bankowe	utrzymywane do terminu wymagalności	zamortyzowany koszt	17 222	16 154
Udzielone pożyczki i należności własne	utrzymywane do terminu wymagalności	zamortyzowany koszt	213	213
Aktywa finansowe z tytułu umowy koncesyjnej	pożyczki i należności	zamortyzowany koszt	41 571	41 571
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	pożyczki i należności	zamortyzowany koszt	324 094	320 804
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	pożyczki i należności	zamortyzowany koszt	112 184	112 184

Instrumenty kapitałowe ujmowane są zgodnie z MSR 27 wedle ceny nabycia pomniejszonego o utratę wartości.

Grupa klasyfikuje zobowiązania finansowe do następujących kategorii:

- wyceniane według amortyzowanego kosztu,
- wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- instrumenty finansowe zabezpieczające.

W związku z wejściem w życie MSSF 9 nie nastąpiły zmiany w klasyfikacji zobowiązań finansowych posiadanych przez Grupę, a tym samym nie ma ono wpływu na Skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

Zobowiązania, w tym zobowiązania z tytułu dostaw i usług, wycenia się na dzień ich powstania w wartości godziwej, a następnie według amortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej.

Grupa stosuje uproszczone metody wyceny zobowiązań wycenianych według amortyzowanego kosztu jeżeli nie powoduje to zniekształcenia informacji zawartych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w szczególności w przypadku, gdy okres do momentu uregulowania zobowiązania nie przekracza 90 dni.

Zobowiązania finansowe, w odniesieniu do których Grupa stosuje uproszczenia, wyceniane są w momencie początkowego ujęcia i w okresie późniejszym, w tym na koniec okresu sprawozdawczego, w kwocie wymaganej zapłaty.

Grupa do kategorii instrumentów finansowych zabezpieczających kwalifikuje aktywa i zobowiązanie finansowe stanowiące instrumenty pochodne zabezpieczające przepływy pieniężne i zabezpieczające wartość godziwą.

Rachunkowość zabezpieczeń

Grupa stosuje rachunkowość zabezpieczeń w litewskiej części grupy, gdzie instrumenty finansowe zabezpieczające podlegają ujęciu zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń. W powyższym przypadku stosowany jest MSR 39, nie wprowadzono nowego modelu rachunkowości zabezpieczeń przewidzianego przez MSSF 9. MSSF 9 dopuszcza dalsze stosowanie MSR 39 w zakresie rachunkowości zabezpieczeń, do czasu publikacji nowego standardu dotyczącego macro hedge.

Wpływ na skonsolidowane sprawozdanie finansowe

Grupa zastosowała MSSF 9 retrospektywnie dla okresów rozpoczynających się po 1 stycznia 2018 roku bez przekształcenia danych porównywalnych. Różnice wynikające ze zmiany wyceny aktywów finansowych, na dzień pierwszego zastosowania MSSF 9 zostały ujęte w pozostałych kapitałach rezerwowych, w wynikach z lat ubiegłych. Grupa przeprowadziła ocenę wpływu wprowadzenia MSSF 9 na stosowane zasady rachunkowości w odniesieniu do działalności Grupy lub jej wyników finansowych. Wdrożenie MSSF 9 nie miało wpływu na skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej oraz skonsolidowany kapitał własny Grupy, za wyjątkiem skutków zastosowania MSSF 9 w obszarach wskazanych poniżej.

W związku z ujęciem MSSF 9, na dzień 1 stycznia 2018 roku zmniejszono kapitał własny o kwotę 3.418 tys. zł w korespondencji z pomniejszeniem wartości bilansowej stosownych pozycji. Kwota ta została skalkulowana w oparciu o nowy model utraty wartości ustalonej w oparciu o oczekiwane straty, wymagający bieżącego uznawania oczekiwanych strat kredytowych.

Poniżej zaprezentowano wpływ zmian na wybrane pozycje bilansu:

	31.12.2017	Wpływ MSSF 9	1.01.2018
AKTYWA			
Aktywa trwałe	731 454	(442)	731 012
Pozostałe aktywa finansowe	44 147	(1 068)	43 079
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	9 836	626	10 462
Aktywa obrotowe	710 826	(3 290)	707 536
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	324 094	(3 290)	320 804
AKTYWA RAZEM	1 442 280	(3 732)	1 438 548
PASYWA			
Kapitał własny (przypisany akcjonariuszom Jednostki dominującej)	756 979	(3 418)	753 561
Pozostałe kapitały rezerwowe	361 588	(3 418)	358 170
Udziały niesprawujące kontroli	5 055	-	5 055
Kapitał własny ogółem	762 034	(3 418)	758 616
Zobowiązania długoterminowe	116 953	-	116 953
Zobowiązania krótkoterminowe	563 293	(314)	562 979
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	335 049	(314)	334 735
PASYWA RAZEM	1 442 280	(3 732)	1 438 548

- MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”**

Od 1 stycznia 2018 roku obowiązuje MSSF 15, który zastąpił MSR 11 „Umowy o usługę budowlaną” oraz MSR 18 „Przychody”. „Zgodnie z MSSF 15, jednostka ujmuje przychód w momencie, gdy spełnia ona zobowiązanie do wykonania świadczenia poprzez przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług klientowi (czyli w momencie objęcia kontroli przez klienta nad tym towarem lub usługą). Przychód rozpoznaje się w wysokości ceny transakcyjnej przypisanej do spełnionego zobowiązania do wykonania świadczenia. Cena transakcyjna to zawarta w umowie kwota wynagrodzenia, której oczekuje jednostka w zamian za przekazanie przyrzeczonych towarów lub usług klientowi.”

Standard MSSF 15 wprowadził pięcioetapowy model ujmowania przychodów: 1. Identyfikacja umowy z klientem 2. Identyfikacja zobowiązań do wykonania świadczenia 3. Ustalenie ceny transakcyjnej 4. Przypisanie ceny transakcyjnej do poszczególnych zobowiązań do wykonania świadczenia 5. Ujęcie przychodu w momencie spełnienia zobowiązań do wykonania świadczenia.

Grupa przeprowadziła analizę treści umów sprzedaży zawartych z klientami (umów o usługi budowlane), w celu identyfikacji różnic wynikających z wdrożenia MSSF 15 i ujmowania przychodów według powyższego pięcioetapowego modelu.

W wyniku przeprowadzonych prac Grupa dostosowała zasady rachunkowości oraz sprawozdanie finansowe do terminologii zgodnej z MSSF 15. Poniżej w tabelach wykazano wpływ wdrożenia MSSF 15 na wartości sprawozdania na dzień wdrożenia czyli 1 stycznia 2018 roku.

Grupa wdrożyła MSSF 15 Przychody z umów z klientami z dniem pierwszego zastosowania tj. 1 stycznia 2018 r. W konsekwencji zmianie uległa polityka rachunkowości związana z ujęciem aktywów i zobowiązań wynikających z umów z klientami, która została opisana w podsumowaniu istotnych zasad rachunkowości.

Od 1 stycznia 2018 roku Grupa rozpoznaje przychody z tytułu wykonania niezakończonych usług budowlanej zgodnie z 5 etapowym modelem i stosuje metodę opartą na nakładach. Zdaniem Zarządu Jednostki dominującej metoda oparta na nakładach jest najlepiej dopasowaną metodą do określania przychodów z kontraktów długoterminowych.

Grupa wdrożyła MSSF 15 zgodnie z metodą retrospektywną z łącznym efektem pierwszego zastosowania niniejszego standardu ujętym w tym dniu (tj. 1 stycznia 2018). Zgodnie z wspomnianą metodą nie wymagane jest przekształcenie danych porównawczych i dane zaprezentowane za okres zakończony 31 grudnia 2017 zostały sporządzone zgodnie z MSR 18 i MSR 11. Szczegóły istotnych zmian oraz stosowne dane liczbowe zostały zaprezentowane poniżej.

	31.12.2017	Wpływ MSSF 15	01.01.2018
AKTYWA			
Aktywa trwałe	731 454	-	731 454
Aktywa obrotowe	710 826	-	710 826
Zapasy	94 027	-	94 027
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	324 094	-	324 094
Należności z tytułu podatku dochodowego	9 642	-	9 642
Pozostałe aktywa finansowe	14 859	-	14 859
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	112 184	-	112 184
Rozliczenia międzyokresowe	9 233	-	9 233
Kontrakty budowlane i przekazane zaliczki na realizowane kontrakty	146 787	(146 787)	-
Aktywa z tytułu umów z klientami		146 787	146 787
AKTYWA RAZEM	1 442 280	-	1 442 280
PASYWA			
Kapitał własny (przypisany akcjonariuszom Jednostki)	756 979	-	756 979
Udziały niesprawujące kontroli	5 055	-	5 055
Kapitał własny ogółem	762 034	-	762 034
Zobowiązania długoterminowe	116 953	-	116 953
Zobowiązania krótkoterminowe	563 293	-	563 293
Oprocentowane kredyty i pożyczki	28 538	-	28 538
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	335 049	-	335 049
Rezerwy	14 179	12 465	26 644
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	12 762	-	12 762
Pochodne instrumenty finansowe	960	-	960
Rozliczenia międzyokresowe	416	-	416
Kontrakty budowlane i otrzymane zaliczki na realizowane	171 347	(171 347)	-
Zaliczki otrzymane na poczet mieszkań	42	(42)	-
Zobowiązania z tytułu umów z klientami		158 924	158 924
PASYWA RAZEM	1 442 280	-	1 442 280

Poniższe tabele podsumowują wpływ zastosowania MSSF 15 na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy za rok zakończony 31 grudnia 2018 r. W celu zapewnienia porównywalności danych finansowych zaprezentowanych w różnych okresach Grupa przedstawiła poniżej uzgodnienie danych sporządzonych zgodnie z MSSF 15 z danymi, które zostałyby sporządzone, gdyby MSR 11 i MSR 18 obowiązywały w 2018 r.

Uproszczony bilans na dzień 31 12 2018 z danymi zgodnymi z MSSF 15 oraz z danymi gdyby MSR 11 oraz MSR 18 obowiązywały w 2018	Dane zgodne z MSSF 15	Korekty	Salda z wyłączeniem wpływu MSSF 15
AKTYWA			
Aktywa trwałe	720 882	-	720 882
Aktywa obrotowe	822 054	-	822 054
Zapasy	86 854		86 854
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	328 890		328 890
Należności z tytułu podatku dochodowego	3 900		3 900
Pozostałe aktywa finansowe	13 773		13 773
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	116 687		116 687
Rozliczenia międzyokresowe	13 313		13 313
Kontrakty budowlane i przekazane zaliczki na realizowane kontrakty	-	206 887	206 887
Aktywa z tytułu umów z klientami	206 887	(206 887)	-
Aktywa przeznaczone do sprzedaży	51 750		51 750
AKTYWA RAZEM	1 542 936	-	1 542 936
PASYWA			
Kapitał własny (przypisany akcjonariuszom Jednostki dominującej)	645 539	-	645 539
Udziały niesprawujące kontroli	8 841	-	8 841
Kapitał własny ogółem	654 380	-	654 380
Zobowiązania długoterminowe	93 112	-	93 112
Zobowiązania krótkoterminowe	795 444	-	795 444
Oprocentowane kredyty i pożyczki	132 559		132 559
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	407 341		407 341
Rezerwy	59 101	(48 748)	10 353
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	16 572		16 572
Pochodne instrumenty finansowe	-		-
Rozliczenia międzyokresowe	711		711
Kontrakty budowlane i otrzymane zaliczki na realizowane kontrakty	-	188 307	188 307
Zaliczki otrzymane na poczet mieszkań	-	1 699	1 699
Zobowiązania z tytułu umów z klientami	141 258	(141 258)	-
Zobowiązania grupy do zbycia zaklasyfikowanej jako przeznaczona do sprzedaży	37 902		37 902
PASYWA RAZEM	1 542 936	-	1 542 936

Uproszczony rachunek przepływów pieniężnych za 2018 rok z danymi zgodnymi z MSSF 15 oraz z danymi gdyby MSR 11 oraz MSR 18 obowiązywały w 2018	Salda z	
	Dane zgodne z MSSF 15	wyłączeniem wpływu MSSF 15
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		
Zysk (strata) brutto z działalności kontynuowanej	(127 404)	(127 404)
Korekty o pozycje:	92 689	92 689
Amortyzacja	31 407	31 407
Różnice kursowe	450	450
Odsetki i dywidendy netto	8 605	8 605
Zysk/strata na działalności inwestycyjnej	(30 165)	(30 165)
Zmiana stanu należności	47 860	47 860
Zmiana stanu zapasów	4 630	4 630
Zmiana stanu zobowiązań	81 005	81 005
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych i zaliczek	(5 094)	(3 437)
Zmiana stanu rezerw	33 304	(2 979)
Zmiana stanu kontraktów budowlanych i zaliczek na kontrakty budowlane	-	(43 575)
Zmiana stanu rozliczeń z tytułu umów	(78 201)	-
Zmiana stanu pochodnych instrumentów finansowych	(270)	(270)
Zapłacony podatek dochodowy	(1 933)	(1 933)
Inne korekty	(420)	(420)
Różnice kursowe z przeliczenia	1 511	1 511
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	(34 715)	(34 715)
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(31 699)	(31 699)
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	73 535	73 535
Przepływy pieniężne netto, razem	7 121	7 121
Różnice kursowe netto	-	-
Środki pieniężne na początek okresu	112 172	112 172
Aktywa przeznaczone do sprzedaży - przeniesienie	(2 618)	(2 618)
Środki pieniężne na koniec okresu	116 675	116 675

Pozostałe zmiany do istniejących standardów oraz interpretacje zastosowane po raz pierwszy w 2018 roku

Następujące, inne niż wyżej opisane, zmiany do istniejących standardów oraz interpretacja wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR) oraz zatwierdzone do stosowania w UE wchodzą w życie po raz pierwszy w sprawozdaniu finansowym Grupy za 2018 rok:

- **Zmiany do MSSF 2 „Płatności na bazie akcji”** – Klasyfikacja oraz wycena płatności na bazie akcji (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później),
- **Zmiany do MSSF 4 „Umowy ubezpieczeniowe”** – Zastosowanie MSSF 9 „Instrumenty finansowe” wraz z MSSF 4 „Instrumenty ubezpieczeniowe” (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później lub w momencie zastosowania MSSF 9 „Instrumenty finansowe” po raz pierwszy),
- **Zmiany do MSR 40 „Nieruchomości inwestycyjne”** – Przeniesienia nieruchomości inwestycyjnych (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później),
- **Zmiany do MSSF 1 i MSR 28 w wyniku „Poprawki do MSSF (cykl 2014 - 2016)”** – dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 1, MSSF 12 oraz MSR 28) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa (zmiany do MSSF 1 i MSR 28 obowiązują w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później),
- **Interpretacja KIMSF 22 „Transakcje w walutach obcych i płatności zaliczkowe”** (obowiązująca w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później).

Wyżej wymienione zmiany do standardów nie miały istotnego wpływu na sprawozdania finansowe Grupy za 2018 rok.

Wpływ zastosowania nowych standardów rachunkowości wchodzących w życie 1 stycznia 2019 roku

- **MSSF 16 „Leasing”**

Wybrane zasady rachunkowości

MSSF 16 „Leasing” został opublikowany 13 stycznia 2016 roku i został przyjęty przez Unię Europejską 31 października 2017 roku.

Zgodnie z wymogami MSSF, od dnia 1 stycznia 2019 roku, Grupa zastosuje wymogi nowego Standardu dotyczące ujmowania, wyceny i prezentacji umów leasingu. Zastosowanie nowego Standardu zostanie dokonane zgodnie z przepisami przejściowymi zawartymi w MSSF 16. Grupa dokona wdrożenia MSSF 16 przy zastosowaniu zmodyfikowanego podejścia retrospektywnego, dlatego też, dane porównawcze za 2018 rok nie zostaną przekształcone a ewentualny łączny efekt pierwszego zastosowania nowego standardu zostanie ujęty, jako korekta bilansu otwarcia zysków zatrzymanych w dniu pierwszego zastosowania.

Definicja leasingu

Grupa stosuje obecnie definicję leasingu określoną zgodnie z MSR 17 i KIMSF 4. Począwszy od 1 stycznia 2019, Grupa będzie oceniać czy umowa stanowi lub zawiera leasing w oparciu o definicję leasingu opisaną w MSSF 16.

Zgodnie z MSSF 16, umowa jest leasingiem lub zawiera leasing, jeżeli na jej mocy przekazuje się prawo do kontroli użytkowania zidentyfikowanego składnika aktywów na dany okres w zamian za wynagrodzenie. Aby ocenić, czy umową przekazuje się prawo sprawowania kontroli nad użytkowaniem danego składnika aktywów przez dany okres, Grupa ocenia, czy przez cały okres użytkowania klient dysponuje łącznie następującymi prawami:

- a) prawem do uzyskania zasadniczo wszystkich korzyści ekonomicznych z użytkowania zidentyfikowanego składnika aktywów oraz
- b) prawem do kierowania użytkowaniem zidentyfikowanego składnika aktywów

Grupa stosuje nowe wytyczne dotyczące identyfikacji leasingu tylko w odniesieniu do umów, które zawarła (lub zmieniła) w dniu pierwszego zastosowania tj. 1 stycznia 2019 r. lub po tym dniu. Tym samym, w odniesieniu do wszystkich umów zawartych przed 1 stycznia 2019 r. stosuje praktyczne zwolnienie przewidziane w MSSF 16, zgodnie z którym jednostka nie jest zobowiązana do ponownej oceny tego, czy umowa jest leasingiem czy zawiera leasing w dniu pierwszego zastosowania. Zamiast tego, Grupa stosuje MSSF 16 jedynie do umów, które wcześniej zidentyfikowano jako leasingi zgodnie z MSR 17 oraz KIMSF 4.

Grupa jako leasingobiorca

Zgodnie ze stosowanym obecnie MSR 17 Leasing, Grupa klasyfikuje umowy leasingu jako leasing finansowy, bądź operacyjny w oparciu o ocenę, czy nastąpiło przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i pożytków wynikających z tytułu posiadania przedmiotu leasingu na Grupę, jako leasingobiorcę. Zgodnie z MSSF 16, Grupa ujmuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania oraz zobowiązania z tytułu leasingu dla wszystkich umów leasingu, z wyjątkiem przypadków, gdy MSSF 16 przewiduje zwolnienia dotyczące ujęcia.

Dla niezakończonych na 1 stycznia 2019 r. umów leasingu, klasyfikowanych obecnie jako leasingi operacyjne, Grupa rozpoznaje aktywa z tytułu prawa do użytkowania oraz zobowiązania z tytułu leasingu następująco:

- zobowiązanie leasingowe wycenia w wartości bieżącej pozostałych do dokonania płatności leasingowych, zdyskontowanych z wykorzystaniem krańcowej stopy procentowej dla danej umowy w dniu pierwszego zastosowania,

- wartość prawa do użytkowania bazowych składników aktywów dla poszczególnych umów leasingowych (odrębnie dla każdej umowy) ustala w wartości równej zobowiązaniu leasingowemu. Grupa skorzystała z praktycznego rozwiązania opisanego w par C10b MSSF 16 w odniesieniu do tych umów leasingowych.

Stosując zmodyfikowaną retrospektywną metodę wdrożenia MSSF 16, Grupa skorzystała z następujących praktycznych rozwiązań w odniesieniu do umów leasingu uprzednio sklasyfikowanych jako leasingi operacyjne zgodnie z MSR 17 i w związku z tym ujmuje w ciężar kosztów następujące rodzaje umów:

- umowy leasingu, których okres kończy się do 12 miesięcy od daty początkowego zastosowania Standardu;
- umowy leasingu, w przypadku których bazowy składnik aktywów będący przedmiotem leasingu ma niską wartość, tj. nie wyższą niż 5 tys. USD, przykładowo: małe elementy wyposażenia.

Po początkowym ujęciu, Grupa wycenia prawo do użytkowania składnika aktywów podobnie jak inne trwałe aktywa niefinansowe a zobowiązanie z tytułu leasingu podobnie do zobowiązań finansowych. W rezultacie, po początkowym ujęciu, Grupa ujmuje amortyzację składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania (z wyjątkiem przypadku, gdy prawo spełnia definicję nieruchomości inwestycyjnej) i odsetki od zobowiązania z tytułu leasingu.

W przypadku prawa do użytkowania składnika aktywów zaklasyfikowanych jako nieruchomości inwestycyjne wyceniane wg wartości godziwej, Grupa dokonała ubruttowienia wartości nieruchomości inwestycyjnych, których wycena została powiększona o wartość wprowadzonego zobowiązania z tytułu MSSF 16. Zasady oraz częstotliwość dokonywania przeszacowania nieruchomości inwestycyjnych są opisane w Nocie 9.4. Dodatkowych informacji i objaśnień.

Na początkową wycenę zarówno aktywów jak i zobowiązań istotny wpływ ma ustalenie okresu leasingu. Zgodnie z definicją okresu leasingu wg MSSF 16, okres ten obejmuje okres nieodwoływalny oraz okresy, które wynikają z opcji przedłużenia lub opcji wypowiedzenia, o ile istnieje uzasadniona pewność, że Grupa wykona opcję przedłużenia lub z opcji wypowiedzenia nie skorzysta.

Ponadto, Grupa dokonała innych subiektywnych ocen przy dokonywaniu szacunków i założeń, mających wpływ na wycenę zobowiązań z tytułu leasingu oraz praw do użytkowania składników aktywów, w zakresie:

- określenia krańcowych stóp procentowych, stosowanych przy dyskontowaniu przyszłych przepływów pieniężnych;
- wskazania okresów użyteczności praw do użytkowania składników aktywów, ujętych na dzień 1 stycznia 2019 roku;
- struktury stałych i zmiennych płatności w umowie.

Krańcowe stopy procentowe zostały określone jako suma:

- a) stopy wolnej od ryzyka (risk free rate), wyznaczonej na bazie IRS (Interest Rate Swap) zgodnie z okresem zapadalności stopy dyskonta i odpowiedniej stopy bazowej dla danej waluty oraz
- b) premii za ryzyko kredytowe Grupy w oparciu o marżę kredytową.

Grupa stosuje procent składany przy kalkulacji miesięcznego dyskontowania przepływów pieniężnych.

Dla niezakończonych na 1 stycznia 2019 r. umów leasingów, które zostały wcześniej sklasyfikowane jako leasingi finansowe zgodnie z MSR 17, wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania i zobowiązania z tytułu leasingu na dzień 1 stycznia 2019 roku zostanie określona jako wartość bilansowa składnika aktywów objętego leasingiem i zobowiązania z tytułu leasingu bezpośrednio sprzed tego dnia wycenioną zgodnie z MSR 17.

Średnia ważona krańcowa stopa procentowa Grupy jako leasingobiorcy zastosowana do zobowiązań z tytułu leasingu ujętych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień 1 stycznia 2019 roku wyniosła dla poszczególnych okresów trwania leasingu:

Okres leasingu w latach	roczna stopa dyskonta	miesięczna stopa dyskonta
od 1 do 3	3,55%	0,29%
od 3 do 5	3,92%	0,32%
od 5 do 10	4,55%	0,37%
pow. 10	4,97%	0,41%

Wpływ na sprawozdanie finansowe na dzień początkowego zastosowania przedstawia się następująco.

Grupa dokonała oszacowania wpływu MSSF 16 i ustaliła, że na dzień 1 stycznia 2019 roku Grupa rozpozna aktywa z tytułu prawa do użytkowania równe zobowiązaniom z tytułu leasingu w kwocie równej w wysokości 14 896 tys. zł, co nie spowoduje powstania różnicy wartości do ujęcia w pozycji zysków zatrzymanych.

W wyniku powyższych zmian w roku 2019 przepływy operacyjne netto Grupy w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych będą wyższe o 4 339 tys. zł, a przepływy finansowe netto spadną o kwotę 4 339 tys. zł.

Wpływ zmiany standardu na sprawozdanie finansowe zaprezentowano poniżej:

Porównanie aktywów i zobowiązań leasingowych wg MSSF 16 (tys. zł)

Przed zmianą MSR 17	Po zmianie od 01.01.2019 MSSF 16						
	Usługi obce za 12 miesięcy	Amortyzacja za 12 miesięcy	Odsetki za 12 miesięcy	Razem	Aktywa używane na podstawie umów leasingu	Zobowiązania z tytułu umów leasingu	
	stan na 01.01.2019						
						długo-terminowe	krótco-terminowe ogółem
4 339	3 904	602	4 506	14 896	10 652	4 244	14 896

Grupa jest stroną różnych umów finansowania. Wejście MSSF 16 będzie miało wpływ na kalkulację kowenantów tych umów, może pogorszyć wskaźniki oparte na długu. Sytuacja płynnościowa Jednostki dominującej została opisana w nocie 64 Dodatkowych informacji i objaśnień.

Główne składniki, które zostały rozpoznane jako aktywa z tytułu prawa do użytkowania to prawa wieczystego użytkowania gruntów, pomieszczenia biurowe, pomieszczenia produkcyjne.

Zmiany wprowadzone samodzielnie przez Grupę

W trakcie 2018 Grupa nie wystąpiły zmiany zasad rachunkowości i sporządzania sprawozdania finansowego w porównaniu do ujawnionych w sprawozdaniu Grupy za rok 2017, opublikowanym w dniu 28 marca 2018 roku.

11. Wybrane dane finansowe

Średnie kursy wymiany złotego w stosunku do euro w okresie objętym rocznym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym:

Okres zakończony	Średni kurs w okresie*	Minimalny kurs w okresie	Maksymalny kurs w okresie	Kurs na ostatni dzień okresu
31.12.2018 r.	4,2669	4,1423	4,3978	4,3000
31.12.2017 r.	4,2447	4,1709	4,4157	4,1709

* Średnia kursów obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca w danym roku obrotowym.

Podstawowe pozycje skonsolidowanego bilansu w przeliczeniu na euro:

	31.12.2018		31.12.2017	
	tys. PLN	tys. EUR	tys. PLN	tys. EUR
Aktywa trwałe	720 882	167 647	731 454	175 371
Aktywa obrotowe	822 054	191 175	710 826	170 425
AKTYWA RAZEM	1 542 936	358 822	1 442 280	345 796
Kapitał własny	654 380	152 181	762 034	182 703
Zobowiązania długoterminowe	93 112	21 654	116 953	28 040
Zobowiązania krótkoterminowe	795 444	184 987	563 293	135 053
PASYWA RAZEM	1 542 936	358 822	1 442 280	345 796

Do przeliczenia danych skonsolidowanego bilansu przyjęto kurs ustalony przez Narodowy Bank Polski na ostatni dzień danego roku obrotowego.

Podstawowe pozycje skonsolidowanego rachunku zysków i strat w przeliczeniu na euro:

	Rok zakończony		Rok zakończony	
	31.12.2018		31.12.2017	
	tys. PLN	tys. EUR	tys. PLN	tys. EUR
Przychody ze sprzedaży	1 560 648	365 757	1 374 291	323 766
Koszt własny sprzedaży	(1 644 890)	(385 500)	(1 280 956)	(301 777)
Zysk (strata) brutto ze sprzedaży	(84 242)	(19 743)	93 335	21 989
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	(117 092)	(27 442)	38 118	8 980
Zysk (strata) brutto	(127 404)	(29 859)	33 127	7 804
Zysk (strata) netto z działalności kontynuowanej	(110 172)	(25 820)	32 043	7 549
Zysk (strata) netto z działalności zaniechanej	-	-	-	-
Zysk (strata) netto za okres	(110 172)	(25 820)	32 043	7 549

Do przeliczenia danych skonsolidowanego rachunku zysków i strat przyjęto średni kurs euro obliczony jako średnia arytmetyczna kursów obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca w danym roku obrotowym, ustalonych przez Narodowy Bank Polski na ten dzień.

Podstawowe pozycje skonsolidowanego rachunku przepływów pieniężnych w przeliczeniu na euro:

	Rok zakończony		Rok zakończony	
	31.12.2018		31.12.2017	
	tys. PLN	tys. EUR	tys. PLN	tys. EUR
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej	(34 715)	(8 136)	56 881	13 400
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej	(31 699)	(7 429)	(38 395)	(9 045)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej	73 535	17 234	(52 674)	(12 409)
Przepływy środków pieniężnych netto, razem	7 121	1 669	(34 188)	(8 054)

Do przeliczenia powyższych danych skonsolidowanego rachunku przepływów pieniężnych przyjęto średni kurs euro obliczony jako średnia arytmetyczna kursów obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca w danym roku obrotowym, ustalonych przez Narodowy Bank Polski na ten dzień.

	31.12.2018		31.12.2017	
	tys. PLN	tys. EUR	tys. PLN	tys. EUR
Środki pieniężne na początek okresu	112 172	26 894	146 360	33 083
Środki pieniężne na koniec okresu	116 675	27 134	112 172	26 894

Środki pieniężne wyłączone z rachunku przepływów pieniężnych na dzień 31 grudnia 2018 roku dotyczą zablokowanych środków na rachunkach projektów deweloperskich w kwocie 12 tys. zł

Do przeliczenia powyższych danych skonsolidowanego rachunku przepływów pieniężnych przyjęto:

- kurs ustalony przez Narodowy Bank Polski na ostatni dzień danego roku obrotowego – dla pozycji "Środki pieniężne na koniec okresu",
- kurs ustalony przez Narodowy Bank Polski na ostatni dzień roku obrotowego poprzedzającego dany rok obrotowy - dla pozycji "Środki pieniężne na początek okresu".

Kurs euro na ostatni dzień roku obrotowego zakończonego dnia 31 grudnia 2016 roku wyniósł 4,424 zł.

12. Informacje dotyczące segmentów

Organizacja i zarządzanie Grupą odbywają się w podziale na segmenty, uwzględniające rodzaj oferowanych wyrobów i usług oraz obsługujące inne rynki. Ze względu na dość jednolity charakter działalności spółek wchodzących w skład Grupy poniższe segmenty pokrywają się z poszczególnymi jednostkami Grupy.

W efekcie zidentyfikowano następujące sprawozdawcze segmenty operacyjne:

- Segment Budownictwo cywilne - Polska, który zajmuje się robotami inżynieryjnymi i budowlano - montażowymi (Trakcja PRKiI, BTW, Torprojekt, PEUiM, Dalba oraz PDM Białystok);
- Segment Budownictwo, inżynieria i umowy koncesyjne – kraje bałtyckie, który zajmuje się robotami inżynieryjnymi i budowlano - montażowymi sektora drogowego i kolejowego w krajach bałtyckich (Grupa AB Kauno Tiltai);
- Pozostałe – znajduje się tutaj segment budownictwa mieszkaniowego, który zajmuje się szeroko pojętą działalnością deweloperską, w tym budownictwo kubaturowe (PRK 7 Nieruchomości) a także działalność spółek ukraińskich.

Zarząd monitoruje oddzielnie wyniki operacyjne segmentów w celu podejmowania decyzji dotyczących alokacji zasobów, oceny skutków tej alokacji oraz wyników działalności. Podstawą oceny wyników działalności jest zysk lub strata brutto. Podatek dochodowy jest monitorowany na poziomie Grupy i w związku z tym nie podlega alokacji do segmentów.

Stosowane zasady dotyczące segmentów operacyjnych, związane z ustalaniem wyników finansowych, aktywów i zobowiązań segmentów, w tym określenie, które z tych elementów są monitorowane na poziomie Grupy pozostały niezmienione w trakcie 2018 roku.

Główni klienci:

W 2018 roku oraz w okresie porównywalnym przychody z tytułu transakcji z zewnętrznymi pojedynczymi klientami stanowiły odpowiednio 10% lub więcej łącznych przychodów Grupy. Poniższa tabela prezentuje łączną kwotę przychodów uzyskanych od każdego tego rodzaju klienta oraz wskazanie segmentów, których te przychody dotyczą:

Łączna kwota przychodów uzyskana w 2018 r. od pojedynczego odbiorcy (tys. zł)	Segmenty prezentujące te przychody
--	------------------------------------

604 732	Budownictwo cywilne - Polska
---------	------------------------------

Zarząd Jednostki dominującej odstąpił od prezentacji przychodów uzyskanych od klientów zewnętrznych w podziale na produkty i usługi ze względu na nadmierny koszt pozyskania tej informacji, co jest zgodne z MSSF 8.

Segmenty operacyjne

Za okres od dnia 1.01.2018 do dnia 31.12.2018

Badane

	Działalność kontynuowana			Razem	Działalność zaniechana	Wyłączenia	Działalność ogółem
	Budownictwo cywilne - Polska	Budownictwo, inżynieria i umowy koncesyjne – kraje bałtyckie	Pozostałe segmenty				
Przychody							
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	1 122 298	368 553	69 797	1 560 648	-	-	1 560 648
Sprzedaż między segmentami	9 447	109	226	9 782	-	(9 782)	-
Przychody segmentu ogółem	1 131 745	368 662	70 023	1 570 430	-	(9 782)	1 560 648
Wyniki							
Amortyzacja	19 682	11 113	612	31 407	-	-	31 407
Przychody finansowe z tytułu odsetek	585	3 593	183	4 361	-	(210)	4 151
Koszty finansowe z tytułu odsetek	8 007	2 647	43	10 697	-	(210)	10 487
Zysk (strata) brutto segmentu	(94 381)	(25 300)	1 552	(118 129)	-	(9 275)	(127 404)

Za okres od dnia 1.01.2017 do dnia 31.12.2017

Badane

	Działalność kontynuowana			Razem	Działalność zaniechana	Wyłączenia	Działalność ogółem
	Budownictwo cywilne - Polska	Budownictwo, inżynieria i umowy koncesyjne – kraje bałtyckie	Pozostałe segmenty				
Przychody							
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	936 087	426 666	11 538	1 374 291	-	-	1 374 291
Sprzedaż między segmentami	1 404	-	136	1 540	-	(1 540)	-
Przychody segmentu ogółem	937 491	426 666	11 674	1 375 831	-	(1 540)	1 374 291
Wyniki							
Amortyzacja	18 723	10 192	36	28 951	-	-	28 951
Przychody finansowe z tytułu odsetek	2 217	3 572	38	5 827	-	(28)	5 799
Koszty finansowe z tytułu odsetek	4 003	2 674	34	6 711	-	(28)	6 683
Zysk (strata) brutto segmentu	37 463	14 462	345	52 270	-	(19 143)	33 127

Dodatkowe informacje i objaśnienia do rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Na dzień 31.12.2018

Badane

	Działalność kontynuowana			Razem	Działalność zaniechana	Wyłączenia	Działalność ogółem
	Budownictwo cywilne - Polska	Budownictwo, inżynieria i umowy koncesyjne – kraje bałtyckie	Pozostałe segmenty				
Aktywa segmentu	1 100 925	617 070	57 751	1 775 746	-	(261 226)	1 514 520
Aktywa nieprzypisane							28 416
Aktywa ogółem							1 542 936
Zobowiązania segmentu*	686 440	198 216	10 040	894 696	-	(99 252)	795 444
Pozostałe ujawnienia:							
Wydatki kapitałowe	(20 289)	(8 931)	(4 010)	(33 230)	-	955	(32 275)
Odpisy aktualizujące wartość aktywów niefinansowych	(444)	(24 243)	-	(24 687)	-	-	(24 687)

* do oceny segmentu alokowano zobowiązania krótkoterminowe

Na dzień 31.12.2017

Badane

	Działalność kontynuowana			Razem	Działalność zaniechana	Wyłączenia	Działalność ogółem
	Budownictwo cywilne - Polska	Budownictwo, inżynieria i umowy koncesyjne – kraje bałtyckie	Pozostałe segmenty				
Aktywa segmentu	935 784	674 328	39 919	1 650 031	-	(217 587)	1 432 444
Aktywa nieprzypisane							9 836
Aktywa ogółem							1 442 280
Zobowiązania segmentu*	454 984	189 080	2 603	646 667	-	(83 374)	563 293
Pozostałe ujawnienia:							
Wydatki kapitałowe	(35 193)	(19 860)	-	(55 053)	-	-	(55 053)
Odpisy aktualizujące wartość aktywów niefinansowych	(959)	-	-	(959)	-	-	(959)

* do oceny segmentu alokowano zobowiązania krótkoterminowe

Segmenty geograficzne

Za okres od dnia 1.01.2018 do dnia 31.12.2018

Badane

	Działalność kontynuowana			Działalność zaniechana	Wyłączenia	Działalność ogółem
	Kraj	Zagranica	Razem			
Przychody						
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	1 147 072	413 576	1 560 648	-	-	1 560 648
Sprzedaż między segmentami	-	-	-	-	-	-
Sprzedaż między krajem a zagranicą	1 344	99	1 443	-	(1 443)	-
Przychody segmentu ogółem	1 148 416	413 675	1 562 091	-	(1 443)	1 560 648

Za okres od dnia 1.01.2017 do dnia 31.12.2017

Badane

	Działalność kontynuowana			Działalność zaniechana	Wyłączenia	Działalność ogółem
	Kraj	Zagranica	Razem			
Przychody						
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	949 021	425 270	1 374 291	-	-	1 374 291
Sprzedaż między segmentami	-	-	-	-	-	-
Sprzedaż między krajem a zagranicą	-	-	-	-	-	-
Przychody segmentu ogółem	949 021	425 270	1 374 291	-	-	1 374 291

Na dzień 31.12.2018

Badane

	Działalność kontynuowana			Działalność zaniechana	Wyłączenia	Działalność ogółem
	Kraj	Zagranica	Razem			
Aktywa segmentu	1 142 103	633 643	1 775 746	-	(261 226)	1 514 520
Zobowiązania segmentu*	712 148	182 548	894 696	-	(99 252)	795 444

* do oceny segmentu alokowano zobowiązania krótkoterminowe

Na dzień 31.12.2017

Badane

	Działalność kontynuowana			Działalność zaniechana	Wyłączenia	Działalność ogółem
	Kraj	Zagranica	Razem			
Aktywa segmentu	977 469	672 562	1 650 031	-	(217 587)	1 432 444
Zobowiązania segmentu*	476 153	170 514	646 667	-	(83 374)	563 293

* do oceny segmentu alokowano zobowiązania krótkoterminowe

13. Przychody z tytułu umów z klientami

Zgodnie z MSSF 15.114 Grupa przedstawia ujęte przychody z tytułu umów z klientami w podziale na następujące kategorie:

- główne typy produktów i/lub usług;
- region geograficzny;
- rodzaj klienta;
- długość trwania kontraktu.

Główne typy produktów i usług	Rok zakończony	
	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
Usługi budowlano - montażowe	1 450 185	1 265 932
Usługi projektowe	40 529	17 696
Wynajem sprzętu	5 874	7 177
Produkcja (rozdzielnice, konstrukcje wsporcze, masy bitumiczne itp.)	23 880	15 045
Dostawy towarów i materiałów	22 717	51 984
Działalność deweloperska	11 839	11 674
Pozostałe	5 624	4 784
Razem	1 560 648	1 374 291

	Rok zakończony	
	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
Kraj	1 118 687	945 998
Zagranica	441 961	428 293
Razem	1 560 648	1 374 291

Poniżej został zaprezentowany podział ze sprzedaży usług budowlanych. Pozostałe przychody z tytułu umów z klientami dotyczą przychodów ze sprzedaży towarów i materiałów oraz pozostałych produktów i usług i wyniosły w 2018 roku 62 790 tys. zł (2017: 86 188 tys. zł)

Podział przychodów ze sprzedaży usług budowlanych z kontraktów ze względu na kraj	Rok zakończony	
	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
Polska	1 103 701	914 500
Litwa	303 507	310 322
Szwecja	10 175	58 637
Łotwa	22 580	4 644
Węgry	3 678	-
Niemcy	1 359	-
Ukraina	52 858	-
Razem	1 497 858	1 288 103

Podział przychodów ze sprzedaży usług budowlanych ze względu na odbiorców	Rok zakończony	
	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
Instytucje rządowe i samorządowe	1 403 591	1 100 753
Sektor prywatny	94 267	187 350
Razem	1 497 858	1 288 103

Podział przychodów ze sprzedaży usług budowlanych ze względu na czas realizacji kontraktów	Rok zakończony	
	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
Kontrakty do 12 miesięcy	1 144 838	701 299
Kontrakty powyżej 12 miesięcy	353 020	586 804
Razem	1 497 858	1 288 103

Około 39% bezpośredniego udziału w skonsolidowanych przychodach ze sprzedaży stanowią przychody od spółki PKP PLK S.A, natomiast ok. 8% od spółki Litewska Administracja Drogowa oraz Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad.

Generowane przychody Grupy ujmowane są w trzech segmentach operacyjnych, które są tym samym segmentami sprawozdawczymi.

Kwoty przedstawione powyżej dotyczące podziału sprzedaży na kraj i zagranicę różnią się od kwot wykazanych w nocie „Informacje dotyczące segmentów” ze względu na wyłączenia sprzedaży między segmentami opisanych w nocie nr 12.

14. Koszty działalności

Koszty według rodzaju:

	Rok zakończony	
	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
Amortyzacja	31 407	28 951
Zużycie materiałów i energii	559 956	524 779
Usługi obce	798 715	576 554
Podatki i opłaty	6 676	6 360
Wynagrodzenia	190 818	162 402
Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	49 399	46 893
Pozostałe koszty rodzajowe	28 520	16 754
Koszty według rodzaju, razem	1 665 491	1 362 693
Zmiana stanu zapasów, produktów, rozliczeń międzyokresowych i rezerw	50 198	(57 702)
Koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby jednostki (wielkość ujemna)	(28 877)	(16 860)
Koszty sprzedaży, marketingu i dystrybucji (wielkość ujemna)	(5 936)	(5 430)
Koszty ogólnego zarządu (wielkość ujemna)	(58 329)	(50 991)
Koszt wytworzenia sprzedanych produktów	1 622 547	1 231 710
Wartość sprzedanych materiałów i towarów	22 343	49 246
Koszt własny sprzedaży	1 644 890	1 280 956

Koszty wynagrodzeń i świadczeń pracowniczych:

	Rok zakończony	
	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
Koszty wynagrodzeń i świadczeń z tytułu rozwiązania stosunku pracy	177 283	154 531
Koszty ubezpieczeń społecznych	42 654	40 441
Rezerwy na świadczenia emerytalno-rentowe	291	(870)
Rezerwa na nagrody jubileuszowe	440	(2 423)
Rezerwa na niewykorzystane urlopy	7 298	7 839
Rezerwa na premie	5 506	3 100
Rezerwa z tyt. zakazu konkurencji i rekompensaty	-	225
Świadczenia na rzecz pracowników z tytułu Pracowniczego Programu Emerytalnego	807	623
Pozostałe świadczenia na rzecz pracowników	5 938	5 829
Razem	240 217	209 295

Jednostka dominująca prowadzi dla swoich pracowników Pracowniczy Program Emerytalny (PPE) wpisany do rejestru KNUiFE pod nr RPPE 75/01. W 2001 roku została zawarta umowa o wnoszenie przez Jednostkę dominującą składek pracowniczych oraz zakładowa umowa emerytalna pomiędzy Spółką (wtedy PKRE S.A.) a Związkami Zawodowymi działającymi w Spółce. Wszystkie pracownicze umowy emerytalne oraz aneksy do tych umów zostały zawarte według jednolitego wzoru. W roku 2006 został podpisany aneks do umowy zakładowej, który dostosował PPE do przepisów zmienionej ustawy o pracowniczych programach emerytalnych.

W ramach Programu pracodawca przekazuje 4% wynagrodzenia brutto pracownika stanowiącego podstawę naliczania składek emerytalnych do wybranego funduszu. Uczestnictwo pracowników w Programie jest dobrowolne i mogą do niego przystąpić pracownicy o co najmniej trzymiesięcznym stażu pracy w Spółce dominującej.

Amortyzacja środków trwałych i wartości niematerialnych oraz odpisy aktualizujące ujęte w rachunku zysków i strat:

	Rok zakończony	
	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży		
Amortyzacja środków trwałych	27 751	25 319
Amortyzacja wartości niematerialnych	962	978
Razem	28 713	26 297
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży, marketingu i dystrybucji		
Amortyzacja środków trwałych	108	1
Amortyzacja wartości niematerialnych	-	-
Razem	108	1
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu		
Amortyzacja środków trwałych	1 475	1 389
Amortyzacja wartości niematerialnych	1 111	1 264
Razem	2 586	2 653
Amortyzacja środków trwałych	29 334	26 709
Amortyzacja wartości niematerialnych	2 073	2 242
Razem	31 407	28 951

15. Pozostałe przychody operacyjne

	Rok zakończony	
	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
Rozwiązanie rezerwy, w tym:	-	2 186
- na restrukturyzację	-	1 831
- na koszty	-	105
- na sprawy sądowe	-	250
Otrzymane kary i grzywny	168	713
Wycena nieruchomości inwestycyjnych	346	-
Refaktura kosztów	119	-
Zwrócone koszty postępowania spornego	5	-
Nadwyżki inwentaryzacyjne	23	-
Umorzone zobowiązania	2 760	166
Zysk ze sprzedaży niefinansowych aktywów trwałych	51 072	1 059
Przychód z tyt. wynajmu nieruchomości inwestycyjnej	159	175
Pozostałe	3 463	573
Razem	58 115	4 872

W dniu 27 grudnia 2018 roku Jednostka dominująca podpisała umowę sprzedaży, na podstawie której Trakcja PRKiI zbyła na rzecz spółki Lotnicza 100 Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we Wrocławiu: prawo użytkowania wieczystego nieruchomości przy ul. Lotniczej 100 we Wrocławiu, stanowiącej działkę gruntu o numerze 3/5 o powierzchni 13,1540 ha oraz działki gruntu o numerze 3/4 o powierzchni 0,2546 ha, wraz z prawem własności budynków i urządzeń posadowionych na działce gruntu numer 3/5 stanowiących odrębną nieruchomość, dla których Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Krzyków we Wrocławiu, IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą numer WR1K/00103043/5, o czym informowała w raporcie bieżącym numer 26/2018 z dnia 27 grudnia 2018 roku. Umowa zawiera określone czynności administracyjne jakie muszą być wykonane przez Spółkę przed ostateczną zapłatą ceny – z tego powodu maksymalny termin płatności został ustalony przez strony na 15 września 2019 roku. Jednostki dominującej przeanalizowała podpisaną umowę pod kątem kryteriów określonych dla rozpoznania przychodu w nowym standardzie MSSF 15. Zdaniem Jednostki dominującej odroczone termin płatności oraz obowiązek wykonania określonych czynności administracyjnych nie powodują, przesunięcia ujęcia przychodu na kolejne lata. Zdaniem Jednostki dominującej (jak również jej zewnętrznych ekspertów, którzy dokonali analizy prawnej określonych warunków) zaistniały przesłanki do ujęcia przychodu ze względu na następujące kryteria:

- z dniem 27 grudnia 2018 zostało przeniesione prawo własności gruntu na kupującego (co zostało potwierdzone wpisem we właściwej księdze wieczystej);
- spółka na dzień podpisania umowy miała egzekwowlane prawo do otrzymania określonego w umowie wynagrodzenia;
- kupujący wraz z transferem prawa własności czerpie korzyści i ponosi ryzyka związane z otrzymaną nieruchomością;
- nieruchomość została fizycznie wydana kupującemu w 2018 roku.

16. Pozostałe koszty operacyjne

	Rok zakończony	
	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
Utworzenie rezerwy na zobowiązania	178	60
- inne	178	60
Koszty restrukturyzacji	-	112
Szkody w środkach trwałych	-	523
Wycena nieruchomości inwestycyjnych	-	863
Zapłacone koszty postępowania spornego	296	510
Przekazane darowizny	175	311
Niedobory inwentaryzacyjne zapasów	114	299
Wartość zlikwidowanych niefinansowych aktywów trwałych	110	80
Odpis aktualizujący wartość należności	-	293
Spisanie należności	251	69
Pozostałe	1 333	548
Razem	2 457	3 668

17. Przychody finansowe

	Rok zakończony	
	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
Przychody finansowe z tytułu odsetek, w tym:	4 151	5 799
- bankowych	219	244
- od należności	341	1 026
- od rozwiązanych rezerw na odsetki od zobowiązań	-	914
- dyskonto aktywa finansowego z tytułu umowy koncesyjnej	3 368	3 455
- pozostałe	223	160
Pozostałe	2	89
Razem	4 153	5 888

18. Koszty finansowe

	Rok zakończony	
	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
Koszty finansowe z tytułu odsetek, w tym	10 487	6 683
- od kredytów i pożyczek	6 539	3 706
- od zobowiązań	1 499	502
- od leasingów	2 111	1 768
- od zobowiązań z tyt. świadczeń pracowniczych	176	253
- pozostałe	162	454
Strata z tytułu różnic kursowych	1 233	182
Koszty z tytułu usług faktoringowych	21	213
Odpisy aktualizujące należności odsetkowe	-	912
Zapłacone prowizje finansowe	2 097	2 500
Pozostałe	627	389
Razem	14 465	10 879

19. Podatek dochodowy

19.1. Bieżący podatek dochodowy

	Rok zakończony	
	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
Zysk brutto	(127 404)	33 127
<i>Różnice pomiędzy zyskiem (stratą) brutto a podstawą opodatkowania podatkiem dochodowym (wg tytułów)</i>		
- różnice przejściowe, w tym:	64 095	(69 234)
amortyzacja	6 599	(7 990)
odpisy aktualizujące	5 752	586
zmiana stanu rezerw	(5 816)	(27 435)
wycena transakcji walutowych	(129)	35
wycena kontraktów budowlanych	(50 732)	(88 896)
naliczone odsetki	1 968	(2 074)
naliczone różnice kursowe	581	(1 056)
rezerwa na straty na kontraktach	36 508	(1 740)
niewypłacone wynagrodzenia	671	(135)
wycena nieruchomości inwestycyjnych wg wartości godziwej	(168)	(863)
koszty niepodatkowe dotyczące realizowanych kontraktów	68 880	59 011
przychody niepodatkowe dotyczące realizowanych kontraktów	11 495	10 716
pozostałe	(11 514)	(9 391)
- różnice trwałe, w tym:	24 085	(26 455)
wpłaty na PFRON	1 667	1 303
przekazane darowizny	178	312
odsetki budżetowe	348	315
ubezpieczenia i składki członkowskie	315	328
rezerwy na straty na kontraktach	-	(32 335)
różnica w podatku VAT	188	27
odpisy aktualizujące	(6 559)	2 818
pozostałe	27 948	777
Wynik podatkowy	(39 224)	(62 562)
Dochód podatkowy	10 922	8 996
Odliczenia od dochodu	(5 096)	(7 115)
- strata podatkowa z lat ubiegłych	(5 095)	(7 115)
- darowizny	(1)	-
Podstawa opodatkowania podatkiem dochodowym	5 826	1 881
Podatek dochodowy	1 062	315
Podatek dochodowy bieżący ujęty (wykazany) w deklaracji podatkowej okresu, w tym:	1 062	315
- ujęty w rachunku zysków i strat	1 062	315

Podatek dochodowy w rachunku zysków i strat:

	Rok zakończony	
	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
Bieżący podatek dochodowy:	692	361
- bieżące obciążenie z tytułu podatku dochodowego	1 062	315
- korekty dotyczące bieżącego podatku dochodowego z lat ubiegłych	(370)	45
Podatek odroczony:	(17 924)	724
- związany z powstaniem i odwróceniem różnic przejściowych	(17 924)	724
Razem	(17 232)	1 084

Część podatku dochodowego ustalona została według stawki równej 19% dla podstawy opodatkowania podatkiem dochodowym od osób prawnych działających na terenie Polski. Dla zagranicznych spółek wchodzących w skład Grupy Trakcja stopa podatkowa od dnia 1 stycznia 2018 roku do końca 2018 roku wynosiła na Litwie – 15%, w Szwecji – 22%, na Białorusi – 18%, na Ukrainie – 18% oraz w Bułgarii - 10%.

Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej:

Uzgodnienie podatku dochodowego od wyniku finansowego brutto przed opodatkowaniem według ustawowej stawki podatkowej, z podatkiem dochodowym liczonym według efektywnej stawki podatkowej Grupy za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku oraz dnia 31 grudnia 2017 roku przedstawia poniższa tabela:

	Rok zakończony	
	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
Zysk (strata) brutto	(127 404)	33 127
Podatek dochodowy wg obowiązującej stawki podatku dochodowego 19%	(24 207)	6 294
Efekt podatkowy ujęcia:		
Wykorzystania strat podatkowych z lat ubiegłych	(154)	(877)
Aktualizacja wartości aktywów z tytułu podatku odroczonego	141	(37)
Efekt różnej stopy opodatkowania w Grupie	208	(323)
Dochodu wolnego od podatku i innych odliczeń od dochodu	2 787	-
Przychodów podatkowych niebędących przychodami księgowymi	3 264	4 113
Kosztów podatkowych niebędących kosztami księgowymi	(3 790)	(3 247)
Przychodów niepodatkowych będących przychodami księgowymi	(3 736)	(11 775)
Kosztów niepodatkowych będących kosztami księgowymi	8 255	6 936
Podatek dochodowy wg efektywnej stopy podatkowej -14% (2017: 3%)	(17 232)	1 084

19.2. Podatek dochodowy odniesiony w pozostałe całkowite dochody

	Rok zakończony	
	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
Zyski (straty) aktuarialne		
Ujęte w kwocie brutto	(326)	(689)
Podatek dochodowy	54	108
Ujęte w kwocie netto	(272)	(581)
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne		
Ujęte w kwocie brutto	260	1 313
Podatek dochodowy	(39)	(197)
Ujęte w kwocie netto	221	1 116
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		
Ujęte w kwocie brutto	8 657	(19 952)
Podatek dochodowy	-	-
Ujęte w kwocie netto	8 657	(19 952)

Grupa nie nalicza podatku odroczonego z tytułu różnic kursowych z przeliczenia zagranicznych jednostek zależnych zgodnie z MSR 12, gdyż kontroluje terminy rozliczania się różnic przejściowych i różnice te nie odwrócą się w przewidywalnej przyszłości. Wartość nierozpoznanych z tego tytułu zobowiązań z podatku odroczonego (których utworzenie ujęte byłoby w kapitałach własnych Grupy) wynosiła na 31.12.2018 3.010 tys. zł.

19.3. Dochodowy podatek odroczonego

Poniższa tabela prezentuje wpływ aktywa i rezerwy z tytułu podatku odroczonego na wynik i kapitał:

	Rok zakończony	
	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
Aktywo z tytułu podatku odroczonego przed kompensatą	88 821	61 438
- wpływ na wynik	88 701	60 531
- wpływ na kapitał	120	907
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego przed kompensatą	69 263	59 411
- wpływ na wynik	64 964	54 600
- wpływ na kapitał	4 299	4 811

Poniżej przedstawiono okresy, w których zgodnie z przepisami ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych najpóźniej mogą zostać rozliczone aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego od straty podatkowej:

Na dzień 31.12.2018	2019	2020	2021	2022	2023	Razem
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego od straty podatkowej	6 278	9 282	2 267	832	161	18 820
Na dzień 31.12.2017	2018	2019	2020	2021	2022	Razem
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego od straty podatkowej	4 296	4 491	3 653	1 438	200	14 078

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Grupa nie utworzyła aktywa z tytułu podatku odroczonego od straty podatkowej w kwocie 6 833 tys. zł (31.12.2017 r.: 4 415 tys. zł), ponieważ nie jest prawdopodobne osiągnięcie w przyszłości zysku do opodatkowania, od którego byłoby możliwe odpisanie tych niewykorzystanych strat i ulg podatkowych. Nieutworzone bądź spisane aktywo z tytułu nierozliczonych strat podatkowych zgodnie z przepisami ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych mogą być rozliczone w okresach zaprezentowanych poniżej:

Na dzień 31.12.2018	2019	2020	2021	2022	2023	Razem
Kwota nieutworzonego/spisanego aktywa z tyt. nierozliczonych strat podatkowych	2 935	2 904	984	9	1	6 833
Na dzień 31.12.2017	2018	2019	2020	2021	2022	Razem
Kwota nieutworzonego/spisanego aktywa z tyt. nierozliczonych strat podatkowych	334	1 985	2 010	85	1	4 415

Aktywo z tytułu podatku odroczonego	1.01.2017	Zwiększenia /	31.12.2017	Zwiększenia /	31.12.2018
Tytuł różnic przejściowych	Badane	Zmniejszenia	Badane	Zmniejszenia	Badane
Rezerwa na premie	2 202	(294)	1 908	(1 037)	871
Rezerwa na badanie bilansu	41	(1)	40	5	45
Rezerwa na roboty poprawkowe	7 200	(4 353)	2 847	(502)	2 345
Rezerwa na przewidywane straty na kontrakcie	877	(126)	751	7 925	8 676
Rezerwa na świadczenia emerytalne	1 033	(237)	796	(87)	709
Rezerwa na nagrody jubileuszowe	1 227	(717)	510	(70)	440
Rezerwa na niewykorzystane urlopy wypoczynkowe	1 769	213	1 982	586	2 568
Odpis aktualizujący na należności	1 047	(415)	632	1 717	2 349
Odpis aktualizujący wartość pozostałych aktywów obrotowych	149	(1)	148	(32)	116
Niezrealizowane ujemne różnice kursowe	232	(146)	86	(79)	7
Naliczone odsetki od zobowiązań	267	(259)	8	272	280
Odpis aktualizujący na odsetki od należności	49	186	235	(127)	108
Koszty niepodatkowe dotyczące realizowanych kontraktów długoterminowych	22 870	11 358	34 228	10 717	44 945
Nadwyżka przychodów zafakturowanych nad ustalonymi - wycena kontraktów długoterminowych	4 113	(2 676)	1 437	2 346	3 783
Dodatnia różnica między amortyzacją bilansową a podatkową	85	(11)	74	(26)	48
Strata podatkowa	2 537	11 541	14 078	4 742	18 820
Przeszacowanie aktywów trwałych do wartości godziwej	289	(289)	-	-	-
Niewypłacone wynagrodzenia i niezapłacone składki ZUS	361	16	377	145	522
Pozostałe	4 632	(2 694)	1 938	(21)	1 917
Różnice kursowe z przeliczenia	288	(926)	(638)	910	272
Razem przed kompensatą	51 267	10 171	61 437	27 384	88 821
Kompensata aktywa z tyt. podatku odroczonego z rezerwą z tyt. podatku odroczonego	(40 560)	(11 041)	(51 601)	(8 804)	(60 405)
Razem po kompensacie	10 707	(871)	9 836	18 580	28 416

GRUPA KAPITAŁOWA TRAKCJA

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2018 roku
(dane w tys. zł, chyba że zaznaczono inaczej)

Rezerwa z tytułu podatku odroczonego	1.01.2017	Zwiększenia /	31.12.2017	Zwiększenia /	31.12.2018
Tytuł różnic przejściowych	Przekształcone	Zmniejszenia	Badane	Zmniejszenia	Badane
Nadwyżka przychodów ustalonych nad zafakturowanymi - wycena kontraktów	3 392	13 586	16 978	11 892	28 870
Przychody niepodatkowe dotyczące realizowanych kontraktów długoterminowych	16 385	(2 036)	14 349	(2 184)	12 165
Ujemna różnica między amortyzacją bilansową a podatkową	18 339	1 967	20 306	(2 258)	18 048
Niezrealizowane dodatnie różnice kursowe	16	30	46	1	47
Naliczone odsetki od lokat, należności, aktywów finansowych, itp.	123	135	258	(102)	156
Prawo wieczystego użytkowania gruntów	744	(10)	734	(367)	367
Przeszacowanie aktywów trwałych do wartości godziwej	4 044	(689)	3 355	(1 204)	2 151
Przeszacowanie nieruchomości inwestycyjnych do wartości godziwej	2 081	(164)	1 917	(32)	1 885
Pozostałe	3 115	(981)	2 134	3 070	5 204
Różnice kursowe z przeliczenia	387	(1 053)	(666)	1 036	370
Razem przed kompensatą	48 628	10 783	59 411	9 852	69 263
Kompensata aktywa z tyt. podatku odroczonego z rezerwą z tyt. podatku odroczonego	(40 560)	(11 041)	(51 601)	(8 804)	(60 405)
Razem po kompensacie	8 068	(258)	7 810	1 048	8 858

Grupa zrezygnowała z prezentacji ruchów w okresie w podziale na część kapitałową i wynikową ze względu na małą istotność ruchów przechodzących przez kapitał z aktualizacji wyceny.

20. Działalność zaniechana

W 2018 i 2017 roku nie wystąpiła działalność zaniechana.

21. Zysk (strata) na jedną akcję

Zysk netto na akcję dla każdego okresu jest obliczony poprzez podzielenie zysku netto przypisanego akcjonariuszom Jednostki dominującej za dany okres przez średnią ważoną liczbę akcji w danym okresie sprawozdawczym. Rozwodniony zysk netto na jedną akcję dla każdego okresu jest obliczany poprzez podzielenie zysku netto przypadającego akcjonariuszom Jednostki dominującej za dany okres przez sumę średniej ważonej liczby akcji zwykłych w danym okresie sprawozdawczym i wszystkich potencjalnych akcji rozładniających.

Zysk (strata) przypadający (-a) na jedną akcję:

	Rok zakończony	
	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
Zysk (strata) netto z działalności kontynuowanej	(110 172)	32 043
Zysk netto zastosowany do obliczenia rozwodnionego zysku na jedną akcję	(110 172)	32 043
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy Jednostki dominującej, zastosowany do obliczenia rozwodnionego zysku na jedną akcję	(111 006)	31 429
Liczba wyemitowanych akcji (w sztukach)	51 399 548	51 399 548
Średnia ważona liczba wyemitowanych akcji zwykłych zastosowana do obliczenia podstawowego zysku na jedną akcję (w sztukach)	51 399 548	51 399 548
Skorygowana średnia ważona liczba akcji zwykłych zastosowana do obliczenia rozwodnionego zysku na jedną akcję	51 399 548	51 399 548

Zysk (strata) na jedną akcję przypadający (-a) na akcjonariuszy w trakcie okresu (w zł na akcję):

	Rok zakończony	
	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
- podstawowy	(2,14)	0,62
- rozwodniony	(2,14)	0,62

Zysk (strata) na jedną akcję z działalności kontynuowanej przypadający (-a) na akcjonariuszy w trakcie okresu (w zł na akcję):

	Rok zakończony	
	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
- podstawowy	(2,14)	0,62
- rozwodniony	(2,14)	0,62

Zysk (strata) na jedną akcję przypadający (-a) na akcjonariuszy Jednostki dominującej w trakcie okresu (w zł na akcję):

	Rok zakończony	
	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
- podstawowy	(2,16)	0,61
- rozwodniony	(2,16)	0,61

22. Rzeczowe aktywa trwałe

Struktura środków trwałych:

	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
Środki trwałe, w tym:	265 685	249 165
- grunty (w tym prawo użytkowania wieczystego gruntu)	20 396	22 541
- budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	16 117	17 378
- urządzenia techniczne i maszyny	131 607	126 130
- środki transportu	85 714	70 770
- inne środki trwałe	11 851	12 346
Środki trwałe w budowie	31 600	17 688
Razem	297 285	266 853

Tabele ruchu środków trwałych:

Rok obrotowy kończący się 31.12.2018 r. Badane	Grunty, budynki i budowie	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Razem
Wartość księgowa netto na początek roku	39 919	126 130	70 770	12 346	17 688	266 853
Zwiększenia - zakup	369	16 421	25 073	2 861	15 944	60 668
Rozpoczęcie konsolidacji spółki zależnej	-	102	33	1	1 614	1 750
Przesunięcia pomiędzy grupami	1 811	1 556	439	-	(3 806)	-
Zbycie	(2 754)	(125)	(570)	(2)	-	(3 451)
Likwidacja	-	(97)	(767)	(11)	-	(875)
Amortyzacja	(2 379)	(13 594)	(9 741)	(3 618)	-	(29 332)
Przeniesienie do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	(763)	-	-	-	-	(763)
Inne zmniejszenia	(19)	-	-	-	-	(19)
Różnice kursowe z przeliczenia	329	1 214	477	274	160	2 454
Wartość księgowa netto na koniec roku	36 513	131 607	85 714	11 851	31 600	297 285

Stan na 31.12.2018 r.

Badane						
Koszt lub wartość z wyceny (brutto)	70 878	280 141	174 066	43 026	31 657	599 768
Umorzenie i łączne dotychczasowe odpisy z tytułu utraty wartości	(34 694)	(149 748)	(88 829)	(31 449)	(217)	(304 937)
Różnice kursowe z przeliczenia	329	1 214	477	274	160	2 454
Wartość księgowa netto	36 513	131 607	85 714	11 851	31 600	297 285

Jednostka dominująca w 2018 roku podpisała umowę przenoszącą prawo własności oczyszczarki tłuczni oraz 6 transporterów na mLeasing Sp. z o.o., które następnie przyjęła do ewidencji w ramach umów leasingu zwrotnego. Z formalnego punktu widzenia miała miejsce sprzedaż oraz ponowne nabycie (w ramach umowy leasingu) powyższych środków trwałych, jednak z punktu widzenia MSSF, transakcje sprzedaży i ponownego nabycia należy traktować łącznie jako transakcje zaciągnięcia pożyczki zabezpieczonej aktywami, gdyż zgodnie z SIC-27 transakcja miała charakter zaciągnięcia pożyczki zabezpieczonej aktywami, z której spółka uzyskała środki w kwocie netto 17 061 tys. zł. Powyżej wyszczególnione ruchy w zakresie nabycia i sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych nie uwzględniają zatem wartości środków trwałych objętych powyższymi umowami.

Rok obrotowy kończący się 31.12.2017 r. Badane	Grunty, budynki i budowle	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Razem
Wartość księgowa netto na początek roku	40 294	110 082	68 158	12 827	16 128	247 489
Zwiększenia - zakup	1 165	30 285	11 855	3 681	11 464	58 450
Przesunięcia pomiędzy grupami	1 278	1 998	(31)	-	(3 245)	-
Zbycie	-	(812)	(288)	-	(5 635)	(6 735)
Likwidacja	-	(69)	(52)	(5)	-	(126)
Amortyzacja	(2 209)	(13 015)	(7 951)	(3 534)	-	(26 709)
Inne zmniejszenia	-	(450)	(37)	-	(992)	(1 479)
Różnice kursowe z przeliczenia	(609)	(1 889)	(884)	(623)	(32)	(4 037)
Wartość księgowa netto na koniec roku	39 919	126 130	70 770	12 346	17 688	266 853

Stan na 31.12.2017 r.

Badane						
Koszt lub wartość z wyceny (brutto)	76 001	272 598	154 270	42 415	17 949	563 233
Umorzenie i łączne dotychczasowe odpisy z tytułu utraty wartości	(35 473)	(144 579)	(82 616)	(29 446)	(229)	(292 343)
Różnice kursowe z przeliczenia	(609)	(1 889)	(884)	(623)	(32)	(4 037)
Wartość księgowa netto	39 919	126 130	70 770	12 346	17 688	266 853

Struktura własnościowa środków trwałych:

	31.12.2018 Badane	31.12.2017 Badane
<i>Struktura własnościowa środków trwałych</i>		
Własne	192 241	209 272
Używane na podstawie umowy najmu, dzierżawy lub innej umowy, w tym umowy leasingu	105 044	57 582
Razem	297 285	266 853

Grupa Trakcja jako leasingobiorca używa na podstawie umowy leasingu finansowego następujące rzeczowe aktywa trwałe:

Stan na dzień 31.12.2018 r. Badane	Grunty, budynki i budowle	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Razem
Wartość początkowa	-	56 449	65 886	133	-	122 468
Skumulowane umorzenie	-	(7 938)	(9 428)	(58)	-	(17 424)
Wartość księgowa netto	-	48 511	56 458	75	-	105 044

Stan na dzień 31.12.2017 r. Badane	Grunty, budynki i budowle	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Razem
Wartość początkowa	-	39 216	32 518	133	202	72 069
Skumulowane umorzenie	-	(7 511)	(6 961)	(15)	-	(14 487)
Wartość księgowa netto	-	31 705	25 557	118	202	57 582

W oparciu o prawo wieczystego użytkowania gruntów Grupa posiada grunty zakwalifikowane do kategorii Grunty, budynki i budowle o wartości netto 18 963 tys. zł (31.12.2017 r.: 24 284 tys. zł).

Informacje o zabezpieczeniach na rzeczowych aktywach trwałych zostały zawarte w nocie 55.

23. Nieruchomości inwestycyjne

Poniższa tabela przedstawia zmiany nieruchomości inwestycyjnych w trakcie roku:

Dodatkowe informacje i objaśnienia do rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

	Rok zakończony	
	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
Stan na początek okresu (wg grup rodzajowych):	20 097	21 226
- grunty	17 600	18 729
- budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	2 497	2 497
Zwiększenia:	680	21
- grunty	551	21
- aktualizacja wartości	549	21
- różnice kursowe	2	-
- budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	129	-
- aktualizacja wartości	129	-
Zmniejszenia	(332)	(1 150)
- grunty	(332)	(1 150)
- aktualizacja wartości	(332)	(884)
- sprzedaż	-	(252)
- różnice kursowe	-	(14)
Stan na koniec okresu (wg grup rodzajowych):	20 445	20 097
- grunty	17 819	17 600
- budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	2 626	2 497

Grupa wykazuje nieruchomości inwestycyjne według wartości godziwej. Wartość godziwa nieruchomości inwestycyjnych Grupy na dzień 31 grudnia 2018 oraz 31 grudnia 2017 roku została oszacowana na podstawie wyceny przeprowadzonej na te dni przez niezależnego rzeczoznawcę posiadającego kwalifikacje odpowiednie do przeprowadzania wycen nieruchomości, a także aktualne doświadczenie w takich wycenach dokonywanych w lokalizacjach, w których znajdują się aktywa Grupy. Dodatkowo Grupa dokonuje samooceny otrzymanych opinii o wartości godziwej poprzez analizę danych pochodzących z aktywnego rynku aktualnych cen rynkowych podobnych nieruchomości inwestycyjnych, które są podobnie zlokalizowane i znajdują się w porównywalnym stanie. Analizy te są dokonywane przez osoby posiadające wiedzę o rynku.

Do wyceny budynków zaliczanych do nieruchomości inwestycyjnych posiadanych przez Grupę zastosowano metodę kosztową. Zgodnie z MSSF 13 podejście kosztowe odzwierciedla kwotę, która byłaby wymagana aktualnie, aby odtworzyć wydajność danego składnika aktywów (często określana jako bieżący koszt zastąpienia). W wielu przypadkach metoda bieżącego kosztu zastąpienia jest używana do ustalenia wartości godziwej aktywów materialnych, które są wykorzystywane w połączeniu z innymi aktywami lub innymi aktywami i zobowiązaniami. Wyceniane nieruchomości należą do kategorii rynku regionalnego, a wartość ich składnika budowlanego określa się w podejściu kosztowym, metodą kosztów zastąpienia przy zastosowaniu techniki wskaźnikowej oraz elementów scalonych.

Wyceny wartości godziwej gruntów należących do nieruchomości inwestycyjnych przeprowadzono poprzez odniesienie do rynkowych cen transakcyjnych dotyczących podobnych nieruchomości (metoda porównawcza). Podejście porównawcze polega na określeniu wartości nieruchomości przy założeniu, że wartość wycenianej nieruchomości jest równa cenie, jaką uzyskano za nieruchomości podobne, które były przedmiotem obrotu rynkowego, skorygowanej ze względu na cechy różniące te nieruchomości (tj. lokalizację, uzbrojenie/stan zagospodarowania, powierzchnię) i ustalonej z uwzględnieniem zmian poziomu cen na skutek upływu czasu. Analiza wrażliwości pokazuje, iż model wyceny porównawczej jest wrażliwy na zmiany cen nieruchomości podobnych przyjętych do wyceny.

Nieruchomość „Złoże kruszywa naturalnego Nowowola” należąca do spółki zależnej PEUiM Sp. z o.o. została wyceniona przy zastosowaniu metody dochodowej, techniką zdyskontowanych strumieni dochodu. Technika ta opiera się na oczekiwanych przepływach pieniężnych, które nie zostały skorygowane względem ryzyka, i skorygowanej stopie dyskontowej, która uwzględnia premię z tytułu ryzyka, której domagają się uczestnicy rynku. Stopę tę skalkulowano w oparciu o model CAPM i przyjęto na poziomie 11,48%. W wycenie wykorzystano 10-letnie projekcje z dochodów z nieruchomości. Wielkość dochodu z nieruchomości została ustalona na podstawie analizy danych z rynku lokalnego oraz szczegółowych danych dotyczących zasobu złoża. Wartość rezydualna gruntu po zakończeniu eksploatacji złoża została określona na podstawie analizy średnich cen transakcyjnych gruntów klas rolnych klas słabych dla woj. podlaskiego. Model wyceny nieruchomości metodą dochodową wrażliwy jest na poziom stopy dyskontowej oraz wielkość przewidywanych strumieni dochodu z nieruchomości.

Analiza wrażliwości pokazuje, iż model wyceny rynkowej jest wrażliwy głównie na ceny podobnych nieruchomości przyjętych do wyceny, natomiast model wyceny kosztowej jest wrażliwy na wartość kosztu odtworzenia oraz przyjęty stopień zużycia technicznego.

Do ustalenia wartości godziwej, zastosowano techniki wyceny, które są odpowiednie do okoliczności i w przypadku, których są dostępne dostateczne dane, przy maksymalnym wykorzystaniu odpowiednich obserwowalnych danych wejściowych i minimalnym wykorzystaniu nieobserwowalnych danych wejściowych.

Poniżej przedstawiono wpływ nieobserwowalnych danych wejściowych na wartość godziwą nieruchomości w zależności od przyjętej techniki wyceny.

	Zastosowana technika wyceny	Nieobserwowalne dane wejściowe	Zależność pomiędzy nieobserwowalnymi danymi wejściowymi a wartością godziwą
Nieruchomości biurowe - grunty	Podejście porównawcze	Lokalizacja (20%) Dostępność (20%) Funkcja w planie/studium (20%) Stan zagospodarowania, wielkość działki, kształt, uzbrojenie (20%) Ekspozycja, dostępność (10%) Forma władania (10%) Średnia cena rynkowa nieruchomości porównywalnych	czynniki te miały wpływ na wartość współczynnika korygującego przyjętego w wycenie wartości godziwej nieruchomości wzrost ceny rynkowej nieruchomości porównywalnych spowoduje wzrost wartości godziwej nieruchomości
Nieruchomości biurowo - magazynowe	Podejście kosztowe	Wartość kosztów odtworzenia Przyjęty stopień zużycia technicznego 50% - 85%	wzrost kosztów odtworzenia spowoduje wzrost wartości godziwej nieruchomości wyższy wskaźnik stopnia zużycia technicznego wpłynie negatywnie na wartość godziwą nieruchomości
Nieruchomości gruntowe	Podejście porównawcze	Lokalizacja ogólna (35%) Dostępność (20%) Stan zagospodarowania, uzbrojenie (25%) Wielkość i kształt działki (20%) Średnia cena rynkowa nieruchomości porównywalnych	czynniki te miały wpływ na wycenę wartości godziwej nieruchomości wzrost ceny rynkowej nieruchomości porównywalnych spowoduje wzrost wartości godziwej nieruchomości
		stopa dyskontowa 8,76%	wzrost stopy dyskontowej spowoduje spadek wartości godziwej nieruchomości
Złóża kruszywa naturalnego	Podejście dochodowe	zasobność operatywna złoża 1 882,83 tys. ton średnia cena sprzedaży kruszywa 16,00 zł/Mg	wzrost przewidywanej zasobności złoża spowoduje wzrost wartości godziwej nieruchomości wzrost średniej ceny sprzedaży kruszywa spowoduje wzrost wartości godziwej nieruchomości

W ciągu roku obrotowego 2018 nie doszło do zmiany w technice wyceny.

Nieruchomości inwestycyjne zostały wycenione przez niezależnego rzeczoznawcę w oparciu o dane rynkowe na dzień 31 grudnia 2018 roku.

W szacowaniu wartości godziwej nieruchomości zastosowano podejście najkorzystniejszego i najlepszego zastosowania nieruchomości (co stanowi aktualne zastosowanie tych nieruchomości).

Na podstawie dokonanej wyceny na dzień 31 grudnia 2018 roku stwierdzono zwiększenie wartości nieruchomości inwestycyjnych w kwocie 348 tys. zł, które zostało ujęte w pozostałych przychodach operacyjnych.

Szczegóły dotyczące hierarchii wartości godziwej na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku:

	31.12.2018	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
	Badane			
Nieruchomości inwestycyjne:	20 445	-	-	20 445
Nieruchomości biurowe	15 785	-	-	15 785
Nieruchomości gruntowe	2 048	-	-	2 048
Złoża kruszywa naturalnego	2 612	-	-	2 612
	31.12.2017	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
	Badane			
Nieruchomości inwestycyjne:	20 097	-	-	20 097
Nieruchomości biurowe	15 438	-	-	15 438
Nieruchomości gruntowe	1 715	-	-	1 715
Złoża kruszywa naturalnego	2 944	-	-	2 944

Poziom 1 – ceny notowań rynkowych z aktywnych rynków dla identycznych aktywów i zobowiązań;

Poziom 2 – ceny z aktywnych rynków, lecz inne niż ceny notowań rynkowych – ustalane bezpośrednio (poprzez porównanie z faktycznymi transakcjami) lub pośrednio (poprzez techniki wyceny bazujące na faktycznych transakcjach);

Poziom 3 – ceny nie pochodzące z aktywnych rynków.

Nie wystąpiły przeniesienia pomiędzy poziomami 1, 2 i 3 w trakcie roku obrotowego.

Uzgodnienie bilansu otwarcia i zamknięcia wartości godziwej przedstawiono poniżej:

	Rok zakończony	
	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
Stan na początek okresu (Poziom 3)	20 097	21 226
Zbycie	-	(252)
Zyski (straty) ujęte w rachunku zysków i strat (brutto)	346	(863)
Różnice kursowe	2	(14)
Stan na koniec okresu (Poziom 3)	20 445	20 097
Niezrealizowane zyski (straty) w okresie rozpoznane w rachunku zysków i strat (jako pozostałe koszty lub przychody operacyjne)	346	(863)

Przychody z czynszów oraz bezpośrednie koszty operacyjne dotyczące nieruchomości inwestycyjnych kształtowały się następująco:

	Rok zakończony	
	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
Przychody z czynszów z nieruchomości inwestycyjnych	368	243
Bezpośrednie koszty operacyjne dotyczące nieruchomości inwestycyjnych, które w danym okresie przyniosły przychody z czynszów	209	175

Na nieruchomościach inwestycyjnych nie zostały ustanowione zabezpieczenia, co zostało szczegółowo opisane w notce 55.

24. Wartość firmy z konsolidacji

Grupa wykazuje na dzień bilansowy w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym wartość firmy o łącznej wartości 357 514 tys. zł (31.12.2017 r.: 376 728 tys. zł), która została ujęta w następujących pozycjach bilansowych:

- wartość firmy z konsolidacji: 308 782 tys. zł (31.12.2017 r.: 327 996 tys. zł),
- wartości niematerialne: 48 732 tys. zł (31.12.2017 r.: 48 732 tys. zł).

Wartość firmy z konsolidacji

	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
Wartość firmy według kosztu	394 557	389 528
Skumulowana utrata wartości	(85 775)	(61 532)
Wartość firmy po uwzględnieniu dokonanych odpisów	308 782	327 996

	Rok zakończony	
	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
Stan na początek okresu	327 996	337 855
Zmniejszenia	(24 243)	-
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości ujęte w ciągu roku	(24 243)	-
Różnice kursowe z przeliczenia	5 029	(9 859)
Stan na koniec okresu	308 782	327 996

Alokacja wartości firmy do ośrodków generujących przepływ pieniężny („CGU”) po ujęciu odpisów z tytułu utraty wartości

Dla celów testowania utraty wartości na dzień 31 grudnia 2018 roku wartość firmy została alokowana do następujących ośrodków generujących przepływ pieniężny:

Na dzień 31.12.2018 Badane	CGU:	CGU:	CGU:	CGU:	Razem
	Trakcja PRKił S.A., Torprojekt Sp. z o.o., BTW Sp. z o.o.	PEUiM Sp. z o.o., Dalba Sp. z o.o., PDM S.A.	Spółki z Gr.AB Kauno Tiltai	PRK7 Nieruchomości	
Alokowana wartość firmy po ujęciu odpisów aktualizujących	58 160	37 741	256 833	4 780	357 514
ujęta w wartości firmy z konsolidacji	9 428	37 741	256 833	4 780	308 782
ujęta w wartościach niematerialnych	48 732	-	-	-	48 732

Na dzień 31.12.2017 Badane	CGU:	CGU:	CGU:	CGU:	Razem
	Trakcja PRKił S.A., Torprojekt Sp. z o.o., BTW Sp. z o.o.	PEUiM Sp. z o.o., Dalba Sp. z o.o., PDM S.A.	Spółki z Gr.AB Kauno Tiltai	PRK7 Nieruchomości	
Alokowana wartość firmy po ujęciu odpisów aktualizujących	58 160	37 741	276 047	4 780	376 728
ujęta w wartości firmy z konsolidacji	9 428	37 741	276 047	4 780	327 996
ujęta w wartościach niematerialnych	48 732	-	-	-	48 732

Test na utratę wartości firmy

Na dzień 31 grudnia 2018 roku został przeprowadzony test na utratę wartości firmy przypisanej do wszystkich ośrodków wypracowujących środki pieniężne. Wartość odzyskiwalną CGU ustala się na podstawie wycierzenia wartości użytkowej. Za wyjątkiem spółki PRK7 Nieruchomości Sp. z o.o., gdzie ze względu na długoterminowy charakter planów inwestycyjnych przyjęto projekcję dziesięcioletnią, wycierzenia te wykorzystują projekcje przepływów pieniężnych w okresie pięcioletnim. Przepływy pieniężne wykraczające poza okres pięcioletni, a w przypadku PRK7 Nieruchomości Sp. z o.o. dziesięcioletni, oszacowano na stałym poziomie. Stopę wzrostu w okresie rezydualnym przyjęto na poziomie 2% i nie przewyższa ona długoterminowej stopy inflacji. Zarząd

ustala budżetowaną marżę na podstawie wyników historycznych, zaktualizowanych budżetów kontraktów oraz swoich przewidywań co do rozwoju rynku. Średnie ważone przeciętne stopy wzrostu zgodne są z prognozami przedstawionymi w raportach branżowych. Zastosowana stopa dyskonta to stopa przed opodatkowaniem, odzwierciedlająca konkretne zagrożenia dotyczące poszczególnych segmentów nieujęte w prognozach przepływów, wyliczona w oparciu o model CAPM.

Podstawowe założenia przyjęte na potrzeby testu na utratę wartości firmy:

Na dzień 31.12.2018	CGU:	CGU:	CGU:	CGU:
	Trakcja PRKiI S.A., Torprojekt Sp. z o.o., BTW Sp. z o.o.	CGU: PRK7 Nieruchomości	PEUiM Sp. z o.o., Dalba Sp. z o.o., PDM S.A.	Spółki z Gr.AB Kauno Tiltai
WACC przed opodatkowaniem	12,8%	12,7%	12,7%	10,2%
WACC po opodatkowaniu	10,5%	10,5%	10,5%	8,9%
marża EBITDA	3,2% - 8%	1,8% - 10%	4,5% - 11,2%	3,7% - 7,3%
Stopa wzrostu w okresie rezydualnym	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%

Na dzień 31.12.2017	CGU:	CGU:	CGU:	CGU:
	Trakcja PRKiI S.A., Torprojekt Sp. z o.o., BTW Sp. z o.o.	CGU: PRK7 Nieruchomości	PEUiM Sp. z o.o., Dalba Sp. z o.o., PDM S.A.	Spółki z Gr.AB Kauno Tiltai
WACC przed opodatkowaniem	11,4%	11,8%	11,7%	9,0%
WACC po opodatkowaniu	10,1%	10,1%	10,1%	7,9%
marża EBITDA	3,8%-5,7%	2,8%-9,9%	6,6%-9,8%	5,7%-8,0%
Stopa wzrostu w okresie rezydualnym	2,0%	1,2%	2,0%	2,0%

Na dzień 31 grudnia 2018 roku w wyniku przeprowadzonego testu na utratę wartości stwierdzono utratę wartości firmy przypisaną CGU składającego się ze spółek z grupy AB Kauno Tiltai w kwocie 24 243 tys. zł. Odpis został zaprezentowany w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w oddzielnej pozycji. Na dzień 31 grudnia 2017 roku w wyniku przeprowadzonego testu na utratę wartości nie stwierdzono utraty wartości firmy.

Przeprowadzona analiza wrażliwości wskazuje, że istotnymi czynnikami wpływającymi na szacunki wartości użytkowej ośrodków generujących przepływy pieniężne są rentowność realizowanych kontraktów budowlanych oraz przyjęty poziom stopy dyskontowej.

Poniżej przedstawiono analizę wrażliwości wartości odzyskiwalnej ośrodków wypracowujących przepływy pieniężne na zmianę poszczególnych wskaźników użytych w teście na utratę wartości, przy zastosowaniu stopy dyskontowej po opodatkowaniu.

Analiza wrażliwości dla CGU składającego się ze spółek: Trakcja PRKiI, Torprojekt Sp. z o.o. oraz BTW Sp. z o.o.

Zastosowany wskaźnik	Racjonalnie możliwa zmiana wskaźnika	Wpływ na wartość odzyskiwalną ośrodka wypracowującego	
		wzrost	spadek
EBITDA	+/- 2,5%	20 032	(20 032)
WACC	+/- 0,25 p.p.	(11 494)	12 176

Grupa dokonała analizy wrażliwości zmiany poziomu EBITDY +/- 2,5 % oraz poziomu WACC po opodatkowaniu +/-0,25 p.p. i wyniku czego stwierdzono, że racjonalna zmiana założeń nie spowodowałaby konieczności ujęcia odpisu z tytułu utraty wartości.

Analiza wrażliwości dla CGU składającego się ze spółek: PEUiM Sp. z o.o., Dalba Sp. z o.o., PDM Białystok S.A.

Zastosowany wskaźnik	Racjonalnie możliwa zmiana wskaźnika	Wpływ na wartość odzyskiwalną ośrodka wypracowującego	
		wzrost	spadek
EBITDA	+/- 2,5%	2 228	(2 228)
WACC	+/- 0,25 p.p.	(1 428)	1 512

Grupa dokonała analizy wrażliwości zmiany poziomu EBITDY +/- 2,5 % oraz poziomu WACC po opodatkowaniu +/-0,25 p.p. i wyniku czego stwierdzono, że racjonalna zmiana założeń nie spowodowałaby konieczności ujęcia odpisu z tytułu utraty wartości.

Analiza wrażliwości dla CGU składającego się ze spółek należących do Grupy AB Kauno Tiltai

Zastosowany wskaźnik	Racjonalnie możliwa zmiana wskaźnika	Wpływ na wartość odzyskiwalną ośrodka wypracowującego	
		wzrost	spadek
EBITDA	+/- 2,5%	13 876	(13 876)
WACC	+/- 0,25 p.p.	(13 350)	14 380

Dla powyższego CGU rozpoznano na dzień 31 grudnia 2018 roku odpis z tytułu utraty wartości, w związku z czym jakakolwiek dodatkowa zmiana powyższych parametrów spowodowałaby zmianę rozpoznanego odpisu aktualizującego wartość firmy.

Analiza wrażliwości dla CGU, w którego skład wchodzi spółka PRK7 Nieruchomości

Zastosowany wskaźnik	Racjonalnie możliwa zmiana wskaźnika	Wpływ na wartość odzyskiwalną ośrodka wypracowującego	
		wzrost	spadek
EBITDA	+/- 2,5%	2 005	(2 005)
WACC	+/- 0,25 p.p.	(1 799)	1 920

Grupa dokonała analizy wrażliwości zmiany poziomu EBITDY +/- 2,5 % oraz poziomu WACC po opodatkowaniu +/-0,25 p.p. i wyniku czego stwierdzono, że racjonalna zmiana założeń nie spowodowałaby konieczności ujęcia odpisu z tytułu utraty wartości.

25. Wartości niematerialne

Struktura wartości niematerialnych:

	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
Koszty zakończonych prac rozwojowych	1 470	2 010
Wartość firmy	48 733	48 732
Nabyte koncesje, patenty, licencje i podobne wartości, w tym:	1 796	2 527
- oprogramowanie komputerowe	1 499	2 176
Inne wartości niematerialne i prawne	2	5
Wartości niematerialne w budowie	347	479
Razem	52 348	53 753

Tabele ruchu wartości niematerialnych:

Rok obrotowy kończący się 31.12.2018 r. Badane	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Wartość firmy	Licencje na oprogra- mowanie	Pozostałe licencje, koncesje, patenty	Inne wartości niemate- rialne	Wartości niemate- rialne w budowie	Razem
Wartość księgowa netto na początek roku	2 010	48 732	2 176	352	5	478	53 753
Zwiększenia	91	-	406	8	-	163	668
Przesunięcia	294	-	-	-	-	(294)	-
Likwidacja	-	-	(12)	-	-	-	(12)
Amortyzacja	(926)	-	(1 082)	(64)	(3)	-	(2 075)
Inne zmniejszenia	-	-	(10)	-	-	-	(10)
Różnice kursowe z przeliczenia	1	1	21	1	-	-	24
Wartość księgowa netto na koniec roku	1 470	48 733	1 499	297	2	347	52 348

Stan na 31.12.2018 r.

Badane

Koszt lub wartość z wyceny (brutto)	8 865	48 732	9 947	708	668	347	69 267
Umorzenie i łączne dotychczasowe odpisy z tytułu utraty wartości	(7 396)	-	(8 469)	(412)	(666)	-	(16 943)
Różnice kursowe z przeliczenia	1	1	21	1	-	-	24
Wartość księgowa netto	1 470	48 733	1 499	297	2	347	52 348

Rok obrotowy kończący się 31.12.2017 r. Badane	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Wartość firmy	Licencje na oprogramowanie	Pozostałe licencje, koncesje, patenty	Inne wartości niematerialne	Wartości niematerialne w budowie	Razem
Wartość księgowa netto na początek roku	2 953	48 732	2 885	385	2	334	55 291
Zwiększenia	54	-	530	32	6	144	766
Likwidacja	-	-	(12)	-	-	-	(12)
Amortyzacja	(990)	-	(1 186)	(63)	(3)	-	(2 242)
Inne zmniejszenia	-	-	-	-	-	-	-
Różnice kursowe z przeliczenia	(7)	-	(41)	(2)	-	-	(50)
Wartość księgowa netto na koniec roku	2 010	48 732	2 176	352	5	478	53 753

Stan na 31.12.2017 r.**Badane**

Koszt lub wartość z wyceny (brutto)	8 597	48 732	9 709	704	682	478	68 902
Umorzenie i łączne dotychczasowe odpisy z tytułu utraty wartości	(6 580)	-	(7 492)	(350)	(677)	-	(15 099)
Różnice kursowe z przeliczenia	(7)	-	(41)	(2)	-	-	(50)
Wartość księgowa netto	2 010	48 732	2 176	352	5	478	53 753

Struktura własnościowa wartości niematerialnych:

	31.12.2018 Badane	31.12.2017 Badane
Własne	52 348	53 753
Razem	52 348	53 753

W 2018 i 2017 roku Grupa nie ujęła kosztów w rachunku zysków i strat, które nie zostały skapitalizowane w wartościach niematerialnych na prace badawczo-rozwojowe.

Na wartościach niematerialnych nie ustanowiono zabezpieczeń.

26. Pozostałe aktywa finansowe

	31.12.2018 Badane	31.12.2017 Badane
Aktywa wyceniane w zamortyzowanym koszcie	18 284	17 435
Kaucje pod gwarancje bankowe	15 994	17 222
Udzielone pożyczki i należności własne	-	213
Pozostałe depozyty bankowe	2 290	-
Pożyczki udzielone i należności własne	-	41 571
Aktywa finansowe z tytułu umowy koncesyjnej	-	41 571
Razem	18 284	59 006
w tym:		
- zaliczane do aktywów trwałych	4 511	44 147
- zaliczane do aktywów obrotowych	13 773	14 859

W 2018 roku nie nastąpiła utrata wartości poszczególnych składników aktywów finansowych. Grupa w związku z wejściem w życie od 1 stycznia 2018 roku MSSF 9 ujęła kaucje pod gwarancje bankowe oraz udzielone pożyczki i należności własne jako aktywa wyceniane w zamortyzowanym koszcie.

Szczegółowe informacje dotyczące aktywa finansowego z tytułu umowy koncesyjnej Grupa zaprezentowała w nocie 52 dodatkowych informacji i objaśnień do rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2018. Grupa rozlicza powyższe aktywo finansowe z tytułu umowy koncesyjnej zgodnie z KIMSF 12. Na dzień 31 grudnia 2018 roku Grupa reklasyfikowała to aktywo do Aktywów dostępnych do sprzedaży. Szczegóły zostały opisane w nocie 34.

27. Wspólna działalność

27.1. Wspólnie kontrolowana działalność – kontrakty realizowane w konsorcjach

Grupa realizuje niektóre kontrakty długoterminowe na podstawie umów konsorcjalnych jako lider konsorcjum bez tworzenia odrębnych jednostek. Grupa traktuje udziały w takich kontraktach jako udziały we wspólnych działaniach zgodnie z MSSF 11. W związku z powyższym Grupa nie rozpoznaje w rachunku zysków i strat części przychodów i kosztów z tytułu takich umów przypadającą na konsorcjantów.

28. Rozliczenia międzyokresowe

Struktura rodzajowa rozliczeń międzyokresowych kosztów:

	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów, w tym:	20 799	16 176
- ubezpieczenia i gwarancje ubezpieczeniowe	15 536	11 616
- legitymacje PKP	27	65
- naprawa rewizyjna wagonów, lokomotyw	5 236	4 495
Pozostałe rozliczenia międzyokresowe	1 584	971
Razem	22 383	17 147

Struktura wiekowa rozliczeń międzyokresowych kosztów:

	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
Długoterminowe	9 070	7 914
Krótkoterminowe	13 313	9 233
Razem	22 383	17 147

29. Zapasy

	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
Materiały	68 693	63 012
Półprodukty i produkty w toku	5 172	8 011
Produkty gotowe	4 727	13 624
Towary	9 022	10 014
Razem, zapasy brutto	87 614	94 661
Odpisy aktualizujące wartość zapasów	(760)	(634)
Materiały	67 980	62 426
Półprodukty i produkty w toku	5 172	8 011
Produkty gotowe	4 700	13 597
Towary	9 002	9 993
Razem zapasy netto	86 854	94 027

Koszty zapasów ujęte w kosztach operacyjnych bieżącego okresu wynosiły 505 164 tys. zł (510 566 tys. zł za rok 2017).

Zmiana odpisów aktualizujących wartość zapasów:

	Rok zakończony	
	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
Stan na początek okresu	634	688
Zwiększenia	112	75
Utworzenie	112	75
Zmniejszenia	-	(102)
Rozwiązanie	-	(102)
Różnice kursowe	14	(28)
Stan na koniec okresu	760	634

Utworzenie i odwrócenie kwot odpisu z tytułu utraty wartości zapasów zostało ujęte w pozycji „koszt własny sprzedaży” w skonsolidowanym rachunku zysków i strat. Odpisy aktualizujące wartość zapasów są dokonywane zgodnie z zasadami określonymi w Nocie 9.12.

Na zapasach ustanowiono zabezpieczenia, zgodnie z notą nr 55.

30. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

Struktura należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności:

	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
Należności z tytułu dostaw i usług brutto, przed zdyskontowaniem	288 003	334 961
Dyskonto należności	-	-
Razem, należności z tytułu dostaw i usług brutto	288 003	334 961
w tym:		
- <i>należności od jednostek powiązanych</i>	1 607	2 780
Należności budżetowe	2 960	1 942
Należności dochodzone na drodze sądowej	3 884	4 320
Należność z tytułu sprzedaży nieruchomości	53 000	-
Pozostałe należności od osób trzecich	28 804	25 692
Kwoty zatrzymane	23 921	25 859
- <i>kwoty zatrzymane od jednostek powiązanych</i>	2 431	-
Zapłacone zaliczki	842	938
Razem, należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności brutto	401 414	393 712
Oczekiwana strata kredytowa	(72 524)	-
Odpisy aktualizujące wartość należności	-	(69 617)
Razem	328 890	324 094

Należności od podmiotów powiązanych zostały wykazane w nodzie 57.

W kalkulacji oczekiwanej straty kredytowej Grupa Kapitałowa stosuje zgodnie z MSSF 9 praktyczne uproszczenie – oczekiwane dożywotnie straty kredytowe na należnościach handlowych są oceniane przez pryzmat „tabeli wiekowania przeterminowanych należności”. Wymogi:

- Bazuje na doświadczeniu historycznym
- Ustala stałe % odpisów
- Tabele są różne dla grup klientów o różnych doświadczeniach historycznych

Dla należności z tytułu dostaw i usług, Grupa Kapitałowa stosuje podejście portfelowe polegające na analizie historycznych danych dotyczących relacji nieściągniętych należności do sumy należności, które osiągnęły

określony przedział przeterminowania dla każdej kategorii ryzyka. Grupa Kapitałowa określiła następujące przedziały:

- Zapłacone bez przeterminowania
- Zapłacone do 30 dni po terminie
- Zapłacone 31 – 90 dni po terminie
- Zapłacone 91 – 180 dni po terminie
- Zapłacone 181 – 365 dni po terminie
- Zapłacone później niż 365 dni po terminie
- Niezapłacone

Dla dwóch lat obrotowych przed rokiem podlegającym analizie (T-2 i T-1) Grupa określa ile z faktur wystawionych w ciągu danego roku zostało ostatecznie zapłaconych w którym z przedziałów. Na tej podstawie tworzone jest kolejne zestawienie – zestawienie kumulatywne od sumy sprzedaży na fakturach przez kolejne przedziały (ile sumarycznie z faktur wystawionych w danym roku znalazło się w przedziale 0-30 dni przeterminowania choć przez 1 dzień, ile faktur znalazło się w przedziale 31-60 dni choć przez 1 dzień itd. aż do kwoty faktur, które nigdy nie zostały zapłacone).

Do każdej z sumarycznych kwot odnoszona jest kwota należności niezapłaconych nigdy w celu wyliczenia jaka część należności z danego przedziału nie będzie odzyskana. Ten procent traktowany jest jako współczynnik odpisu dla danego przedziału. Kwota należności niezapłaconych nigdy może być korygowana w górę lub w dół w zależności od przewidywań Grupa odnośnie kształtowania się kwot nieodzyskiwalnych w przyszłości w związku z trendami czynników wpływających na odzyskiwalność należności.

Współczynnikom odpisu dla każdego analizowanego roku nadaje się wagi i dla każdego przedziału wylicza się średni ważony współczynnik odpisu.

Ten sposób wyliczenia zapewnia wyliczenie przyszłych oczekiwanych szkód kredytowych w oparciu o historyczne doświadczenie szkodowości dla każdego przedziału wiekowego należności, a także umożliwia modyfikację współczynnika odpisu o oczekiwane zmiany w odzyskiwalności kwot należności.

Należności z tytułu dostaw i usług oraz kwoty zatrzymane:

	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
Należności z tytułu dostaw i usług netto oraz kwoty zatrzymane		
Wymagalne do 12 miesięcy	253 979	305 365
Wymagalne powyżej 12 miesięcy	9 579	10 653
Dyskonto należności	-	-
Razem, należności z tytułu dostaw i usług netto oraz kwoty zatrzymane po zdyskontowaniu	263 558	316 018

Należności wymagalne powyżej 12 miesięcy obejmują kwoty zatrzymane, które są dodatkowym zabezpieczeniem należytego wykonania kontraktu.

Grupa zrezygnowała z ujmowania dyskonta należności długoterminowych w związku z małą istotnością.

Struktura wymagalności kwot zatrzymanych ogółem została ujęta w tabeli poniżej:

	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
Do 12 miesięcy	20 866	22 254
Powyżej 12 miesięcy	3 055	3 605
Razem	23 921	25 859

Należności z tytułu dostaw i usług nie są oprocentowane i mają zazwyczaj 30-dniowy termin płatności.

Grupa posiada odpowiednią politykę w zakresie dokonywania sprzedaży tylko zweryfikowanym klientom. Dzięki temu, zdaniem kierownictwa nie istnieje dodatkowe ryzyko kredytowe ponad poziom określony odpisem aktualizującym wartość nieściągalnych należności właściwy dla należności handlowych Grupy. Na dzień bilansowy 26% całkowitej kwoty należności Grupy Trakcja stanowią należności od PKP PLK S.A.

Ze względu na krótkoterminowy charakter należności z tytułu dostaw i usług ich wartość bilansowa jest zbliżona do wartości godziwej.

Zmiana stanu oczekiwanej straty kredytowej z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności w 2018 r. oraz zmiana stanu odpisu aktualizującego wartość należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności w 2017 r.:

	Rok zakończony	
	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
Stan na początek okresu	69 617	26 003
Korekta MSSF 9	3 221	-
Zwiększenia	5 292	47 796
Utworzenie	5 292	47 796
Objęcie spółki zależnej konsolidacją metodą pełną	-	-
Zmniejszenia	(5 655)	(4 235)
Wykorzystanie	(40)	(971)
Rozwiązanie	(5 615)	(3 264)
Różnice kursowe z przeliczenia	49	53
Stan na koniec okresu	72 524	69 617

Utworzenie i odwrócenie odpisów aktualizujących lub oczekiwanej straty kredytowej wartości należności handlowych oraz pozostałych prezentowane jest w koszcie własnym sprzedaży.

W ciągu roku 2018 następujące kwoty oczekiwanej straty kredytowej zostały przeniesione między etapami rozpoznawania utraty wartości:

	Etap 2	Etap 3
Na dzień 01.01.2018	8 841	39 530
Przeniesienie	-	-
Utworzenie/Rozwiązanie	446	(79)
Na dzień 31.12.2018	9 372	38 995

Należności z tytułu dostaw i usług oraz kwoty zatrzymane oceniane są pod kątem utraty wartości modelem uproszczonym zgodnie z MSSF 15 akapit 5.5.15. W związku z tym od ich powstania naliczany jest odpis na dożywotnie straty kredytowe. W konsekwencji w powyższej tabeli zaprezentowany on został od razu w Etapie 2. W przypadku, gdy identyfikowana jest konkretna przesłanka utraty wartości poszczególnych należności – są one przesuwane do oceny indywidualnej i wykazywane w Etapie 3.

Należności z tytułu dostaw i usług oraz kwoty zatrzymane według terminów wymagalności:

	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
Do 1 miesiąca	140 793	144 135
Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	47 058	76 444
Powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	6 055	4 035
Powyżej 6 miesięcy do 1 roku	2 821	1 416
Powyżej 1 roku	10 908	11 952
Należności przeterminowane	55 923	78 036
Razem, należności z tytułu dostaw i usług netto	263 558	316 018

Struktura przeterminowanych należności z tytułu dostaw i usług oraz kwot zatrzymanych:

	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
Do 1 miesiąca	12 098	23 215
Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	10 340	40 437
Powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	3 090	6 479
Powyżej 6 miesięcy do 1 roku	8 353	39 466
Powyżej 1 roku	69 404	13 242
Razem, przeterminowane należności z tytułu dostaw i usług brutto	103 285	122 839
Odpisy aktualizujące wartość należności lub oczekiwana strata kredytowa	(47 362)	(44 803)
Razem, przeterminowane należności z tytułu dostaw i usług netto	55 923	78 036

Struktura przeterminowanych i nieprzeterminowanych należności z tytułu dostaw i usług oraz kwot zatrzymanych pod kątem metody rozpoznawania utraty wartości:

	31.12.2018		01.01.2018	
	Wartość brutto	Oczekiwane straty kredytowe	Wartość brutto	Odpis aktualizujący
Należności objęte analizą grupową				
Nieprzeterminowane	167 459	1 438	158 630	1 444
Do 1 miesiąca	4 362	56	10 764	277
Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	4 289	209	19 386	1 324
Powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	2 355	493	4 400	900
Powyżej 6 miesięcy do 1 roku	4 916	2 028	2 194	810
Powyżej 1 roku	9 879	5 149	7 266	4 087
Razem	193 260	9 373	202 640	8 842
Należności objęte analizą indywidualną (spółki infrastrukturalne)				
	79 671	-	122 220	-
Razem	79 671	-	122 220	-
Objęte analizą indywidualną w związku z zaistnieniem przesłanki utraty wartości				
Nieprzeterminowane	-	-	-	-
Do 1 miesiąca	-	-	-	-
Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	-	-	-	-
Powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	5	5	5	5
Powyżej 6 miesięcy do 1 roku	28	28	203	203
Powyżej 1 roku	38 961	38 961	39 321	39 321
Razem	38 994	38 994	39 529	39 529
RAZEM	311 925	48 367	364 389	48 371

Struktura walutowa należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności brutto:

	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
W walucie polskiej	345 902	312 492
W walutach obcych - po przeliczeniu na PLN, w tym:	55 512	81 220
w EUR	43 095	76 369
w SEK	6 508	4 404
w BGN	-	447
w USD	3 231	-
w UAH	2 678	-
Razem	401 414	393 712

Należności dochodzone na drodze sądowej:

	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
Należności dochodzone na drodze sądowej	3 884	4 320
Odpisy aktualizujące wartość należności lub oczekiwana strata kredytowa	(3 104)	(4 318)
Razem	780	2

31. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne w banku są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych, których wysokość zależy od stopy oprocentowania jednodniowych lokat bankowych.

Lokaty krótkoterminowe są dokonywane na różne okresy, od jednego dnia do jednego miesiąca, w zależności od aktualnego zapotrzebowania Grupy na środki pieniężne i są oprocentowane według wynegocjowanych stóp procentowych.

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w skonsolidowanym bilansie oraz skonsolidowanym rachunku przepływów pieniężnych składało się z następujących pozycji na dzień:

	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
Środki pieniężne w kasie	130	121
Środki pieniężne na rachunkach bankowych	81 225	90 012
Inne środki pieniężne - lokaty	35 332	22 052
Razem środki pieniężne i ich ekwiwalenty	116 687	112 184
Środki pieniężne wyłączone z rachunku przepływów pieniężnych	(12)	(12)
Środki pieniężne dla potrzeb rachunku przepływów pieniężnych	116 675	112 172

Środki pieniężne wyłączone z rachunku przepływów pieniężnych na dzień 31 grudnia 2018 roku dotyczą zablokowanych środków na rachunkach projektów deweloperskich w kwocie 12 tys. zł.

Struktura walutowa środków pieniężnych i ich ekwiwalentów:

	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
W walucie polskiej	84 352	42 703
W walutach obcych - po przeliczeniu na PLN, w tym:	32 335	69 482
w EUR	27 109	58 640
w USD	-	3
w BYR	-	9
w SEK	3 016	10 823
w DKK	1	1
w UAH	2 135	-
w BGN	74	5
Razem	116 687	112 184

Środki pieniężne na rachunkach bankowych – wycena ratingowa:

	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
Bank z oceną ratingową AA-	30 963	69 402
Bank z oceną ratingową A+	-	1
Bank z oceną ratingową A	2 583	131
Bank z oceną ratingową A-	652	2 119
Bank z oceną ratingową BBB+	49 231	3 083
Bank z oceną ratingową BBB	19 119	25 890
Bank z oceną ratingową BBB-	74	24
Bank z oceną ratingową BB	2 412	4 577
Bank z oceną ratingową BB-	9 197	1
Bank z oceną ratingową B+	-	5 959
Bank z oceną ratingową B-	809	-
Bank bez oceny ratingowej	1 360	96
Razem	116 400	111 283
Środki pieniężne w kasie	130	121
Saldo ZFŚS (nota 62)	157	780
Środki pieniężne na koniec okresu	116 687	112 184

Ocena ratingowa została sporządzona na podstawie renomowanych agencji ratingowych (Fitch, S&P).

32. Objasnienie do skonsolidowanego rachunku przepływów pieniężnych

W czerwcu 2018 roku Jednostka dominująca podpisała umowę pożyczki inwestycyjnej przenoszącej prawo własności oczyszczarki tłuczni oraz 6 transporterów na mLeasing Sp. z o.o. na łączną kwotę 29 862 tys. złotych netto, które następnie przyjęła do ewidencji w ramach umów leasingu zwrotnego (zgodnie z SIC-27 transakcja miała charakter zaciągnięcia pożyczki - patrz nota 22). Należność od mLeasing Sp. z o.o. została skompensowana o zobowiązanie z tytułu wcześniej zawartej pożyczki z mLeasing Sp. z o.o., którego wartość na 30.06.2018 wyniosła 6 829 tys. zł oraz pomniejszona o opłaty wstępne w wysokości 5 972 tys. zł netto. Jednostka dominująca otrzymała wpływ środków pieniężnych w wysokości 17 061 tys. zł netto. Ze względu na brak charakteru pieniężnego transakcji, Grupa nie wykazała przepływów pieniężnych z tytułu kompensaty.

33. Rozliczenia z tytułu umów z klientami

	31.12.2018	01.01.2018*
	Badane	
Aktywo z tytułu umów z klientami	206 887	146 787
- odpis aktualizujący składnik aktywów z tyt. umów	-	-
Nadwyżka przychodów wg stopnia zaawansowania nad przychodami zafakturowanymi	174 351	108 819
Zaliczki przekazane na poczet realizowanych kontraktów	32 536	37 968
Zobowiązania z tytułu umów z klientami	141 258	158 923
Nadwyżka przychodów zafakturowanych nad przychodami wg stopnia zaawansowania	21 570	12 294
Zaliczki otrzymane na poczet realizowanych kontraktów	117 989	146 588
Zaliczki otrzymane na poczet mieszkań	1 699	42

*Grupa zastosowała metodę retrospektywną z łącznym efektem pierwszego zastosowania MSSF 15 w zyskach zatrzymanych. Zgodnie z wybraną metodą dane porównawcze nie są przekształcane. Informacje dotyczące metody stosowania MSSF15 przedstawiono w Nocie 10

Grupa ujmuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej składnik aktywów z tytułu umowy będący prawem Grupy do wynagrodzenia w zamian za dobra lub usługi, które Grupa przekazała klientowi, jeżeli prawo to jest uzależnione od warunku innego niż upływ czasu. W pozycji tej, w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, prezentowane są w szczególności aktywa dotyczące zrealizowanych i dostarczonych prac w ramach długoterminowych kontraktów budowlanych a jeszcze niezafakturowanych oraz ujęcie przychodów w związku z przekazaniem kontroli nad produktami lub towarami, które zostaną zafakturowane w przyszłości.

Grupa ujmuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej zobowiązanie z tytułu umowy będące obowiązkiem Grupy do przekazania na rzecz klienta dóbr lub usług, w zamian za które Grupa otrzymała wynagrodzenie (lub kwota wynagrodzenia jest należna) od klienta. Grupa rozpoznaje zobowiązanie z tytułu umowy głównie w związku z umowami, dla których płatność jest zaliczkowa oraz w związku otrzymanym z góry wynagrodzeniem z tytułu prac budowlanych za świadczenia niewykonane jeszcze przez Grupę.

W żadnym z zaprezentowanych okresów nie miała miejsce korekta przychodów, która wpłynęła na składnik aktywów lub zobowiązania z tyt. umów z klientami w związku z rozliczeniem zmian w umowach czy też zmiany wartości szacunkowej ceny transakcyjnej. Ponadto, nie ujęto w danym okresie sprawozdawczym przychodów, dotyczących zobowiązań do wykonania świadczenia spełnionych (lub częściowo spełnionych) w poprzednich okresach.

	Składnik aktywów z tyt. umów	Zobowiązanie z tyt. umów
Przychody ujęte w okresie sprawozdawczym, uwzględnione w saldzie zobowiązań z tyt. umów na początek okresu	-	(158 923)
Zwiększenia z tyt. otrzymanych środków, z wyłączeniem kwot ujętych jako przychód w trakcie okresu sprawozdawczego	-	146 787
Przeklasyfikowanie składnika aktywów z tyt. umów ujętego na saldzie na początku okresu do należności	(142 935)	-
Zwiększenia z tytułu ujęcia przychodów, z wyłączeniem kwot przeklasyfikowanych do należności w trakcie okresu sprawozdawczego	203 035	-
Odpis aktualizujący wartość składnika aktywów z tyt. umowy	-	-

Zaliczki na realizowane kontrakty zostały ujęte w ramach zobowiązań krótkoterminowych i będą rozliczane w trakcie realizacji kontraktu w ramach normalnego cyklu operacyjnego Grupy.

Cena transakcyjna przypisana do zobowiązań do wykonania świadczenia, które pozostały niespełnione (lub częściowo niespełnione) na koniec okresu sprawozdawczego

	1 rok	1-3 lat	powyżej 3 lat	Razem
Cena transakcyjna przypisana do zobowiązań do wykonania świadczenia, które zostaną spełnione w ciągu:	754 096	1 157 119	-	1 911 215

Grupa korzysta z praktycznego uproszczenia i nie ujawnia łącznej kwoty ceny transakcyjnej przypisanej do zobowiązań do wykonania świadczenia, które pozostały niespełnione na koniec okresu sprawozdawczego, jeżeli zobowiązanie do wykonania świadczenia stanowi część umowy, której przewidywany pierwotny okres obowiązywania wynosi jeden rok lub krócej oraz w przypadku umów, dla których rozpoznaje przychód w kwocie, którą ma prawo zafakturować, która odpowiada bezpośrednio wartości jaką dla klienta ma świadczenie dotychczas wykonane przez Grupę.

Koszty umowy ujęte jako składnik aktywów

Nie zidentyfikowano pozycji spełniających definicję kosztów umowy ujmowanych jako składnik aktywów. W związku z czym, żadne specyficzne ujawnienia nie są wymagane.

34. Aktywa przeznaczone do sprzedaży

W dniu 10 grudnia 2018 roku Rada Nadzorcza należącej do Grupy Kapitałowej Emitenta spółki AB Kauno Tiltai z siedzibą na Litwie wyraziła zgodę na:

- sprzedaż wszystkich udziałów w spółce UAB Pletros investicijos z siedzibą na Litwie (zwaną dalej „Spółką”), w której AB Kauno Tiltai posiada 100% udziałów;
- przeniesienie praw i obowiązków, w tym praw do roszczeń z tytułu wierzytelności, wynikających z Umowy pożyczki zawartej pomiędzy AB Kauno Tiltai a Spółką.

Szczegóły zostały opisane w RB 25/2018.

Planowana transakcja spełnia warunki klasyfikacji aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży wymienione w MSSF 5. W związku z tym Grupa reklasyfikowała jako aktywa trwałe zaklasyfikowane do sprzedaży aktywa w kwocie 47.925 tys. zł (segment: Budownictwo, inżynieria i umowy koncesyjne – kraje bałtyckie) oraz zobowiązania grupy do zbycia zaklasyfikowanej jako przeznaczona do sprzedaży w kwocie 37 902 tys. zł. W dniu 26 kwietnia 2019 roku spółka AB Kauno Tiltai zawarła ze spółką SPV-39 UAB umowę. Łączna kwota transakcji wyniosła 2,97 mln euro (tj. ok. 12,8 mln PLN). Do warunków koniecznych do realizacji umowy należy uzyskanie wymaganych zgód od banków i instytucji publicznych. Przekazanie praw własności nastąpi po spełnieniu warunków Umowy, nie później niż do 31.08.2019 r.

W dniu 30 listopada 2018 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki Trakcja PRKiI S.A. podjęło uchwałę w sprawie zbycia nieruchomości i użytkowania wieczystego nieruchomości przy ul Oliwskiej 11 w Warszawie za cenę netto nie niższą niż 14 milionów złotych. Szczegóły zostały opisane w RB 23/2018 oraz 20/2018. Planowana transakcja spełnia warunki klasyfikacji aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży wymienione w MSSF 5. W związku z tym Grupa reklasyfikowała jako aktywa trwałe zaklasyfikowane do sprzedaży aktywa w kwocie 3 825 tys. zł (segment: Budownictwo cywilne – Polska). Jednostka dominująca planuje zrealizować sprzedaż w 2019 roku.

35. Zarządzanie ryzykiem kapitałowym

Celem Grupy w zarządzaniu ryzykiem kapitałowym jest utrzymanie zdolności Grupy do kontynuowania działalności oraz utrzymanie optymalnej struktury kapitału dla zapewnienia zwrotu z inwestycji akcjonariuszom. W celu utrzymania lub korekty struktury kapitałów, Grupa może emitować nowe akcje, zmieniać kwotę dywidend do wypłaty akcjonariuszom, zwiększać zadłużenie lub zmniejszać zadłużenie poprzez uptywnianie aktywów. Grupa monitoruje strukturę kapitałów przy pomocy wskaźników struktury finansowania. Analizowane przez Grupę wskaźniki, przedstawione w tabeli poniżej, pozwalają na utrzymanie zarówno akceptowalnego ratingu kredytowego jak też potwierdzają wsparcie struktury kapitałowej dla działalności operacyjnej Grupy.

	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
Pokrycie majątku kapitałem własnym	0,42	0,52
Pokrycie majątku trwałego kapitałem własnym	0,90	1,03
Wskaźnik zadłużenia całkowitego	0,58	0,48
Wskaźnik zadłużenia kapitałów własnych	1,39	0,91

Powyższe wskaźniki zostały wyliczone według następujących wzorów:

Pokrycie majątku kapitałem własnym = kapitał własny przypisany akcjonariuszom Jednostki dominującej / aktywa ogółem

Pokrycie majątku trwałego kapitałem własnym = kapitał własny przypisany akcjonariuszom Jednostki dominującej / aktywa trwałe

Wskaźnik zadłużenia całkowitego = (aktywa ogółem - kapitał własny przypisany akcjonariuszom Jednostki dominującej) / aktywa ogółem

Wskaźnik zadłużenia kapitałów własnych = (aktywa ogółem - kapitał własny przypisany akcjonariuszom Jednostki dominującej) / kapitał własny przypisany akcjonariuszom Jednostki dominującej

36. Kapitał własny

Kapitał podstawowy

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania kapitał zakładowy Jednostki dominującej, zgodnie z wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego, wynosił 41 119 638,40 zł i dzielił się na 51 399 548 akcji zwykłych na okaziciela serii A o wartości nominalnej 0,80 zł każda. Każda akcja daje prawo do jednego głosu na Walnym Zgromadzeniu Emitenta. Wszystkie akcje są w pełni opłacone.

Zgodnie z wiedzą Zarządu Emitenta, na podstawie otrzymanych zawiadomień określonych w art. 69 ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych, stan Akcjonariuszy posiadających bezpośrednio, bądź przez podmioty zależne, co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy na dzień zatwierdzenia Sprawozdania przedstawia się następująco:

Akcjonariusz	Liczba akcji	% udział w kapitale zakładowym	Liczba głosów	% udział w głosach na WZ
COMSA S.A.	16 156 193	31,43%	16 156 193	31,43%
OFE PZU "Złota Jesień"*	5 732 694	11,15%	5 732 694	11,15%
Pozostali akcjonariusze	29 510 661	57,41%	29 510 661	57,41%
Razem	51 399 548	100,00%	51 399 548	100,00%

*reprezentowany przez Powszechne Towarzystwo Emerytalne PZU S.A.

Od dnia przekazania ostatniego raportu okresowego, tj. 15 listopada 2018 roku, Jednostka dominująca nie otrzymała od akcjonariuszy zawiadomienia informującego o zmianie udziału w ogólnej liczbie głosów w Jednostce dominującej.

Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej

Na dzień 31 grudnia 2018 roku łącznie nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej wynosiła 309 984 tys. zł i nie zmieniła się w porównaniu do wartości na dzień 31 grudnia 2017 roku.

Pozostałe kapitały rezerwowe

W ramach pozostałych kapitałów rezerwowych wyróżnia się:

- Wyniki z lat ubiegłych - kapitał powstały z zysków generowanych w poprzednich latach obrotowych. Jednostka dominująca ma obowiązek utworzyć kapitał zapasowy, który zasilany jest przez co najmniej 8% zysku za dany rok obrotowy, dopóki kapitał ten nie osiągnie co najmniej jednej trzeciej kapitału zakładowego. Tak utworzony kapitał rezerwowy nie podlega podziałowi.
- Instrumenty zabezpieczające – efektywną część zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych zakwalifikowanych jako zabezpieczenia przepływów pieniężnych ujmuje się w pozostałych całkowitych dochodach i kumuluje w pozycji kapitał rezerwowy na zabezpieczenia przepływów pieniężnych. Kapitał ten nie podlega podziałowi.
- Zyski (straty) aktuarialne – Grupa rozpoznaje zyski i straty aktuarialne z tytułu rezerw na świadczenia pracownicze w pozostałych całkowitych dochodach i kumuluje w pozycji kapitał rezerwowy. Kapitał ten nie podlega podziałowi.

Kapitał z aktualizacji wyceny

W kapitale z aktualizacji wyceny ujęto skutki głównie z tytułu przeszacowania w wyniku zmiany przeznaczenia środków trwałych.

Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych

W związku z nabyciem spółek w 2011 roku, dla których walutą funkcjonalną był do dnia 31 grudnia 2014 roku lit (LTL) a od dnia 1 stycznia 2015 roku jest euro, Jednostka dominująca przelicza te sprawozdania na walutę prezentacji PLN. Tak powstałe różnice kursowe w wyniku takiego przeliczenia są ujmowane bezpośrednio w kapitale własnym w odrębnej pozycji. Różnice kursowe z przeliczenia na koniec roku 2018 wyniosły 15 840 tys. zł.

Niepodzielony wynik finansowy

Niepodzielony wynik finansowy Grupy obejmuje bieżący wynik za dany rok obrotowy. Dywidenda może być wypłacona w oparciu o wynik finansowy ustalony w jednostkowym rocznym sprawozdaniu finansowym Jednostki dominującej przygotowanym dla celów statutowych.

Pozostałe całkowite dochody w podziale na poszczególne elementy kapitału własnego

	Kapitał własny przypadający akcjonariuszom Jednostki dominującej					Razem
	Kapitał z aktualizacji wyceny	Pozostałe kapitały rezerwowe	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	Razem	Udziały niesprawujące kontroli	
Na dzień 31.12.2018 r.						
Inne całkowite dochody, które nie zostaną przeklasyfikowane na zyski lub straty po spełnieniu określonych warunków:	-	(269)	-	(269)	(3)	(272)
Zyski z przeszacowania odniesione na kapitał z aktualizacji wyceny	-	-	-	-	-	-
Zyski (straty) aktuarialne	-	(269)	-	(269)	(3)	(272)
Inne całkowite dochody, które zostaną przeklasyfikowane na zyski lub straty:	-	181	8 747	8 928	(50)	8 878
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	-	8 747	8 747	(90)	8 657
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne	-	181	-	181	40	221
Inne całkowite dochody netto	-	(88)	8 747	8 659	(53)	8 606

Kapitał własny przypadający
akcjonariuszom Jednostki
dominującej

	Pozostałe kapitały rezerwowe	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	Razem	Udziały niesprawu- jące kontroli	Razem
Na dzień 31.12.2017 r.					
Inne całkowite dochody, które nie zostaną przeklasyfikowane na zyski lub straty po spełnieniu określonych warunków:	(571)	-	(571)	(10)	(581)
Zyski (straty) aktuarialne	(571)	-	(571)	(10)	(581)
Inne całkowite dochody, które zostaną przeklasyfikowane na zyski lub straty:	822	(19 831)	(19 009)	173	(18 836)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	(19 831)	(19 831)	(121)	(19 952)
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne	822	-	822	294	1 116
Inne całkowite dochody netto	251	(19 831)	(19 580)	163	(19 417)

Udziały niesprawujące kontroli

Zmianę stanu udziałów niesprawujących kontroli zaprezentowano w zestawieniu zmian w skonsolidowanym kapitale własnym.

Po przeprowadzonej analizie Zarząd Jednostki dominującej zdecydował, iż kwoty kapitałów przypadających na udziały niesprawujące kontroli są niematerialne w związku z czym w niniejszym sprawozdaniu nie są prezentowane szczegółowe informacje dotyczące udziałów niesprawujących kontroli zgodnie z MSSF 12.

37. Rezerwy

	Rezerwa na rekultywację	Rezerwa na koszty	Rezerwa na zobowiązania sporne	Rezerwa na roboty poprawkowe	Rezerwa z tyt. zakazu konkurencji i rekompensaty	Rezerwa na premię	Rezerwa na badanie bilansu	Rezerwa na przewidywane straty na kontraktach	Pozostałe rezerwy	Razem
Stan na 1.01.2018 r. Badane	2 675	-	797	12 871	375	7 576	277	-	1 525	26 096
Wpływ MSSF 15	-	-	-	-	-	-	-	12 465	-	12 465
Ujęte w rachunku zysków i strat:										
- utworzenie rezerwy	-	1 400	-	4 014	-	6 526	464	46 062	1 964	60 430
- rozwiązanie niewykorzystanej rezerwy	-	-	-	(1 356)	(225)	(1 020)	-	-	(398)	(2 999)
- wykorzystanie rezerwy	-	(1 400)	(99)	(2 317)	(150)	(8 281)	(409)	(9 779)	(1 649)	(24 084)
- przeniesienie do zobowiązań grupy do zbycia zaklasyfikowanej jako przeznaczona do sprzedaży	-	-	-	-	-	-	(29)	-	-	(29)
- różnice kursowe z przeliczenia	83	-	5	74	-	63	1	-	-	226
Razem	83	-	(94)	415	(375)	(2 712)	27	48 748	(83)	46 009
Stan na 31.12.2018 r. Badane	2 758	-	703	13 286	-	4 864	304	48 748	1 442	72 105

Rezerwa na premię zawiera głównie rezerwy na premie wypłacane pracownikom fizycznym i umysłowym.

	Rezerwa na rekulty- wację	Rezerwa na koszty	Rezerwa na zobowią- zania sporne	Rezerwa na roboty popraw- kowe	Rezerwa z tyt. zakazu konkurencji i rekom- pensaty	Rezerwa na premię	Rezerwa na badanie bilansu	Pozostałe rezerwy	Razem
Stan na 1.01.2017 r.	2 863	302	1 087	39 391	900	13 370	286	2 973	63 003
Przekształcone									
Ujęte w rachunku zysków i strat:									
- utworzenie rezerwy	-	-	-	2 995	225	6 988	347	722	11 276
- rozwiązanie niewykorzystanej rezerwy	-	-	(250)	(20 498)	-	(3 888)	(100)	(1 935)	(28 502)
- wykorzystanie rezerwy	(25)	(302)	(29)	(8 828)	(750)	(8 392)	(252)	(136)	(18 714)
- różnice kursowe z przeliczenia	(163)	-	(11)	(189)	-	(502)	(4)	(100)	(968)
Razem	(188)	(302)	(290)	(26 520)	(525)	(5 794)	(9)	(1 449)	(36 906)
Stan na 31.12.2017 r.	2 675	-	797	12 871	375	7 576	277	1 525	26 096
Badane									

Rezerwy na roboty poprawkowe zostały oszacowane na podstawie wiedzy dyrektorów poszczególnych kontraktów o konieczności lub prawdopodobnej możliwości wykonania dodatkowych prac na rzecz zamawiającego, mających na celu wypełnienie warunków gwarancji.

38. Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych

Zobowiązania z tytułu rezerw na odprawy emerytalno-rentowe i nagrody jubileuszowe:

	Rok zakończony	
	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
Rezerwa na odprawy emerytalno-rentowe		
Stan na początek okresu	4 200	6 067
Łączna kwota kosztów ujęta w zysku lub stracie:		
- Koszty odsetek	400	(727)
- Koszty bieżącego zatrudnienia	109	143
- Koszty przeszłego zatrudnienia	815	890
Straty (zyski) aktuarialne ujmowane w innych całkowitych dochodach	(524)	(1 760)
Wyłacone świadczenia	(73)	(449)
Różnice kursowe z przeliczenia	(227)	(541)
	9	(150)
Stan na koniec okresu	4 309	4 200

	Rok zakończony	
	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
Rezerwa na nagrody jubileuszowe		
Stan na początek okresu	2 682	6 458
Łączna kwota kosztów ujęta w zysku lub stracie:		
- Koszty odsetek	507	(2 312)
- Koszty bieżącego zatrudnienia	67	111
- Koszty przeszłego zatrudnienia	1 178	211
Wyłacone świadczenia	(738)	(2 634)
	(868)	(1 464)
Stan na koniec okresu	2 321	2 682

Zobowiązania z tytułu rezerw na niewykorzystane urlopy i inne świadczenia pracownicze:

	Rok zakończony	
	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
Rezerwa na niewykorzystane urlopy		
Stan na początek okresu	11 007	10 033
Badane		
Ujęte w rachunku zysków i strat:		
- utworzenie rezerwy	9 456	8 266
- rozwiązanie niewykorzystanej rezerwy	(2 158)	(427)
- wykorzystanie rezerwy	(3 676)	(6 677)
Różnice kursowe z przeliczenia	123	(188)
Razem	3 745	974
Stan na koniec okresu	14 752	11 007
Badane		

Analiza zapadalności świadczeń pracowniczych:

	Rezerwa na świadczenia emerytalno - rentowe	Rezerwa na jubileusze
W okresie 1 roku	667	1 121
W okresie od 1 do 4 lat	1 009	1 195
Powyżej 4 lat	2 633	5
Razem	4 309	2 321

Średnio ważony okres obowiązywania zobowiązania dla świadczeń po okresie zatrudnienia wynosi 3 lata.

Zasady tworzenia rezerw na świadczenia pracownicze:

Grupa wypłaca pracownikom przechodzącym na emerytury kwoty odpraw emerytalnych w wysokości określonej przez Regulamin Wynagradzania. W związku z tym, Grupa na podstawie wyceny dokonanej w oparciu o metody aktuarialne tworzy rezerwę na wartość bieżącą zobowiązań z tytułu odpraw emerytalno-rentowych i nagród jubileuszowych. W związku z przyjęciem dnia 3 czerwca 2017 roku w Jednostce dominującej nowego Regulaminu wynagradzania, stan rezerwy na świadczenia emerytalno-rentowe oraz na jubileusze uległ zmniejszeniu.

Do oszacowania kwoty rezerw na świadczenia pracownicze na koniec roku 2018 przyjęto w Grupie stopę dyskontową w przedziale 2,5% - 3,6% (31.12.2017: 2,5% - 3,6%). Średnio oczekiwany wzrost wynagrodzeń w Grupie został przyjęty na poziomie 1,8% - 3,3% (31.12.2017: 1,8% - 3,3%).

Poniżej przedstawiona została w tabeli analiza wrażliwości zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych:

Zastosowany wskaźnik	Racjonalnie możliwa zmiana wskaźnika	Zobowiązanie z tytułu świadczeń pracowniczych	
		wzrost	spadek
Stopa dyskonta	+/- 1 p. p.	(291)	339
Stopa wzrostu wynagrodzeń	+/- 1 p. p.	295	(260)

Wartość bieżąca zobowiązań z tytułu przyszłych świadczeń pracowniczych równa się ich wartości bilansowej.

39. Oprocentowane kredyty i pożyczki

Oprocentowane kredyty i pożyczki długoterminowe:

	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
Kredyty bankowe	1 558	49 309
- kredyt inwestycyjny	698	15 307
- kredyt obrotowy	860	2 394
- celowy na realizację projektu	-	31 608
Pożyczki od jednostek pozostałych	21 318	8 301
- pożyczka inwestycyjna	21 318	8 301
Zobowiązania z tytułu umów leasingu finansowego	43 495	30 051
Razem	66 371	87 661

Oprocentowane kredyty i pożyczki krótkoterminowe:

	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
Kredyty bankowe	110 737	8 678
- kredyt inwestycyjny	14 610	6 260
- kredyt obrotowy	79 016	1 387
- kredyt w rachunku bieżącym	17 111	-
- celowy na realizację projektu	-	1 031
Pożyczki od jednostek pozostałych	4 632	7 232
- pożyczka inwestycyjna	4 632	7 232
Zobowiązania z tytułu umów leasingu finansowego	17 190	12 628
Razem	132 559	28 538
Razem, oprocentowane kredyty i pożyczki	198 930	116 199

Struktura walutowa kredytów i pożyczek Grupy:

	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
W walucie polskiej	190 852	68 263
W walutach obcych - po przeliczeniu na PLN, w tym:	8 078	47 936
w EUR	7 906	47 936
w UAH	172	-
Razem	198 930	116 199

Poniższa tabela przedstawia zobowiązania długo- i krótkoterminowe z tytułu kredytów i pożyczek na dzień 31 grudnia 2018 roku:

Nazwa spółki	Pożyczkodawca Kredytodawca	Rodzaj pożyczki, kredytu	Kwota wg. umowy w		Końcowy termin spłaty	Główne zasady naliczania odsetek	Kwota kredytu pozostała do spłaty (tys. zł)
			walucie (w tys.)	Waluta umowy			
Trakcja PRKiI S.A.	mBank S.A.	kredyt w rachunku bieżącym	20 000	PLN	25.04.2019	WIBOR O/N + marża	-
Trakcja PRKiI S.A.	mBank S.A.	kredyt obrotowy	50 000	PLN	27.09.2019	WIBOR 1M + marża	46 000
Trakcja PRKiI S.A.	mBank S.A.	kredyt inwestycyjny	21 500	PLN	30.09.2021	WIBOR 1M + marża	13 912
Trakcja PRKiI S.A.	Pekao S.A.	kredyt w rachunku bieżącym	20 000	PLN	31.05.2019	WIBOR 1M + marża	16 781
Trakcja PRKiI S.A.	mBank S.A.	kredyt obrotowy	15 000	PLN	12.02.2019	WIBOR 1M + marża	14 993
Trakcja PRKiI S.A.	mBank S.A.	kredyt obrotowy	15 000	PLN	12.02.2019	WIBOR 1M + marża	15 000
Trakcja PRKiI S.A.	ING Bank Śląski S.A.	kredyt w rachunku bieżącym	20 000	PLN	28.02.2019	WIBOR 1M + marża	-
Trakcja PRKiI S.A.	Credit Agricole Bank Polska S.A.	kredyt obrotowy	-	PLN	-	-	4
Trakcja PRKiI S.A.	mLeasing Sp. z o.o.	pożyczka inwestycyjna	29 862	PLN	15.06.2028	WIBOR 1M + marża	22 727
Torprojekt Sp. z o.o.	ING Bank Śląski S.A.	kredyt obrotowy	2 000	PLN	28.02.2019	WIBOR 1R + marża	1 734
Bahn Technik Wrocław Sp. z o.o.	ING Bank Śląski S.A.	kredyt w rachunku bieżącym	2 500	PLN	30.04.2019	WIBOR 6M + marża	-
Bahn Technik Wrocław Sp. z o.o.	mBank S.A.	kredyt w rachunku bieżącym	1 000	PLN	16.04.2019	WIBOR ON + marża	330
Bahn Technik Wrocław Sp. z o.o.	mBank S.A.	kredyt obrotowy	1 500	PLN	16.04.2019	WIBOR 1M + marża	-
Bahn Technik Wrocław Sp. z o.o.	Plasser & Theurer, Export von Bahnbaumaschinen, Gessellschaft m.b.H.	pożyczka inwestycyjna	1 800	EUR	24.03.2020	oprocentowanie stałe	3 223
Przedsiębiorstwo Eksploatacji Ulic i Mostów Sp. z o.o.	mBank S.A.	kredyt inwestycyjny	2 500	PLN	30.12.2020	WIBOR 1M + marża	1 396
Przedsiębiorstwo Eksploatacji Ulic i Mostów Sp. z o.o.	mBank S.A.	kredyt w rachunku bieżącym	3 000	PLN	odnawialny	WIBOR 1M + marża	-
Przedsiębiorstwo Eksploatacji Ulic i Mostów Sp. z o.o.	ING Bank Śląski S.A.	kredyt w rachunku bieżącym	3 000	PLN	01.08.2019	WIBOR 1M + marża	-
AB Kauno Tiltai	Nordea Dnb	kredyt obrotowy	1 400	EUR	14.01.2020	EURIBOR 3M + marża	2 145
AB Kauno Tiltai	Nordea Dnb	kredyt obrotowy	14 000	EUR	31.08.2019	EURIBOR 3M + marża	-
AB Kauno Tiltai	Nordea	kredyt obrotowy	3 000	EUR	31.08.2019	EURIBOR 1M + marża	-
AB Kauno Tiltai	Dnb	kredyt obrotowy	3 000	EUR	31.08.2019	EURIBOR 3M + marża	-
Razem							138 245

Stopa procentowa kredytów i pożyczek otrzymanych zależy od WIBORu / EURIBORu i marży bankowej. Marże bankowe zależą od okresu kredytowania oraz zdolności kredytowej klienta.

W związku ze złamaniem kowenantów bankowych zawartych w umowach finansowania (szczegóły w nocie 64 niniejszego sprawozdania) wszystkie kredyty i pożyczki Jednostki dominującej (poza zobowiązaniami z tytułu leasingu finansowego oraz pożyczką inwestycyjną od mLeasing Sp. z o.o.) zostały zaklasyfikowane jako krótkoterminowe.

Grupa dysponowała na dzień 31 grudnia 2018 roku niewykorzystanymi liniami kredytowymi (kredytami w rachunku bieżącym oraz kredytami obrotowymi) w kwocie 148 mln zł oraz 20 mln zł z finansowania kontraktowego

Wartość godziwa kredytów i pożyczek nie różni się istotnie od ich wartości księgowej.

40. Pozostałe zobowiązania finansowe

W pozycji „Pozostałe zobowiązania finansowe” Grupa prezentuje głównie zobowiązanie z tytułu faktoringu oraz inne pozostałe zobowiązania finansowe. Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku Grupa nie posiadała zobowiązań z tytułu faktoringu.

41. Pochodne instrumenty finansowe

<i>Terminowe kontrakty walutowe</i>	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
Zabezpieczające wartość godziwą (aktywa)	-	-
Zabezpieczające wartość godziwą (zobowiązania)	8	5 311
w tym:		
- zaliczane do zobowiązań długoterminowych	8	4 351
- zaliczane do zobowiązań krótkoterminowych	-	960

Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne i stosowanie rachunkowości zabezpieczeń

Rachunkowość zabezpieczeń nie jest stosowana przez polskie Spółki należące do Grupy Trakcja PRKiI, natomiast stosuje ją litewska część grupy Trakcja, czyli Spółki z grupy AB Kauno Tiltai - AB Kauno Tiltai i UAB Palangos aplinkkelis.

W dniu 5 czerwca 2013 roku spółka zależna od Emitenta, tj. UAB Palangos aplinkkelis zawarła transakcję swap stopy procentowej (interest rate swap IRS) celem zabezpieczenia przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu planowanych płatności odsetkowych od kredytu terminowego. Zgodnie z umową spółka jest płatnikiem kwot według stopy stałej, natomiast płatnikiem kwot według stopy zmiennej jest bank. Data wygaśnięcia powiązania zabezpieczającego została ustalona na dzień 31 maja 2028 roku.

W dniach 8 i 14 października 2015 roku spółka zależna od Emitenta, tj. AB Kauno Titai zawarła dwie transakcje swap stopy procentowej (interest rate swap IRS) celem zabezpieczenia przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu planowanych płatności odsetkowych od kredytu terminowego. Zgodnie z umową spółka jest płatnikiem kwot według stopy stałej, natomiast płatnikiem kwot według stopy zmiennej jest bank. Data wygaśnięcia powiązań zabezpieczających została ustalona na dzień 14 stycznia 2020 roku.

Wartość godziwa kontraktów IRS obliczana jest jako wartość bieżąca szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych na podstawie obserwacji krzywych dochodowości. W ciągu 2018 roku nie doszło do zmiany w technice wyceny wartości godziwej.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku wpływ wyceny powyższych instrumentów zabezpieczających na zobowiązania wyniósł 115 tys. zł oraz wpływ na pozostałe dochody całkowite był ujemny i wyniósł 221 tys. zł.

Grupa dokonała w roku 2018 oceny efektywności zabezpieczenia zawartych transakcji IRS. W okresie sprawozdawczym zabezpieczenie zmiany stopy procentowej było wysoce efektywne w związku z tym nie zidentyfikowano i nie rozpoznano w rachunku zysków i strat części nieefektywnej z tytułu wyceny IRS.

W związku z informacją opisaną w notce 34 niniejszego Sprawozdania finansowego, Grupa przeniosła do pozycji zobowiązania grupy do zbycia zaklasyfikowaną jako przeznaczoną do sprzedaży wycenę transakcji swap stopy procentowej zawartą przez UAB Palangos aplinkkelis.

Pozostałe instrumenty pochodne

W trakcie okresu sprawozdawczego Grupa nie zawierała nowych kontraktów interest rate swap (IRS), jak i nie zawierała kontraktów na instrumenty pochodne w celach spekulacyjnych. Za wyjątkiem wyżej opisanych instrumentów IRS Grupa nie stosowała rachunkowości zabezpieczeń w okresach sprawozdawczych objętych sprawozdaniem, a w związku z faktem, że Grupa nie jest stroną innych kontraktów na instrumenty pochodne w okresie objętym niniejszym sprawozdaniem i żadne pochodne instrumenty finansowe nie były wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Grupa klasyfikuje pochodne instrumenty finansowe na poziomie 2 hierarchii wartości godziwej. W trakcie 2018 roku nie wystąpiły przeniesienia pomiędzy poziomami 1, 2 i 3.

	31.12.2018 Badane	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Pochodne instrumenty finansowe	8	-	8	-
	31.12.2017 Badane	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Pochodne instrumenty finansowe	5 311	-	5 311	-

Poziom 1 – ceny notowań rynkowych z aktywnych rynków dla identycznych aktywów i zobowiązań;

Poziom 2 – ceny z aktywnych rynków, lecz inne niż ceny notowań rynkowych – ustalone bezpośrednio (poprzez porównanie z faktycznymi transakcjami) lub pośrednio (poprzez techniki wyceny bazujące na faktycznych transakcjach);

Poziom 3 – ceny niepochodzące z aktywnych rynków.

42. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług

	31.12.2018 Badane	31.12.2017 Badane
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług przed zdyskontowaniem	298 935	282 063
Dyskonto zobowiązań	-	-
Razem, zobowiązania z tytułu dostaw i usług netto po zdyskontowaniu	298 935	282 063
w tym:		
- zobowiązania od jednostek powiązanych	2 117	808
Kwoty zatrzymane	36 140	15 258
Zobowiązania budżetowe	63 356	31 203
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	5 648	5 563
Pozostałe zobowiązania wobec osób trzecich	3 259	959
Z tytułu dywidend i innych wypłat z zysku	3	3
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania, razem	407 341	335 049

Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych zostały wykazane w nocie 57.

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz kwoty zatrzymane:

	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz kwot zatrzymanych przed zdyskontowaniem	335 075	297 321
Wymagalne do 12 miesięcy	322 306	292 280
Wymagalne powyżej 12 miesięcy	12 769	5 041
Dyskonto zobowiązań	-	-
Razem, zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz kwot zatrzymanych po zdyskontowaniu	335 075	297 321

Zobowiązania wymagalne powyżej 12 miesięcy obejmują kwoty zatrzymane. Struktura zapadalności kwot zatrzymanych ogółem została ujęta w tabeli poniżej:

	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
Do 12 miesięcy	22 184	10 439
Powyżej 12 miesięcy	13 956	4 818
Razem	36 140	15 258

Grupa zrezygnowała z ujmowania dyskonta zobowiązań długoterminowych w związku z małą istotnością.

Ze względu na krótkoterminowy charakter zobowiązań z tytułu dostaw i usług ich wartość bilansowa jest zbliżona do wartości godziwej.

Struktura walutowa zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych zobowiązań:

	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
W walucie polskiej	324 412	258 286
W walutach obcych - po przeliczeniu na PLN, w tym:	82 929	76 763
w EUR	82 437	76 582
w SEK	220	181
w BGN	24	-
w UAH	248	-
Razem	407 341	335 049

Zasady i warunki płatności zobowiązań:

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług są nieoprocentowane i zazwyczaj rozliczane w terminach od 30 do 60 dni. Zobowiązania powyżej 12 miesięcy są to kwoty zatrzymane związane z realizacją kontraktów budowlano – montażowych w celu prawidłowego i terminowego wykonania umowy. Pozostałe zobowiązania są nieoprocentowane, ze średnio jednomiesięcznym terminem płatności. Kwota wynikająca z różnicy pomiędzy zobowiązaniami a należnościami z tytułu podatku od towarów i usług jest płacona właściwym władzom podatkowym w okresach wynikających z przepisów podatkowych. Zobowiązania z tytułu odsetek są zazwyczaj rozliczane na podstawie zaakceptowanych not odsetkowych.

43. Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego - Grupa jako leasingobiorca

Na dzień 31 grudnia 2018 roku jako leasing operacyjny Grupa traktuje nabyte nieodpłatnie prawo wieczystego użytkowania gruntów w kwocie 1 567 tys. zł. W okresie porównawczym jak i częściowo w bieżącym okresie sprawozdawczym, Grupa była także stroną umów leasingu operacyjnego dotyczącego leasingu maszyn, urządzeń, środków transportu oraz innych środków trwałych. Wszystkie umowy dotyczące leasingu wyżej wymienionych środków trwałych wygasły w bieżącym okresie sprawozdawczym.

Łączne kwoty przyszłych minimalnych opłat leasingowych z tytułu leasingu operacyjnego pozabilansowego wynoszą:

	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
W okresie 1 roku	91	91
W okresie od 1 do 5 lat	61	363
Powyżej 5 lat	975	6 086
Razem	1 127	6 540

Do leasingu operacyjnego Grupa zalicza również nabyte nieodpłatnie prawo wieczystego użytkowania gruntów w kwocie 1 567 tys. zł.

Przyszłe opłaty z tytułu prawa wieczystego użytkowania gruntów:

	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
W okresie 1 roku	461	1 011
W okresie od 1 do 5 lat	1 846	4 046
Powyżej 5 lat	30 344	55 491
Razem	32 651	60 548

Zobowiązania z tytułu prawa wieczystego użytkowania gruntów zostały oszacowane na podstawie rocznych stawek opłat wynikających z ostatnich decyzji administracyjnych oraz okresu użytkowania gruntów objętych tym prawem.

44. Zobowiązania z tytułu umów leasingu finansowego

Grupa użytkuje część sprzętu produkcyjnego w ramach leasingu finansowego. Grupa ma możliwość zakupu wynajmowanego sprzętu za kwotę jego wartości nominalnej na koniec obowiązywania umowy. Zobowiązania Grupy wynikające z umów leasingu finansowego są zabezpieczone prawami leasingodawców do składników aktywów objętych umową.

Przyszłe minimalne opłaty leasingowe z tytułu tych umów oraz wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych netto przedstawiają się następująco:

	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
Wartość nominalna minimalnych opłat leasingowych		
W okresie 1 roku	20 052	14 050
W okresie od 1 do 5 lat	47 647	28 087
Powyżej 5 lat	2 582	3 981
Razem zobowiązania z tytułu leasingu finansowego - minimalne opłaty leasingowe ogółem	70 281	46 118
Koszty finansowe z tytułu leasingu finansowego	(9 596)	(3 439)
Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych		
W okresie 1 roku	16 967	12 628
W okresie od 1 do 5 lat	42 163	26 189
Powyżej 5 lat	1 555	3 862
Razem wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych	60 685	42 679

45. Rozliczenia międzyokresowe

W rozliczeniach międzyokresowych znalazły się na dzień 31 grudnia 2018 roku i na dzień 31 grudnia 2017 roku rozliczenia przychodów przyszłych okresów. Wszystkie rozliczenia na dzień 31 grudnia 2018 roku i na dzień 31 grudnia 2017 roku były krótkoterminowe.

46. Informacja o instrumentach finansowych

W okresie objętym rocznym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym i w okresie porównywalnym Grupa posiadała następujące instrumenty finansowe:

- aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy –kontrakty IRS,
- aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu – środki pieniężne oraz lokaty krótkoterminowe, należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności poza należnościami budżetowymi, krótkoterminowe pożyczki udzielane jednostkom spoza Grupy, bankowe kaucje gwarancyjne stanowiące zabezpieczenie gwarancji udzielonych Grupie przez banki,
- zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu – kredyty bankowe, zobowiązania z tytułu leasingu i faktoringu, zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania poza zobowiązaniami budżetowymi.

	Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Aktywa finansowe wyceniane wg zamortyzowane go kosztu	Zobowiąz. finansowe wyceniane wg zamortyzo- wanego kosztu
Stan na 31.12.2018			
<i>Ujawnione w bilansie ze wskazaniem pozycji bilansowej</i>			
zaliczone do aktywów trwałych			
Pozostałe aktywa finansowe	-	4 511	-
Razem	-	4 511	-
zaliczone do aktywów obrotowych			
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności (poza budżetowymi)	-	325 930	-
Pozostałe aktywa finansowe	-	13 773	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	-	116 687	-
Razem	-	456 390	-
zaliczone do zobowiązań długoterminowych			
Oprocentowane kredyty i pożyczki	-	-	66 371
Pozostałe zobowiązania	-	-	61
Pochodne instrumenty finansowe	8	-	-
Razem	8	-	66 432
zaliczone do zobowiązań krótkoterminowych			
Oprocentowane kredyty i pożyczki	-	-	132 559
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania (poza budżetowymi)	-	-	343 985
Razem	-	-	476 544
Razem	8	460 901	542 977

Dodatkowe informacje i objaśnienia do rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

	Instrumenty pochodne wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające	Pożyczki udzielone i należności własne	Zobowiąz. finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu
Stan na 31.12.2017			
<i>Ujawnione w bilansie ze wskazaniem pozycji bilansowej</i>			
zaliczone do aktywów trwałych			
Pozostałe aktywa finansowe	-	44 147	-
Razem	-	44 147	-
zaliczone do aktywów obrotowych			
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności (poza budżetowymi)	-	322 152	-
Pozostałe aktywa finansowe	-	14 859	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	-	112 184	-
Razem	-	449 195	-
zaliczone do zobowiązań długoterminowych			
Oprocentowane kredyty i pożyczki	-	-	87 661
Pozostałe zobowiązania	-	-	87
Pochodne instrumenty finansowe	4 351	-	-
Razem	4 351	-	87 749
zaliczone do zobowiązań krótkoterminowych			
Oprocentowane kredyty i pożyczki	-	-	28 538
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania (poza budżetowymi)	-	-	303 846
Pochodne instrumenty finansowe	960	-	-
Razem	960	-	332 384
Razem	5 311	493 342	420 133

47. Wartość godziwa instrumentów finansowych

Porównanie wartości godziwej i wartości księgowej:

Klasy instrumentów finansowych	Stan na dzień 31.12.2018		Stan na dzień 31.12.2017	
	Wartość bilansowa	Wartość godziwa	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
Pożyczki udzielone	-	-	213	213
Kaucje pod gwarancje bankowe	15 994	15 994	17 222	17 222
Aktywa finansowe z tytułu umowy koncesyjnej	-	-	41 571	41 571
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności (poza budżetowymi)	325 930	325 930	322 152	322 152
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	116 687	116 687	112 184	112 184
Pochodne instrumenty finansowe (zobowiązania)	8	8	5 311	5 311
Kredyty i pożyczki zaciągnięte oraz zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	198 930	198 930	116 199	116 199
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania (poza budżetowymi)	343 985	343 985	303 846	303 846

Metody oraz w przypadku wykorzystania techniki wyceny - założenia przyjęte przy ustalaniu wartości godziwych poszczególnych kategorii instrumentów finansowych.

Ze względu na krótkoterminowy charakter należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności, zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych zobowiązań, a także środków pieniężnych i ich ekwiwalentów, wartość bilansowa tych instrumentów finansowych jest zbliżona do ich wartości godziwej.

Pożyczki udzielone oraz zaciągnięte kredyty i pożyczki bazują na zmiennych stopach rynkowych opartych o stopę WIBOR, stąd też ich wartość godziwa jest zbliżona do wartości bilansowej.

Wartość godziwa kontraktów IRS (zaprezentowanych w kategorii pochodne instrumenty finansowe) obliczana jest jako wartość bieżąca szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych na podstawie obserwacji krzywych dochodowości.

W przypadku aktywa finansowego z tytułu umowy koncesyjnej, ujmowanej w bilansie według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, poziom efektywnej stopy procentowej tego aktywa jest zbliżony do poziomu stóp rynkowych na dzień bilansowy. W związku z powyższy wartość godziwa aktywa finansowego z tytułu umowy koncesyjnej jest zbliżona do wartości księgowej.

Grupa stosuje następującą hierarchię ustalania i ujawniania wartości godziwej instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej, w zależności od wybranej metody wyceny:

Poziom 1 – ceny notowań rynkowych z aktywnych rynków dla identycznych aktywów i zobowiązań;

Poziom 2 – ceny z aktywnych rynków, lecz inne niż ceny notowań rynkowych – ustalone bezpośrednio (poprzez porównanie z faktycznymi transakcjami) lub pośrednio (poprzez techniki wyceny bazujące na faktycznych transakcjach);

Poziom 3 – ceny niepochodzące z aktywnych rynków.

Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej	Poziom 1		Poziom 2		Poziom 3	
	2018-12-31	31.12.2017	2018-12-31	31.12.2017	2018-12-31	31.12.2017
Pochodne instrumenty finansowe (zobowiązania)	-	-	8	5 311	-	-

Zarówno w okresie sprawozdawczym jak i w okresie porównywalnym nie miały miejsca przesunięcia między poziomem 1 a poziomem 2 hierarchii wartości godziwej, ani też żaden z instrumentów nie został przesunięty z poziomu 2 do poziomu 3 hierarchii wartości godziwej.

48. Identyfikacja ryzyka

Zarządzanie ryzykiem skupia się głównie na nieprzewidywalności rynków i ma na celu ograniczenie wpływu zmienności na wyniki finansowe Grupy.

Rodzaj ryzyka		Ekspozycja	Pomiar ryzyka	Zarządzanie/ Zabezpieczenie
RYZIKO RYNKÓ WE	Zmian kursów walutowych	- ekonomiczna ekspozycja walutowa wynikająca z wpływów pomniejszonych o wydatki indeksowane do lub denominowane w walucie innej niż waluta funkcjonalna; - ekspozycja walutowa wynikająca z inwestycji bądź uprawdopodobnionych zobowiązań i należności w walutach obcych; - bilansowa ekspozycja walutowa wynikająca z denominowanych w walutach obcych aktywów i pasywów	W oparciu o planowane przepływy pieniężne. W oparciu o analizy pozycji bilansowych.	Polityka zarządzania ryzykiem rynkowym oraz strategię zabezpieczające, które określają zasady pomiaru poszczególnych ekspozycji, parametry i horyzont czasowy zabezpieczania danego ryzyka oraz stosowane instrumenty zabezpieczające.
	Zmian stóp procentowych	Ekspozycja wynikająca z posiadanych aktywów oraz pasywów, dla których przychody oraz koszty odsetkowe uzależnione są od zmiennych stóp procentowych.	W oparciu o udział w całości zadłużenia brutto pozycji, dla których koszty odsetkowe są uzależnione od zmiennych stóp procentowych.	
Płynności		Ryzyko nieprzewidzianego niedoboru środków pieniężnych lub braku dostępu do źródeł finansowania zarówno w horyzoncie krótko jak i długoterminowym, prowadzące do przejściowej lub trwałej utraty zdolności do regulowania zobowiązań finansowych lub konieczności pozyskania finansowania na mniej korzystnych warunkach.	W oparciu o planowane przepływy pieniężne w horyzoncie krótko i długoterminowym	Polityka zarządzania płynnością, która określa zasady raportowania i konsolidacji płynność. . Grupa prowadzi politykę dywersyfikacji źródeł finansowania oraz wykorzystuje zróżnicowane narzędzia dla efektywnego zarządzania płynnością.
Utraty środków pieniężnych i lokat		Ryzyko upadłości banków krajowych lub zagranicznych, na rachunkach których są	Regularny przegląd wiarygodności kredytowej banków i wyznaczania limitów	Regularny przegląd wiarygodności kredytowej banków i wyznaczania limitów koncentracji

	przechowywane lub w których lokowane są środki pieniężne.	koncentracji środków. Zarządzanie w oparciu o zasady zarządzania nadwyżkami pieniężnymi, które określają możliwości przyznawania limitów dla poszczególnych banków ustalanych na podstawie m.in. ratingów oraz danych sprawozdawczych. Współpraca głównie z bankami kredytującymi.	środków. Zarządzanie w oparciu o zasady zarządzania nadwyżkami pieniężnymi, które określają możliwości przyznawania limitów dla poszczególnych banków ustalanych na podstawie m.in. ratingów oraz danych sprawozdawczych. Współpraca głównie z bankami kredytującymi.
Kredytowe	Ryzyko nieuregulowania przez kontrahentów należności za dostarczone produkty i usługi związane z wiarygodnością kredytową klientów, z którymi zawierane są transakcje handlowe.	Analiza wiarygodności i wypłacalności kontrahentów.	Zarządzanie w oparciu o przyjęte procedury i politykę w zakresie zarządzania kredytem kupieckim i windykacją, w tym wyznaczania limitów i ustanawiania zabezpieczeń.

Ryzyko zmian kursów walutowych

Działalność Grupy nie jest narażona w znacznym stopniu na wahania kursów walutowych. Wahania kursów nie wpływają w znacznym stopniu na sprawozdanie finansowe Grupy z uwagi na fakt, iż pozycje prezentowane w aktywach i zobowiązaniach denominowane w walutach innych niż waluta funkcjonalna każdej ze spółek zależnych nie są istotne z punktu widzenia sprawozdania skonsolidowanego Grupy. Zgodnie z MSSF 7 analiza wrażliwości nie obejmuje tzw. ryzyka translacyjnego.

Poniżej przedstawiono analizę wpływu zmienności kursu złotego do euro na wynik finansowy i środki pieniężne na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku.

Zmiana kursu PLN/EUR w stosunku do kursu średniego dla 2018 roku	Kurs PLN/EUR	Wpływ na wynik brutto okresu	Podatek odroczony	Wpływ na wynik netto okresu/ Wpływ na kapitał własny
+	0,20 PLN/EUR	4,4669	(138)	109 (248)
+	0,10 PLN/EUR	4,3669	(69)	55 (124)
-	0,10 PLN/EUR	4,1669	69	(55) 124
-	0,20 PLN/EUR	4,0669	138	(109) 248

Zmiana kursu PLN/EUR w stosunku do kursu średniego dla 2017 roku	Kurs PLN/EUR	Wpływ na wynik brutto okresu	Podatek odroczony	Wpływ na wynik netto okresu/ Wpływ na kapitał własny
+	0,20 PLN/EUR	4,4576	532	94 626
+	0,10 PLN/EUR	4,3576	266	47 313
-	0,10 PLN/EUR	4,1576	(266)	(47) (313)
-	0,20 PLN/EUR	4,0576	(532)	(94) (626)

Zmiana kursu PLN/EUR w stosunku do kursu z dnia 31 grudnia 2018 roku	Kurs PLN/EUR	Wpływ na środki pieniężne
+	0,20 PLN/EUR	4,5000
+	0,10 PLN/EUR	4,4000
-	0,10 PLN/EUR	4,2000
-	0,20 PLN/EUR	4,1000
		1 261
		630
		(630)
		(1 261)

Zmiana kursu PLN/EUR w stosunku do kursu z dnia 31 grudnia 2017 roku	Kurs PLN/EUR	Wpływ na środki pieniężne
+	0,20 PLN/EUR	4,3709
+	0,10 PLN/EUR	4,2709
-	0,10 PLN/EUR	4,0709
-	0,20 PLN/EUR	3,9709
		3 000
		1 000
		(1 000)
		(3 000)

Ryzyko stopy procentowej

Na dzień 31 grudnia 2018 roku występuje ryzyko związane ze zmianami stóp procentowych w odniesieniu do oprocentowania kredytów i pożyczek zaciągniętych przez Grupę Trakcja oraz zobowiązań z tytułu leasingu finansowego. Z uwagi na ugruntowaną pozycję rynkową Grupa ma możliwość uzyskania korzystnego oprocentowania kredytów bankowych, pożyczek oraz leasingów. Dodatkowo ze względu na malejące w ostatnim okresie stopy procentowe na bazie których naliczane jest oprocentowanie, Grupa nie podejmowała w bieżącym okresie szczególnych działań zmierzających do zabezpieczenia zmian w wysokości stóp procentowych. Szczegółowe informacje na temat kredytów i pożyczek zaciągniętych przez Grupę zawarte są w nocie 39.

Grupa odstąpiła od przedstawienia analizy wrażliwości dotyczącej wpływu zmian stóp procentowych na wartość instrumentu IRS ze względu na oczekiwaną niską wartość potencjalnych zmian.

Poniżej przedstawiono analizę wpływu zmienności stopy procentowej na wynik finansowy Grupy na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na 31 grudnia 2017 roku. W celu przeprowadzenia analizy wrażliwości na zmiany stóp procentowych, zostały one oszacowane na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku na poziomie racjonalnie przewidywanym tj. -1/+1 punktu procentowego.

	Wartość na dzień bilansowy	Wrażliwość na zmiany na dzień 31 grudnia 2018 roku	
		+ 100 pb (PLN, EUR)	- 100 pb (PLN, EUR)
Należności z tytułu dostaw i usług brutto (wartość bieżąca)	288 003		
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług (wartość bieżąca)	298 935		
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty kaucje pod gwarancje bankowe (wartość nominalna/oprocentowanie)	132 681	1 327	(1 327)
Aktywa z tytułu umowy koncesyjnej	-	-	-
Kredyty bankowe i pożyczki, zobowiązanie z tytułu faktoringu, obligacji (wartość nominalna/oprocentowanie)	198 930	(1 989)	1 989
Pochodne instrumenty finansowe	8	-	-
Wpływ brutto na wynik okresu oraz aktywa netto		(662)	662
Podatek odroczoney		(126)	126
Razem		(536)	536

	Wartość na dzień bilansowy	Wrażliwość na zmiany na dzień 31 grudnia 2017 roku	
		+ 100 pb (PLN, EUR)	- 100 pb (PLN, EUR)
Należności z tytułu dostaw i usług brutto (wartość bieżąca)	334 961		
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług (wartość bieżąca)	282 063		
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty kaucje pod gwarancje bankowe (wartość nominalna/oprocentowanie)	129 406	1 294	(1 294)
Aktywa z tytułu umowy koncesyjnej	41 571	416	(416)
Kredyty bankowe i pożyczki, zobowiązanie z tytułu faktoringu, obligacji (wartość nominalna/oprocentowanie)	116 199	(1 162)	1 162
Pochodne instrumenty finansowe	5 311	(53)	53
Wpływ brutto na wynik okresu oraz aktywa netto		495	(495)
Podatek odroczoney		94	(94)
Razem		401	(401)

Ryzyko związane z płynnością

Podobnie jak większość podmiotów działających w branży budowlanej również Grupa wykazuje sezonowość sprzedaży, która charakteryzuje się generowaniem znacznej części przychodów ze sprzedaży w drugiej połowie roku kalendarzowego, i znacznie niższym poziomem przychodów w pierwszym kwartale, co ma duże znaczenie dla zarządzania płynnością i zapotrzebowaniem na kapitał obrotowy Grupy. Na płynność Grupy wpływa też fakt, iż jej główni odbiorcy pozyskują środki finansowe na zakup usług Grupy z dotacji Rządu Rzeczypospolitej Polskiej, Rządu Republiki Litewskiej i Unii Europejskiej. Regulacje prawne stanowiące podstawę tych dotacji nie pozwalają na ich przeznaczenie na sfinansowanie podatku VAT. Nie można wykluczyć, że należności z tytułu należnego podatku VAT mogą być regulowane przez odbiorców na rzecz Grupy z opóźnieniem, co nie zwolni spółek z Grupy z obowiązku zapłaty tego podatku w terminie przewidzianym w ustawie.

Nieregularność wpływów od odbiorców może negatywnie wpływać na płynność Jednostki dominującej i Grupy. Z drugiej strony, Grupa Trakcja realizując kontrakty budowlane otrzymuje zaliczki na wykonanie robót w wysokości od 10% do 20%, co poprawia płynność finansową i pozwala na finansowanie początkowych kosztów budów niezależnie od fakturowania za wykonywane usługi. Nieprzewidziane wahania w zakresie płynności i nieprzewidziany wzrost zapotrzebowania na kapitał obrotowy mogą mieć istotny negatywny wpływ na sytuację finansową Grupy.

Kowenanty bankowe zawarte w umowach finansowania Jednostki dominującej zostały złamane. Ponadto zidentyfikowano lukę płynnościową. Szczegóły zostały opisane w nocie 64 niniejszego sprawozdania.

W celu zminimalizowania ryzyka związanego z utratą płynności Grupa korzysta z zewnętrznych źródeł finansowania w postaci kredytów (obrotowych, w rachunku bieżącym oraz inwestycyjnych). Szczegóły dotyczące zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek na dzień 31 grudnia 2018 roku zostały przedstawiony w nocie 39. Dodatkowo Grupa inwestuje nadwyżkę środków pieniężnych w oprocentowane rachunki bieżące, depozyty terminowe, depozyty rynku pieniężnego, wybierając instrumenty o odpowiedniej zapadalności bądź wystarczającej płynności w celu zapewnienia wystarczającej rezerwy.

W tabeli poniżej ujęto analizę zobowiązań finansowych Grupy w kwotach netto wg. terminów zapadalności odpowiednio do pozostałego na dzień bilansowy okresu do umownego terminu zapadalności.

Stan na 31.12.2018 r.	W okresie	W okresie	W okresie od	Powyżej 5
Badane	0-90 dni	90-360 dni	1 do 5 lat	lat
Oprocentowane kredyty i pożyczki	44 792	70 578	11 218	11 659
Zobowiązanie z tytułu leasingu	6 283	10 906	56 662	14 240
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania (poza budżetowymi)	309 153	18 804	12 769	-

Stan na 31.12.2017 r.	W okresie	W okresie	W okresie od	Powyżej 5
Badane	0-90 dni	90-360 dni	1 do 5 lat	lat
Oprocentowane kredyty i pożyczki	5 786	10 124	29 524	28 086
Zobowiązanie z tytułu leasingu	4 353	8 275	26 189	3 862
Pochodne instrumenty finansowe	960	-	4 351	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania (poza budżetowymi)	296 093	2 710	5 041	-

Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe to ryzyko związane z możliwością poniesienia przez Grupę Kapitałową straty finansowej, w przypadku, gdy klient lub kontrahent instrumentu finansowego nie spełni swoich zobowiązań umownych, wynikające głównie z należności Grupy od klientów.

Transakcje, które narażają Grupę Kapitałową na ryzyko kredytowe obejmuje należności z tytułu dostaw i usług. Zgodnie z polityką Zarządu ekspozycja Grupy Kapitałowej na ryzyko kredytowe jest monitorowana na bieżąco. Grupa dokonuje śródrocznych analiz współczynników spłacalności co kwartał oraz pełnych po zakończeniu roku. Zarząd Jednostki dominującej kwartalnie analizuje wyliczenia wskaźników oraz informacje szczegółowe na temat kwot spornych i niespłacalnych spośród indywidualnych sald należności.

Na każdy dzień sprawozdawczy Grupa Kapitałowa dokonuje oceny czy ryzyko kredytowe związane z danym instrumentem finansowym znacznie wzrosło od dnia jego początkowego ujęcia. Dokonując takiej oceny, jednostka posługuje się zmianą ryzyka niewykonania zobowiązania w oczekiwanym okresie życia instrumentu finansowego, a nie zmianą kwoty oczekiwanych strat kredytowych. W celu dokonania takiej oceny Grupa Kapitałowa porównuje ryzyko niewykonania zobowiązania dla danego instrumentu finansowego na dzień sprawozdawczy z ryzykiem niewykonania zobowiązania dla tego instrumentu finansowego na dzień początkowego ujęcia, biorąc pod uwagę racjonalne i możliwe do udokumentowania informacje, które są dostępne bez nadmiernych kosztów lub starań i które wskazują na znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu początkowego ujęcia.

Celem wymogów w zakresie utraty wartości jest ujęcie oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia wszystkich instrumentów finansowych, w odniesieniu do których odnotowano znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu początkowego ujęcia – niezależnie od tego, czy oceniane one były indywidualnie czy zbiorowo – biorąc pod uwagę wszystkie racjonalne i możliwe do udokumentowania informacje, włączając w to dane dotyczące przyszłości.

Grupa stosuje politykę zawierania transakcji z kontrahentami o wysokiej wiarygodności i zweryfikowanej zdolności kredytowej. Ocena zdolności kredytowej dokonywana jest cyklicznie. W przypadku negatywnej oceny przyszłej zdolności kredytowej kontrahenta, spółki Grupy stosują adekwatne zabezpieczenia finansowe lub majątkowe mające na celu minimalizację ryzyka kredytowego. Służby finansowe monitorują na bieżąco stan należności ograniczając ryzyko nieściągalności. Wartość bilansowa aktywów finansowych wykazanych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym odpowiada maksymalnej ekspozycji Grupy Trakcja na ryzyko kredytowe (bez uwzględnienia zabezpieczeń). Ponieważ na dzień bilansowy 26% całkowitej kwoty należności Grupy stanowią należności od PKP PLK S.A. (31.12.2017: 31%) istnieje istotna koncentracja ryzyka kredytowego.

Ujawnienia odnośnie należności z tytułu dostaw i usług przeterminowanych oraz dokonanych odpisów aktualizujących wartość należności oraz oczekiwanych strat kredytowych przedstawiono w nocie 30.

Grupa współpracuje z instytucjami finansowymi o wysokiej wiarygodności. Wykorzystanie limitów kredytowych podlega regularnej kontroli. Wolne środki pieniężne lokowane są w kilku bankach celem uniknięcia koncentracji ryzyka dotyczącego środków płynnych.

Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe jest równa wartości bilansowej następujących instrumentów finansowych:

Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe	Wartość księgowa	
	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
Aktywa finansowe z tytułu umowy koncesyjnej	-	41 571
Należności z tytułu dostaw i usług i pozostałe należności brutto poza budżetowymi	344 612	390 832
Kaucje pod gwarancje bankowe	15 994	17 222
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	116 687	112 184
Razem	477 293	561 809

Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Grupa zarządza ryzykiem finansowym poprzez identyfikowanie, monitorowanie, raportowanie jego czynników, co ma na celu ograniczenie niekorzystnego wpływu czynników ryzyka walutowego na przepływy pieniężne oraz wynik ekonomiczny Grupy. W Grupie instrumenty pochodne wyceniane są w wartości godziwej. Grupa dla celów ewidencyjnych wykorzystuje wyceny bankowe. Ponadto, litewska część grupy Trakcja, czyli Spółki z grupy AB Kauno Tiltai - AB Kauno Tiltai i UAB Palangos aplinkkelis stosuje rachunkowość zabezpieczeń: swap stopy procentowej (interest rate swap IRS) celem zabezpieczenia przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu planowanych płatności odsetkowych od kredytu terminowego.

49. Pozycje bilansu wyceniane w wartości godziwej

Poniższa tabela przedstawia wszystkie pozycje bilansu wyceniane w wartości godziwej ze wskazaniem przyporządkowanego im poziomu hierarchii wartości godziwej.

Pozycje bilansu wyceniane w wartości godziwej	Poziom 1		Poziom 2		Poziom 3	
	2018-12-31	31.12.2017	2018-12-31	31.12.2017	2018-12-31	31.12.2017
Pochodne instrumenty finansowe (zobowiązania)	-	-	8	5 311	-	-
Nieruchomości inwestycyjne	-	-	-	-	20 445	20 097
Nieruchomości biurowe	-	-	-	-	15 785	15 438
Nieruchomości gruntowe	-	-	-	-	2 048	1 715
Złoża kruszywa naturalnego	-	-	-	-	2 612	2 944

Założenia przyjęte przy ustalaniu wartości godziwych:

- poszczególnych kategorii instrumentów finansowych zostały opisane w nocie 47 Dodatkowych informacji i objaśnień,
- nieruchomości inwestycyjnych zostały opisane w nocie 23 Dodatkowych informacji i objaśnień.

50. Należności i zobowiązania warunkowe

Grupa ma należności i zobowiązania warunkowe z tytułu roszczeń prawnych powstających w wyniku normalnego toku działalności gospodarczej. Poniższa tabela prezentuje należności i zobowiązania warunkowe Grupy na dzień bilansowy 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku.

	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
Należności warunkowe		
Od pozostałych jednostek, z tytułu:	89 206	79 285
Otrzymanych gwarancji i poręczeń	88 366	76 107
Weksli otrzymanych pod zabezpieczenie	840	3 178
Razem należności warunkowe	89 206	79 285
Zobowiązania warunkowe		
Od pozostałych jednostek, z tytułu:	2 513 844	2 645 100
Udzielonych gwarancji i poręczeń	897 239	796 255
Weksli własnych	449 589	485 219
Hipoteki	181 979	149 039
Cesji wierzytelności	887 692	1 071 118
Cesji z polisy ubezpieczeniowej	40 483	54 301
Kaucji	24 612	22 174
Pozostałych zobowiązań	32 250	66 994
Razem zobowiązania warunkowe	2 513 844	2 645 100

Zobowiązania warunkowe z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń na rzecz pozostałych jednostek to głównie gwarancje wystawione przez banki na rzecz kontrahentów spółek Grupy na zabezpieczenie ich roszczeń w stosunku do Grupy z tytułu wykonywanych kontraktów budowlanych (gwarancje należytego wykonania umowy, gwarancje usunięcia wad i usterek, gwarancje zwrotu zaliczki). Bankom przysługuje roszczenie zwrotne z tego tytułu wobec spółek z Grupy. Weksle własne stanowią inną formę zabezpieczenia gwarancji bankowych, o których mowa powyżej. Po dniu bilansowym do dnia publikacji niniejszego sprawozdania Jednostka dominująca zawarła nowe umowy na gwarancje wadialne, należytego wykonania, zwrotu zaliczki w łącznej kwocie 28 347 tys. zł.

Poza wyżej wymienionymi należnościami i zobowiązaniami warunkowymi Grupa na dzień 31 grudnia 2018 roku posiadała należności warunkowe w wysokości 1 306 tys. zł (31 grudnia 2017 roku: 1 407 tys. zł) wynikające z podpisanych z pracownikami umów o pracę. W przypadku naruszenia przez menadżera jego obowiązków określonych w art. 1 Umowy o Zakazie Konkurencji, menadżer zapłaci na rzecz Grupy w trybie natychmiastowym bez jakiegokolwiek wypowiedzenia lub żądania ze strony Grupy karę umowną w wysokości równowartości w złotych polskich 25.000 EURO za każde naruszenie oraz równowartości w złotych polskich 1.000 EURO za każdy dzień, w którym takie naruszenie będzie miało miejsce lub będzie kontynuowane. Zobowiązania warunkowe wynikające z podpisanych z pracownikami umów o pracę, na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosiły 8 072 tys. zł (31 grudnia 2017 roku: 8 600 tys. zł).

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności podlegające regulacjom (np. sprawy celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów administracyjnych, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i sankcji. Brak odniesienia do utrwalonych regulacji prawnych w Polsce i na Litwie powoduje występowanie w obowiązujących przepisach niejasności i niespójności. Często występujące różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych zarówno wewnątrz organów państwowych, jak i pomiędzy organami państwowymi i przedsiębiorstwami, powodują powstawanie obszarów niepewności i konfliktów. Zjawiska te powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest znacząco wyższe niż istniejące zwykle w krajach o bardziej rozwiniętym systemie podatkowym. Rozliczenia podatkowe mogą być przedmiotem kontroli przez okres pięciu lat, począwszy od końca roku, w którym nastąpiła zapłata podatku. W wyniku przeprowadzanych kontroli dotychczasowe rozliczenia podatkowe Grupy mogą zostać powiększone o dodatkowe zobowiązania podatkowe. Zdaniem Grupy na koniec 2018 roku utworzono odpowiednie rezerwy na rozpoznane i policzalne ryzyko podatkowe.

51. Należności z tytułu leasingu operacyjnego – Grupa jako leasingodawca

Grupa jest stroną umów leasingowych, w których występuje w roli leasingodawcy. Umowy te dotyczą wynajmu pomieszczeń w ramach posiadanych przez Grupę nieruchomości oraz dzierżawy nieruchomości złoża kruszywa naturalnego. Leasingobiorca nie ma możliwości zakupu składników majątku objętych leasingiem po wygaśnięciu umowy.

Przyszłe łączne minimalne wpływy z tytułu leasingu operacyjnego na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku kształtują się w następujący sposób:

	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
W okresie 1 roku	610	609
W okresie od 1 do 5 lat	3 200	3 200
Powyżej 5 lat	480	950
Razem	4 290	4 759

52. Umowy na usługi koncesjonowane

Umowa partnerstwa publiczno–prywatnego

Grupa zawarła umowy na usługi koncesjonowane w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego z udziałem koncesjonodawcy (Litewskiego Urzędu Drogowego) i koncesjodawcy (spółki zależnej od Emitenta-UAB Palangos aplinkkelis). Spółka Palangos aplinkkelis UAB („PAK”), została powołana w 2013 roku do realizacji zadania inwestycyjnego, jakim jest wybudowanie drogi oraz późniejsze jej utrzymanie w ramach umowy partnerstwa publiczno-prywatnego. 100% udziałowcem spółki PAK jest spółka Pletros investicijos UAB. Obie te spółki zostały utworzone zgodnie z wymogami Litewskiej Administracji Drogowej i wymaganiami przetargu. Generalnym wykonawcą robót drogowych była spółka AB Kauno Tiltai (spółka zależna w Grupie Trakcja). Oprócz zewnętrznego źródła finansowania zadania (banku) spółka PAK otrzymała pożyczkę od spółki AB Kauno Tiltai i UAB Siauliu plentas.

Rozpoczęte utrzymanie drogi będzie realizowane na podstawie umowy przez spółkę AB Kauno Tiltai.

W okresie 2018 roku rozpoznano następujące kwoty z tytułu świadczenia usług budowlanych w ramach umowy koncesjonowanej w zamian za składnik aktywów finansowych:

- przychody ze sprzedaży w kwocie 973 tys. zł (2017 rok: 956 tys. zł);
- zysk netto w kwocie 961 tys. zł (2017 rok: 991 tys. zł).

Grupa rozpoznaje aktywa finansowe z tytułu umowy koncesyjnej. Poniższa tabela przedstawia zmianę aktywa finansowego z tytułu umowy koncesyjnej w trakcie roku obrotowego.

	Rok zakończony	
	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
Stan na początek okresu	41 571	45 266
Zwiększenia	3 368	3 455
Nabycie, założenie, zaciągnięcie	3 368	3 455
Zmniejszenia	(46 215)	(4 584)
Rozliczenie wynagrodzenia przekazanego koncesjodawcy	(4 597)	(4 584)
Aktywa przeznaczone do sprzedaży - przeniesienie	(41 618)	-
Różnice kursowe z przeliczenia	1 276	(2 567)
Stan na koniec okresu	-	41 571

Grupa reklasifikowała aktywo z tytułu umowy koncesyjnej do aktywów przeznaczonych do sprzedaży. Szczegóły zostały opisane w notce 34.

53. Istotne sprawy sądowe i sporne

Jednostka dominująca poniżej wskazuje istotne postępowania toczące się przed sądem lub innym organem, dotyczące jej zobowiązań oraz wierzycelności oraz jej jednostek zależnych.

Postępowania dotyczące Jednostki dominującej:

Sprawa dotycząca zgłoszenia wierzycelności przysługującej od Przedsiębiorstwa Napraw Infrastruktury Sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej w Warszawie

Jednostka dominująca połączyła się ze spółką Przedsiębiorstwo Robót Kolejowych i Inżynierskich S.A. we Wrocławiu. W wyniku tego połączenia następcą prawnym obu spółek jest Trakcja PRKil S.A. w Warszawie. W związku z ogłoszeniem przez Sąd Rejonowy dla Warszawy – Pragi Północ w Warszawie upadłości spółki Przedsiębiorstwo Napraw Infrastruktury Sp. z o.o. (dalej: „PNI”) z możliwością zawarcia układu, spółka Przedsiębiorstwo Robót Komunikacyjnych i Inżynierskich S.A. we Wrocławiu złożyła do sądu upadłościowego zgłoszenie wierzycelności Spółki z dnia 20 listopada 2012 roku. Zgłoszenie dotyczyło wierzycelności w łącznej kwocie 55 664 100,89 zł, obejmujących należność główną, odsetki wymagalne do dnia ogłoszenia upadłości oraz naliczone kary umowne.

Według wiedzy Jednostki dominującej, została sporządzona lista wierzycelności względem PNI. Wierzycelności Trakcji PRKil S.A. zostały uznane w wysokości 10 569 163,16 zł, w tym 10 274 533,87 zł z tytułu niezapłaconych faktur oraz 294 632,29 zł z tytułu odsetek za zwłokę w zapłacie. Odmówiono uznania należności z tytułu kar umownych i pozostałych roszczeń w łącznej kwocie 44 956 834,35 zł. Jednostka dominująca nie zgadza się z odmową uznania powyższej części wierzycelności, w związku z powyższym do sędziego - komisarza został wniesiony sprzeciw co do odmowy uznania wierzycelności w powyższym zakresie. Sąd odrzucił sprzeciw, w związku z czym Jednostka dominująca złożyła do Sądu zażalenie, które zostało oddalone. W dniu 8 czerwca 2015 roku Jednostka dominująca otrzymała zawiadomienie od syndyka masy upadłości o zmianie sposobu prowadzenia upadłości z układowego na likwidacyjne. Sprawa jest w toku i obecnie jej termin zakończenia jest trudny do przewidzenia.

Sprawa przeciwko Leonhard Weiss International GmbH

W związku z brakiem ustosunkowania się Leonhard Weiss International do oświadczenia wraz z notą obciążeniową oraz wezwaniem do zapłaty z dnia 31 października 2017 roku, o czym Grupa informowała w skonsolidowanym raporcie za okres 9 miesięcy zakończonym 30 września 2017 roku w notce 25 „Udziały we wspólnym przedsięwzięciu” Jednostka dominująca postanowiła skierować sprawę do sądu.

Sprawa przeciwko Leonhard Weiss International GmbH („LWI”) o zapłatę w związku z umową sprzedaży 50 % udziałów w Bahn Technik Wrocław sp. z o.o. Jednostka dominująca złożyła replikę na odpowiedź na pozew. Obecnie nie jest możliwe precyzyjne wskazanie przewidywanego terminu zakończenia sprawy. Jednostka dominująca przewiduje, że prawomocne rozstrzygnięcie może zostać wydane w 2020 r.

Wartość dochodzonego przez Jednostkę dominującą roszczenia wynosi 20.551.495,00 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi w następujący sposób:

- 1) od kwoty 7.500.000,00 zł od dnia 17 listopada 2017 r. do dnia zapłaty,
- 2) od kwoty 12.756.000,00 zł od dnia 8 grudnia 2017 r. do dnia zapłaty,
- 3) od kwoty 295.495,00 zł od dnia 8 grudnia 2017 r. do dnia zapłaty.

Jednostka dominująca wniosła również o zasądzenie od pozwanego na rzecz Spółki zwrotu kosztów niniejszego postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych. Ze względu na etap sprawy, obiektywnie nie jest możliwe wskazanie nawet szacunkowej wysokości możliwych do zasądzenia odsetek i kosztów postępowania.

Postępowania przeciwko PKP PLK S.A.

W dniu 31 października 2017 r. Jednostka dominująca wniosła pozew przeciwko PKP PLK S.A. o zapłatę kwoty 46 747 276,90 zł (w tym 4 913 969,34 zł odsetek), dochodząc zapłaty odszkodowania w związku z przedłużeniem terminu realizacji Umowy pod nazwą: „Zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych na linii kolejowej Kraków – Medyka – granica państwa na odcinku Podłęże – Bochnia w km 16,000 – 39,000 w ramach Projektu „Modernizacja linii kolejowej E 30/C-E30, odcinek Kraków – Rzeszów, etap III” oraz części należnego Jednostce dominującej wynagrodzenia ryczałtowego nieuiszczonego przez PKP PLK S.A. z uwagi na złożenie bezpodstawnego oświadczenia o odstąpieniu od Umowy w części. W dniu 12 grudnia 2017 r. Jednostka dominująca rozszerzyła powództwo do wysokości 50 517 012,38 zł (w tym 5 336 177,01 zł odsetek). Rozszerzenie dotyczyło przysługujących Jednostce dominującej względem PKP PLK S.A. roszczeń związanych z bezpodstawnym wyegzekwowaniem naliczonych kar umownych oraz części wynagrodzenia, którego zapłaty bezpodstawnie odmawia PKP PLK S.A. w związku z realizacją kontraktu oraz umów o roboty dodatkowe. W dniu 18 października 2018 r. Jednostka dominująca rozszerzyła powództwo do wysokości 51 767 012,38 zł. Szkoda Jednostki dominującej obejmuje kwotę 1 250 000, 00 zł, do której uiszczenia na rzecz Powiatu Bocheńskiego zmuszona została Jednostka dominująca w celu uczynienia zadość żądaniu PKP PLK S.A. dotyczącemu wcześniejszemu – niż wynikało to z Harmonogramu Robót – uruchomienia toru 1 na szlaku Bochnia – Brzesko Okocim. Sprawa jest na wczesnym etapie postępowania i jej termin zakończenia jest obecnie trudny do przewidzenia.

W dniu 31 października 2017 r. Spółka wraz z Przedsiębiorstwem Budowlanym „FILAR” Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we Wrocławiu, i Berger Bau Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we Wrocławiu, Infrakol Sp. z o.o. Spółka komandytowa z siedzibą w Jaworze oraz Przedsiębiorstwem Usług Technicznych „INTERCOR” Sp. z o.o. z siedzibą w Zawierciu złożyła pozew o zapłatę przeciwko PKP PLK S.A. dochodząc zwrotu dodatkowych kosztów związanych z przedłużeniem czasu na realizację Umowy Nr 90/116/0006/11/Z/I na Roboty budowlane podstawowe liniowe na odcinku Wrocław – Grabiszyn – Skokowa i Żmigród – granica woj. dolnośląskiego w ramach projektu POIiŚ 7.1-4 „Modernizacja linii kolejowej E 59 na odcinku Wrocław – Poznań, Etap II – odcinek Wrocław – granica woj. dolnośląskiego”. Przypadająca na Jednostkę dominującą część roszczenia wynosi 11 640 113,77 zł (w tym 1 415 797,02 zł odsetek). Sprawa jest na wczesnym etapie postępowania i jej termin zakończenia jest trudny do przewidzenia.

W dniu 31 października 2017 r. Jednostka dominująca wniosła pozew w postępowaniu nakazowym przeciwko PKP PLK S.A. o zapłatę kwoty 12 221 007,10 zł (w tym 1 821 726,10 zł odsetek) dochodząc zwrotu bezpodstawnego wzbogacenia w postaci nieuiszczonego wynagrodzenia z tytułu wykonania:

- a) robót dodatkowych związanych z realizacją Umowy nr 90/132/121/00/17000031/10/I/I z dnia 16 grudnia 2010 r. na „Zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych na linii kolejowej Kraków – Medyka – granica Państwa na odcinku Dębica – Sędziszów Małopolski w km 111,500 – 133,600 w ramach Projektu POIiŚ 7.1-30 „Modernizacja linii kolejowej E30/C-E 30, odcinek Kraków – Rzeszów, etap III” Przetarg 2.2” w łącznej kwocie 7.570.281,00 zł
- b) robót dodatkowych związanych z realizacją Umowy nr 90/132/336/00/17000031/10/I/I z dnia 29 listopada 2010 r. na „Zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych na linii kolejowej Kraków – Medyka – granica Państwa na odcinku Sędziszów Małopolski – Rzeszów Zachodni w ramach Projektu „Modernizacja linii kolejowej E3-/C-E 30, odcinek Kraków – Rzeszów, etap III” Przetarg 2.3” w łącznej kwocie 2.829.000,00 zł.

Sprawa jest na wczesnym etapie postępowania i jej termin zakończenia jest trudny do przewidzenia.

W dniu 27 sierpnia 2018 r. Spółka złożyła pozew o zapłatę przeciwko PKP PLK S.A. dochodząc kwoty 6.675.193,36 zł (słownie: sześć milionów sześćset siedemdziesiąt pięć tysięcy sto dziewięćdziesiąt trzy złote trzydzieści sześć groszy) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, tytułem zwrotu bezpodstawnego wzbogacenia strony pozwanej w postaci nieuiszczonego przez stronę pozwaną wynagrodzenia z tytułu wykonania robót dodatkowych związanych z realizacją Umowy nr 90/132/121/00/17000031/10/I/I z dnia 16 grudnia 2010 r. na „Zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych na linii kolejowej Kraków – Medyka – granica Państwa na odcinku Dębica –

Sędziszów Małopolski w km 111,500 – 133,600 w ramach Projektu POIiŚ 7.1-30 „Modernizacja linii kolejowej E30/C-E 30, odcinek Kraków – Rzeszów, etap III” Przetarg 2.2”, określonych we Wnioskach Wykonawcy nr 72 (gazociąg) i nr 85 (potok Bystrzyca), co stanowi kwotę główną niniejszego pozwu, tj. 6.283.547,59 zł oraz skapitalizowanych odsetek od kwoty głównej za okres od 6 października 2017 r. do dnia 27 sierpnia 2018 r. Sprawa jest na wczesnym etapie postępowania i jej termin zakończenia jest trudny do przewidzenia.

W dniu 22.10.2018 r. Spółka złożyła pozew o zapłatę przeciwko PKP PLK S.A. dochodząc kwoty 632.459,66 zł (słownie: sześćset trzydzieści dwa tysiące czterysta pięćdziesiąt dziewięć złotych sześćdziesiąt sześć groszy) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, tytułem wykonania prac dodatkowych w stosunku do zakresu objętego przedmiotem Umowy nr 90/107/0086/17/Z/I z dnia 14.03.2017 r. na wykonanie dokumentacji projektowej i robót budowlanych na odcinku Poznań Wschód – Mogilno od km 0,265 do km 73,000, w ramach zadania pn.: „Prace na linii nr 353 Poznań Wschód-Dziarnowo”, tj. w zakresie wykonania dodatkowych dojazdów do peronów na stacji Wydartowo, dodatkowego przewieszenia sieci trakcyjnej na szlaku Wydartowo - Trzemeszno oraz wykonania map do celów projektowych, a także poniesienia dodatkowych kosztów związanych z nieprzewidywalnym wzrostem cen usług PKP Energetyka na sieci trakcyjnej. Sprawa jest na wczesnym etapie postępowania i jej termin zakończenia jest trudny do przewidzenia.

W dniu 29.11.2018 r. Spółka złożyła pozew o zapłatę przeciwko PKP PLK S.A. dochodząc kwoty 20.934.758,14 zł (słownie: dwadzieścia milionów dziewięćset trzydzieści cztery tysiące siedemset pięćdziesiąt osiem złotych czternaście groszy) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, tytułem zwrotu kosztów przedłużenia realizacji Umowy nr 90/132/336/00/17000031/10/I/I z dnia 29.11.2010 r. na „Zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych na linii kolejowej Kraków-Medyka-granica Państwa na odcinku Sędziszów Małopolski -Rzeszów Zachodni w km 133,600 – 154,900 w ramach Projektu POIiŚ 7.1-30 „Modernizacja linii kolejowej E30/C-E 30, odcinek Kraków – Rzeszów, etap III” Przetarg 2.3, z uwagi na okoliczności znajdujące się w zakresie odpowiedzialności PKP PLK S.A. zarówno na podstawie postanowień Kontraktu, jako umowy o zamówienie publiczne, jak i ogólnej odpowiedzialności odszkodowawczej określonej w przepisach kodeksu cywilnego. Sprawa jest na wczesnym etapie postępowania i jej termin zakończenia jest trudny do przewidzenia.

W dniu 17.01.2019 r. Spółka złożyła pozew o zapłatę przeciwko PKP PLK S.A. dochodząc kwoty 12.296.388,86 zł (słownie: dwanaście milionów dwieście dziewięćdziesiąt sześć tysięcy trzysta osiemdziesiąt osiem złotych osiemdziesiąt sześć groszy) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, tytułem zwrotu dodatkowych kosztów wynikających z przedłużenia realizacji Umowy nr 90/107/0085/15/Z/I na „Kontynuację robót modernizacyjnych na linii kolejowej E59 (roboty torowo-podtorzowe i okołotorowe) w ramach Projektu POIiŚ 7.1-5.1 „Modernizacja linii kolejowej E59 na odcinku Wrocław – Poznań, Etap III, Odcinek Czempin – Poznań” z uwagi na okoliczności znajdujące się w zakresie odpowiedzialności PKP PLK S.A. Sprawa jest na wczesnym etapie postępowania i jej termin zakończenia jest trudny do przewidzenia.

W dniu 03.04.2019 r. Spółka złożyła pozew o zapłatę przeciwko PKP PLK S.A. dochodząc kwoty 1.320.495,25 zł (słownie: jeden milion trzysta dwadzieścia tysięcy czterysta dziewięćdziesiąt pięć złotych dwadzieścia pięć groszy) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, tytułem:

- a) zwrotu dodatkowych kosztów z wynikających przedłużenia realizacji Umowy Nr 90/107/0090/15/Z/I na Budowę obiektów inżynierskich w km 160,857; km 155,170 i km 145,650 linii kolejowej nr 271 Wrocław – Poznań, w ramach projektu POIiŚ 7.1-5.1 „Modernizacja linii kolejowej E 59 na odcinku Wrocław – Poznań, Etap III – odcinek Czempin – Poznań” – w zakresie Zamówienia Częściowego A – wiadukt kolejowy w km 145,650 w m. Mosina, z uwagi na okoliczności znajdujące się w zakresie odpowiedzialności PKP PLK S.A.,
- b) zwrotu kosztów wykonania przez Spółkę dodatkowych robót, nieprzewidzianych w Ofercie Wykonawcy dla przedmiotowego zamówienia.

Sprawa jest na wczesnym etapie postępowania i jej termin zakończenia jest trudny do przewidzenia.

W dniu 02.04.2019 r. Spółka złożyła pozew o zapłatę przeciwko PKP PLK S.A. dochodząc kwoty 489.147,29 zł (słownie: czterysta osiemdziesiąt dziewięć tysięcy sto czterdzieści siedem złotych dwadzieścia dziewięć groszy) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, tytułem zwrotu dodatkowych kosztów wynikających z przedłużenia realizacji Umowy Nr 90/107/0092/15/Z/I na Budowę obiektów inżynierskich w km 160,857; km 155,170 i km 145,650 linii kolejowej nr 271 Wrocław – Poznań, w ramach projektu POLiŚ 7.1-5.1 „Modernizacja linii kolejowej E 59 na odcinku Wrocław – Poznań, Etap III – odcinek Czempin – Poznań” – w zakresie Zamówienia Częściowego C – wiadukt kolejowy w km 160,857 w Poznaniu, z uwagi na okoliczności znajdujących się w zakresie odpowiedzialności PKP PLK S.A. Sprawa jest na wczesnym etapie postępowania i jej termin zakończenia jest trudny do przewidzenia.

Postępowania dotyczące jednostek zależnych:

AB Kauno Tiltai

Przeciwko Konsorcjum, w skład którego wchodzi spółka zależna AB Kauno Tiltai, został skierowany pozew sądowy przez Inwestora AB Lietuvos geležinkeliai na łączną kwotę 64 455 092,22 zł (14 989 556,33 EUR). Udział Grupy Trakcja w ewentualnych zobowiązaniach mogących wyniknąć z niniejszego postępowania wynosi 65 %. Grupa odstąpiła od pozostałych ujawnień dotyczących niniejszej sprawy sądowej powołując się na paragraf 92 MSR 37. Zdaniem Zarządu Jednostki Dominującej takie ujawnienia mogą dostarczać stronom postępowania sądowego informacji, które mogą być wykorzystane w toczącym się postępowaniu wbrew interesom spółki zależnej AB Kauno tiltai.

54. Dywidendy wypłacone i zadeklarowane

W 2018 roku nastąpiła wypłata dywidendy przez Spółkę.

W dniu 26 czerwca 2018 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki podjęło uchwałę, aby zysk Spółki za rok 2017 w wysokości 32 039 476,84 zł przeznaczyć:

- w kwocie 5 139 954,80 zł (tj. 0,10 zł na jedną akcję) na wypłatę dywidendy,
- w kwocie 26 899 522,04 zł na kapitał zapasowy.

Liczba akcji objętych dywidendą wyniosła 51 399 548.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie ustaliło dzień dywidendy na 25 września 2018 roku, zaś dywidenda została wypłacona 15 października 2018 roku.

55. Aktywa oddane pod zabezpieczenie

Aktywa oddane pod zabezpieczenie:

	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
Rzeczowe aktywa trwałe	62 716	75 044
Nieruchomości inwestycyjne	844	1 211
Zapasy	17 244	14 668
Kaucje	18 880	17 222
Należności	5 858	92 289
Środki pieniężne	28 873	55 341
Razem	134 415	255 774

Zastawowi podlegają również:

- 50% udziałów w spółce zależnej BTW (wartość ustanowionego zabezpieczenia wynosi 11 754 tys. zł);
- udziały w spółce zależnej UAB Kelda znajdującej się w Grupie AB Kauno Tiltai (wartość ustanowionego zabezpieczenia wynosi 377 tys. EUR);

- udziały w spółce zależnej UAB Palangos aplinkkelis znajdującej się w Grupie AB Kauno Tiltai (wartość ustanowionego zabezpieczenia wynosi 1 203 tys. EUR).

56. Informacja o przychodach, kosztach i wynikach działalności zaniechanej

Działalność zaniechana nie wystąpiła w Grupie na dzień 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku.

57. Informacje na temat podmiotów powiązanych

W 2018 roku spółki Grupy nie zawierały istotnych transakcji z podmiotami powiązаныmi na innych warunkach niż rynkowe. Transakcje dokonywane przez Spółkę dominującą oraz spółki od niej zależne (podmioty powiązane) są transakcjami zawieranyymi na warunkach rynkowych a ich charakter wynika z bieżącej działalności prowadzonej przez Jednostkę dominującą i spółki od niej zależne.

Transakcje między Spółką a jej jednostkami zależnymi będącymi stronami powiązаныmi Spółki zostały wyeliminowane w trakcie konsolidacji i nie wykazano ich w niniejszej notce. Szczegółowe informacje o transakcjach między Grupą a pozostałymi stronami powiązаныmi przedstawiono poniżej.

Łączne kwoty transakcji zawartych z podmiotami powiązаныmi za dany rok obrotowy:

Podmioty powiązane	Okres	Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych	Zakupy od podmiotów powiązanych
Akcjonariusze Jednostki dominującej:			
COMSA S.A.	1.01.18-31.12.18	5 512	2 595
	1.01.17-31.12.17	52 399	1 381
Razem	1.01.18-31.12.18	5 512	2 595
	1.01.17-31.12.17	52 399	1 381

Należności i zobowiązań od/wobec podmiotów powiązanych na koniec danego roku obrotowego:

Podmioty powiązane	Dzień bilansowy	Należności od podmiotów powiązanych	Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych
Akcjonariusze Jednostki dominującej:			
COMSA S.A.	31.12.2018	4 038	2 117
	31.12.2017	2 780	808
Razem	31.12.2018	4 038	2 117
	31.12.2017	2 780	808

Jednostka dominująca podpisała ze swoim akcjonariuszem: COMSA S.A. umowę polegającą na udzieleniu jej licencji na cały know-how techniczny oraz znak towarowy, a także udostępnienie dóbr niematerialnych w postaci: kompetencji, znajomości branży, wiedzy eksperckiej w zakresie organizacyjnym, operacyjnym, handlowym, technologicznym posiadanych przez COMSA S.A. Umowa została zawarta na warunkach rynkowych. Wynagrodzenie za świadczenie powyższych usług przez COMSA S.A. wyniosło w 2018 roku 2 595 tys. zł.

Kwoty nieuregulowanych płatności nie są zabezpieczone i zostaną rozliczone w środkach pieniężnych. Nie udzielono i nie otrzymano żadnych gwarancji. W okresie obrachunkowym nie ujęto kosztów z tytułu należności wątpliwych i zagrożonych wynikających z transakcji ze stronami powiązаныmi.

58. Informacja dotycząca świadczeń dla kluczowego personelu

Zarząd Jednostki dominującej stanowi kluczową kadrę zarządzającą Grupy.

Wynagrodzenie Zarządu Jednostki dominującej zostało zaprezentowane w poniższym zestawieniu.

Wynagrodzenie Zarządu Spółki	Rok zakończony			
	31.12.2018		31.12.2017	
	W Jednostce dominującej	W spółkach zależnych	W Jednostce dominującej	W spółkach zależnych
Płace i inne krótkoterminowe świadczenia pracownicze	3 955	857	3 151	1 097
Świadczenia po okresie zatrudnienia	491	-	-	-
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	273	-	-	-
Razem	4 719	857	3 151	1 097

Szczegóły umów zawartych z osobami zarządzającymi zostały opisane w punkcie 5.10 natomiast dodatkowe informacje na temat wynagrodzenia członków Zarządu i Rady Nadzorczej znajdują się w punkcie 5.9 Sprawozdania Zarządu z działalności Grupy Trakcja i Spółki Trakcja PRKiI S.A. za rok obrotowy zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku.

Członkowie Zarządu Trakcji PRKiI nie byli akcjonariuszami lub udziałowcami kontrolującymi, współkontrolującymi lub mającymi znaczący wpływ na podmioty spoza Grupy Trakcja.

W roku 2018 i 2017 Jednostka dominująca nie zawarła istotnych transakcji z kadrą kierowniczą Grupy. W 2018 roku nie zostały udzielone żadne pożyczki członkom Zarządu ani członkom Rady Nadzorczej Trakcja PRKiI.

Wynagrodzenie Rady Nadzorczej Jednostki dominującej:

Wynagrodzenie Rady Nadzorczej Spółki	Rok zakończony			
	31.12.2018		31.12.2017	
	Badane		Badane	
	W Jednostce dominującej	W spółkach zależnych	W Jednostce dominującej	W spółkach zależnych
Płace i inne krótkoterminowe świadczenia pracownicze	996	479	969	250
Razem	996	479	969	250

59. Istotne zdarzenia w okresie roku obrotowego oraz następujące po dniu bilansowym

Istotne zdarzenia w okresie roku obrotowego zostały szczegółowo opisane w nocie 2.4 Sprawozdania z działalności Grupy za rok 2018. Po dniu bilansowym do dnia sporządzenia niniejszego rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, to jest do dnia 30 kwietnia 2019 roku, nie wystąpiły zdarzenia, które nie zostały, a powinny być ujęte w księgach rachunkowych roku obrotowego.

Wydarzenia po dacie bilansowej

Znaczące umowy	RB
07.02.2019 Spółka jako Lider w Konsorcjum z COMSA S.A.U. (Partner) podpisała z Gminą miejską Kraków umowę na wykonanie robót budowlanych wchodzących w zakres kontraktu na zadaniu pn. „Przebudowa torowiska tramwajowego w ciągu ul. Krakowskiej na odcinku od ul. Rollego do ul. Dietla wraz z przebudową istniejącego układu drogowego, chodników, ścieżek, towarzyszącej infrastruktury technicznej, węzła rozjazdów Krakowska - Dietla - Stradomska wraz z przebudową ul. Dietla na odcinku od ul. Bożego Ciała do ul. Augustiańskiej oraz z przebudową istniejącego mostu Piłsudskiego przez rzekę Wisłę”. Wartość netto umowy wynosi 76 592 220,49 złotych. Prace mają być zrealizowane w ciągu 10 miesięcy od dnia przekazania terenu budowy z zastrzeżeniem, że uzyskanie przejezdności torowiska dla ruchu tramwajowego nastąpi w terminie 8 miesięcy od dnia przekazania terenu budowy.	2/2019
Pozostałe	RB
18.01.2019 Spółka przekazała do publicznej wiadomości terminy publikacji raportów okresowych w 2019 r.	1/2019
18.02.2019 Spółka przekazała do publicznej wiadomości wstępne wyniki finansowe Spółki za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2018 roku.	3/2019
18.02.2019 Zarząd Spółki podjął uchwałę o rozpoczęciu działań zmierzających do refinansowania istniejącego zadłużenia bankowego oraz dokapitalizowania Spółki poprzez emisję nowych akcji.	4/2019
29.03.2019 Zarząd Spółki zmienił terminy publikacji raportów okresowych	5/2019
23.04.2019 Zarząd Spółki Trakcja PRKiI S.A. podjął decyzję o utworzeniu odpisu aktualizującego wartości inwestycji w jednostkach zależnych w jednostkowym bilansie Spółki w wysokości 10.746 tys. zł oraz odpisu aktualizującego wartości firmy w skonsolidowanym bilansie Grupy Trakcja w wysokości 24.243 tys. zł.	6/2019
26.04.2019 AB Kauno tiltai zawarło umowę sprzedaży wszystkich udziałów w spółce UAB Pletros investicijos z siedzibą na Litwie oraz przeniesienia praw i obowiązków, w tym praw do roszczeń z tytułu wierzytelności, wynikających z umowy pożyczki zawartej pomiędzy AB Kauno Tiltai a sprzedawaną spółką	7/2019

60. Sprawozdanie finansowe w warunkach wysokiej inflacji

Skumulowana średnioroczna stopa inflacji za ostatnie 3 lata dla każdego z okresów objętych niniejszymi skonsolidowanymi informacjami finansowymi nie przekroczyła wartości 100%, dlatego nie wystąpiła konieczność przekształcenia sprawozdań finansowych o wskaźnik zmian cen.

61. Zatrudnienie

Przeciętne zatrudnienie w Grupie kształtowało się następująco:

	Rok zakończony	
	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
Przeciętne zatrudnienie w Grupie w okresie sprawozdawczym:		
Zarząd Jednostki dominującej	5	5
Zarząd jednostek z Grupy	20	15
Administracja	271	229
Dział sprzedaży	31	34
Pion produkcji budowlano-montażowej	1 284	1 360
Operatorzy maszyn	563	252
Pracownicy techniczni	149	142
Pozostali	53	43
Razem	2 376	2 080

Zatrudnienie w Grupie na dzień 31 grudnia 2018 roku kształtowało się następująco:

	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
Zatrudnienie w Grupie na dzień bilansowy:		
Zarząd Jednostki dominującej	4	5
Zarząd jednostek z Grupy	18	15
Administracja	280	227
Dział sprzedaży	106	35
Pion produkcji budowlano-montażowej	1 256	1 258
Operatorzy maszyn	525	255
Pracownicy techniczni	146	143
Pozostali	50	46
Razem	2 385	1 984

62. Aktywa ZFŚS oraz zobowiązania ZFŚS

Ustawa z dnia 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych z późniejszymi zmianami stanowi, że Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych tworzą pracodawcy zatrudniający powyżej 20 pracowników na pełne etaty. Grupa tworzy taki fundusz i dokonuje okresowych odpisów w wysokości odpisu podstawowego. Celem Funduszu jest subsydiowanie działalności socjalnej Grupy, pożyczek udzielonych jej pracownikom oraz pozostałych kosztów socjalnych. Grupa skompensowała aktywa Funduszu ze swoimi zobowiązaniami wobec Funduszu, ponieważ aktywa te nie stanowią oddzielnych aktywów Grupy.

Tabela poniżej przedstawia analitykę aktywów, zobowiązań, kosztów oraz saldo netto skompensowanych aktywów i zobowiązań Funduszu:

	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
Pożyczki udzielone pracownikom	693	533
Środki pieniężne	639	1 464
RMK	(24)	(25)
Zobowiązania z tytułu Funduszu	(1 151)	(1 192)
Saldo po skompensowaniu	157	780
Odpisy na Fundusz w okresie obrotowym	1 684	1 497

63. Informacja o podmiocie pełniącym funkcję biegłego rewidenta.

Na podstawie uchwały Rady Nadzorczej Trakcja PRKiI podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań Grupy i Jednostki dominującej jest Deloitte Audyt spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k. (do dnia 18 marca 2018 roku działająca pod firmą Deloitte Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.) z siedzibą w Warszawie przy Al. Jana Pawła II 22.

W dniu 31 lipca 2017 roku, Jednostka dominująca zawarła umowę Deloitte Audyt spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k. (do dnia 18 marca 2018 roku działająca pod firmą Deloitte Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.) na m.in.:

- przegląd półrocznego jednostkowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego sporządzonego według stanu na dzień 30 czerwca 2018 roku zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości;
- badanie rocznego jednostkowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego sporządzonego według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku, zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości.

Umowa została zawarta na okres wykonania przedmiotu umowy.

Wynagrodzenie za badanie wybranych spółek Grupy Trakcja jest płacone na podstawie odrębnych umów zawartych pomiędzy podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych i każdą z wybranych spółek Grupy.

Wysokość wynagrodzenia biegłego rewidenta za usługi świadczone na rzecz Grupy przedstawia poniższa tabela:

	Rok zakończony	
	31.12.2018	31.12.2017
	Badane	Badane
Z tytułu umowy o badanie sprawozdania finansowego	239	236
Z tytułu umowy o przegląd sprawozdania finansowego	76	76
Z tytułu innych umów	21	41
Razem	336	353

Kluczowy biegły rewident i firma audytorska świadczyli w 2018 roku na rzecz jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej niżej wymienione usługi niebędące badaniem sprawozdań finansowych:

- usługi atestacyjne w odniesieniu do Zintegrowanego Raportu Roczno Spółki za 2017 rok polegające na ocenie jakości i kompletności zgromadzonych danych oraz ich zgodności z Międzynarodowymi Wytycznymi do Raportowania oraz z Wytycznymi Global Reporting Initiative.

- weryfikacja kwestionariusza Respect Index.

64. Ryzyko kontynuacji działalności Jednostki dominującej oraz podjęte i planowane działania Zarządu Jednostki dominującej

Trakcja PRKiI S.A. jest Spółką dominującą w Grupie Kapitałowej Trakcja. Sytuacja Grupy jest ściśle uzależniona od sytuacji Spółki dominującej

Kontynuacja działalności

Sprawozdanie finansowe za rok obrotowy 2018 zostało sporządzone przy założeniu kontynuacji działalności, zatem nie zawiera żadnych korekt dotyczących odmiennych zasad wyceny i klasyfikacji aktywów i pasywów, które byłyby konieczne w przypadku, gdyby założenie kontynuacji działalności Spółki okazało się nieuzasadnione.

Zarząd Spółki przedstawił poniżej informacje o aktualnej sytuacji finansowej Spółki, wskazując na ryzyka kontynuacji działalności Spółki w okresie dwunastu miesięcy od daty sporządzenia sprawozdania finansowego.

Ryzyko kontynuacji działalności

Na dzień bilansowy Spółka wykazała stratę netto w wysokości 86 687 tys. zł, a ujemny kapitał obrotowy netto wyniósł 96 158 tys. zł.

Na dzień bilansowy zobowiązania finansowe z tytułu kredytów oraz leasingu wynosiły łącznie 205 812 tys. zł (część długoterminowa 60 989 tys. zł, część krótkoterminowa 144 823 tys. zł).

Na dzień bilansowy zobowiązania handlowe wynosiły 252 261 tys. zł, w tym przeterminowane 86 540 tys. zł, które Spółka w miarę możliwości reguluje z bieżących wpływów.

W raporcie bieżącym nr 3/2019 z dnia 18.02.2019 r. (Wstępne szacunkowe wyniki finansowe za 2018 rok) Spółka informowała o ryzyku złamania kowenantów.

Spółka w ramach posiadanych umów kredytowych zobowiązana jest do przestrzegania wskaźników finansowych (kowenantów finansowych) związanych z bieżącą sytuacją finansową Spółki w następujących bankach:

- Bank Polska Kasa Opieki S.A.

- ING Bank Śląski S.A.

- mBank S.A.

- Credit Agricole Bank Polska S.A.

- Haitong Bank S.A. Spółka Akcyjna, Oddział w Polsce (brak zadłużenia na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego)

Prezentowane w niniejszym sprawozdaniu finansowym dane wskazują, że Spółka złamała kowenanty zawarte w umowach z wyżej wymienionymi bankami. W związku ze złamaniem kowenantów kredyty bankowe Jednostki Dominującej zostały zaprezentowane w Sprawozdaniu Finansowym jako krótkoterminowe. W dniu 09.04.2019 r. banki złożyły ustną deklarację powstrzymania się od jakichkolwiek działań związanych z realizacją swoich praw wynikających z umów kredytowych i wyraziły gotowość do podjęcia negocjacji w sprawie refinansowania długu oraz finansowania długoterminowego.

W związku z powyższymi czynnikami istnieje ryzyko zagrożenia kontynuacji działalności.

Ogólna sytuacja Spółki i podjęte działania

Rok 2018 okazał się być bardzo wymagającym okresem dla branży budowlanej. Zwiększone zapotrzebowanie na kapitał obrotowy spowodowane m.in. naciskiem podwykonawców na przyspieszone płatności zobowiązań wynikającymi m.in. z wprowadzenia mechanizmu odwrotnego obciążenia VAT na usługi budowlane wywierało presję płynnościową na rynku budowlanym. W konsekwencji rosło ryzyko związane z możliwością pozyskania wystarczających środków finansowych w celu realizacji bieżących i przyszłych kontraktów. Dodatkowo od końca roku 2016 nastąpił odczuwalny wzrost cen materiałów budownictwa infrastrukturalnego, kosztów usług podwykonawczych i kosztów pracy. W roku 2018 w jednostce dominującej nastąpił istotny wzrost skali działalności, co spowodowało dodatkowe potrzeby związane z finansowaniem kapitału obrotowego.

Powyższe czynniki znalazły odzwierciedlenie w wynikach finansowych uzyskanych przez Jednostkę dominującą.

W trakcie sporządzania sprawozdania finansowego za rok 2018 Spółka dokonała aktualizacji budżetów kontraktów budowlanych. W wyniku przeprowadzonych przeszacowań zostały obniżone marże na niektórych kontraktach. Obniżenie marż dotyczyło niemal w całości kontraktów pozyskanych w okresie do połowy 2017 roku, charakteryzującego się wysoką presją na wartość złożonych ofert w rezultacie przedłużającej się luki inwestycyjnej.

W konsekwencji Jednostka dominująca uzyskała następujące wyniki za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2018 roku:

wynik brutto ze sprzedaży: -124.958 tys. zł (2017: 42.695 tys. zł)

EBITDA: -86 986 tys. zł (2017: 32.780 tys. zł)

wynik netto: -86.687 tys. zł (2017: 32.040 tys. zł)

Obecny portfel zamówień w stosunku do 2017 roku wzrósł o około 45% i na dzień 31 grudnia 2018 wyniósł ok. 2,2 mld zł netto. W okresie 01.01.2018 – 31.12.2018 r. Jednostka dominująca podpisała umowy o łącznej wartości powyżej 1,5 mld zł netto, z których większość przekraczała budżety inwestorskie. Pozwala to pozytywnie patrzeć na przyszłe wyniki Jednostki dominującej.

W związku z faktem, że Spółka w latach ubiegłych dokonała znaczących inwestycji w sprzęt kolejowy i budowlany oraz dokupiła udziały w spółce Bahn Technik Wrocław Sp. z o.o. dysponującej znaczącą bazą sprzętową, Spółka jest w pełni przygotowana sprzętowo do realizacji zadań budowlanych i planuje inwestycje na znacznie niższym poziomie, głównie w ramach działalności odtworzeniowej finansowanej leasingiem.

Dodatkowo, Jednostka dominująca nie uwzględniła w wyniku finansowym 2018 roku wartości pozwów sądowych, składanych przez Spółkę wobec zamawiających na łączną wartość przedmiotu sporów wynoszącą ok. 109 255 tys. zł brutto. Spółka nie uwzględniła również w wyniku finansowym pozostałych roszczeń kontraktowych o wartości 152 400 tys. zł netto, których dochodzi na drodze pozasądowej.

Oprócz działań mających wpływ na poprawę przyszłych wyników finansowych Zarząd Jednostki dominującej ma również na uwadze sytuację płynnościową Spółki. Jednostka dominująca prowadzi aktywną politykę w zakresie zarządzania płynnością monitorując na bieżąco płynność w ujęciu krótko- i długoterminowym, prowadzi także tygodniowy monitoring przepływów pieniężnych, dążąc do utrzymania stabilnego poziomu dostępnego finansowania. W celu utrzymania płynności Jednostka dominująca podejmuje działania zmierzające do pozyskania kontraktów, na których przewidziane są zaliczki Ponadto Jednostka dominująca prowadzi aktywną politykę utrzymywania niskiego poziomu należności, zarządzania zapasami, sprzedaży kluczowych materiałów do zamawiających w początkowej fazie realizacji kontraktu oraz negocjuje z podwykonawcami wydłużenie terminów płatności. Jednostka dominująca kładzie duży nacisk na optymalizację procesów fakturowania poprzez skrócenie okresu pomiędzy wykonaniem prac a zafakturowaniem zrealizowanych robót.

Jednostka dominująca na dzień 31 grudnia 2018 roku posiadała środki pieniężne i ich ekwiwalenty w kwocie 61 451 tys. zł oraz niewykorzystane linie kredytowe na kwotę 27 219 tys. zł oraz 20 000 tys. zł z finansowania kontraktowego. Linie kredytowe dostępne na dzień bilansowy zostały przedstawione w nocie 29 sprawozdania finansowego Spółki.

Na dzień poprzedzający sporządzenie niniejszego sprawozdania finansowego spółka posiadała środki pieniężne w wysokości 20 675 tys. zł oraz niewykorzystane linie kredytowe na kwotę 4 657 tys. zł oraz 17 732 tys. zł z finansowania kontraktowego. Spółka szacuje zapotrzebowanie na docelowe dodatkowe finansowanie na poziomie 150-170 mln zł, które planuje pozyskać w ramach zwiększenia finansowania dłużnego oraz podniesienia kapitału.

Refinansowanie zadłużenia

Pomimo zwiększonej ostrożności banków do wzrostu zaangażowania w branży usług budowlanych, Jednostka dominująca przedłużyła umowy kredytowe o wartości 50.000 tys. zł, w tym:

- a) w celu finansowania działalności podwykonawców i dostawców dwóch kontraktów drogowych w kwocie 20.000 tys. zł z ING Bank Śląski S.A.; termin zapadalności 10.05.2019 r.
- b) w celu finansowania działalności podwykonawców i dostawców w kwocie 30.000 tys. zł z mBank S.A.; termin zapadalności 30.05.2019 r.

W celu wypełnienia luki finansowej opisanej w powyższym akapicie, zgodnie z raportem bieżącym nr 4/2019 z dnia 18 lutego 2019 roku (Rozpoczęcie działań związanych z refinansowaniem Spółki oraz jej dokapitalizowaniem) Spółka jest w trakcie negocjacji z bankami i towarzystwami ubezpieczeniowymi na temat finansowania kredytowego, gwarancyjnego oraz koniecznego dokapitalizowania Spółki. Spółka negocjuje udział w finansowaniu kredytowym oraz w dokapitalizowaniu z następującymi Instytucjami finansowymi: mBank S.A., Credit Agricole Bank Polska S.A., Bank Pekao S.A., ING Bank Śląski S.A., akcjonariuszem COMSA oraz z dwoma podmiotami, których nazwy na tym etapie spółka nie może ujawnić. Spółka negocjuje partycypację w finansowaniu gwarancyjnym z następującymi podmiotami: STU Ergo HESTIA S.A., KUKI S.A., PZU S.A., Generali TU S.A., CREDENDO, AXA Ubezpieczenia TUiR S.A., InterRisk S.A., TUiR Allianz Polska S.A., Gothaer TU S.A., UNIQA TU S.A. Jednocześnie Spółka jest w procesie negocjacyjnym w sprawie nowych bankowych limitów gwarancyjnych. O dalszych znaczących krokach dotyczących ww. procesu Spółka będzie informowała w trybie właściwych raportów.

Spółka planuje zakończenie procesu pozyskania nowego finansowania oraz podniesienia kapitału do końca drugiego kwartału br. Spółka otrzymała list intencyjny od akcjonariusza COMSA z potwierdzeniem chęci udziału zarówno w finansowaniu pomostowym jak i podniesieniu kapitału.

Aby zapewnić niezakłócone funkcjonowanie do momentu uzyskania finansowania długoterminowego, Spółka jest w zaawansowanym stadium negocjacji dotyczących pomostowego finansowania kredytowego do kwoty 51.000 tys. zł i gwarancyjnego do kwoty 68.400 tys. zł z mBank S.A. oraz Credit Agricole Bank Polska S.A.,

akcjonariuszem COMSA oraz ubezpieczycielami. W dniu 29 kwietnia 2019 roku, wymienione instytucje i Spółka podpisały termsheet potwierdzający zaawansowanie procesu.

Dokument typu termsheet stanowi punkt wyjścia do dalszych negocjacji, nie stanowi umowy przedwstępnej ani oferty, nie ma mocy prawnie wiążącej. Dokument termsheet podpisany przez Spółkę zawiera szereg warunków koniecznych do spełnienia w celu realizacji finansowania pomostowego dotyczących m.in.: zabezpieczeń, złożenia przez Spółkę oświadczeń, obowiązków informacyjnych Spółki, zobowiązań ogólnych, przypadków naruszenia, warunków zawieszających etc. (są to zwyczajowe warunki dla tego rodzaju transakcji). W ocenie Spółki nie występuje znaczące ryzyko braku możliwości spełnienia wymienionych warunków. O dalszych istotnych czynnościach odnoszących się do powyższego procesu Spółka będzie informowała w trybie właściwych raportów.

Spółka dokłada wszelkich starań, aby podpisanie umów oraz wypłata środków w ramach finansowania pomostowego nastąpiło w maju 2019 r. Przewidywane podpisanie umów uzależnione jest w głównej mierze od uzyskania zgód komitetów kredytowych banków i ubezpieczycieli biorących udział w finansowaniu pomostowym.

Należy podkreślić, że finansowanie pomostowe zostanie zastąpione przez finansowanie docelowe opisane powyżej

Pozyskiwane nowe kontrakty

Jednostka dominująca, tak jak dotychczas, aktywnie uczestniczy w postępowaniach przetargowych na rynku kolejowym oraz drogowym, które aktualnie charakteryzują się mniejszą liczbą uczestników. Mniejsza presja ze strony konkurentów wynika z nasycenia rynku inwestycjami w porównaniu do potencjału wykonawczego firm budowlanych na rynku polskim. Obecna tendencja na rynku pokazuje, że oferty wykonawców znacznie przekraczające budżety inwestorskie są coraz częściej akceptowane przez zamawiających.

Jednostka dominująca, jako lider konsorcjów, złożyła najkorzystniejszą ofertę w przetargach:

- a) „Przebudowa układów torowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą na linii kolejowej E59 odcinek Choszczno - Stargard” (dalej: kontrakt Choszczno – Stargard) o wartości udziału w konsorcjum 244.975 tys. zł brutto.
- b) Przebudowa układów torowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą na linii kolejowej E59 odcinek Stargard - Szczecin (dalej: kontrakt Stargard – Szczecin) o wartości udziału w konsorcjum 361.645 tys. zł brutto.
- c) „Rewitalizacja linii kolejowych nr 694/157/190/191 Bronów – Bieniowiec – Skoczów – Goleiszów – Cieszyn/Wisła Głębcze” o wartości 429.531 tys. zł brutto. Jednostka dominująca wygrała aukcję na ww. przetarg oraz czeka na wybór oferty. Żadna ze spółek biorących udział w aukcji nie odwołała się od jej wyniku.

W pierwszych dwóch ww. postępowaniach zamawiający przewiduje zaliczki w wysokości 10% wartości umowy, tj. w kwotach odpowiednio 24.498 tys. zł oraz 36.165 tys. zł. Spółka oczekuje na zawarcie umów. Przewidywany termin wpływu zaliczki na kontrakcie Choszczno – Stargard to pierwsza połowa maja 2019 roku, natomiast na kontrakcie Stargard – Szczecin Spółka oczekuje wpływu zaliczki na koniec czerwca 2019 roku. Warunkiem podpisania obu kontraktów jest uzyskanie gwarancji należytego wykonania, warunkiem wypłaty zaliczki jest przedstawienie bankowej gwarancji spłaty zaliczki. Obecnie spółka nie dysponuje wymaganymi gwarancjami, ale są one jednym z elementów negocjowanego finansowania pomostowego.

Sprzedaż aktywów nieoperacyjnych

W ramach prowadzonych działań mających na celu poprawę płynności, Spółka aktywnie działa na rzecz sprzedaży pozostających w Grupie aktywów nieoperacyjnych – głównie nieruchomości. Jednostka dominująca w roku 2018

dokonała sprzedaży działki przy ul. Lotniczej we Wrocławiu za kwotę 53.000 tys. zł. Zgodnie z warunkami umowy sprzedaży płatność jest odroczone. Środki z tej transakcji zostaną przeznaczone na spłatę kredytu w kwocie 50.000 tys. zł w mBank.

Spółka planuje sprzedaż kolejnych aktywów nieoperacyjnych, w tym nieruchomości przy ul. Oliwskiej w Warszawie za cenę nie niższą niż 14.000 tys. zł, leasing zwrotny nieruchomości Bieńkowice w kwocie nie niższej niż 40.000 tys. zł, z udziałem własnym na poziomie 20 - 40%, o których informowaliśmy w raporcie bieżącym nr 23/2018 oraz leasing zwrotny maszyn i urządzeń w spółkach zależnych Grupy Trakcja na łączną kwotę wymienionych działań na poziomie ok. 64.000 tys. zł do końca drugiego kwartału 2019 roku.

W zakresie powyższych działań Zarząd prowadzi zaawansowane negocjacje z potencjalnym nabywcą nieruchomości przy ul. Oliwskiej oraz z potencjalnymi leasingodawcami. Spółka jest w kontakcie z leasingodawcami, którzy uzależniają dalsze rozmowy na temat ww. dwóch ostatnich transakcji od uzyskania przez spółkę finansowania pomostowego oraz dalszego zaawansowania finansowania długoterminowego.

Ponadto, Zarząd Spółki negocjuje otrzymanie zapłaty z tytułu roszczeń kontraktowych procedowanych na drodze sądowej od PKP PLK, których kwota ogółem na dzień publikacji niniejszego sprawozdania wynosi 120.844 tys. zł brutto. Spółka prowadzi negocjacje z PKP PLK przy udziale Prokuraturii Generalnej.

W ocenie Zarządu, podjęte działania jak również analiza czynników ryzyk, pozwalają na przyjęcie przez Spółkę założenia kontynuowania prowadzonej przez nią działalności gospodarczej, w szczególności w okresie co najmniej dwunastu miesięcy, od dnia publikacji niniejszego sprawozdania finansowego

Ryzyko niepowodzenia podjętych działań

Zarząd jednostki dominującej sporządził skonsolidowane sprawozdanie finansowe przy założeniu kontynuacji działalności. Kontynuacja działalności Grupy zależy od skutecznej realizacji procesu refinansowania długu. Ewentualne niezrealizowanie oczekiwanych efektów podjętych działań w zakresie refinansowania może prowadzić do zagrożenia kontynuacji działalności jednostki dominującej.

W wypadku niepowodzenia wyżej przytoczonych działań związanych z procesem dokapitalizowania oraz refinansowania działalności Spółki Zarząd rozważa możliwość podjęcia alternatywnego planu działań:

1. Restrukturyzacja operacyjna polegająca na zbyciu aktywów niewykorzystywanych w działalności operacyjnej Spółki, między innymi akcje i udziały w spółkach zależnych, rzeczowy majątek trwały oraz kontynuowanie działań opisanych w powyższej nocie dotyczących poprawy płynności
2. Ograniczenie zakresu działalności spółki.
3. Negocjacje z wierzycielami Spółki dot. restrukturyzacji zadłużenia wraz z jednoczesnym podjęciem środków dopuszczonych przez obowiązujące przepisy prawne w zakresie ochrony Spółki oraz interesu wierzycieli i akcjonariuszy.

Warszawa, 30 kwietnia 2019 roku

Marcin Lewandowski

Prezes Zarządu

Paweł Nogalski

Wiceprezes Zarządu

Marek Kacprzak

Wiceprezes Zarządu

Maciej Sobczyk

Wiceprezes Zarządu

Aldas Rusevičius

Wiceprezes Zarządu

Sporządzający sprawozdanie:

Sławomir Krysiński

Dyrektor ds. Sprawozdawczości Finansowej
Grupy Trakcja

OŚWIADCZENIE RADY NADZORCZEJ TRAKCJA PRKiI S.A. SPORZĄDZONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW §70 UST. 1 PKT 8 ORAZ § 71 UST. 1 PKT 8 ROZPORZĄDZENIA MINISTRA FINANSÓW W SPRAWIE INFORMACJI BIEŻĄCYCH I OKRESOWYCH PRZEKAZYWANYCH PRZEZ EMITENTÓW PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH ORAZ WARUNKÓW UZNAWANIA ZA RÓWNOWAŻNE INFORMACJI WYMAGANYCH PRZEPISAMI PRAWA PAŃSTWA NIEBĘDĄCEGO PAŃSTWEM CZŁONKOWSKIM

OŚWIADCZENIE DOTYCZĄCE KOMITETU AUDYTU RADY NADZORCZEJ TRAKCJA PRKiI S.A.

Rada Nadzorcza oświadcza, że:

1. w Spółce TRAKCJA PRKiI S.A. są przestrzegane przepisy dotyczące powołania, składu i funkcjonowania Komitetu Audytu, w tym dotyczące spełnienia przez jego członków kryteriów niezależności oraz wymagań odnośnie do posiadania wiedzy i umiejętności z zakresu branży, w której działa Spółka, oraz w zakresie rachunkowości lub badania sprawozdań finansowych,
2. powołany w Spółce Komitet Audytu wykonywał zadania komitetu audytu przewidziane w obowiązujących przepisach.

.....

Dominik Radziwiłł
Przewodniczący Rady Nadzorczej

.....

Michał Hulbój
Członek Rady Nadzorczej

.....

Wojciech Napiórkowski-
Członek Rady Nadzorczej

.....

Łukasz Rozdeiczer-Kryszkowski
Członek Rady Nadzorczej

.....

Miquel Llevat Vallespinosa
Członek Rady Nadzorczej

.....

Jorge Miarnau Monserrat
Członek Rady Nadzorczej

.....

Fernando Perea Samarra
Członek Rady Nadzorczej

OCENA RADY NADZORCZEJ SPÓŁKI TRAKCJA PRKII S.A. DOTYCZĄCA SPRAWOZDANIA ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI
GRUPY KAPITAŁOWEJ TRAKCJA I SPÓŁKI TRAKCJA PRKII S.A. ZA 2018 ROK, ROCZNEGO JEDNOSTKOWEGO
SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO SPÓŁKI TRAKCJA PRKII S.A. I ROCZNEGO SKONSOLIDOWANEGO
SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO GRUPY KAPITAŁOWEJ TRAKCJA ZA OKRES OD DNIA 1 STYCZNIA 2018 ROKU
DO DNIA 31 GRUDNIA 2018 ROKU

I. PRZEDMIOT OCENY

Przedmiotem niniejszej oceny są:

1. Sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej Trakcja i Spółki Trakcja PRKil S.A. za rok 2018,
2. Roczne jednostkowe sprawozdanie finansowe Spółki Trakcja PRKil S.A. za okres od dnia 1 stycznia 2018 roku do dnia 31 grudnia 2018 roku sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Unię Europejską opublikowanymi i obowiązującymi na dzień 31 grudnia 2018 roku,
3. Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Trakcja za okres od dnia 1 stycznia 2018 roku do dnia 31 grudnia 2018 roku sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Unię Europejską opublikowanymi i obowiązującymi na dzień 31 grudnia 2018 roku.

II. OCENA SPRAWOZDAŃ ZARZĄDU I SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH

1. Ocena sprawozdania Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej Trakcja i Spółki Trakcja PRKil S.A. za rok 2018: Rada Nadzorcza Spółki Trakcja PRKil S.A. poddała ocenie sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej Trakcja i Spółki Trakcja PRKil S.A. za 2018 rok oraz zapoznała się z przedstawionymi przez biegłego rewidenta Spółki Trakcja PRKil S.A. (Deloitte Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.) wynikami przeprowadzonego badania, sprawozdaniem biegłego rewidenta z badania i na podstawie informacji i materiałów uzyskanych od biegłego rewidenta, Zarządu Spółki oraz przedstawicieli Spółki, uznaje, że sprawozdanie:
 - zostało sporządzone zgodnie z art. 49 ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (Dz. U. z 2019 roku, poz. 351) oraz § 70 i § 71 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 29 marca 2018 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim;
 - jest zgodne z informacjami zawartymi w rocznym jednostkowym sprawozdaniu finansowym Spółki Trakcja PRKil S.A. za okres od dnia 1 stycznia 2018 roku do dnia 31 grudnia 2018 roku i rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej Trakcja za okres od dnia 1 stycznia 2018 roku do dnia 31 grudnia 2018 roku.

Rada Nadzorcza Spółki Trakcja PRKil S.A. na podstawie informacji i materiałów uzyskanych od biegłego rewidenta, Zarządu Spółki oraz przedstawicieli Spółki, uznaje, że sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej Trakcja i Spółki Trakcja PRKil S.A. za rok 2018 jest zgodne z informacjami zawartymi w jednostkowym i skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym oraz, że w świetle wiedzy o Spółce i Grupie Kapitałowej oraz ich otoczeniu uzyskanej podczas badania jednostkowego sprawozdania finansowego oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego zawiera opis wszystkich istotnych zdarzeń mogących mieć wpływ na sytuację majątkową i finansową Grupy Kapitałowej Trakcja i Spółki Trakcja PRKil S.A., co najmniej w perspektywie kolejnych kwartałów, jak również opis istotnych ryzyk.

W związku z powyższym Rada Nadzorcza Spółki Trakcja PRKil S.A. pozytywnie ocenia sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej Trakcja i Spółki Trakcja PRKil S.A. za rok 2018.

2. Ocena rocznego jednostkowego sprawozdania finansowego Spółki Trakcji PRKil S.A. za okres od dnia 1 stycznia 2018 roku do dnia 31 grudnia 2018 roku

Rada Nadzorcza Spółki Trakcja PRKil S.A. poddała ocenie roczne jednostkowe sprawozdanie finansowe Spółki Trakcji PRKil S.A. za okres od dnia 1 stycznia 2018 roku do dnia 31 grudnia 2018 roku, w skład którego wchodzi:

- a) jednostkowy rachunek zysków lub strat za okres od dnia 1 stycznia 2018 roku do dnia 31 grudnia 2018 roku, wykazujący stratę netto w wysokości 86 687 tys. złotych,
- b) jednostkowe sprawozdanie z dochodów całkowitych za okres od dnia 1 stycznia 2018 roku do dnia 31 grudnia 2018 roku, wykazujące ujemne dochody całkowite ogółem w wysokości 86 722 tys. złotych,
- c) jednostkowy bilans na dzień 31 grudnia 2018 roku, po stronie aktywów i pasywów wykazujący sumę 1 256 817 tys. złotych,
- d) jednostkowy rachunek przepływów pieniężnych za okres od dnia 1 stycznia 2018 roku do dnia 31 grudnia 2018 roku, wykazujący zwiększenie stanu środków pieniężnych netto o kwotę 40 833 tys. złotych,
- e) zestawienie zmian w jednostkowych kapitałach własnych za okres od dnia 1 stycznia 2018 roku do dnia 31 grudnia 2018 roku, wykazujący zmniejszenie stanu kapitałów własnych o kwotę 91 893 tys. złotych,
- f) dodatkowe informacje i objaśnienia.

oraz zapoznała się z wynikami badania przedstawionymi przez biegłego rewidenta Spółki Trakcja PRKil S.A. (Deloitte Audit Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.).

Rada Nadzorcza Spółki Trakcja PRKil S.A. na podstawie informacji i materiałów uzyskanych od biegłego rewidenta, Zarządu Spółki oraz przedstawicieli Spółki, uznaje, że roczne jednostkowe sprawozdanie finansowe Spółki Trakcja PRKil S.A. za okres od dnia 1 stycznia 2018 roku do dnia 31 grudnia 2018 roku przedstawia rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej Spółki na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz jej wyniku finansowego i przepływów pieniężnych za okres od dnia 1 stycznia 2018 roku do dnia 31 grudnia 2018 roku i zostało sporządzone we wszystkich istotnych aspektach zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Unię Europejską opublikowanymi i obowiązującymi na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości i jest zgodne z księgami i dokumentami, jak i ze stanem faktycznym.

W związku z powyższym Rada Nadzorcza Spółki Trakcja PRKil S.A., zwracając uwagę na notę nr 10 dodatkowych informacji do sprawozdania finansowego, oceniła i nie zgłosiła zastrzeżeń do rocznego jednostkowego sprawozdania finansowego Spółki Trakcja PRKil S.A. za okres od dnia 1 stycznia 2018 roku do dnia 31 grudnia 2018 roku.

3. Ocena rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Trakcja za okres od dnia 1 stycznia 2018 roku do dnia 31 grudnia 2018 roku

Rada Nadzorcza Spółki Trakcja PRKil S.A. poddała ocenie roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Trakcja, w skład którego wchodzi:

- a) skonsolidowany rachunek zysków lub strat za okres od dnia 1 stycznia 2018 roku do dnia 31 grudnia 2018 roku, wykazujący stratę netto w wysokości 110 172 tys. złotych,
- b) skonsolidowane sprawozdanie z dochodów całkowitych za okres od dnia 1 stycznia 2018 roku do dnia 31 grudnia 2018 roku, wykazujące ujemne dochody całkowite ogółem w wysokości 101 566 tys. złotych,
- c) skonsolidowany bilans na dzień 31 grudnia 2018 roku, po stronie aktywów i pasywów wykazujący sumę 1 542 936 tys. złotych,
- d) skonsolidowany rachunek przepływów pieniężnych za okres od dnia 1 stycznia 2018 roku do dnia 31 grudnia 2018 roku, wykazujący zwiększenie stanu środków pieniężnych netto o kwotę 4 503 tys. złotych,

- e) zestawienie zmian w skonsolidowanych kapitałach własnych za okres od dnia 1 stycznia 2018 roku do dnia 31 grudnia 2018 roku, wykazujący zmniejszenie stanu skonsolidowanych kapitałów własnych o kwotę 107 654 tys. złotych,
- f) dodatkowe informacje i objaśnienia.

oraz zapoznała się z wynikami badania przedstawionymi przez biegłego rewidenta Grupy Kapitałowej Trakcja (Deloitte Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.).

Rada Nadzorcza Spółki Trakcja PRKil S.A. na podstawie informacji i materiałów uzyskanych od biegłego rewidenta, Zarządu Spółki oraz przedstawicieli Spółki, uznaje, że roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Trakcja za okres od dnia 1 stycznia 2018 roku do dnia 31 grudnia 2018 roku przedstawia rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej Grupy na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz jej wyniku finansowego i przepływów pieniężnych za okres od dnia 1 stycznia 2018 roku do dnia 31 grudnia 2018 roku i zostało sporządzone we wszystkich istotnych aspektach zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Unię Europejską opublikowanymi i obowiązującymi na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości i jest zgodne z księgami i dokumentami, jak i ze stanem faktycznym.

W związku z powyższym Rada Nadzorcza Spółki Trakcja PRKil S.A. zwracając uwagę na notę nr 64 dodatkowych informacji do sprawozdania finansowego, oceniła i nie zgłosiła zastrzeżeń do skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Trakcja za okres od dnia 1 stycznia 2018 roku do dnia 31 grudnia 2018 roku.

.....
Dominik Radziwiłł
Przewodniczący Rady Nadzorczej

.....
Michał Hulbój
Członek Rady Nadzorczej

.....
Wojciech Napiórkowski-
Członek Rady Nadzorczej

.....
Łukasz Rozdeiczner-Kryszkowski
Członek Rady Nadzorczej

.....
Miquel Llevat Vallespinosa
Członek Rady Nadzorczej

.....
Jorge Miarnau Monserrat
Członek Rady Nadzorczej

.....
Fernando Perea Samarra
Członek Rady Nadzorczej

SPRAWOZDANIE NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA Z BADANIA

Dla Akcjonariuszy i Rady Nadzorczej Trakcja PRKiI S.A.

Sprawozdanie z badania rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Opinia

Przeprowadziliśmy badanie rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej („Grupa”), w której jednostką dominującą jest Trakcja PRKiI S.A. („Jednostka dominująca”), które zawiera skonsolidowany bilans na dzień 31 grudnia 2018 r., skonsolidowany rachunek zysków i strat i skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów, zestawienie zmian w skonsolidowanych kapitałach własnych, skonsolidowany rachunek przepływów pieniężnych za rok zakończony w tym dniu oraz informację dodatkową zawierającą opis przyjętych zasad rachunkowości i inne informacje objaśniające („skonsolidowane sprawozdanie finansowe”).

Naszym zdaniem skonsolidowane sprawozdanie finansowe:

- przedstawia rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej Grupy na dzień 31 grudnia 2018 r. oraz jej wyniku finansowego i przepływów pieniężnych za rok obrotowy zakończony w tym dniu, zgodnie z mającymi zastosowanie Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Unię Europejską oraz przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości;
- jest zgodne co do formy i treści z obowiązującymi Grupę przepisami prawa oraz statutem Jednostki dominującej.

Niniejsza opinia jest spójna ze sprawozdaniem dodatkowym dla Komitetu Audytu, które wydaliśmy dnia 30 kwietnia 2019 roku.

Podstawa opinii

Nasze badanie przeprowadziliśmy zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Badania w wersji przyjętej jako Krajowe Standardy Badania przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów („KSB”) oraz stosownie do ustawy z dn. 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich i nadzorze publicznym („Ustawa o biegłych rewidentach” – Dz. U. z 2017 r. poz. 1089 z późniejszymi zmianami) oraz Rozporządzenia UE nr 537/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących ustawowych badań sprawozdań finansowych jednostek interesu publicznego („Rozporządzenie UE” – Dz. U. UE L158). Nasza odpowiedzialność zgodnie z tymi standardami została dalej opisana w sekcji naszego sprawozdania *Odpowiedzialność biegłego rewidenta za badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego*.

Jesteśmy niezależni od spółek Grupy zgodnie z Kodeksem etyki zawodowych księgowych Międzynarodowej Federacji Księgowych („Kodeks IFAC”) przyjętym uchwałą Krajowej Rady Biegłych Rewidentów oraz z innymi wymogami etycznymi, które mają zastosowanie do badania sprawozdań finansowych w Polsce. Wypełniliśmy nasze inne obowiązki etyczne zgodnie z tymi wymogami i Kodeksem IFAC. W trakcie przeprowadzania badania kluczowy biegły rewident oraz firma audytorska pozostali niezależni od spółek Grupy zgodnie z wymogami niezależności określonymi w Ustawie o biegłych rewidentach oraz w Rozporządzeniu UE.

Uważamy, że dowody badania, które uzyskaliśmy są wystarczające i odpowiednie, aby stanowić podstawę dla naszej opinii.

Istotna niepewność dotycząca kontynuacji działalności

Zwracamy uwagę na notę 64 „Ryzyko kontynuacji działalności Jednostki dominującej oraz podjęte i planowane działania Zarządu” informacji dodatkowej do skonsolidowanego sprawozdania finansowego, która wskazuje, że Grupa poniosła stratę netto w kwocie 110 172 tys. zł w roku obrotowym zakończonym 31 grudnia 2018 r. Zarząd Jednostki dominującej sporządził skonsolidowane sprawozdanie finansowe przy założeniu kontynuacji działalności. Kontynuacja działalności Grupy zależy od skutecznej realizacji procesu refinansowania długu na poziomie Jednostki dominującej. Ewentualne niezrealizowanie oczekiwanych efektów podjętych działań w zakresie refinansowania może prowadzić do zagrożenia kontynuacji działalności Grupy. Jak wykazano w nocie 64 powyższe wskazania, łącznie z innymi informacjami opisanymi w tej nocie świadczą o istnieniu istotnej niepewności, która może powodować poważne wątpliwości, co do zdolności Grupy do kontynuacji działalności. Nasza opinia nie zawiera zastrzeżenia w tej kwestii.

Kluczowe sprawy badania

Kluczowe sprawy badania są to sprawy, które według naszego zawodowego osądu były najbardziej znaczące podczas badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego za bieżący rok obrotowy. Obejmują one najbardziej znaczące ocenione rodzaje ryzyka istotnego zniekształcenia, w tym ocenione rodzaje ryzyka istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem. Do spraw tych odnieśliśmy się w kontekście naszego badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego jako całości oraz przy formułowaniu naszej opinii oraz podsumowaliśmy naszą reakcję na te rodzaje ryzyka, a w przypadkach, w których uznaliśmy za stosowne przedstawiliśmy najważniejsze spostrzeżenia związane z tymi rodzajami ryzyka. Nie wyrażamy osobnej opinii na temat tych spraw.

Kluczowa sprawa badania	Jak nasze badanie odniosło się do tej sprawy
<i>Analiza kontynuacji działalności</i>	
<p>Załączone skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuacji działalności gospodarczej przez Grupę w dającej się przewidzieć przyszłości, tj. przez okres co najmniej 12 miesięcy od końca okresu sprawozdawczego.</p> <p>Ze względu na szereg czynników powodujących istotną presję na płynność Jednostki dominującej jakie występowały na dzień oraz w okresie po dniu bilansowym Jednostka dominująca podjęła działania w celu refinansowania istniejącego zadłużenia oraz pozyskania nowych środków, które pozwolą jej zniwelować istniejącą presję płynnościową. Jednostka dominująca jest w trakcie negocjacji kompleksowego pakietu, którego celem jest restrukturyzacja istniejącego zadłużenia.</p> <p>Dokonana przez Zarząd Jednostki dominującej ocena zdolności do kontynuowania działalności wymaga sformułowania osądu o przyszłych skutkach zdarzeń lub uwarunkowań istniejących na określony moment, co wiąże się</p>	<p>W ramach naszych procedur badania zapoznaliśmy się z:</p> <ul style="list-style-type: none">– krótkoterminową prognozą przepływów pieniężnych Jednostki dominującej obejmującą okres od kwietnia 2019 do sierpnia 2019 roku oraz długoterminową prognozą przepływów pieniężnych obejmującą lata 2019 – 2022,– formalnym stanowiskiem Zarządu Jednostki dominującej przedstawiającym plany, założenia i ocenę możliwości kontynuacji działalności w okresie najbliższych 12 miesięcy od dnia bilansowego. <p>Powyższe prognozy przepływów pieniężnych, ich główne założenia oraz otrzymane szczegółowe stanowisko Zarządu Jednostki dominującej zostały omówione z przedstawicielami Zarządu Jednostki dominującej.</p>

Kluczowa sprawa badania

z nieodłączną niepewnością oraz jest istotna z punktu widzenia wyceny składników aktywów i zobowiązań oraz kalkulacji wyniku finansowego. W związku z powyższym faktem uważamy niniejszą kwestię za kluczową sprawę badania.

W nocie nr 64 „Ryzyko kontynuacji działalności Jednostki dominującej oraz podjęte i planowane działania Zarządu” do sprawozdania finansowego Zarząd Jednostki dominującej ujawnił czynniki i działania leżące u podstaw sporządzenia sprawozdania finansowego Grupy przy założeniu kontynuacji działalności.

Jak nasze badanie odniosło się do tej sprawy

Zapoznaliśmy się z otrzymanymi przez Zarząd Jednostki dominującej i potwierdzonymi formalnie przez określone instytucje finansowe wstępnymi warunkami finansowania krótkoterminowego, które to są pierwszym elementem całego długoterminowego pakietu restrukturyzacji zadłużenia oraz ze wstępnymi projektami umów i innych dokumentów dotyczących nowego finansowania dłużnego.

Zapoznaliśmy się również z listem intencyjnym od Comsa S.A.U. - głównego akcjonariusza Jednostki dominującej, jaki został skierowany do Zarządu Jednostki dominującej i jaki określa potencjalne limity dokapitalizowania do jakich zobowiązań się powyższy podmiot.

Dodatkowo w ramach naszych procedur:

- spotkaliśmy się z instytucjami finansowymi i inwestycyjnymi jakie są zaangażowane w proces restrukturyzacji zadłużenia Jednostki dominującej i w ramach spotkań potwierdziliśmy ich intencje związane z realizacją przedstawionych przez Zarząd Jednostki dominującej planów finansowych;
- spotkaliśmy się z przedstawicielami instytucji przeprowadzających proces „due diligence” w celu przedyskutowania statusu i wstępnych wniosków z przeprowadzonych prac jakie są wykonywane na zlecenie banków i instytucji zaangażowanych w proces restrukturyzacji zadłużenia Jednostki dominującej;
- przeanalizowaliśmy protokoły z posiedzeń Zarządów oraz Rady Nadzorczej Jednostki dominującej.

Przeprowadziliśmy również procedury badania w odniesieniu do zdarzeń jakie wystąpiły po dniu bilansowym tj. zapoznaliśmy się z aktualnym poziomem środków pieniężnych oraz przedyskutowaliśmy z Zarządem Jednostki dominującej ewentualne zdarzenia jakie mogłyby w istotny sposób wpływać i modyfikować założone przez Zarząd Jednostki dominującej plany operacyjne oraz założenia dotyczące procesu refinansowania.

Ponadto dokonaliśmy oceny ujawnienia zawartego w załączonym sprawozdaniu finansowym pod kątem jego kompletności.

Kluczowa sprawa badania

Jak nasze badanie odniosło się do tej sprawy

Analiza utraty wartości dotycząca wartości firmy

Jednostka dominująca posiada znaczące inwestycje w jednostkach zależnych działających na rynku budowlanym w Polsce i na Litwie. Ich nabycie poskutkowało w latach ubiegłych rozpoznaniem wartości firmy wykazanej w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym na dzień 31 grudnia 2018 roku w wysokości 308 782 tys. zł (nota 24).

Mając na uwadze istotność pozycji w sprawozdaniu finansowym, a także ze względu na złożoność zagadnienia i wrażliwość wyników testu na przyjęte założenia, kwestia przeprowadzania testu na utratę wartości była przedmiotem naszych wnikliwych analiz.

Jako kluczowy obszar ryzyka badania uznaliśmy, że ryzykiem jest osąd i elementy szacunku przede wszystkim związane z założeniami co do kształtowania się przyszłych przepływów pieniężnych, wyliczeniem stopy dyskonta, oszacowaniem wartości rezydualnych zawartych w modelu zdyskontowanych przepływów pieniężnych będącym podstawą rozpoznania odpisu.

W wyniku przeprowadzonego testu, w roku obrotowym zakończonym 31 grudnia 2018 r. Zarząd Jednostki dominującej zidentyfikował utratę wartości aktywów w sprawozdaniu finansowym Grupy. Zarząd jednostki dominującej dokonał odpisów aktualizujących wartość firmy w łącznej kwocie 24 243 tys. zł.

W nocie 24 sprawozdania finansowego Grupa przedstawiła ujawnienia dotyczące przeprowadzonego testu na utratę wartości, w tym wyniki testu, analizę wrażliwości i opis przyjętych założeń.

Nasze procedury badania obejmowały w szczególności:

- zrozumienie i ocenę procesu identyfikacji przesłanek utraty wartości dotyczącej wartości firmy oraz prawidłowości zastosowanej metody przeprowadzania testu zgodnie z odpowiednimi standardami sprawozdawczości finansowej;
- krytyczną ocenę przyjętych przez Zarząd Jednostki dominującej założeń i szacunków co do wyliczenia wartości odzyskiwalnej wartości firmy, w tym:
 - porównanie przyjętych założeń co do przyszłych przepływów z budżetami oraz planami średnioterminowymi i ocenę zasadności tych planów,
 - ocenę przyjętych założeń i dokonanych szacunków służących określeniu wartości odzyskiwalnej wartości firmy, w tym ocenę zasadności ustalenia ośrodka wypracowującego środki pieniężne oraz sposobu dokonywania odpisu zgodnie z wymogami standardu MSR 36,
 - analizę zasadności kluczowych założeń makroekonomicznych,
 - ocenę metodyki ustalania wartości rezydualnych po okresie objętym planami średnioterminowymi i zgodność metodyki z międzynarodowymi standardami sprawozdawczości finansowej,
 - analizę sposobu wyliczenia stóp dyskontowych,
 - ocenę przeprowadzonej przez Zarząd Jednostki dominującej analizy wrażliwości przyjętych kluczowych założeń na wynik wyceny,
 - ocenę poprawności i kompletności ujawnień w sprawozdaniu finansowym Grupy.

Poprawność rozliczania kontraktów budowlanych

Grupa uzyskała w 2018 roku przychody z tytułu realizacji kontraktów budowlanych w kwocie 1 497 858 tys. zł (nota 13), co skutkowało rozpoznaniem w sprawozdaniu finansowym na

Nasze procedury badania w zakresie oceny poprawności rozliczenia kontraktów budowlanych obejmowały:

Kluczowa sprawa badania

dzień 31 grudnia 2018 roku aktywa z tytułu nadwyżki przychodów ustalonych nad zafakturowanymi w kwocie 174 351 tys. zł (nota 33).

Grupa ujmuje przychody wynikające z realizacji kontraktów stosując zasady określone w MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”.

Zgodnie z wymogami powyższego standardu, przychód jest ujmowany według stopnia zaawansowania, jeżeli spełnione są następujące kryteria:

- nie powstaje składnik aktywów o alternatywnym zastosowaniu dla Spółki, oraz
- gdy Spółce przysługuje egzekwowalne prawo do otrzymania zapłaty za dotychczas wykonane świadczenie.

Wartość wykazywanych przychodów ujmowanych w danym roku, zależy w znaczącym stopniu od faktycznie poniesionych kosztów, określenia właściwej marży oraz oceny stopnia zaawansowania kontraktów jak i od dokładności i kompletności budżetów kontraktów budowlanych.

Naszym zdaniem kluczowe osądy dotyczą dokładności i kompletności budżetów kontraktów budowlanych oraz ich wpływu na rozpoznawanie przychodów w kontekście wymogów Międzynarodowego Standardu Sprawozdawczości Finansowej 15 „Przychody z umów z klientami”. Ryzyko prawidłowego rozpoznania wszystkich ryzyk w budżecie kontraktów pozostaje kluczowym czynnikiem w działalności Grupy i znacząco wpływa na poprawność rozliczania kontraktów budowlanych. Ponadto poprawność rozliczania kontraktów budowlanych jest w znaczącym stopniu zależna od wyceny zmian specyfikacji oraz zmian zakresu prac. Ze względu na skalę realizowanych projektów, ich złożoność, niepewność dotyczącą kosztów ich zakończenia, wyników rozmów z zamawiającymi, zmian specyfikacji oraz zmian zakresu prac wymagają one znaczących subiektywnych ocen.

Jak nasze badanie odniosło się do tej sprawy

- uzyskanie zrozumienia oraz oceny zaprojektowania i wdrożenia istniejących kluczowych mechanizmów kontrolnych związanych z rozliczaniem kontraktów budowlanych,
- analizę poprawności modelu rozliczeniowego kontraktów budowlanych, w tym:
 - weryfikację poprawności matematycznej rozliczenia kontraktu i rozpoznania wyceny w księgach,
 - analizę portfela kontraktów w celu identyfikacji istotnych i podatnych na ryzyko kontraktów, które uwzględniono w próbie wybranej do dalszych szczegółowych procedur,
 - dla wybranych kontraktów omówienie statusu ich realizacji z Dyrektorami kontraktów oraz w razie konieczności z Zarządem,
 - dla wybranych kontraktów przeprowadzenie analizy zmian budżetów w trakcie badanego roku wraz uzgodnieniem zmian prognozowanych przychodów i kosztów w budżecie do dokumentów źródłowych,
 - wizytację wybranych budów w celu potwierdzenia stopnia zaawansowania kontraktu,
 - uzyskanie zrozumienia metod rachunkowości stosowanych do rozliczeń na kontraktach realizowanych w konsorcjach,
 - analizę wrażliwości budżetów kontraktów na prognozowany dla rynku wzrost ceny materiałów, usług podwykonawców i wynagrodzeń,
 - analizę budżetów pod kątem kompletności ujęcia kosztów,
 - analizę pism od prawników pod kątem ujęcia potencjalnych roszczeń.

Odpowiedzialność Zarządu i Rady Nadzorczej Jednostki dominującej za skonsolidowane sprawozdanie finansowe

Zarząd Jednostki dominującej jest odpowiedzialny za sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego, które przedstawia rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej i wyniku finansowego Grupy zgodnie z mającymi zastosowanie Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Unię Europejską, przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości oraz obowiązującymi Grupę przepisami prawa i statutem Jednostki dominującej, a także za kontrolę wewnętrzną, którą Zarząd Jednostki dominującej uznaje za niezbędną, aby umożliwić sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego niezawierającego istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem.

Sporządzając skonsolidowane sprawozdanie finansowe Zarząd Jednostki dominującej jest odpowiedzialny za ocenę zdolności Grupy do kontynuowania działalności, ujawnienie, jeżeli ma to zastosowanie, spraw związanych z kontynuacją działalności oraz za przyjęcie zasady kontynuacji działalności jako podstawy rachunkowości, z wyjątkiem sytuacji kiedy Zarząd Jednostki dominującej albo zamierza dokonać likwidacji Grupy, albo zaniechać prowadzenia działalności, albo nie ma żadnej realnej alternatywy dla likwidacji lub zaniechania działalności.

Zarząd Jednostki dominującej oraz członkowie Rady Nadzorczej Jednostki dominującej są zobowiązani do zapewnienia, aby skonsolidowane sprawozdanie finansowe spełniało wymagania przewidziane w ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości („Ustawa o rachunkowości” – Dz. U. z 2019 r., poz. 351). Członkowie Rady Nadzorczej Jednostki dominującej są odpowiedzialni za nadzorowanie procesu sprawozdawczości finansowej.

Odpowiedzialność biegłego rewidenta za badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Naszymi celami są uzyskanie racjonalnej pewności, czy skonsolidowane sprawozdanie finansowe jako całość nie zawiera istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem oraz wydanie sprawozdania z badania zawierającego naszą opinię. Racjonalna pewność jest wysokim poziomem pewności, ale nie gwarantuje, że badanie przeprowadzone zgodnie z KSB zawsze wykryje istniejące istotne zniekształcenie. Zniekształcenia mogą powstawać na skutek oszustwa lub błędu i są uważane za istotne, jeżeli można racjonalnie oczekiwać, że pojedynczo lub łącznie mogłyby wpłynąć na decyzje gospodarcze użytkowników podjęte na podstawie tego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Zakres badania nie obejmuje zapewnienia co do przyszłej rentowności Grupy ani efektywności lub skuteczności prowadzenia jej spraw przez Zarząd Jednostki dominującej obecnie lub w przyszłości.

Podczas badania zgodnego z KSB stosujemy zawodowy osąd i zachowujemy zawodowy sceptycyzm, a także:

- identyfikujemy i oceniamy ryzyka istotnego zniekształcenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego spowodowanego oszustwem lub błędem, projektujemy i przeprowadzamy procedury badania odpowiadające tym ryzykom i uzyskujemy dowody badania, które są wystarczające i odpowiednie, aby stanowić podstawę dla naszej opinii. Ryzyko niewykrycia istotnego zniekształcenia wynikającego z oszustwa jest większe niż tego wynikającego z błędu, ponieważ oszustwo może dotyczyć zmywu, fałszerstwa, celowych pominięć, wprowadzenia w błąd lub obejścia kontroli wewnętrznej;
- uzyskujemy zrozumienie kontroli wewnętrznej stosownej dla badania w celu zaprojektowania procedur badania, które są odpowiednie w danych okolicznościach, ale nie w celu wyrażenia opinii na temat skuteczności kontroli wewnętrznej Grupy;
- oceniamy odpowiedniość zastosowanych zasad (polityki) rachunkowości oraz zasadność szacunków księgowych oraz powiązanych ujawnień dokonanych przez Zarząd Jednostki dominującej;

- wyciągamy wnioski na temat odpowiedniości zastosowania przez Zarząd Jednostki dominującej zasady kontynuacji działalności jako podstawy rachunkowości oraz, na podstawie uzyskanych dowodów badania, czy istnieje istotna niepewność związana ze zdarzeniami lub warunkami, która może poddawać w znaczącą wątpliwość zdolność Grupy do kontynuacji działalności. Jeżeli dochodzimy do wniosku, że istnieje istotna niepewność, wymagane jest od nas zwrócenie uwagi w naszym sprawozdaniu biegłego rewidenta na powiązane ujawnienia w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym lub, jeżeli takie ujawnienia są nieadekwatne, modyfikujemy naszą opinię. Nasze wnioski są oparte na dowodach badania uzyskanych do dnia sporządzenia naszego sprawozdania biegłego rewidenta, jednakże przyszłe zdarzenia lub warunki mogą spowodować, że Grupa zaprzestanie kontynuacji działalności;
- oceniamy ogólną prezentację, strukturę i zawartość skonsolidowanego sprawozdania finansowego, w tym ujawnienia oraz czy skonsolidowane sprawozdanie finansowe przedstawia będące ich podstawą transakcje i zdarzenia w sposób zapewniający rzetelną prezentację;
- uzyskujemy wystarczające odpowiednie dowody badania odnośnie informacji finansowych jednostek lub działalności gospodarczych wewnątrz Grupy w celu wyrażenia opinii na temat skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Jesteśmy odpowiedzialni za kierowanie, nadzór i przeprowadzenie badania Grupy i pozostajemy wyłącznie odpowiedzialni za naszą opinię z badania.

Przekazujemy Radzie Nadzorczej Jednostki dominującej informacje o, między innymi, planowanym zakresie i czasie przeprowadzenia badania oraz znaczących ustaleniach badania, w tym wszelkich znaczących słabościach kontroli wewnętrznej, które zidentyfikujemy podczas badania.

Składamy Radzie Nadzorczej Jednostki dominującej oświadczenie, że przestrzegaliśmy stosownych wymogów etycznych dotyczących niezależności oraz, że będziemy informować ją o wszystkich powiązaniach i innych sprawach, które mogłyby być racjonalnie uznane za stanowiące zagrożenie dla naszej niezależności, a tam gdzie ma to zastosowanie, informujemy o zastosowanych zabezpieczeniach.

Spośród spraw przekazywanych Radzie Nadzorczej Jednostki dominującej ustaliliśmy te sprawy, które były najbardziej znaczące podczas badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego za bieżący rok obrotowy i dlatego uznaliśmy je za kluczowe sprawy badania. Opisujemy te sprawy w naszym sprawozdaniu biegłego rewidenta, chyba że przepisy prawa lub regulacje zabraniają publicznego ich ujawnienia lub gdy, w wyjątkowych okolicznościach, ustalimy, że kwestia nie powinna być przedstawiona w naszym sprawozdaniu, ponieważ można byłoby racjonalnie oczekiwać, że negatywne konsekwencje przeważąby korzyści takiej informacji dla interesu publicznego.

Inne informacje, w tym sprawozdanie z działalności

Na inne informacje składa się sprawozdanie z działalności Grupy za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2018 r. („Sprawozdanie z działalności”) wraz z oświadczeniem o stosowaniu ładu korporacyjnego i oświadczeniem na temat informacji niefinansowych, o którym mowa w art. 49b ust. 1 Ustawy o rachunkowości, które są wyodrębnionymi częściami tego Sprawozdania (razem „Inne informacje”).

Sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy Trakcja i Spółki Trakcja PRKiI S.A. za 2018 rok, zgodnie z art. 55 ust. 2a Ustawy o rachunkowości, zostało sporządzone łącznie.

Odpowiedzialność Zarządu i Rady Nadzorczej

Zarząd Jednostki dominującej jest odpowiedzialny za sporządzenie Innych informacji zgodnie z przepisami prawa.

Zarząd Jednostki dominującej oraz członkowie Rady Nadzorczej Jednostki dominującej są zobowiązani do zapewnienia, aby Sprawozdanie z działalności wraz z wyodrębnionymi częściami spełniało wymagania przewidziane w Ustawie o rachunkowości.

Odpowiedzialność biegłego rewidenta

Nasza opinia z badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie obejmuje Innych informacji. W związku z badaniem skonsolidowanego sprawozdania finansowego naszym obowiązkiem jest zapoznanie się z Innymi informacjami, i czyniąc to, rozpatrzenie, czy Inne informacje nie są istotnie niespójne ze skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym lub naszą wiedzą uzyskaną podczas badania, lub w inny sposób wydają się istotnie zniekształcone. Jeśli na podstawie wykonanej pracy, stwierdzimy istotne zniekształcenia w Innych informacjach, jesteśmy zobowiązani poinformować o tym w naszym sprawozdaniu z badania. Naszym obowiązkiem zgodnie z wymogami Ustawy o biegłych rewidentach jest również wydanie opinii, czy Sprawozdanie z działalności zostało sporządzone zgodnie z przepisami oraz czy jest zgodne z informacjami zawartymi w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. Ponadto jesteśmy zobowiązani do poinformowania, czy Grupa sporządziła oświadczenie na temat informacji niefinansowych oraz wydania opinii, czy Grupa w oświadczeniu o stosowaniu ładu korporacyjnego zawarła wymagane informacje.

Opinia o Sprawozdaniu z działalności

Na podstawie wykonanej w trakcie badania pracy, naszym zdaniem, Sprawozdanie z działalności:

- zostało sporządzone zgodnie z art. 49 Ustawy o rachunkowości oraz paragrafem 71 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 29 marca 2018 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim („Rozporządzenie o informacjach bieżących” – Dz. U. z 2018 r., poz. 757),
- jest zgodne z informacjami zawartymi w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Ponadto, w świetle wiedzy o Grupie i jej otoczeniu uzyskanej podczas naszego badania oświadczamy, że nie stwierdziliśmy w Sprawozdaniu z działalności istotnych zniekształceń.

Opinia o oświadczeniu o stosowaniu ładu korporacyjnego

Naszym zdaniem w oświadczeniu o stosowaniu ładu korporacyjnego Grupa zawarła wszystkie informacje określone w paragrafie 70 ust. 6 pkt 5 Rozporządzenia o informacjach bieżących. Ponadto, naszym zdaniem, informacje wskazane w paragrafie 70 ust. 6 pkt 5 lit. c-f, h oraz i tego Rozporządzenia zawarte w oświadczeniu o stosowaniu ładu korporacyjnego są zgodne z mającymi zastosowanie przepisami oraz informacjami zawartymi w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Informacja na temat informacji niefinansowych

Zgodnie z wymogami Ustawy o biegłych rewidentach potwierdzamy, że Grupa sporządziła oświadczenie na temat informacji niefinansowych, o którym mowa w art. 49b ust. 1 Ustawy o rachunkowości jako wyodrębnioną część Sprawozdania z działalności.

Nie wykonaliśmy żadnych prac atestacyjnych dotyczących oświadczenia na temat informacji niefinansowych i nie wyrażamy jakiegokolwiek zapewnienia na jego temat.

Sprawozdanie na temat innych wymogów prawa i regulacji

Oświadczenie na temat świadczonych usług niebędących badaniem sprawozdań finansowych

Zgodnie z naszą najlepszą wiedzą i przekonaniem oświadczamy, że usługi niebędące badaniem sprawozdań finansowych, które świadczyliśmy na rzecz Jednostki dominującej i jej spółek zależnych są zgodne z prawem i przepisami obowiązującymi w Polsce oraz że nie świadczyliśmy usług niebędących badaniem, które są zakazane na mocy art. 5 ust. 1 Rozporządzenia UE oraz art. 136 Ustawy o biegłych rewidentach. Usługi niebędące badaniem sprawozdań finansowych, które świadczyliśmy na rzecz Jednostki dominującej i jej spółek zależnych w badanym okresie zostały wymienione w punkcie 5.12 Sprawozdania z działalności.

Wybór firmy audytorskiej

Zostaliśmy wybrani do badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy uchwałą Rady Nadzorczej Jednostki dominującej nr 13 z dnia 25 maja 2017 roku. Skonsolidowane sprawozdania finansowe Grupy badamy nieprzerwanie począwszy od roku obrotowego zakończonego dnia 31 grudnia 2014 roku, to jest przez 5 kolejnych lat obrotowych.

Kluczowym biegłym rewidentem odpowiedzialnym za badanie, którego rezultatem jest niniejsze sprawozdanie niezależnego biegłego rewidenta, jest Maciej Krasoń.

Działający w imieniu Deloitte Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. z siedzibą w Warszawie, wpisanej na listę firm audytorskich pod numerem 73, w imieniu której kluczowy biegły rewident zbadał skonsolidowane sprawozdanie finansowe:

Maciej Krasoń
nr w rejestrze 10149

Warszawa, 30 kwietnia 2019 roku